

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศึกษาศาสตร์คหกรรมศาสตร์ (หลักสูตรและการสอน)

ปริญญา

หลักสูตรและการสอน การศึกษา
สาขา ภาควิชา

เรื่อง การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร: กรณีศึกษา
โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

The Teaching and Learning Management in Accordance with Standard-Based
Curriculum: A Case Study at Praharuthai Convent School

นามผู้วิจัย นางสาวพัชรา นันทจินดา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เม้นมาศ ลีลสัตยกุล, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์ปราณี โพธิสุข, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภารัตน์ สารสว่าง, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร: กรณีศึกษา โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

The Teaching and Learning Management in Accordance with Standard-Based
Curriculum: A Case Study at Praharuthai Convent School

โดย

นางสาวพัชรา นันทจินดา

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พัชรา นันทจินดา 2554: การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร: กรณีศึกษา
โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์แม่นี่มาส ลีลสัตยกุล, Ph.D. 289 หน้า

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์
มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบ
มีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหาร 1 คน และผู้ช่วยฝ่ายบริหาร 8 คน
ครูผู้สอน จำนวน 13 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน และ นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน ของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ในปีการศึกษา 2552-2553
การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีศึกษาจากเอกสาร และสื่อต่างๆ และเครื่องมือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์
แบบเป็นทางการ แบบไม่เป็นทางการ แบบวัด เจตคติ แบบสังเกต อนุทิน การวิเคราะห์ข้อมูล
นำเนื้อหาข้อมูลมาวิเคราะห์แบบอุปนัย โดยการตีความ สร้างข้อสรุปข้อมูลที่เป็นรูปธรรม สำหรับ
ข้อมูลเชิงปริมาณนำเสนอ ด้วยค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์จัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน
หลักสูตรจากแนวทางของปรัชญา วิสัยทัศน์ นโยบาย หลักสูตร และตามหลักคริสตธรรม ยึดหลัก
ความมีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ เมตตา วิชาเป็นเลิศ รักเทิดคุณธรรม มาเสริมสร้างคุณลักษณะของ
นักเรียน โดยบูรณาการการสอนในเนื้อหาวิชา กิจกรรม โครงการ โรงเรียนบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ
พัฒนาครูผู้สอน ในด้านความรู้มาตรฐานหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาชีพครู อำนวย
ความสะดวก ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมบรรยากาศด้านศาสนา อุปกรณ์เทคโนโลยี
ผลการจัดการศึกษาทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่มีจิตใจดี มีเมตตา มีความรู้ ทักษะและคุณธรรม

การประเมินผล พบว่า 1) คุณภาพการสอนของครูในชั้นเรียน ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้
อยู่ในระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.52, 2) ครูมีระดับการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนการสอน โดยยึด
มาตรฐานรายวิชา อยู่ในระดับการปฏิบัติได้มาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.97, 3) ผลเจตคติของนักเรียน
ส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อการจัดการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 98.25 4) นักเรียนมีความพึงพอใจ
อยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.22 และ 5) ผู้ปกครองมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับดี คิดเป็น
ค่าเฉลี่ย 3.89 ต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Patchara Nantajinda 2011: The Teaching and Learning Management in Accordance with Standard-Based Curriculum: A Case Study at Praharuthai Convent School. Doctor of Philosophy (Curriculum and Instruction), Major Field: Curriculum and Instruction, Department of Education. Thesis Advisor: Assistant Professor Mantmart Leesatayakun, Ph.D. 289 pages.

The objectives of this research were to study and to evaluate the teaching and learning management in accordance with standard-based curriculum at Praharuthai Convent School. This research was conducted under the participatory action research model. The example of study consisted of the school director, 8 supervisors, 13 teachers, 50 parents of grade six students and 50 grade six students at Phraharuthai Convent School, academic year 2009 -2010. The researcher collected data by means of documentary study and using various instruments: questionnaires, semi-formal interview and informal interview, attitude tests, observation, journals, focus groups. The data were analyzed by content analytical analysis. Percentage, mean were presented for analyzing quantitative data.

The results of the study were: Praharuthai Convent School has managed the teaching and learning in accordance with standard-based education through the school philosophy, vision, policies, school curriculum and the policies of Christian Bible. The school has successfully imparted in students the ethic and moral with emphasize on honesty and kindness through integrated subjects areas and activities to enhance the student good characteristics. The school has good management system to plan school curriculum, lesson plan, teacher professional development, ethic, facilitate in materials, technology and Christian environment for teaching and learning. The results were the students had desirable characteristics in kindness and honesty and much more morals, knowledge and skills.

The results of the evaluation were: 1) The quality of teaching of eight subject areas was very good with the mean score of 3.52, 2) The teachers was highly efficient in teaching and learning management according to standard-based curriculum with the mean score of 3.97, 3) The students attitudes was very positive, the percentage at 98.25, 4) The students satisfactory rate was high with the mean score of 4.22 , 5) Parents were also satisfied with the teaching and learning based on learning standard, with the mean score of 3.89.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความรัก และความกรุณา ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แม้นมาศ ลีลสัตยกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ปราณี โพธิสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร. นพวรรณ นิมรยลาภ ประธานการสอบ และ ดร. ภรภัทร พรสุรัตน์ ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ที่ได้สอนให้ข้อแนะนำ ช่วยเหลือ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อีกทั้งเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ด้วยจิตใจที่เสียสละและอุทิศตนแก่ศิษย์เสมอ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในพระคุณ และขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครู และนักเรียน โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลในการวิจัย ขอขอบคุณคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ โดยคุณแม่ มาริอาเชลียง เวชยันต์ มหาธิการิณี และสมาชิกซิสเตอร์ทุกคนในคณะฯ คุณพ่อประดิษฐ์ คุณแม่ สมคิด นันทจินดา พี่น้องในครอบครัว และเพื่อนทุกคน ขอขอบคุณรุ่นพี่ เพื่อนร่วมรุ่นนิสิตทุกท่านได้ให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือในทุกเรื่อง และส่งเสริมสนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีตลอดช่วงเวลาของการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่าน ในสาขาหลักสูตรและการสอน ที่ให้ความรู้ วิชาการ ให้คำแนะนำในการเรียนการสอน ประสบการณ์ในการศึกษาเรียนรู้ ให้ขวัญกำลังใจกับผู้วิจัยด้วยความรักและความปรารถนาดี

ขอโมทนาคุณพระเป็นเจ้า เพื่อพระสิริรุ่งโรจน์แด่พระบิดา พระบุตร และพระจิต และเพื่อเทิดพระเกียรติมงคลแด่พระองค์ตลอดนิรันดร อาแมน

พัชรา นันทจินดา
พฤษภาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์	8
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	10
การจัดการเรียนการสอน	11
ความหมายการจัดการเรียนการสอน	12
องค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน	13
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีในการจัดการเรียนการสอน	17
บทบาทและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน	36
มาตรฐานหลักสูตร	53
ความหมายของมาตรฐานหลักสูตร	53
ประเภทของมาตรฐานหลักสูตร	54
ลักษณะของมาตรฐานหลักสูตร	55
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	58
คุณภาพของผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร	69
การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน	78
ความหมาย การประเมินผล	78
หลักการประเมินผล	79
เครื่องมือในการประเมินผล	80
ประโยชน์ของการประเมินผล	84

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย)	86
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	91
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	95
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	105
ประชากร	105
กลุ่มตัวอย่าง	105
การดำเนินงานวิจัย	106
การรวบรวมข้อมูล	120
การตรวจสอบข้อมูล	122
การวิเคราะห์ข้อมูล	122
บทที่ 4 ผลและข้อวิจารณ์	123
การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร	
ของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์	123
การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร	172
ข้อวิจารณ์	207
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	211
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	211
การดำเนินงานวิจัย	211
สรุปผลการวิจัย	215
ข้อเสนอแนะ	219
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	222
ภาคผนวก	245
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ	246
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	248

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ค แบบสังเกต	261
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์	265
ภาคผนวก จ แผนการจัดการเรียนรู้	269
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	289

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ในระดับประถมศึกษา ปีที่ 6 ปีการศึกษา 2544-2549	3
2	แสดงคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับ ประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550- 2551	4
3	แสดงผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์กับระดับจังหวัด ระดับสังกัดและระดับประเทศ	5
4	แสดงวิธีการสอนแบบพหุปัญญา	34
5	แสดงแนวทางการจัดการความรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอน	45
6	แสดงการจัดการความรู้ในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา	48
7	วิเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนตามจุดเน้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้	50
8	แสดงการแบ่งเขตการปกครองโรงเรียนประเภทสามัญศึกษา ในสังกัด สภากาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย)	88
9	แสดงหัวข้อการประชุมสัมมนา ของสภากาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย)	99
10	แสดงความเชื่อมโยงพหุปัญญากับ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	103

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	แสดงรายการสรุปเนื้อหาการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	109
12	แสดงรายการกิจกรรมประจำวันก่อนเข้าชั้นเรียน	133
13	แสดงรายการการพัฒนาบุคลากรครูของโรงเรียน	158
14	แสดงการวิจัยเชิงบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	161
15	แสดงรายชื่อชมรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	167
16	แสดงรายการการนิเทศภายในของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	181
17	แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	182
18	แสดงผลการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในชั้นเรียน	183
19	แสดงเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	193
20	แสดงระดับความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอน	198
21	แสดงระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียน	200
22	แสดงระดับการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนการสอน	203

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดหมายหลักที่เน้นมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมาย พัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 8) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ใน มาตรา 22 ให้จัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และในมาตรา 24 (4) ระบุว่าให้จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้ สดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549: 13-14)

มาตรฐานการเรียนรู้จึงเป็นเครื่องมือชี้้นำพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ที่ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ 8) ภาษาต่างประเทศ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานจะสะท้อนให้เห็นว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพ การศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกัน

คุณภาพดังกล่าว ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่า โรงเรียนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดไว้เพียงใด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 3-5)

จากจุดมุ่งหมาย ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพ กระทรวงศึกษาธิการ ให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอน ที่ใช้มาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย เพื่อเป็นกรอบทิศทาง กำหนดขอบข่ายเนื้อหา ทักษะกระบวนการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล ให้ครอบคลุม และการจัดการเรียนการสอน จะประสบความสำเร็จตาม เป้าหมาย บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ฯลฯ ต้องร่วมกัน ทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สร้างความตระหนัก ในการวางแผน ดำเนินการ สนับสนุน ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาผู้เรียน ไปสู่คุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552ก: 15)

ข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ประกอบด้วยข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทยและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 พบว่า การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลไม่สะท้อน มาตรฐาน คือแต่เดิมคำนึงถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือจุดประสงค์ย่อย แต่ไม่ดูมาตรฐานเป็น เป้าหมาย ซึ่งส่งผลต่อปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ และไม่มีกรอบแนวทางชัดเจนในการพัฒนาผู้เรียน เกิดการ ทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงมีหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เหมาะสม ชัดเจนคือเน้นเป้าหมายของมาตรฐานหลักสูตร ใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้และชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1- 2)

ดังนั้น ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพการเรียนรู้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์หลักสูตรนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนจึงต้องให้ความรู้แก่ครู ขกระดับความสามารถของครูในการสอน เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ เพราะครูคือหัวใจสำคัญในการถ่ายทอดการสอน ให้ผู้เรียนได้ บรรลุตามเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร จากผลงานวิจัย รายงานความก้าวหน้าการจัดการ เรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2551-2552 พบว่า ครูยังขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เทคนิควิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบบูรณาการ ขาดทักษะในการประเมินผล ตามสภาพจริง สื่อและอุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ ขาดระบบการติดตามประเมินผล อย่างครบ วงจร และขาดการนิเทศติดตาม จากปัจจัยดังกล่าวเหล่านี้ เป็นผลกระทบทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียน

ขาดทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะในการทำงาน และการช่วยเหลือตนเอง เพราะผู้เรียนไม่ได้รับความรู้และทักษะ กระบวนการตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552ข: 49-50)

จากการติดตามผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นมาตรฐานในการเรียนการสอนของโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้เน้นผู้เรียน เก่ง ดี มีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยยังไม่ได้คำนึงถึงหลักการที่นำมาตราฐานมาเป็นเกณฑ์หรือเป้าหมายหลักในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผลการวัดคุณภาพของผู้เรียนยังไม่ได้มาตรฐาน สรุปผลรายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ในด้านคุณภาพของผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการศึกษาขั้นต้นที่สำคัญของนักเรียน ผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (General Achievement Test) โดยสำนักทดสอบทางการศึกษา ปรากฏผลในตารางที่ 1 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551ค: 9 -11)

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2544 – 2549

วิชา	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ / ปีการศึกษา				
	2544	2545	2546	2547	2549
ภาษาไทย	54.35	50.63	45.26	44.23	42.74
คณิตศาสตร์	46.95	49.88	41.70	43.77	38.87
ภาษาอังกฤษ	49.56	47.40	41.14	37.34	34.51
วิทยาศาสตร์	ไม่มีการทดสอบ		42.14	41.60	43.71

ที่มา: สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2551ค: 9)

จากตารางที่ 1 ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทดสอบ 4 วิชา ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ ตลอดช่วงปีการศึกษา 2544 – 2549 คะแนนเฉลี่ยร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางการเรียนของผู้เรียนมีค่าต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยมีวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ เป็นวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าวิชาอื่น คือเท่ากับ 34.51 และ 38.87 ตามลำดับในปีการศึกษา 2549

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักทดสอบทางการศึกษา ได้ทดสอบ ความรู้รวบยอดของ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศ พบว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลการสอบความรู้ รวบยอดปลายช่วงชั้น(Ordinary National Educational Testing: O-Net) ของผู้เรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนสูงสุดคือ 49.57 และ 51.68 ตามลำดับเมื่อเทียบกับวิชาอื่น ในขณะที่ วิชาภาษาไทยกลับ เป็นวิชาที่ผู้เรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำสุดคือ 36.58 และ 42.02 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับวิชาอื่น ซึ่งเป็นผลสะท้อนถึงคุณภาพในการสอน ได้อย่างชัดเจน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 – 2551

วิชา	ปีการศึกษา 2550			ปีการศึกษา 2551		
	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด
ภาษาไทย	36.58	92.50	2.50	42.02	95.00	0.00
คณิตศาสตร์	47.55	100.00	0.00	43.76	100.00	0.00
วิทยาศาสตร์	49.57	100.00	0.00	51.68	100.00	0.00
ภาษาอังกฤษ	38.67	100.00	0.00	ไม่มีการทดสอบ		

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552ข: 13-15)

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้จัดการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ แม้จะมีการจัดการเรียนการสอนที่สนองตอบตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่ผ่านมา โดยยึดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรเป็นเป้าหมาย ในการสอน ผล การประเมินคุณภาพภายนอกระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของโรงเรียนโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) องค์การมหาชน ในรอบที่สอง เมื่อปี การศึกษา 2549 พบว่า ด้านคุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็น ตามหลักสูตร ผลการประเมินโดย สมศ. คุณภาพของผู้เรียน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.14 (โรงเรียนพระหฤทัย คอนแวนต์, 2549: 5)

นอกจากนี้ ผลการทดสอบระดับชาติของโรงเรียนในปีการศึกษา 2552 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในวิชาหลัก ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษาฯ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าต่ำกว่าร้อยละ 50 และในกลุ่มวิชาอื่นผลสัมฤทธิ์ยังไม่เป็นที่พอใจ (โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์, 2552ก) ซึ่งกลุ่มวิชาเหล่านี้เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้แกนกลางในการศึกษาเรียนรู้ขั้นพื้นฐานของนักเรียน จึงควรอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับการจัดการศึกษาเรียนรู้ต่อไป ผลจากการทดสอบแสดงรายละเอียด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบระดับชาติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ กับระดับ จังหวัด, ระดับสังกัดและระดับประเทศ

ระดับ	กลุ่มสาระการเรียนรู้/คะแนนเฉลี่ย							
	ไทย	สังคมฯ	อังกฤษ	คณิต	วิทย์ฯ	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงานฯ
โรงเรียน	45.44	45.42	53.45	48.38	53.28	76.21	52.92	60.60
จังหวัด	41.60	38.35	39.01	41.33	43.75	69.56	47.37	55.60
กรุงเทพฯ								
สังกัดเอกชน	40.60	38.11	39.07	39.99	43.22	69.04	46.32	55.79
ประเทศ	38.58	33.90	31.75	35.88	38.67	64.76	42.49	51.69

ที่มา: เอกสารฝ่ายวิชาการ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ (2552ก)

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เป็นต้นในด้านการจัดการบริหาร พัฒนาหลักสูตร กิจกรรมการเรียน การประเมินผล ได้มองเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานหลักสูตร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทาง การจัดการศึกษา และ ประเมินการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรใน โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ซึ่งเป็นโรงเรียนของศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก เป็นโรงเรียนของคณะนักบวชของศาสนา ที่มีบทบาทเด่นชัดในการให้ความรู้ คู่คุณธรรม จริยธรรม การอภิบาลดูแลเอาใจใส่ ตามหลักธรรม คริสตศาสนา ที่ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพในด้านการศึกษาเพื่อชีวิต มีจิตใจดี มีเมตตา ไม่เป็นภาระกับสังคม ประเทศชาติ มีความรู้และทักษะ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีสมรรถนะสำคัญในชีวิต ตามจุดมุ่งหมายของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ซึ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีสันติสุข จำเป็นต่อการศึกษาในขั้นสูงต่อไป และนอกจากนี้เป็นการศึกษา

เทคนิควิธี และพัฒนาโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ที่ได้จัดการศึกษาในส่วนที่ดีในปัจจุบัน จะได้รับการพัฒนาก้าวหน้าให้มีมาตรฐานคุณภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์
2. เพื่อประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัย สามารถใช้เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ได้แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ของสถานศึกษาอื่นๆที่สนใจ
2. ผู้บริหารและครูผู้สอนสามารถนำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นคุณภาพของนักเรียนตามมาตรฐานหลักสูตร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยที่ศึกษา มีดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคลากรและนักเรียนในโรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่าย รวม 9 คน, ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 คน, นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 243 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ในช่วงปีการศึกษา 2552 - 2553

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อสามารถตอบคำถามการวิจัยได้ ประกอบด้วยผู้บริหาร 1 คน ผู้ช่วยฝ่าย 8 คน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 13 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน

3. เนื้อหาสาระที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

3.2 การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ โดยพิจารณาจาก

3.2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู การปฏิบัติงานของครู และความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

3.2.2 ปัญหาและอุปสรรค ที่พบในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของผู้บริหาร ครู และนักเรียน

นียมศัพท์

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรม การเรียนรู้อย่างเป็นทางการ ทั้งของผู้เรียนและผู้สอนที่มีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ ลงมือปฏิบัติ และสร้างสรรค์ความรู้โดยใช้วิธีการ ศาสตร์และศิลป์ หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง ด้านสติปัญญา ความรู้และคุณธรรมที่ดีงาม โดยมีปัจจัยหลักและปัจจัยเกี่ยวเนื่องในการจัดการเรียนการสอน คือ

1. ปัจจัยหลักได้แก่ ฝ่ายบริหารและพัฒนา ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบุคลากร ฝ่ายจิตตภาบาล ฝ่ายกิจกรรมนักเรียนและสัมพันธ์ชุมชน ฝ่ายบริหารและอาคารสถานที่ ฝ่ายธุรการ การเงิน และฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. ปัจจัยเกี่ยวเนื่อง ได้แก่ การนิเทศภายใน การวิจัยเชิงบูรณาการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่วนพหุภพศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และกิจกรรม โครงการคุณธรรม นำชาวพระธาตุยาคูให้องค์ราชันย์

การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การตรวจสอบผลการจัดการเรียนการสอน จากการสังเกต สัมภาษณ์ การนิเทศการสอน ความคิดเห็นและความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน ระดับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร โดยมีแนวทางในการประเมินดังนี้

1. การนิเทศการสอน มีการประเมินในด้านแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ บูรณาการทักษะกระบวนการคิด คุณธรรม จริยธรรม การวัดประเมินผล และองค์ประกอบอื่นๆ
2. ความคิดเห็นแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานของครู ประเมินใน 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านนวัตกรรมที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลในการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อพัฒนานักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อระบบงานและการจัดการเรียนการสอนของครู

3. ระดับการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ประเมินในหัวข้อเกี่ยวกับ ด้านการออกแบบหน่วยการเรียนรู้กับมาตรฐานการเรียนรู้ ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการประเมินผลการเรียนรู้

4. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ประเมินในหัวข้อเกี่ยวกับ การมีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัยในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความรู้ และทักษะ จากการเรียนรู้ ใน 8 กลุ่มสาระ รักษาดี อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

5. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ประเมินในหัวข้อเกี่ยวกับ การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน ความเหมาะสมของเนื้อหา 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม หลักสูตรมีความหลากหลาย ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม สภาพแวดล้อม แหล่งการเรียนรู้ การวัด ประเมินผลผู้เรียน

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนด ความรู้ ความสามารถของผู้เรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ ใน 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้ ที่โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การศึกษาค้นคว้าโดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันดำเนินการวิจัยในสถานการณ์จริง ตั้งแต่การทำความเข้าใจปัญหา การหาแนวทาง แก้ปัญหา หรือสร้างขึ้นมาใหม่ การปฏิบัติตามแผน การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการ นำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ปรับปรุงและพัฒนา เป็นการดำเนินงานวิจัยตั้งแต่แรกเริ่ม จนถึงที่สุด การวิจัย

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร กรณีศึกษาโรงเรียน
พระหฤทัยคอนแวนต์ ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมเอกสารเพื่อใช้เป็นพื้นฐานและแนวคิดในการ
วิจัย นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอน

1.1 ความหมายการจัดการเรียนการสอน

1.2 องค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน

1.3 หลักการ แนวคิดและทฤษฎีการจัดการเรียนการสอน

1.4 บทบาทและหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน

2. มาตรฐานหลักสูตร

2.1 ความหมายของมาตรฐานหลักสูตร

2.2 ประเภทของมาตรฐานหลักสูตร

2.3 ลักษณะของมาตรฐานหลักสูตร

2.4 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

2.5 คุณภาพของผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

3. การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

3.1 ความหมายการประเมินผล

3.2 หลักการประเมินผล

3.3 เครื่องมือในการประเมินผล

3.4 ประโยชน์ของการประเมินผล

4. สมาคมสภาการศึกษาภาคทอติก (ประเทศไทย)

5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นวิธีการที่ครูผู้สอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีทักษะความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียน ในการแสวงหาความรู้ การลงมือปฏิบัติ การสร้างสรรค์ ความรู้โดยใช้วิธีการต่าง ๆ หลากหลายรูปแบบ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติและพฤติกรรมที่เหมาะสม นำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอองค์ความรู้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในด้านของความหมาย องค์ประกอบที่สำคัญ แนวคิด ทฤษฎี และบทบาทหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

ความหมายการจัดการเรียนการสอน

Cole and Chan (1994: 2) ให้ความหมายการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า เป็นการให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมุ่งหวังที่จะพัฒนาทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม

Jacobsen and Kauchak (1993: 3) ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนหมายถึง การทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนไม่จำเป็นต้องสอนถึงวิธีการเรียนรู้ แต่ต้องจัดเตรียมเนื้อหา รูปแบบวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อให้ได้พฤติกรรมตามต้องการ

นักวิชาการศึกษาของไทย มีหลายท่านได้ให้ความหมายในการจัดการเรียนการสอน ไว้ว่า “การจัดการเรียนการสอนหมายถึง การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ การแปลความหมายของหลักสูตร เป็นพฤติกรรมการเรียนการสอน การแนะนำการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้องเหมาะสม” (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 253 : 19) อีกทั้งเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนด ซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2540: 2) การจัดการเรียนการสอน เป็นการจัดดำเนินการของผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะทำกิจกรรมที่อาศัยกระบวนการของสมอง เช่น ฟัง พูด อ่าน เขียน โยงความสัมพันธ์ เปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าว ผลการเรียนรู้อาจอยู่ในรูปของความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การประเมินผล ฯลฯ การจัดดำเนินการของผู้สอนอาจอยู่ในรูปของการบรรยาย สาธิต ให้อ่านเนื้อหาสาระ การอภิปราย ทำแบบฝึกหัด การศึกษาจากสื่อต่างๆ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541: 2) และเป็นวิธีการหรือกลวิธีในการใช้ความพยายามของครูที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยบูรณาการกับหลักการทฤษฎี ผู้เรียน ผู้สอน สื่อ รูปแบบวิธีการ ศิลป์การสอน ตลอดจนมีการวัดและประเมินผลได้เป็นอย่างดี (ชาญชัย ยมดิษฐ์, 2548: 66)

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนหมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร โดยผู้สอน ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ ลงมือปฏิบัติ และสร้างสรรค์ความรู้ โดยใช้วิธีการทั้ง ศาสตร์และศิลป์ และคำนึงถึงความความถนัด ความสนใจ และความแตกต่าง

ระหว่างบุคคล เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ตามเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อเป็นแนวทาง นำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ คือผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

องค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน

ประยงค์ เนาบุตร และคณะ (2546: 19-21) ให้แนวคิด องค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร วัตถุประสงค์การสอน เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผล การสอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. **ผู้สอน** หมายถึง ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งผู้ให้ความรู้แก่บุคลากรในองค์กรต่างๆ ที่ทำหน้าที่ทางด้านการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษา และองค์กร ผู้สอนเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ ด้วยการพิจารณาว่าผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องใดบ้าง และเรื่องใดควรเรียนรู้ก่อนและหลัง ตลอดจนมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับวัย โดยผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้

1.1 ความรู้ในเนื้อหาวิชา ผู้สอนต้องมีความรู้ที่ตีความเข้าใจที่ถูกต้องในเนื้อหาวิชาที่สอนรวมทั้งมีความรู้ในวิชาอื่นที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอน เพื่อนำมาเสริมกับวิชาที่ผู้เรียนได้เรียนทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น

1.2 สถานการณ์การเรียนรู้ ผู้สอนต้องตระหนักถึงการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์กับชุมชนและสังคม การเรียนรู้จากประสบการณ์จะเป็นประสบการณ์ตรงที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเจริญเติบโตทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ผู้สอนจะต้องวางแผนการสอนเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อมสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและแก้ปัญหาของสังคมได้

1.3 จิตวิทยาการเรียนรู้ ผู้สอนต้องมีพื้นฐานจิตวิทยาการเรียนรู้ รู้จักวิธีจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มากกว่าจะบังคับผู้เรียนให้เรียนรู้จึงจะเกิดผลดีแก่ผู้เรียน การเรียนการสอนต้องคำนึงถึงเพศ อายุ วัย ระดับสติปัญญาของผู้เรียน ความสัมพันธ์ที่ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน การให้รางวัลผู้เรียน การลงโทษผู้เรียน การทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนตามความถนัด ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.4 ทักษะการสอน ผู้สอนต้องมีทักษะการสอนในด้านต่างๆ เช่น ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการอธิบาย ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะการใช้วัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน เป็นต้น ผู้สอนที่มีทักษะในการสอนจะช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย และมีความเข้าใจในเนื้อหาได้อย่างรวดเร็ว

1.5 บุคลิกภาพของผู้สอน การวางตัวอย่างเหมาะสม การควบคุมอารมณ์ได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เพื่อนร่วมงาน รวมทั้งมีความเป็นกันเองกับผู้เรียน จะทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น

2. ผู้เรียน การที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีนั้น ผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.1 ความต้องการของผู้เรียน เป็นสิ่งแรกที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ เมื่อความต้องการของผู้เรียน มีมากจนทำให้อยากจะเรียนรู้ อยากทำกิจกรรมในเนื้อหาบทเรียน ดังนั้นเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอนต้องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

2.2 ความพร้อมของผู้เรียน หมายถึงความพร้อมทางด้านกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของผู้เรียนที่แสดงพฤติกรรม ผู้สอนต้องรู้จักและเข้าใจจุดติภาวะ ประสพการณ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน จะช่วยให้เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งจะนำไปถึงการพัฒนาการเรียนรู้อุของบุคคลและกลุ่มได้ตามความถนัดและความสนใจ

2.3 ปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน หมายถึง ปฏิกริยาโต้ตอบที่เกิดขึ้นของผู้เรียนที่มีต่อสถานการณ์ในการเรียนรู้ อาจเป็นในลักษณะการเคลื่อนไหวทางร่างกาย หรือทางอารมณ์ ความรู้สึกที่แสดงออกจากประสพการณ์ของผู้เรียนในการแก้ปัญหา จะแสดงออกมาอย่างดีใจ

เมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหา หรือการแสดงออกถึงการไม่รับรู้ในปัญหา ผู้สอนจะต้องรู้จักสังเกตการณ์ และให้ข้อมูลย้อนกลับกับผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับเวลา และสถานการณ์ จะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว

3. หลักสูตร หมายถึง ภาพรวมของประสบการณ์ทั้งหมด ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา จัดอยู่ในกิจกรรมแต่ละเนื้อหาวิชาและกิจกรรม นอกห้องเรียนที่เสริมสร้างประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน การสร้างหลักสูตรต้องมีเป้าหมายคือ ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนเชื่อมั่นในตนเอง มีค่านิยมที่ดี ซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้คู่คุณธรรม มีทักษะทางอาชีพที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต หลักสูตรจึงต้องสัมพันธ์กับความต้องการของสังคม หลักสูตรต้องยืดหยุ่น สามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ หลักสูตรที่ดีจะต้องมีมาตรฐาน คือยึดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและเป็นกรอบทิศทาง ในการกำหนด โครงสร้าง เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีให้แก่ผู้เรียน และผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง และพัฒนาประเทศได้ ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

3.1 วัตถุประสงค์ของการสอน การสอนในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรในส่วนที่เป็นหลักการ เนื้อหา จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา กิจกรรมการเรียน การสอนอย่างชัดเจนว่า หลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมอย่างไร การกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เจตคติ และมีทักษะ สอดคล้องกับหลักสูตร ซึ่งผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการกำหนด วิธีสอน กระบวนการสอน เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งวิธีการวัดผลผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนจะต้องระบุวัตถุประสงค์ทุกครั้งเตรียมการสอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปด้วยดี และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หลังจากเรียนจบเนื้อหาแล้ว ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่สังเกตหรือวัดได้ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนจึงต้องกำหนดให้ครอบคลุมใน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

3.2 เนื้อหาวิชา ที่จะนำมาสอน ต้องเป็นเนื้อหาวิชาที่ถูกต้องและทันสมัย เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชาสัมพันธ์กับวิธีการสอนและ กิจกรรม และจำเป็นต่อการมีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียน ด้านพัฒนาการคิดวิเคราะห์ พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รวมทั้งเนื้อหาวิชาที่เป็นความสนใจของผู้เรียน ตามลักษณะอายุ เพศ

วัย ความแตกต่างกันของผู้เรียน เนื้อหาวิชามีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน เพื่อมุ่งให้เกิด ความสัมพันธ์ระหว่างวิชา และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน

3.3 กิจกรรมการเรียนการสอน จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพียงใด ขึ้นอยู่กับวิธีการจัดกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียน กิจกรรมอาจเป็นแบบเดี่ยวหรือ หลากหลาย กิจกรรมต่อเนื่องกัน กิจกรรมที่คนสนใจหรือเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนเลือกให้ผู้เรียนทำกิจกรรม กิจกรรมขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชา ความพร้อมของผู้เรียน ขนาดของห้องเรียน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ในการทำกิจกรรม ใช้เวลาพอเหมาะไม่ยุ่งยากซับซ้อนก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ลักษณะ ของกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีต้องเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดประสงค์ และผู้เรียนได้ฝึกฝนพฤติกรรมการเรียนรู้ ทั้งทางด้านความรู้ เจตคติและทักษะตรงกับวัตถุประสงค์ การสอนที่กำหนดไว้

3.4 สื่อการเรียนการสอน เป็นวัสดุอุปกรณ์หรือวิธีการที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เข้าใจเนื้อหาวิชาได้ง่ายขึ้น เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เครื่องบันทึก เสียง สไลด์ รูปภาพ หุ่นจำลองของจริง แบบฝึกหัด แบบเรียนด้วยตนเอง บทเรียนโปรแกรม หรือ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น การที่จะเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ต้องพิจารณาถึงลักษณะของ เนื้อหาวิชา ลักษณะของผู้เรียน เวลา สถานที่ ประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ และสื่อการเรียนการสอนต้อง มีส่วนในการสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้วย

3.5 การประเมินผลการสอน เป็นการประเมินสภาพการจัดการเรียนการสอน ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ กิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้ง ประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนการสอนนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือมีสิ่งที่จะต้อง แก้ปรับปรุงในส่วนตัว ผู้สอนสามารถวัดและประเมินผลการสอนไว้หลายวิธี เช่น การทดสอบ การสังเกต บันทึก การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน เป็นต้น การจะเลือกวัดผลด้วยวิธีใดขึ้นอยู่กับ คุณลักษณะที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการสอน เป็นหน้าที่ของผู้สอนทุกคนที่จะต้องวัด และประเมินผลการสอนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

จากองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ว่าเป็นการดำเนินงานตาม ขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการเรียนของผู้เรียน การกำหนด จุดมุ่งหมาย เนื้อหาหลักสูตร การจัดทำแผนการสอน จัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรม

การใช้สื่อ อุปกรณ์ การตรวจสอบคุณภาพ การประเมินผล และการปรับปรุงเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีในการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้ ทักษะอย่างเชี่ยวชาญนั้น ผู้สอนจะต้องมีความรู้ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ จึงต้องคำนึงถึงหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อสามารถนำความรู้มาปรับประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยได้นำเสนอจากหลักการแนวคิดของนักวิชาการ ทฤษฎีจิตวิทยาการศึกษา ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีพหุปัญญา ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักการแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน

ทิสนา เขมมณี (2548: 113-149) ได้ให้หลักแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนไว้ 3 รูปแบบ คือ 1) การยึดครูเป็นศูนย์กลาง 2) การยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และ 3) การสอนโดยไม่มีครู สรุปได้ดังนี้

1. การยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centered Instruction) มีหลักการจัด ประกอบด้วย การจัดเนื้อหาสาระอย่างเหมาะสม การตรวจสอบพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน การนำเสนอเนื้อหาชัดเจน มีตัวอย่างประกอบ การซัก-ถามความเข้าใจ การฝึกปฏิบัติ การรับทราบผลการปฏิบัติ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้เกิดทักษะความชำนาญยิ่งขึ้น

2. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Instruction) การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยการกระทำ ประกอบด้วย การเน้นตัวผู้เรียน ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ใช้ปัญหาเป็นหลัก มีทักษะกระบวนการ และการบูรณาการ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 แบบเน้นตัวผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นเป็นรายบุคคล โดยคำนึงถึง ภูมิหลัง สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ โดยผู้สอนมีการวินิจฉัยจากการใช้แบบทดสอบ การจัดกลุ่มผู้เรียนที่มีความสนใจคล้ายกัน การกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกวิธีการ

เรียนรู้ การวางแผนการเรียน การจูงใจผู้เรียน การประเมินผล การจัดทำแผนการเรียนเพื่อเก็บข้อมูลในการเรียนขั้นต่อไป

2.2 แบบเน้นความรู้ความสามารถ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สนองตอบความถนัดที่แตกต่างกันของผู้เรียน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยผู้เรียนมีบทบาทในการสร้างองค์ความรู้ หรือชิ้นงานใหม่ๆ รู้จักการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ เป็นการฝึกทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.3 แบบเน้นประสบการณ์ เป็นการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องที่เรียนรู้ก่อนแล้ว จึงให้ผู้เรียนย้อนไปสังเกต ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น และนำสิ่งที่เกิดขึ้นมาพิจารณาไตร่ตรองร่วมกัน จนกระทั่งผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอด หรือสมมุติฐานต่างๆในเรื่องที่เรียนรู้ และสามารถนำไปทดลองหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆได้ต่อไป

2.4 แบบเน้นปัญหา เป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้สอนนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือจัดสถานการณ์ให้เผชิญปัญหา ฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาพร้อมกันเป็นกลุ่ม การติดตามการปฏิบัติงานของผู้เรียน ให้คำปรึกษา และประเมินผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านผลงาน และกระบวนการ

2.5 แบบเน้นทักษะกระบวนการ การดำเนินการเรียนการสอนโดยการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม เกิดความคิด การอภิปราย ลงมือเสาะแสวงหาความรู้ ศึกษาค้นคว้าหาคำตอบข้อเท็จจริง ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลทั้งด้านเนื้อหาสาระและทักษะกระบวนการต่างๆเช่นกระบวนการสืบสวน (Inquiry- Based Instruction) กระบวนการคิด (Thinking Process- Oriented Instruction) กระบวนการกลุ่ม (Group Process-Oriented Instruction) กระบวนการวิจัย (Research-Based Instruction) กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning Process Instruction)

2.6 แบบเน้นการบูรณาการ การจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์กันให้เป็นเรื่องเดียวกัน เป็นการบูรณาการภายในวิชา (Intra-disciplinary) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในองค์รวม การบูรณาการ

ระหว่างวิชา (Inter-disciplinary) ทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ ทำให้การเรียนรู้กว้างขึ้น ไม่จำกัดอยู่เฉพาะด้าน ทำให้ผู้เรียนมีความคิดและมุมมองที่กว้างขึ้น

3. การสอนโดยไม่มีครู (Instruction Without Teacher) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อและเทคโนโลยี เป็นบทเรียนแบบโปรแกรมสำเร็จรูป (Programmed Instruction) เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer-Assisted Instruction) การสอนทางไกล (Distance Instruction) การใช้เครือข่ายวีดิทัศน์ ไซด์ เว็บ (Web-Based Instruction)

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีการจัดการเรียนการสอน แบบยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการสอนที่ไม่มีครูนั้น ผู้สอนต้องมีความพยายามที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ สามารถพัฒนาความสามารถของผู้เรียนเฉพาะด้าน พัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนต้องตระหนักถึงความสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดเวลา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถฝึกทักษะและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง เป็นการช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นผู้มีความเก่งเฉพาะทางหรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทำให้นักเรียนได้พัฒนา และสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ จากการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ชาญชัย ยมคิษฐ์ (2548: 94-95) ให้ความสำคัญเห็นที่สอดคล้องกับหลักในการจัดการเรียนการสอน ที่ต้องคำนึงถึงเป้าหมาย นโยบายของชาติ และมาตรฐานการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดดังนี้

1. ตามเป้าหมายและนโยบายของชาติ หลักการจัดการเรียนรู้มีประเด็นหลัก ที่สำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สรุปได้คือ จัดการเรียนการสอนให้ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ทักษะการคิด การจัดการในการแก้ไขปัญหา ฝึกประสบการณ์การปฏิบัติ เน้นสมรรถภาพการเรียนรู้หลายๆด้านอย่างสมดุลทั้งกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การเรียนรู้ตลอดชีวิตและเรียนรู้อย่างหลากหลาย ใช้การวิจัยพัฒนาในกระบวนการเรียนการสอน และประเมินผลการเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย

2. ตามมาตรฐานหลักสูตร หลักการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ตามมาตรฐานในหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ ถือเป็นเป้าหมายหลักในการสร้างคุณภาพของผู้เรียน คือ เน้นจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลายสมกับธรรมชาติ และสนองความต้องการของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา และตัดสินใจ ศึกษาหาความรู้แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อกลุ่ม ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลายและมีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่ดีมีมาตรฐาน จะต้องให้ความสำคัญในประเด็นของเป้าหมาย นโยบายของชาติ และตามมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นเครื่องบ่งชี้แนวทางการปฏิบัติ ข้อดี ข้อปรับปรุง ในการพัฒนาผู้เรียนให้ครบในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และการอยู่ร่วมกันในสังคม ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ตามเป้าหมายของมาตรฐานหลักสูตร

การออกแบบย้อนกลับ

ในทางการศึกษาได้นำการออกแบบย้อนกลับ (Backward Design) มาใช้ เพื่อให้ครูผู้สอนได้จัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นที่เป้าหมายในการจัดการสอน (Identify Desired Result) ซึ่งครูต้องกำหนดให้ได้ว่า ผู้เรียนควรจะเรียนรู้เรื่องใด (Content Standards) สามารถทำอะไรได้บ้าง (Performance Standards) และเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนจะได้มีความรู้ความสามารถ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร (ฉันท ชาคุดทอง, 2551: 6) นักการศึกษาของไทยได้ให้ความหมายของการออกแบบย้อนกลับไว้ดังนี้

การออกแบบแบบย้อนกลับ หมายถึง การสร้างหลักสูตรหรือหน่วยการเรียนรู้ ด้วยการเริ่มจากการประเมินสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งนักหลักสูตรเรียกว่า Backward Design เป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบบย้อนกลับ (พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และเพียว ынดีสุข, 2553: 3) และเป็นกระบวนการออกแบบการเรียนรู้ โดยเริ่มจากเป้าหมายการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ จากนั้นจึงออกแบบ

หลักสูตรและแผนการเรียนการสอน พร้อมทั้งออกแบบการประเมินผล ทำให้ครูมีความชัดเจน เรื่องเป้าหมาย และหลักฐานที่แสดงว่าผู้เรียนเกิดความเข้าใจ เกิดความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอน และเป้าหมายที่พึงประสงค์ (ฉัตรแก้ว เภาวิเศษ และจรรยา เรืองมาลัย, 2551)

หลักการของการออกแบบย้อนกลับ

เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและศักยภาพ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างของบุคคลทักษะ มีกระบวนการคิด การแก้ไขปัญหา เรียนรู้จากประสบการณ์จริง นักการศึกษาได้ให้หลักการดำเนินงานไว้ดังนี้ ฉัตรแก้ว เภาวิเศษ และจรรยา เรืองมาลัย (2551) ให้หลักการการออกแบบย้อนกลับไว้ดังนี้

1. ระบุเป้าหมายหลักของการเรียนรู้ (Identify Desired Goals) ว่าหน่วยการเรียนรู้นี้ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ข้อใดบ้าง ด้วยการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ กำหนดคำถามสำคัญ (Essential Questions) และความคิดรวบยอดที่ต้องการให้เกิดในตัวผู้เรียน
2. กำหนดวิธีการวัดประเมินผล (Determine Acceptable Evidence) ซึ่งอาจประกอบด้วย วัดพฤติกรรมการเรียนรู้รวบยอด (Performance Task – Project Work) ถามตอบ ทดสอบย่อย ประเมินจากการสังเกต การทำการบ้าน การเขียนบันทึกประจำวัน การให้ผู้เรียนสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง (Self-Assessment)
3. วางแผนการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Plan) ใช้เทคนิค “WHERE TO” ให้ความหมายถึง W – Where to go, What to learn บอกจุดมุ่งหมายของหน่วยการเรียนรู้/ H – Hook & Hold ใช้คำถามสำคัญในการกระตุ้นเพื่อดึงและความสนใจของผู้เรียน/ E – Equip, Experience, Explore ให้ความรู้ สร้างประสบการณ์ ฝึกทักษะ และการนำไปใช้จริง/ R – Rethink & Revise ใคร่ครวญ ตรวจสอบความรู้ ทักษะ และชิ้นงาน/E – Evaluate การวัดประเมินผล/ T – Be Tailored การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการ ความถนัด/สนใจ/ O – Be Organised การบริหารจัดการชั้นเรียน

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข (2553: 13) ให้หลักกระบวนการออกแบบย้อนกลับไว้ดังนี้

1. ต้องเริ่มด้วยการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการเชิงมาตรฐานการเรียนรู้ (Integrated unit of learning) อาจเป็นหน่วยประเภทต่อไปนี้

1.1 หน่วยการเรียนรู้ภายในกลุ่มสาระเดียวกัน (Intra-disciplinary Unit of Learning)

1.2 หน่วยการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ (Interdisciplinary Integrated Unit of Learning)

2. ต้องเน้นผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

2.1 สร้างความเข้าใจที่คงทน

2.2 พัฒนาทักษะการคิดทั่วไป

2.3 พัฒนาลักษณะที่เอื้อต่อการเป็นผู้เรียนรู้ ผู้สืบค้นรวมทั้งนักคิด

3. ต้องเน้นการประเมินผลการเรียนรู้ที่มีการประเมินการปฏิบัติ การทำกิจกรรมการทดลอง และการประเมินผลงานชิ้นงาน และภาระงาน หรือกล่าวโดยสรุปคือการประเมินสภาพจริง

4. ต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้รูปแบบการสอนวิธีสอน แนวการสอนเป็นยุทธศาสตร์การสอน

5. ผู้เรียนต้องสร้างความรู้หรือสร้างคำอธิบายหรือสร้างความหมายด้วยตนเองโดยผ่านการทำกิจกรรมเพราะจะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน

5.1 ทำกิจกรรม ทำให้เข้าใจ โน้ตสำคัญอย่างคงทน อยู่ในความจำระยะยาว จำไม่ลืม

5.2 กิจกรรมที่ปฏิบัติตั้งแต่เริ่มวางแผน-ปฏิบัติ-สรุปผล จะช่วยพัฒนาความสามารถคิด
 ทั่วๆไป และทักษะเฉพาะวิชาอย่างแน่นนอน

5.3 ระหว่างทำกิจกรรม จะช่วยเสริมสร้างเจตคติที่ดี ลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น
 ความอยากรู้อยากเห็น เป็นนักคิดวิจารณ์ญาณ นักตัดสินใจ ความเป็นผู้มีคุณธรรม และมนุษย
 สัมพันธ์ เป็นต้น

6. ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมขยายความรู้(Elaboration) ประยุกต์ใช้ความรู้(Application) หรือ
 ถ่ายโยงความรู้(Transfer of learning) ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยให้นักเรียนสร้างผลงาน/ชิ้นงาน ซึ่งเป็น
 หลักฐานหรือร่องรอยในเชิงประจักษ์

ข้อดีของ Backward Design

ฉัตรแก้ว เกาพิเศษ และ จรรยา เรืองมาลัย (2551) ได้นำเสนอแนวคิด ประโยชน์ในการ
 ออกแบบย้อนกลับ ไว้ดังนี้

1. ช่วยลดความยุ่งยากซับซ้อนของกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพราะใช้
 มาตรฐานการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดกรอบ
2. ช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเนื้อหาการเรียนแน่นและซ้ำซ้อน สามารถบูรณาการเนื้อหา
 ได้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้แบบของหน่วยการเรียนรู้ ครูจึงไม่ต้องทำแผนย่อยรายชั่วโมงที่มี
 เนื้อหาซ้ำซ้อนกันอีก
3. เป็นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสนองตอบความต้องการ
 และความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
4. ผู้เรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติจริง มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล
 กิจกรรมการวัดประเมินผลสามารถสะท้อนให้เห็นถึงมาตรฐานการเรียนรู้และการวัดประเมินผล
 ตามสภาพจริง

กล่าวสรุปได้ว่า การออกแบบการสอนแบบย้อนกลับ เป็นการออกแบบการสอน เพื่อใช้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การสอน ปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยมีหลักการที่สำคัญคือเน้นเนื้อหาความรู้ ความสามารถ ตามมาตรฐานเป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน

ทฤษฎีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีหลักการและแนวคิดของทฤษฎีที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ หาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้นำเสนอในด้านของทฤษฎีจิตวิทยาการศึกษา ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีหุปัญญา ซึ่งถือเป็นหลักแนวคิดสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมาตรฐานตามหลักสูตร มีรายละเอียดดังนี้

ทฤษฎีจิตวิทยาการศึกษา (Educational Psychology Theory)

นักทฤษฎีผู้คิดค้นหลักการแนวคิดจิตวิทยาการศึกษา ได้แบ่งทฤษฎีจิตวิทยาการศึกษา ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism Theory) 2) กลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism) และ 3) กลุ่มมนุษยนิยม (Humanisticism) โดยผู้วิจัยนำหลักการแนวทางปฏิบัติที่สำคัญมาสรุป ได้ดังนี้ (ชาญชัย ยมดิษฐ์, 2548: 76-80)

1. กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism Theory) กลุ่มนี้พิจารณาด้านพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิด การศึกษาอาศัยการสังเกตจากพฤติกรรม ได้แก่

1.1 Pavlov ทำการศึกษาสุนัข และค้นพบการเรียนรู้ที่เกิดจากการนำสิ่งเร้าที่ต้องการให้เกิดพฤติกรรมกับสิ่งเร้าตามธรรมชาติ แล้วเกิดการวางเงื่อนไข (Classical Conditioning) สรุปได้คือ การเรียนรู้เกิดจากความใกล้ชิดระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองทำให้เกิดหลักทางการสอน คือ การเสริมแรง (Reinforcement) การลบพฤติกรรม (Extinction) การสรุปสิ่งที่เหมือนกัน (Generalization) และการจำแนกสิ่งที่ต่างกัน (Discrimination)

1.2 Watson ทำการศึกษานูทรชายชื่อ Albert แล้วได้ข้อสรุปว่า การเรียนรู้เกิดจากสิ่งเร้ากับการตอบสนองโดยไม่จำเป็นต้องมีตัวเสริมแรง ลักษณะดังกล่าวทำให้เกิด 1) หลักความใกล้ชิด ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง และ 2) หลักการฝึกหัด

1.3 Thorndike ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งจิตวิทยาการศึกษา ผู้ค้นพบทฤษฎีการเชื่อมโยง พบว่า การเรียนรู้เกิดจากความสัมพันธ์เชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยมีสิ่งเร้าภายนอกมาเป็นตัวเสริมแรง การเรียนรู้เกิดจากการลองผิดลองถูก เมื่อมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองได้ จะเกิดการเรียนรู้ และควรมีการให้รางวัลมากกว่าการลงโทษ ธอร์นไดค์ ค้นพบกฎการเรียนรู้ 4 กฎ คือ 1) กฎแห่งผล พอใจก็ทำอีก 2) กฎแห่งความพร้อม จะเรียนได้ดีเมื่อมีความพร้อม 3) กฎแห่งการฝึกหัด ต้องมีการฝึกหัด ทบทวนบ่อยๆ และ 4) กฎแห่งการใช้ คนจะเรียนรู้ได้ดี ถ้าได้ใช้งานนั้นๆอย่างสม่ำเสมอ

1.4 Skinner ทำการศึกษาหนู และค้นพบว่า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างรางวัลกับการตอบสนอง และระบุว่าการกระทำใดถ้าได้รับการเสริมแรง มีแนวโน้มจะทำพฤติกรรมนั้นอีก ดำเนินถึงวิธีการที่ครุ่นแต่ผลการเรียน โดยไม่สนใจวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนมีผลการเรียนดี การเรียนรู้เกิดจากการมีสิ่งเร้าภายนอกมากระตุ้นและเกิดขึ้น โดยตัวผู้เรียนต้องลงมือกระทำเอง เชื่อว่าหากได้รับการฝึกอย่างไรก็จะแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา หลักการเรียนรู้ที่ สกินเนอร์ ค้นพบ คือ 1) ไม่ควรลงโทษ ควรใช้วิธีการให้รางวัลเพราะการลงโทษจะลึ่มเร็ว 2) ควรมีการเสริมแรงเป็นระยะ 3) สิ่งที่เหมาะสมควรแยกสอน ถ้านักเรียนแยกถูกควรให้รางวัลทันที 4) จัดเนื้อหาเป็นหน่วยย่อยๆ เรียงจากง่ายไปยาก 5) บทเรียนสำเร็จรูปเหมาะสมสำหรับนักเรียนเรียนช้า ผลการเรียนอ่อนหรือมีแรงจูงใจฝ่ฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ 6) ไม่ควรเสริมแรงพฤติกรรมที่เป็นด้านลบ 7) การเสริมแรงแบบแปรเปลี่ยนให้ผลคงทนในระยะยาว

2. กลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism) กลุ่มนี้เห็นว่าการเรียนรู้เป็นการรับรู้และการหยั่งเห็น (Insight) การศึกษาพฤติกรรมของคน ควรมองพฤติกรรมที่สังเกตและพฤติกรรมภายในที่มีลักษณะเน้นกระบวนการทางความคิด ซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดจากการหยั่งเห็น โครงสร้างรวมๆเป็นกลุ่มๆ ของกระบวนการที่จะแก้ปัญหา นักวิชาการของกลุ่มนี้ ได้แก่

2.1 Kohler ได้ศึกษาการเรียนรู้ของลิงชิมแปนซี และค้นพบว่าลิงเรียนรู้โดยวิธีการหยั่งเห็น เขาประสบความสำเร็จเดิมที่มีอยู่มาเชื่อมโยงกับปัญหาใหม่ เกิดความคิดจนแก้ปัญหาได้ ค้นพบหลักการเรียนรู้ว่า จะต้องจัดสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับประสบการณ์เดิม

2.2 Lewin ใช้ความคิดรวบยอด (Concept) ทางวิชาฟิสิกส์ มาอธิบายชีวิตคน พบว่าชีวิตคนนั้นมีช่องว่างที่จะเกิดการเรียนรู้ได้ เรียกว่า life space มองพฤติกรรมของคนว่ามีพลังภายใน และมีทิศทาง ดังนั้นควรปลูกให้พื้นตัวในการเรียนรู้ตลอดเวลา ใช้พฤติกรรมการสอน ใน Life space ของนักเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

2.3 Bruner ได้รับการยกย่องว่า เป็นผู้ที่มีคลาสสิกทางการศึกษา (Classic of Education) ทฤษฎีการสอนของบรูเนอร์ มองว่า ความรู้เป็นกระบวนการ มิได้เป็นผลผลิต ควรสนใจวิธีการมากกว่าผล กระบวนการก่อให้เกิดการเรียนรู้ ไม่ควรสอนให้ท่องจำ สอนแต่เนื้อหา แต่ควรสอนให้คิดหาเหตุผล ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ในการแสวงหาความรู้ และก่อให้เกิดการเรียนรู้ บรูเนอร์สนใจวิธีการสอนแบบค้นพบ (Discovery) และการสอบสวน (Inquiry) ให้แนวคิดไว้ว่า ความพร้อมของนักเรียนสามารถจัดกระทำได้โดยไม่ต้องรอให้เกิดความพร้อมตามธรรมชาติ ความถนัดและความสนใจของเด็กเป็นสิ่งที่สามารถเสริมพิเศษให้เกิดความพร้อมและเน้นผลงานที่เด็กทำสำเร็จ หลักการเรียนรู้ของบรูเนอร์ คือ 1) การเรียนรู้จะต้องเกิดความสร้างสรรค์ (Intuitive) และต้องเกิดอย่างฉับไว (Sharp insight) 2) การทำความเข้าใจเป็นพื้นฐานที่จะช่วยในการเรียน 3) ต้องจัดสิ่งที่เรียนให้เป็นระเบียบ 4) การตั้งกฎเกณฑ์หรือแนวคิดพื้นฐานจะนำไปสู่การเรียนแบบเชื่อมโยง 5) การจัดโครงสร้างและช่วยในการเรียนต่อเนื่อง ไม่เกิดช่องว่างระหว่างความรู้พื้นฐานกับประสบการณ์ใหม่

2.4 Ausubel เป็นผู้ตั้งทฤษฎี Theory of Consumption (การบอกหลักเกณฑ์) เด็กจะเรียนรู้ได้ดี ถ้าความรู้ใหม่มีความหมายและเชื่อมโยงกับความรู้เก่า ถ้าหากความรู้ใหม่ที่ได้เชื่อมโยงกับความรู้เก่าๆ จะกลายเป็นการสอนความจำเท่านั้น การบอกหลักเกณฑ์เป็นการสอนแบบอุปมาน (Deductive teaching) คือให้ตั้งกฎเกณฑ์และผลลัพธ์

3. **กลุ่มมนุษยนิยม (Humanisticism)** แนวคิดนี้คัดค้านการทดลองเกี่ยวกับพฤติกรรมของสัตว์ แล้วอ้างอิงมาใช้กับคน และปฏิเสธที่จะใช้คนทดลองแทนสัตว์ มองว่ามนุษย์มีอิสระเสรีภาพ มีความสำคัญ มีศักดิ์ศรี มีเลือดเนื้อและมีชีวิตเหมือนกัน ให้ความสำคัญกับมนุษย์ในด้านชีวิตจิตใจ และอารมณ์ และคนจะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเมื่อเขารับผิดชอบตนเอง นำตนเองและพัฒนาตนเองได้ การเรียนการสอน ต้องเคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้เรียนด้วยการเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน นักคิดของกลุ่มนี้ได้แก่

3.1 Maslow ศึกษาถึงความต้องการของมนุษย์ตั้งแต่ขั้นความต้องการพื้นฐานส่วนตน ไปจนถึงความต้องการขั้นสูง ควรสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก เช่น ความหิว ความปลอดภัย ความรักความอบอุ่น การยอมรับ การปฏิเสธ การควบคุมเดิม ไม่ใช่ให้ครูมาจัดการชีวิตเด็กทั้งหมด ปล่อยให้เด็กได้คิดเองบ้าง

3.2 Rogers ศึกษาถึงวิธีการบำบัดทางจิตของผู้เรียน โดยปล่อยให้ผู้เรียนได้ระบาย ความอัดอั้น ให้แก้ปัญหาเองโดยมีความเชื่อว่า เรื่องการศึกษาของผู้เรียนต้องเป็นเจ้าของ ครูคอยอยู่ห่างๆ เพียงให้คำปรึกษาและต้องอดทน จริงใจ ดังนั้นการจัดกิจกรรมต่างๆ ต้องให้เด็กเป็น ศูนย์กลางการเรียนรู้ มีบรรยากาศแบบกระบวนการกลุ่ม ในการสร้างกฎ ระเบียบควรให้นักเรียน ในกลุ่มตั้งกันเอง ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมควรได้ทั้งด้านความรู้และทัศนคติ โดยมี หลักการว่าครูไม่สามารถสอนทุกสิ่งได้ทั้งหมดแต่ครูสามารถจัดสิ่งแวดล้อมให้เรียนสิ่งเหล่านั้นได้

3.3 Coombs มีความเชื่อว่า ความเข้าใจ เป็นจุดเริ่มต้นของพฤติกรรมการทำงาน ควรให้สิ่งแวดล้อมในช่วงนั้นเป็นช่วงแห่งการส่งเสริมความเข้าใจ ให้ผู้เรียนปรับความเชื่อ และการรับรู้ ให้คิดหาเหตุผลด้วยตนเองและคิดได้ในทางที่ดี ครูจะต้องมีความรู้สึกที่ดีและไวต่อ ความรู้สึกของผู้เรียน หลักการเรียนรู้ของกลุ่มมนุษยนิยม คือ 1) ควรมุ่งทั้งพฤติกรรม 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะ และด้านเจตคติไปพร้อมๆ กัน 2) เน้นให้นักเรียนเป็นผู้กระทำ (Active) มากกว่าเป็นผู้ถูกกระทำ (Passive) 3) เน้นความรู้สึกนึกคิด ค่านิยมของนักเรียน 4) เปิด โอกาสให้เลือกเรียนตามความสนใจ 5) สร้างบรรยากาศในการเรียนโดยมุ่งร่วมมือ ร่วมใจมากกว่า การแข่งขัน 6) ควรตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานขั้นต้นของนักเรียน 7) นักเรียนควรได้รับความกระจำในค่านิยม

สรุปได้ว่าหลักการทางทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษา ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพฤติกรรมนิยม เน้นพฤติกรรมที่สังเกตได้ โดยสิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม กลุ่มพุทธินิยม เน้นการคิด การรับรู้ของคน ทุกคนมีกระบวนการภายในการคิด และกลุ่มของมนุษยนิยม เน้นอารมณ์ ความรู้สึก คุณค่าของความเป็นมนุษย์ เมื่อเปรียบเทียบแนวคิดการจัดการเรียน การสอนจากทฤษฎีการเรียนรู้ทั้ง 3 กลุ่มนี้ ในการจัดการเรียนการสอน ให้บรรลุตามเป้าหมายของ หลักสูตร ไม่มีทฤษฎีใดอธิบายการเรียนรู้ของมนุษย์ได้หมดทุกพฤติกรรม แต่ขึ้นอยู่กับนำไป ประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับพฤติกรรม เหตุการณ์ การประยุกต์ใช้ เป็นหลักในการจัดการเรียน การสอนที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ ของ Benjamin Bloom และคณะ ได้จำแนกจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ ออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) 2) จิตพิสัย (Affective Domain) และ 3) ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) มีรายละเอียดดังนี้ (ณัฐพงษ์ พลาลพ, 2553)

1. พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านสมอง เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสามารถทางสติปัญญา พฤติกรรมทางพุทธิพิสัยมี 6 ระดับ ได้แก่

1.1 ความรู้ความจำ ความสามารถในการเก็บรักษามวลประสบการณ์ต่างๆ จาก การที่ได้รับรู้ไว้และระลึกถึงนั้นได้เมื่อต้องการ เปรียบดังเทปบันทึกเสียงหรือวีดิทัศน์ที่สามารถ เก็บเสียงและภาพของเรื่องราวต่างๆ ได้ สามารถเปิดฟังหรือ ดูภาพเหล่านั้นได้เมื่อต้องการ

1.2 ความเข้าใจ เป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญของสื่อ และสามารถแสดง ออกมาในรูปของการแปลความ ตีความ คาดคะเน ขยายความ หรือ การกระทำอื่น ๆ

1.3 การนำความรู้ไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ไปใช้ในการ แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจจึงจะสามารถนำไปใช้ได้

1.4 การวิเคราะห์ ผู้เรียนสามารถคิด หรือ แยกแยะเรื่องราวสิ่งต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ความสามารถในการ วิเคราะห์จะแตกต่างกันไปแล้วแต่ความคิดวิเคราะห์ของแต่ละคน

1.5 การสังเคราะห์ ความสามารถในการที่ผสมผสานส่วนย่อยๆ เข้าเป็นเรื่องราว เดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์และดีกว่าเดิม อาจเป็นการถ่ายทอดความคิด ออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย การกำหนดวางแผนวิธีการดำเนินงานชิ้นใหม่ หรืออาจจะเกิดความคิด ในอันที่จะสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นมาในรูปแบบ หรือ เป็นแบบแนวคิดใหม่

1.6 การประเมินค่า เป็นความสามารถในการตัดสินใจ ตีราคา หรือ สรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่างๆ ออกมาในรูปของคุณธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นไปตามเนื้อหาสาระในเรื่องนั้นๆ หรืออาจเป็น ไปกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับได้

2. จิตพิสัย (Affective Domain) พฤติกรรมด้านจิตใจ ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทัศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดึงดูดอยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ ในด้านจิตพิสัย ประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย ๆ 5 ระดับ ได้แก่

2.1 การรับรู้ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์ หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการแปลความหมายของสิ่งเร้านั้นว่าคืออะไร แล้วจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น

2.2 การตอบสนอง เป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้านั้น ซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว

2.3 การเกิดค่านิยม การเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคม การยอมรับนับถือในคุณค่านั้น ๆ หรือปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกลายเป็นความเชื่อ แล้วจึงเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่งนั้น

2.4 การจัดระบบ การสร้างแนวคิด จัดระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้น โดยอาศัยความสัมพันธ์ถ้าเข้ากันได้ก็จะยึดถือต่อไป แต่ถ้าขัดกันอาจไม่ยอมรับ และอาจจะยอมรับค่านิยมใหม่โดยยกเลิกค่านิยมเก่า

2.5 บุคลิกภาพ การนำค่านิยมที่ยึดถือมาแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัว ให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องดีงาม พฤติกรรมด้านนี้ จะเกี่ยวกับความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับรู้จากสิ่งแวดล้อม แล้วจึงเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ ขยายกลายเป็นความรู้สึก จนกลายเป็นค่านิยม และยังพัฒนาต่อไปเป็นความคิด อุดมคติ ซึ่งเป็นการควบคุมทิศทางพฤติกรรมของคนคนจะรู้สึกู้อ่างไรนั้น ก็เป็นผลของพฤติกรรมด้านนี้

3. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาท พฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาได้โดยตรง มีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะ พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อย ๆ 5 ชั้น ดังนี้

3.1 การรับรู้ เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือ เป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ

3.2 กระทำตามแบบ หรือ เครื่องชี้แนะ เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำ เพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจให้ได้ หรือสามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำ

3.3 การหาความถูกต้อง พฤติกรรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ เมื่อได้กระทำซ้ำแล้ว ก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ

3.4 การกระทำอย่างต่อเนื่อง หลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตนเอง จะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ย่างยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องคล่องแคล่ว การที่ผู้เรียนเกิดทักษะได้ ต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ

3.5 การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ พฤติกรรมที่ได้จากการฝึกอย่างต่อเนื่อง จนสามารถปฏิบัติได้คล่องแคล่วว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติ ซึ่งถือเป็นความสามารถของการปฏิบัติได้ในระดับสูง

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน จนเกิดการเรียนรู้ขึ้น คือมีความรู้ ความเข้าใจ และความคิด (Cognitive Domain) ซึ่งผู้เรียนได้รับการพัฒนา ด้านสติปัญญา และด้านการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยม (Affective Domain) และสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ในที่สุด

ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences Theory)

จากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน มีความสอดคล้องกับทฤษฎีพหุปัญญา ซึ่งในปัจจุบัน มีการใช้ทฤษฎีพหุปัญญาเพื่อการจัดการเรียนการสอน และให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนตามความสามารถของผู้เรียนในทุกด้าน มีการส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนทั้งด้านสติปัญญาและทักษะในด้านต่างๆ ซึ่งแต่เดิมในการจัดการเรียนการสอน จะเน้นในด้านวิชาการ เช่น ภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ จากการเรียนรู้ทฤษฎีพหุปัญญา ทำให้ครูผู้สอนได้ตระหนักถึงความสามารถของผู้เรียน จึงนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน เป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในทุกด้าน ทำให้ผู้เรียนเก่งขึ้น เกิดความมั่นใจในการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาตนเองในทักษะการเรียนรู้ไปสู่ด้านวิชาการได้ ซึ่งส่งผลที่ดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการของผู้เรียน Gardner แบ่งความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียนไว้ 8 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้ (Gardner, 1983)

1. สติปัญญาด้านภาษา (Verbal-Linguistic Intelligence) เป็นความสามารถในการใช้ทักษะทางภาษาและการแสดงออก การเข้าใจถ้อยคำ และศิลปะในการสื่อสาร ผู้ที่มีความสามารถทางสติปัญญาด้านนี้ จะเป็นคนที่ชอบอ่าน การเขียน การเล่าเรื่อง มีความจำดี ชอบเล่นเกมเกี่ยวกับคำปริศนาอักษรไขว้ กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมสติปัญญาด้านนี้ ได้แก่ การเล่าเรื่อง การพูดในโอกาสต่างๆ การฟัง การเขียนเรื่อง บทความหรือนิทาน การเขียนเชิงสร้างสรรค์และการเขียนบทร้อยกรอง
2. สติปัญญาด้านการใช้เหตุผลและคณิตศาสตร์ (Logical-Mathematical Intelligence) เป็นความสามารถในการคิดหาเหตุและผล มีความเข้าใจในความสัมพันธ์ของการกระทำ วัตถุและความคิด มีความสามารถในการคำนวณ การพิจารณาปัญหาและแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ สามารถเข้าใจรูปแบบและความสัมพันธ์กับสิ่งอื่น กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมสติปัญญาด้านนี้ ได้แก่ การฝึกแก้ปัญหา การใช้เหตุผล การเล่นเกม การฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ การออกแบบทำการทดลอง การคิดคำนวณ การจัดหมวดหมู่ และการฝึกคิดวิเคราะห์
3. สติปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial Intelligence) เป็นความสามารถในด้านการมองเห็นสิ่งต่างๆ สร้างสิ่งที่สร้างสรรค์หรือจินตนาการภายในใจ การเข้าใจภาพหลายมิติ การออกแบบการเดินทางและสถาปัตยกรรม เป็นความสามารถในการมอง 3 มิติ การถ่ายโอนการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ประสบการณ์ของตนสู่จินตนาการ สติปัญญาด้านนี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับงานทางทัศน

ศิลป์ กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมสติปัญญาในด้านนี้ได้แก่ การสร้างสรรค์ภาพ การสร้างแบบรูป การใช้สัญลักษณ์ กราฟฟิก การใช้แผนภูมิ การทำแผนผังความคิด แผนที่ และการสร้างรูปบล็อก

4. สติปัญญาด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและกล้ามเนื้อ (Bodily-kinesthetic Intelligence) เป็นความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย การแสดงออกทางอารมณ์ ภาษาทางกายและการออกกำลังกาย สติปัญญาด้านนี้จะเป็นการควบคุมส่วนต่างๆ ของร่างกายทุกส่วนให้ประสานกันได้ดี มีความยืดหยุ่นคล่องแคล่ว แข็งแรง ประสาทสัมผัสดี มีกลยุทธ์ในการวางแผนเคลื่อนไหวร่างกาย เป็นการแสวงหาความรู้โดยใช้การเคลื่อนไหวร่างกาย กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมสติปัญญาด้านนี้ได้แก่ การใช้ร่างกายเป็นสื่อในการเรียนการสอน การแสดงท่าทาง แสดงละคร แสดงบทบาทสมมุติ การเล่นเกม การศึกษานอกสถานที่ และการรำหรือทำท่าทางประกอบเพลงหรือเสียงดนตรี

5. สติปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) เป็นความสามารถเกี่ยวกับท่วงทำนอง จังหวะ ระดับเสียงสูงต่ำ สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ ร้องเพลงร่วมกับผู้อื่นได้ มีความซาบซึ้งและสนุกสนานในการฟังดนตรี สามารถทำเสียงล้อเลียนเสียงดนตรีที่ฟังได้ ในการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมสติปัญญาด้านนี้อาจทำได้โดยการใช้เพลงหรือดนตรีประกอบในการปฏิบัติกิจกรรม ใช้ดนตรีช่วยสร้างภาพในสมอง การแต่งเพลง การใช้เครื่องเคาะจังหวะดนตรี และการเล่นดนตรี

6. สติปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น (Interpersonal Intelligence) เป็นความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เข้าใจในอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรมของผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความเป็นผู้นำ รู้จักรักษาความสัมพันธ์กับผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดจนมีทักษะของการแก้ความขัดแย้งและการประนีประนอม มีความฉลาดทางอารมณ์ กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมสติปัญญาด้านนี้ได้แก่ การทำกิจกรรมในรูปแบบของการเรียนแบบร่วมมือ การทำงานกลุ่มและการอยู่ค่ายพักแรม

7. สติปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) เป็นความสามารถในการรู้จักและเข้าใจสิ่งต่างๆที่เกี่ยวกับตนเอง เช่น ความรู้สึก ค่านิยม ความเชื่อ การรับรู้ การคิด มีความเชื่อมั่นในตนเองได้ สามารถแก้ปัญหาต่างๆได้ดี รู้จักตนเองตามความเป็นจริง เช่น มีจุดเด่นจุดด้อยในเรื่องใด รู้เท่าทันอารมณ์และความคิดของตน มีการสร้างแรงจูงใจจากภายใน กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมสติปัญญาด้านนี้ได้แก่ การศึกษาอิสระ การพูดหรือเขียนบทความที่เกี่ยวกับประสบการณ์หรือเรื่องราวของชีวิตตน การทำงานเดี่ยว และการฝึกประเมินตนเอง

8. สติปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) เป็นความสามารถในการเข้าใจส่วนต่างๆของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พืช สัตว์ และสามารถทำความเข้าใจ จำแนกส่วนต่างๆตามธรรมชาติ เข้าใจความสัมพันธ์ในระบบนิเวศน์ สามารถสัมพันธ์กับสิ่งมีชีวิตได้อย่างดี ตระหนักถึงการดำรงชีวิตและอิทธิพลของธรรมชาติ รักธรรมชาติ ใฝ่ต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมสติปัญญาด้านนี้ ได้แก่ การเรียนรู้ในห้องเรียน ทำโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน ให้นักเรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับธรรมชาติรอบๆตัว และการไปศึกษาธรรมชาติ

ทฤษฎีพหุปัญญาของ Howard Gardner เชื่อว่าผู้เรียนมีความสามารถทางสติปัญญาหลายด้านและแตกต่างกัน สามารถนำสติปัญญาไปใช้ในการสร้างสรรค์และแก้ปัญหาต่างๆ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสติปัญญา ด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายวิธี จัดกิจกรรมหลายรูปแบบ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ ได้ฝึกปฏิบัติ จนสามารถค้นพบความสามารถทางสติปัญญาในด้านต่างๆของตนเอง โดยการจัดหาวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบพหุปัญญา ที่สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ และเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมายของมาตรฐานหลักสูตร Armstrong (2000: 40-42) เสนอตัวอย่างวิธีการสอนแบบพหุปัญญา มีรายละเอียด ในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงวิธีการสอนแบบพหุปัญญา

ปัญญาด้านต่างๆ	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อ	เทคนิคการสอน
1. ด้านภาษา	ปาฐกถา อภิปราย เกม ภาษา การเล่านิทาน การอ่านหมู่ บันทึกประจำวัน หนังสือ เครื่องเล่นเทป เครื่องพิมพ์ดีด ดวงตราไปรษณีย์ หนังสือพูด ได้ชุดต่างๆ	อ่าน เขียน พูด ฟัง เกี่ยวกับ เรื่องนั้นๆ
2. ด้านตรรกะ/คณิตศาสตร์	เกมกระดานสมอง โจทย์ แก้ปัญหา การทดลอง วิทยาศาสตร์ คิดในใจ เกม ตัวเลข การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เครื่องคิดเลข อุปกรณ์ คณิตศาสตร์ อุปกรณ์ วิทยาศาสตร์ เกมคณิตศาสตร์ คิดคำนวณ	วิเคราะห์วิจารณ์ สรุปความคิดรวบยอด
3. ด้านมิติสัมพันธ์	รูปภาพ กิจกรรม ศิลปะ เกม จินตนาการ คิดแผนที่ในใจ การเปรียบเทียบ การทำให้เป็น รูป กราฟ แผนที่ วีดีโอ วัสดุ ศิลปะ ภาพลวงตา กล้อง ถ่ายภาพ	ดู จินตนาการเป็นรูปร่าง ระบายสี
4. ด้านร่างกาย/การ เคลื่อนไหว	เรียนจากของจริง การแสดง ละคร เต้นรำ กีฬา กิจกรรม สัมผัส กิจกรรมคลายเครียด อุปกรณ์ก่อสร้าง ดินเหนียว อุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์ที่หยิบ จับ สัมผัส	ศูนย์การเรียน ก่อสร้าง ประดิษฐ์ แสดง สัมผัส เต้นรำ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปัญหาด้านต่างๆ	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อ	เทคนิคการสอน
5. ด้านดนตรี	การเรียนรู้แบบพิเศษ การเคาะ จังหวะเพลงช่วยสอนเครื่อง เล่นเทป เทปเพลง อุปกรณ์ ดนตรี	ร้องเพลง เคาะจังหวะ ฟัง เพลง ดนตรี
6. ด้านมนุษยสัมพันธ์	เรียนแบบร่วมใจ เพื่อนสอน เพื่อน ชุมชนมีส่วนร่วมกับกลุ่ม สร้างสรรค์สถานการณ์จำลอง บอร์ดเกม อุปกรณ์กิจกรรม สังสรรค์ เครื่องใช้สำหรับ การแสดง	สอนแผนการร่วมมือ มีปฏิสัมพันธ์ มีความเคารพ ซึ่งกันและกัน
7. ด้านรู้จักตนเอง	การสอนเป็นรายบุคคล การทำงานตามลำพัง การมี วิชาเลือก สร้างความภาคภูมิใจ ในตนเอง อุปกรณ์ตรวจสอบ ตนเอง บันทึกประจำวัน อุปกรณ์ในการทำโครงการ	สอนให้สัมพันธ์กับชีวิตส่วน บุคคล เปิดโอกาสให้เลือก ไตร่ตรองในสิ่งที่เรียน
8. ด้านธรรมชาติ, ศึกษาธรรมชาติ	การรู้จักสิ่งแวดล้อมและ อนุรักษ์ การดูแล สัตว์เลี้ยงพืช สัตว์ อุปกรณ์ศึกษา ธรรมชาติ เช่น กิ่งองุ่น ขยาย กิ่งองุ่น ทางไกล อุปกรณ์ทำสวน	สอนให้สัมพันธ์กับสิ่งมีชีวิต และปรากฏการณ์ตาม ธรรมชาติ

ที่มา: Armstrong (2000: 40-42)

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีในการจัดการเรียนการสอน พอสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน ต้องยึดหลักการ ทฤษฎี แนวคิด ให้สอดคล้องตามหลักสูตรมาตรฐาน และนโยบายพระราชบัญญัติการศึกษาของชาติ ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมและความถนัดของผู้เรียน เน้นบูรณาการความรู้ในศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาสติปัญญาในด้านต่างๆ มีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้อย่างมีระบบ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่น

บทบาทและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนที่มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาให้มีมาตรฐานนั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ บุคลากร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนให้การดำเนินงาน ได้มีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร จากแนวคิดของนักการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ชุมชน ที่ร่วมกันพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีมาตรฐาน ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน และวิธีการต่างๆ มีรายละเอียดดังนี้

รุ่งนภา นุตราชวงศ์ (2545: 90-92) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมาตรฐาน ในด้านต่างๆ ไว้ดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษา

- 1.1 เน้นให้นักเรียนมีพัฒนาการที่บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ระดับชาติ
- 1.2 เน้นการเรียนการสอนองค์ความรู้ และทักษะที่ระบุไว้ในมาตรฐาน
- 1.3 หลักสูตรแต่ละชั้น มีการบูรณาการสาขาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน
- 1.4 มีความต่อเนื่องของการเรียนการสอนแต่ละช่วงชั้นจากง่ายไปสู่ยากและซับซ้อน

2. ด้านการจัดหน่วยการเรียนรู้

- 2.1 เน้นให้นักเรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ท้องถิ่นซึ่งกำหนดไว้ในระดับชาติ
- 2.2 เน้นการสอนองค์ความรู้ และทักษะที่ระบุไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้
- 2.3 แจ้งให้นักเรียนทราบผลการเรียนที่คาดหวังตามมาตรฐาน
- 2.4 ใช้ข้อมูล เนื้อหาสาระการสอน นำไปสู่ความเข้าใจ ความคิดรวบยอดในเรื่องต่างๆ
- 2.5 การเรียนการสอนในหน่วย ควรให้ออกาสนักเรียน ได้มีโอกาทำกิจกรรมเรียนรู้ในหลายรูปแบบ เช่น ศิลปิน นักเขียน นักประวัติศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ นักคณิตศาสตร์
- 2.6 หน่วยการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้สอนและท้องถิ่น
- 2.7 สร้างหน่วยการเรียนรู้ เป็นหน่วยเรื่องแบบบูรณาการ คือกำหนดสิ่งที่จะเรียนเป็นหัวเรื่องใดหัวเรื่องหนึ่ง หรือประเด็นคำถาม ปัญหา หรือเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่สอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการของนักเรียนและชุมชน โดยบูรณาการหัวเรื่องที่กำหนดนี้ไปสู่วิชาอื่นๆในเรื่องเดียวกัน
- 2.8 ให้การประเมินแทรกอยู่ในกระบวนการเรียนการสอน

3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

- 3.1 เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้
- 3.2 ใช้ทักษะความรู้ด้านเนื้อหา และกระบวนการซึ่งระบุหรือคาดหวังในมาตรฐานการเรียนรู้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม
- 3.3 สร้างชิ้นงานหรือการปฏิบัติงานที่จะใช้ในการประเมิน

3.4 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

3.5 จัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. ชิ้นงานหรือภาระงานที่นักเรียนปฏิบัติ

4.1 แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในความคิดรวบยอด เนื้อหาและทักษะของนักเรียน

4.2 ส่งเสริมความเข้าใจในตนเองและการประเมินผลตนเอง

4.3 ประเมินตามสภาพจริงโดยกลุ่มบุคคลต่างๆ เช่น ครู เพื่อน นักเรียน ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชน และผู้เชี่ยวชาญ

4.4 ให้ทางเลือกในการปฏิบัติ หรือใช้วิธีปฏิบัติอย่างหลากหลายเช่น การพูด เขียน แสดง วาดภาพ ฯลฯ

5. การประเมิน

5.1 มีเกณฑ์ที่ชัดเจนในการประเมิน และเกณฑ์ดังกล่าวเชื่อมโยงโดยตรงกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด

5.2 อธิบายเกี่ยวกับลักษณะงาน หรือภาระงานที่คาดหวังอย่างชัดเจน

5.3 การประเมินรวมเข้าไปอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนและงานต่างๆที่ปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน

5.4 มีคำอธิบายคุณภาพงานซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ในการประเมิน

5.5 ให้นักเรียนรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับงานที่เขาปฏิบัติว่ามีคุณภาพถึงมาตรฐานหรือไม่ อย่างไร และมีอะไรต้องปรับปรุงหรือไม่

5.6 ใช้ผลการประเมินในการปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนักเรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่มหรือทั้งชั้น

5.7 แจ้งผลการประเมินเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียนไปสู่มาตรฐาน ให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนทราบเป็นระยะ

5.8 นำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลประกอบในการปรับปรุงหลักสูตร

ดวงกมล สิ้นเพ็ง (2551: 12-13) ให้แนวคิด บทบาทและหน้าที่ของครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนไว้มีรายละเอียดดังนี้

1. ครู มีบทบาทหน้าที่คือ

1.1 จัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ฝึกการคิดวิเคราะห์ ลดการท่องจำ ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ เพื่อพัฒนาความสามารถอย่างเต็มตามศักยภาพ

1.2 ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยสอดแทรกในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน และ จัดกิจกรรมเสริมความรู้ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

1.3 รู้จักนำเอาเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิด ความเข้าใจได้ง่ายและน่าสนใจ

1.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้รักการอ่าน จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ภายในห้องเรียน โรงเรียน รวมทั้งจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

1.5 ทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนา ผู้เรียน

2. ผู้ปกครอง มีบทบาทหน้าที่คือ

- 2.1 รับรู้และมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการเรียนรู้ของลูกร่วมกับครูและนักเรียน
- 2.2 ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
- 2.3 เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของลูก
- 2.4 อบรม เลี้ยงดู เอาใจใส่ ให้ความรัก ความอบอุ่น รู้จักและเข้าใจ พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจของลูก
- 2.5 ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีแก่ลูก ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

3. นักเรียน มีบทบาทหน้าที่คือ

- 3.1 กำหนดเป้าหมายในการเรียนของตนเองให้สอดคล้องกับความถนัด ความสามารถ และความสนใจ
- 3.2 ร่วมกับครูและผู้ปกครองวางแผนจัดการเรียนรู้ของตนเอง
- 3.3 ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง บริหารจัดการเรียนรู้ของตนเอง
- 3.4 รู้จักวิธีแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีความคิดวิเคราะห์ สามารถแยกแยะตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล
- 3.5 ประเมินและพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

4. ชุมชน มีบทบาทหน้าที่คือ

- 4.1 มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 4.2 เป็นศูนย์การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง
- 4.3 ให้การสนับสนุน เสนอแนะแนวทางการพัฒนา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 21) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้สอนและผู้เรียน ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ควรมีบทบาท ดังนี้

1. บทบาทของครูผู้สอน

- 1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
- 1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 1.3 ออกแบบการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
- 1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
- 1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับ
ธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

1.7 วิเคราะห์ผลผู้เรียน นำมาใช้ในการสอนซ่อมเสริม และพัฒนาผู้เรียน รวมทั้ง
ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

2. บทบาทของผู้เรียน

2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

2.2 แสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อความรู้ ตั้งคำถาม
คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ

2.3 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม และครู

2.4 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

ทิสนา แคมมณี (2548: 325-327) ได้นำเสนอบทบาทหน้าที่ในการสอนของครูไว้ว่า
วิธีการที่ครูจะใช้ในการสอนผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น มีวิธีการสอนหลายวิธี และไม่มีวิธีใด
เป็นวิธีที่ดีที่สุด ซึ่งครูผู้สอนควรเลือกใช้วิธีการสอนหลายๆวิธี เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุตาม
มาตรฐานของหลักสูตร ได้นำเสนอวิธีการสอนไว้ 14 วิธี ซึ่งเป็นกระบวนการที่ครูผู้สอนใช้
ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด นำมาสรุปได้ดังนี้

1. วิธีสอนโดยใช้การบรรยาย (Lecture) โดยการเตรียมเนื้อหาสาระ แล้วบรรยาย โดยการ
พูด บอก เล่า อธิบาย เนื้อหาสาระหรือสิ่งที่ต้องการสอนแก่ผู้เรียน และประเมินผลการเรียนรู้ของ
ผู้เรียนด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง

2. วิธีสอนโดยใช้การสาธิต (Demonstration) เป็นการแสดงหรือกระทำสิ่งที่ต้องการ
ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ให้ผู้เรียนสังเกต และให้ผู้เรียนซักถาม อภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จาก
การสังเกตการสาธิต

3. วิธีสอนโดยใช้การทดลอง (Experiment) ผู้สอน ผู้เรียนร่วมกันกำหนดปัญหา สมมุติฐานในการทดลอง ผู้สอนให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนและให้ผู้เรียนลงมือทดลองปฏิบัติตาม ขั้นตอนที่กำหนดโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปอภิปรายผลการทดลองและสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับจากการทดลอง

4. วิธีสอนโดยใช้การนิรนัย (Deduction) ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ กฎ หรือข้อสรุปในเรื่องที่เรียน แล้วจึงให้ตัวอย่างการใช้ทฤษฎี หลักการ กฎ หรือข้อสรุปนั้นหลายๆตัวอย่าง หรืออาจให้ผู้เรียนฝึกนำทฤษฎี หลักการ กฎ หรือข้อสรุปนั้นไปในสถานการณ์ใหม่ๆ ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง หรือกล่าวสั้นๆได้ว่าเป็นการสอนจากหลักการไปสู่ตัวอย่างย่อยๆ มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลักการและสามารถนำหลักการดังกล่าวไปใช้ได้

5. วิธีสอนโดยใช้การอุปนัย (Induction) เป็นการนำตัวอย่าง ข้อมูล ความคิด เหตุการณ์ ที่มีหลักการแนวคิด ที่ต้องการสอนผู้เรียน มาให้คิดวิเคราะห์ จนสามารถดึงหลักการ แนวคิด ประเด็นสำคัญ ที่แฝงอยู่ออกมาได้ด้วยตนเอง เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆต่อไป

6. วิธีสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา (Field Trip) ผู้สอนผู้เรียนร่วมกันวางแผนและเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ ณ สถานที่ที่เป็นแหล่งการเรียนรู้ในเรื่องๆนั้น ซึ่งอยู่นอกสถานที่ เรียนกันอยู่ปกติ โดยมีการศึกษาสิ่งต่างๆในสถานที่นั้นตามกระบวนการหรือวิธีการที่ได้วางแผนไว้ และมีการอภิปรายสรุปการเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้ศึกษามา วิธีการสอนโดยไปทัศนศึกษาช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในเรื่องที่เรียน ได้เรียนรู้ตามสภาพจริง ได้ใช้แหล่งชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ทำให้เกิดความเข้าใจ และเกิดเจตคติที่ดีทั้งต่อสถานที่นั้นและต่อการเรียนรู้

7. วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่ม (Small Group Discussion) การจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 4-8 คน และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนด และสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนได้กว้างขึ้น

8. วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร (Dramatization) ให้ผู้เรียนแสดงละคร ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเนื้อหาและบทละครที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ทำให้เรื่องราวนั้นมีชีวิตขึ้นมา สามารถทำให้ทั้งผู้แสดงและผู้ชมเกิดความเข้าใจ และจดจำเรื่องนั้นได้นาน

9. วิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติ (Role Playing) ให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตพบมาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

10. วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case) ให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมุติขึ้นจากความเป็นจริง และตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผล ที่มาของคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

11. วิธีสอนโดยใช้เกม (Game) ให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกา และนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้

12. วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) ให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาทข้อมูล และกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นๆ โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

13. วิธีสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) ให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากศูนย์การเรียนรู้หรือมุมความรู้ ซึ่งผู้สอนได้จัดเตรียมเนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้สื่อการสอนหลายอย่าง ครูจัดเตรียมศูนย์การเรียนรู้ ให้คำแนะนำ ช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

14. วิธีสอนโดยใช้บทเรียน โปรแกรม (Programmed Instruction) การให้ผู้เรียนศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเอง ซึ่งมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากบทเรียนปกติ กล่าวคือ เป็นบทเรียนที่นำเนื้อหาสาระที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแตกเป็นหน่วยย่อย (Small step) เพื่อให้ง่ายแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ และนำเสนอแก่ผู้เรียนในลักษณะที่ให้ผู้เรียนสามารถตอบสนองสิ่งที่เรียน และตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้ทันที (Immediately feedback) ว่าผิดหรือถูก ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้มากขึ้นตามความสามารถ และสามารถตรวจสอบผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพราะบทเรียนจะมีแบบสอบก่อนการเรียน(Pre-test) และแบบสอบหลังการเรียน (Post-test)

นอกจากนี้ บทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนในปัจจุบัน ได้ใช้วิธีการจัดการความรู้ ครูนำหลักการมาประยุกต์ใช้ในวิธีการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้สอนและผู้เรียนสร้างปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เกิดการแลกเปลี่ยน เผยแพร่และถ่ายทอดความรู้ นำไปสู่การสร้างสรรคพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายของมาตรฐานหลักสูตร มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้หลักการในการจัดการความรู้ไว้ดังต่อไปนี้

สุรพงษ์ มาลี (2552: 35-36) ให้แนวทางในการจัดการความรู้ สำหรับครูผู้สอน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงแนวทางการจัดการความรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอน

เครื่องมือ/กิจกรรม	ลักษณะกระบวนการเรียนรู้
เพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-assisted learning)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะเรื่อง - กลุ่มผู้เรียนเป็นผู้ให้คำแนะนำและถ่ายทอดวิธีการดำเนินงานที่ต่างฝ่ายต่างต้องพึ่งพาอาศัยกันได้รับความรู้เชิงเทคนิคการทำงานที่ผ่านประสบการณ์ในการศึกษาและปฏิบัติงานจริงร่วมกัน
พี่เลี้ยง (Mentoring)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ - บุคคลหรือกลุ่มผู้เรียนจะได้รับความรู้จากการดำเนินงานจริงตามบทบาทและหน้าที่ที่ตนเองได้รับ - บุคคลหรือกลุ่มผู้เรียนจะมีบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นผู้ให้คำแนะนำ และชี้แนะแนวทาง แต่มิใช่เป็นการสั่งสอน หรือควบคุมการทำงาน

ตารางที่ 5 (ต่อ)

เครื่องมือ/กิจกรรม	ลักษณะกระบวนการเรียนรู้
การฝึกสอน (Coaching)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ เรื่องที่ต้องการเรียนรู้ - บุคคลหรือกลุ่มผู้เรียนรู้จะได้รับความรู้จากการดำเนินงานจริงตาม บทบาทและหน้าที่ที่ตนเองได้รับมีผู้ฝึกสอนเป็นผู้ควบคุมดูแล การดำเนินงาน ชี้แนะการดำเนินงาน ถ่ายทอดเทคนิคหรือ แม้กระทั่งสั่งการให้ดำเนินการไปในทิศทางที่ถูกต้อง
การเล่าเรื่อง/บอก เล่าบทเรียน (Story telling/ Lesson learned)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่อหัวข้อหรือ ปัญหาที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน - กลุ่มผู้เรียนจะได้รับความรู้ โดยให้แต่ละคนผลัดกันเล่าเรื่องราวหรือ บทเรียนที่ได้จากการศึกษาและประสบการณ์การดำเนินงานที่ผ่านมา
ชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์ ให้เกิดการรวมกลุ่มกันศึกษา เรียนรู้ และปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติจริง - กลุ่มผู้เรียนรู้จะมีการปรึกษาหารือ วางแผนงาน และตกลงบทบาท ของสมาชิกในการดำเนินงานร่วมกัน - กลุ่มผู้เรียนรู้จะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติงานตามแผนงาน วิเคราะห์ แก้ไข ปัญหา และประเมินผลงานความสำเร็จและความล้มเหลวร่วมกัน
การทบทวนหลัง การปฏิบัติ (After action review)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์ ในการวิเคราะห์ผลลัพธ์ภายหลังที่ได้ดำเนินงานไปแล้ว เพื่อหา ข้อสรุปถึงความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค และบทเรียนต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานอื่นๆต่อไป - กลุ่มผู้เรียนรู้จะได้รับความรู้จากการระดมพลังสมอง การทบทวน และวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน โดยสรุป ให้เห็นเป็นประเด็นสำคัญได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 5 (ต่อ)

เครื่องมือ/กิจกรรม	ลักษณะกระบวนการเรียนรู้
การจัดเสวนา (Dialogue)	- เป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์ ในการถ่ายทอด หรือนำเสนอความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่ร่วมสนทนา - กลุ่มผู้เรียนรู้จะได้รับความรู้ จากการนำเสนอความคิดเห็นและ มุมมองจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อการนำไปปรับใช้
การจัดสัมมนา (Seminar)	- เป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์ ในการถ่ายทอด นำเสนอความคิดเห็นและผลงานจากผู้เชี่ยวชาญ - กลุ่มผู้เรียนรู้จะได้รับความรู้ จากการนำเสนอความคิดเห็น และมุมมองจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อการนำไปใช้
การประชุมระดม พลังสมอง (Workshop/Brain- storming)	- เป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์ ในการปรึกษาหารือ กำหนดแนวทาง แก้ไขปัญหาและ/หรือตัดสินใจ ดำเนินการ ผ่านประสบการณ์และมุมมองจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง - กลุ่มผู้เรียนรู้จะได้รับความรู้ จากการหารือ แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อการดำเนินงานต่อไป

ที่มา: สุรพงษ์ มาลี (2552: 35-36)

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2548: 85- 86) ให้แนวทางในการจัดการความรู้
ในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงการจัดการความรู้ในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา

หน้าที่ (Function)	ข้อมูล (Data)	สารสนเทศ (Information)	ความรู้ (Knowledge)
การบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับหลักสูตร	คณะครูที่สอนในระดับชั้น มาพบปะประชุม เพื่อตรวจสอบทดสอบ	ผู้บริหาร และคณะครู ในแต่ละระดับ/ชั้น และผู้ใช้เทคโนโลยี	ทีมครูผู้สอนประชุม เพื่ออภิปรายเกี่ยวกับผลการประเมิน ประสิทธิภาพ
การเรียนการสอน (Integrating Technology into the Curriculum)	การใช้ Software Applications ที่เหมาะสม กับวัยของผู้เรียนและ เนื้อหาวิชาและทีม ครูผู้สอน ร่วมกัน สร้างสรรค์ หรือคิดหา เทคโนโลยีที่เหมาะสม	เพื่อการเรียนการสอน มาร่วมวางแผนร่วมกัน เพื่อปรับปรุง/เพิ่มการใช้ ตารางห้อง Lab พร้อมทั้ง ซื่อ Software ใหม่ หรือ พัฒนาโปรแกรมให้ เหมาะสมกับวัยของ ผู้เรียน โดยวิธีการประชุม	ของการใช้ Technology Implementations และ ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการ เปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้ ดีขึ้น
วิธีการเรียนของผู้เรียน (Student Learning)	นำเอกสารการสอน/แบบฝึกหัดขึ้น Web โดยให้มีการสื่อสาร ได้ตอบ(two-way Communication) และ ให้นักเรียนได้เรียน บน Website	จากผลงานการเรียน มีการประเมินผล และ การทบทวนกิจกรรม การเรียนการสอน และ ปรับปรุงให้สอดคล้อง กับความต้องการของ ผู้เรียน	จากสารสนเทศที่ได้รับ คณะครูร่วมกันหาแนวทาง ให้นักเรียน “รัก การอ่าน” ปรับปรุง “ทักษะ การอ่าน” โดยหาแนวทาง จัดการเรียนการสอนให้มี คุณภาพให้เพิ่มขึ้นและ นำเสนอ ผู้บริหารรับทราบ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

หน้าที่ (Function)	ข้อมูล (Data)	สารสนเทศ (Information)	ความรู้ (Knowledge)
พันธกิจ (Mission)	ข้อมูลควรจะถูกรวบรวมเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน ผู้เรียน ฯลฯ และควรเป็นข้อมูลที่สัมพันธ์กับเป้าหมายที่นำไปสู่ความสำเร็จตามพันธกิจของสถานศึกษา	สารสนเทศจะต้องเกิดจากการที่คณะครูและทีมผู้บริหารร่วมกันประเมิน ประสิทธิภาพของการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนว่าดีหรือไม่ และเพียงใด ทำให้พันธกิจของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่	ความรู้เกิดจากการแลกเปลี่ยน/อภิปรายเพื่อนำไปสู่การขยายผลหรือเพื่อจัดโปรแกรมการจัดการเรียนการสอน หรือเป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจซึ่งสัมพันธ์กับข้อมูลและสารสนเทศ
การวางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Planning)	ข้อมูลของผู้เรียน(Outcomes)ที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอน	สารสนเทศที่เกิดจากผลผลิต (Outcomes) ที่นำไปสู่การทบทวนโปรแกรมการจัดการเรียนการสอน	คณะครู และทีมงานจัดการความรู้ร่วมกัน ประเมินข้อมูล ตัดสินใจที่จะต้องการข้อมูลเพิ่มเติม หรือมีการปรับปรุง/พัฒนาข้อมูลที่ได้รับ

ที่มา: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2548: 85-86)

วัฒนา ก้อนเชื้อรัตน์ นำเสนอการวิเคราะห์รูปแบบจัดการเรียนการสอนของครูในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ใน 8 กลุ่มสาระมีแนวทางปฏิบัติ คือ (วัฒนา ก้อนเชื้อรัตน์, 2553)

ตารางที่ 7 วิเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนตามจุดเน้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้

ชื่อกลุ่มสาระ	จุดเน้น	รูปแบบการเรียนการสอน
ภาษาไทย	ทักษะ พื้นฐานการคิด การเรียนรู้ แก้ปัญหา	- Gagne ความสามารถพิเศษ - ทักษะปฏิบัติของ Simpson, Harrow, Davies - จิตพิสัย, ใช้สถานการณ์จำลอง - กระบวนการคิดเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมไทย กระบวนการคิดของ Taba, แบบ CIPPA - สตอรี่ไลน์, 4 MAT, โครงการงาน
คณิตศาสตร์	ทักษะ พื้นฐานการคิด การเรียนรู้ แก้ปัญหา เหตุผล	- มโนทัศน์, Gagne, ผังกราฟิก, ขั้นตอนของ Bloom, พหุปัญญา, เพื่อการเรียนรู้, ความสามารถพิเศษ, เน้นประสบการณ์ - ทักษะปฏิบัติของ Simpson, Harrow, Davies - จิตพิสัย, ใช้สถานการณ์จำลอง - กระบวนการคิดเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมไทย, แบบสืบสวนสอบสวน, กระบวนการคิดของ Taba, แบบ CIPPA, 4 MAT, โครงการงาน
วิทยาศาสตร์	การคิด การเรียนรู้ แก้ปัญหา เหตุผล ความรู้ความจริง คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม	- มโนทัศน์, Gagne, ผังกราฟิก, ขั้นตอนของ Bloom, พหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้, ความสามารถพิเศษ, เน้นประสบการณ์ - ทักษะปฏิบัติของ Simpson, Harrow, Davies - จิตพิสัย, แบบเบญจจันทร์, ใช้สถานการณ์จำลอง - กระบวนการคิดเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมไทย, แบบสืบสวนสอบสวน, กระบวนการคิดของ Taba, แบบ CIPPA - Story line, 4 MAT, โครงการงาน, เรียนรู้แบบ ร่วมมือ

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ชื่อกลุ่มสาระ	จุดเน้น	รูปแบบการเรียนการสอน
สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	ทักษะสัมพันธ์ พื้นฐาน การคิด การเรียนรู้ แก้ปัญหา คุณธรรม จริยธรรม	- มโนทัศน์, Gagne, ผังกราฟิก, ขั้นตอนของ Bloom, พหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้, ความสามารถพิเศษ, เน้นประสบการณ์ - ทักษะปฏิบัติสำหรับครูวิชาอาชีพ - จิตพิสัย, แบบเบญจจันท์, สถานการณ์จำลอง, เสริมสร้างลักษณะนิสัย - กระบวนการคิดเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมไทย, แบบสืบสวนสอบสวน, กระบวนการคิดของ Taba แบบ CIPPA Story line, 4 MAT, โครงการ, เรียนรู้แบบร่วมมือ
สุขศึกษา และ พลศึกษา	ความเป็นมนุษย์ การคิด และการทำงาน ทักษะปฏิบัติ จิตพิสัย ค่านิยม	- มโนทัศน์, Gagne, ผังกราฟิก, ขั้นตอนของ Bloom, พหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ความสามารถ พิเศษ, เน้นประสบการณ์ - ทักษะปฏิบัติของ Simpson, Harrow, Davies ทักษะปฏิบัติสำหรับครูวิชาอาชีพ - จิตพิสัย, แบบเบญจจันท์, สถานการณ์จำลอง - กระบวนการคิดเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมไทย, แบบสืบสวนสอบสวน, กระบวนการคิดของ Taba แบบ CIPPA, Story line 4 MAT, โครงการ, เรียนรู้แบบร่วมมือ
ศิลปะ	ความเป็นมนุษย์ การคิด และการทำงาน สุนทรียภาพ ทักษะ ปฏิบัติ จิตพิสัย	- ใช้ผังกราฟิก, ขั้นตอนของ Bloom, พหุปัญญา เพื่อการเรียนรู้, ความสามารถพิเศษ, เน้น ประสบการณ์ - ทักษะปฏิบัติของ Simpson, Harrow, Davies ทักษะปฏิบัติสำหรับครูวิชาอาชีพ - จิตพิสัย, แบบเบญจจันท์ - กระบวนการคิดเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมไทย, แบบ CIPPA - Story line, โครงการ

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ชื่อกลุ่มสาระ	จุดเน้น	รูปแบบการเรียนการสอน
การงานอาชีพ และ เทคโนโลยี	ความเป็นมนุษย์ การคิดและการทำงาน ทักษะปฏิบัติ จิตพิสัย	Gagne, ใช้ผังกราฟิก, ขั้นตอนของ Bloom, พหุ ปัญญา เพื่อการเรียนรู้, ความสามารถพิเศษ, เน้นประสบการณ์ - ทักษะปฏิบัติของ , Simpson, Harrow, Davies ทักษะปฏิบัติสำหรับครูวิชาอาชีพ - จิตพิสัย, ใช้สถานการณ์จำลอง, เสริมสร้าง ลักษณะนิสัย - กระบวนการคิดเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมไทย, แบบสืบสวนสอบสวน, กระบวนการคิดของ Taba, แบบ CIPPA - Story line, 4 MAT, โครงงาน, การเรียนรู้แบบ ร่วมมือ
ภาษาต่างประเทศ	ความเป็นมนุษย์ การคิด และการทำงาน ทักษะ ค่านิยม	- มโนทัศน์, Gagne, ใช้ผังกราฟิก, ขั้นตอนของ Bloom, พหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้, ความสามารถพิเศษ, เน้นประสบการณ์ - ทักษะปฏิบัติของ Simpson, Harrow, Davies ทักษะปฏิบัติสำหรับครูวิชาอาชีพ - จิตพิสัย, แบบเบญจจันท์ , สถานการณ์จำลอง, การเสริมสร้างลักษณะนิสัย - กระบวนการคิดเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมไทย, แบบสืบสวนสอบสวน, กระบวนการคิดของ Taba, แบบ CIPPA - Story line, 4 MAT, โครงงาน, เรียนรู้แบบ ร่วมมือ

ที่มา: วัฒนา เชื้อวิวัฒน์ (2553: 7-9)

สรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนนั้น เป็นการจัดระบบการดำเนินงานให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ฯลฯ ที่จะต้องให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการเรียนการสอน โดยร่วมกันวางแผน ส่งเสริมและสนับสนุน ให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างเรียบร้อยตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้มีคุณภาพ มีความรับผิดชอบต่อน้ำหนักของตนเอง มีความรู้ความสามารถ ในการพัฒนาตนเองตามศักยภาพต่อไป

มาตรฐานหลักสูตร

มาตรฐานหลักสูตรที่ดีและมีคุณภาพ คือหลักการสำคัญที่นำมาพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และปฏิบัติได้เมื่อจบการศึกษา อีกทั้งมีความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะที่ระบุไว้ในมาตรฐาน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาทั้งระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีหน้าที่และรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนด โดยแนวคิดดังกล่าวอยู่บนฐานความเชื่อที่ว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถพัฒนาอย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกัน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานหลักสูตร ผู้วิจัยนำเสนอ ในประเด็นด้านความหมายของมาตรฐานหลักสูตร ประเภทของมาตรฐานหลักสูตร คุณลักษณะของมาตรฐานหลักสูตร สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ คุณภาพของผู้เรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละหัวข้อมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของมาตรฐานหลักสูตร

มาตรฐานหลักสูตรหมายถึง หลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย และเป็นกรอบทิศทางในการกำหนดเนื้อหา ทักษะกระบวนการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนด และเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ เป็นเกณฑ์คุณภาพ ในการบ่งชี้ถึงระดับความรู้ความสามารถที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน เป็นการบอกถึงสิ่งที่คาดหวังหรือจุดหมายไว้อย่างชัดเจนว่าอะไรคือสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนทุกคนรู้และปฏิบัติได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2547: 2-4) และมาตรฐานหลักสูตรหมายถึง ระดับคุณภาพ หรือผลสัมฤทธิ์ซึ่งเป็นที่ยอมรับ ในมาตรฐานการเรียนรู้ ของผู้เรียนเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมาตรฐานที่กำหนดไว้ เป็นการวัดระดับคุณภาพ หรือผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม (พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช และคณะ, 2549: 176)

จากความหมายดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า มาตรฐานหลักสูตร หมายถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาไว้ว่า ผู้เรียน จะเรียนรู้อะไร และปฏิบัติในสิ่งที่เรียนรู้ได้ในระดับใด มาตรฐานเป็นเป้าหมายในการกำหนดทิศทางในการจัดการเรียนการสอน ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะ และนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต และศึกษาเรียนรู้ต่อไป

ประเภทของมาตรฐานหลักสูตร

Glatthorn (1998: 21-23) ได้แบ่งประเภทของมาตรฐานไว้ 3 ประเภท คือ

1. มาตรฐานด้านเนื้อหา (Content Standard) หมายถึงข้อความที่ระบุถึงทักษะและความรู้ที่ผู้เรียนควรมีในวิชาต่างๆหลังจากจบการศึกษาแล้ว
2. มาตรฐานด้านความสามารถ (Performance Standard) หมายถึงตัวบ่งชี้คุณภาพของความสามารถที่ผู้เรียนต้องมี
3. มาตรฐานด้านโอกาสที่จะเรียนรู้ (Opportunity-to-learn Standard) หมายถึงแหล่งข้อมูลต่างๆที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนที่จะบรรลุมาตรฐานด้านเนื้อหา

พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช (2549: 176-177) แบ่งประเภทของมาตรฐานไว้ 3 ประเภท คือ

1. เนื้อหา (Content Standard) สิ่งที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ในแต่ละวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเน้นความรู้ที่สำคัญในเนื้อหาวิชานั้น
2. กระบวนการ (Process Standard) ผู้เรียนควรพัฒนากระบวนการใดเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ
3. คุณค่า (Value Standard) เกี่ยวกับเจตคติค่านิยม ที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นในการเรียนรู้ของผู้เรียน

อาจสรุปได้ว่า ประเภทของมาตรฐาน แบ่งได้ 3 ประเภท คือมาตรฐานด้านความรู้ มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านความสามารถ ซึ่งเป็นการจัดระบบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยเน้นที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ

ลักษณะของมาตรฐานหลักสูตร

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง มีความก้าวหน้าด้านความรู้และเทคโนโลยีและสืบเนื่องจากแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย เป็นปัจจัยผลักดันให้เกิดการพัฒนาหลักสูตร ที่มุ่งเน้นให้มีมาตรฐานกำกับในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นลักษณะของมาตรฐานหลักสูตร จึงเป็นเป้าหมายหลักในการดำเนินงานมีแนวทางปฏิบัติชัดเจน ที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามเป้าหมายของมาตรฐานหลักสูตร เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนได้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง ลักษณะสำคัญของมาตรฐานหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นมาตรฐานเป็นเป้าหมาย มีหลักการแนวคิดที่สำคัญดังนี้ (พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช, 2549: 175-176)

1. สารการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ในอดีตกับปัจจุบันแตกต่างกัน ความรู้ต่างๆ ในโลกมีมากมายมหาศาล และเกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลาจนผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้ทุกเรื่อง ผู้เรียนจึงสมควรได้รับการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ที่สำคัญ และได้รับการยอมรับว่าเป็นมาตรฐานเดียวกัน
2. การกำหนดทิศทางจัดการเรียนรู้ ได้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมว่า ผู้เรียนควรมีความรู้ระดับใด จึงจะได้ตามมาตรฐานที่กำหนด มาตรฐานเป็นเสมือนเข็มทิศ หรือหางเสือเรือที่จะชี้แนะแนวทางการจัดการศึกษาได้ชัดเจนและเป็นระบบ ทำให้ครู ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเห็นภาพชัดเจนว่าผู้เรียนได้เรียนรู้ หรือควรเรียนรู้สิ่งใดบ้าง
3. สร้างความยุติธรรมในระบบการศึกษา เพราะผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และมีการประเมินที่เป็นระบบเดียวกัน
4. สร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ เพราะบุคลากรทางการศึกษาจะต้องทำงานประสานกันอย่างต่อเนื่อง และมีความรับผิดชอบร่วมกันในลักษณะสหสาขาวิชา เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับสาระการเรียนรู้และมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐาน

5. จัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความจำเป็นและศักยภาพของผู้เรียน โดยพิจารณาว่าสิ่งจำเป็นที่ผู้เรียนต้องรู้คืออะไร ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ระดับใด และทำอย่างไรผู้เรียนจึงจะเกิดทักษะความสามารถสูงสุดเท่าที่สามารถพัฒนาได้

6. จัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดขั้นสูง เน้นวิธีการเรียนแบบสืบสอบ เพื่อส่งเสริมการใช้เหตุผลและการแก้ปัญหา โดยให้สัมพันธ์กับสถานการณ์ในชีวิตจริง

7. ใช้แหล่งข้อมูลในการเรียนรู้อย่างหลากหลาย และให้โอกาสที่หลากหลายแก่ผู้เรียนในการเลือกวิธีการเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจแก่นแท้ของเนื้อหาวิชา

ชวลิต ชูกำแหง (2551: 28) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของมาตรฐานหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. ทุกองค์ประกอบของหลักสูตรต้องเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้
2. หน่วยการเรียนรู้เป็นหัวใจของหลักสูตร
3. การจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ต้องนำพาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานที่ระบุในหน่วยเรียนรู้นั้น ๆ
4. การวัดและประเมินผลชิ้นงาน ภาระงานที่กำหนดในหน่วยการเรียนรู้ ควรเป็นการประเมินการปฏิบัติ หรือการแสดงความสามารถของผู้เรียน (Performance assessment)
5. ชิ้นงานหรือภาระงานที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติควรเชื่อมโยงกับมาตรฐาน
6. มีความยืดหยุ่นในกระบวนการ และขั้นตอนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เช่น อาจเริ่มต้นจากการวิเคราะห์หามาตรฐานการเรียนรู้ หรืออาจเริ่มจากความสนใจของนักเรียน หรือสภาพปัญหาของชุมชนก็ได้

นอกจากนี้ แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตร จะต้องคำนึงถึงเนื้อหาหลักสูตรที่เน้นมาตรฐานการเรียนรู้ มีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้ (รุ่งนภา นุตราวงศ์, 2552)

1. เป็นจุดเน้นของการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ระดับสถานศึกษา จนถึงระดับชั้นเรียน จะต้องเน้นและยึดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นหลักและเป็นเป้าหมายสำคัญ
2. องค์ประกอบของหลักสูตรเชื่อมโยงกับมาตรฐาน ไม่ว่าจะป็นเนื้อหาสาระที่สอน กิจกรรมการเรียนรู้ ชิ้นงาน ภาระงานที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ เกณฑ์การวัดและประเมินผล สื่อการเรียนรู้ ต้องเชื่อมโยง สะท้อนสิ่งที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนที่ระบุไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้
3. หน่วยการเรียนรู้เป็นหัวใจของหลักสูตร การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญเพราะเป็นการนำมาตรฐานไปสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างแท้จริง
4. การประเมินผลสะท้อนมาตรฐานอย่างชัดเจน มาตรฐานและการประเมินผลมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างประสบความสำเร็จนั้น มาตรฐานต้องเป็นตัวเทียบเคียง ดังนั้นเกณฑ์ต่างๆ หรือร่องรอยหลักฐานในการประเมินผลการเรียนจะต้องเชื่อมโยงและสะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้อย่างชัดเจน และสามารถบ่งชี้ได้ว่าผู้เรียนบรรลุถึงมาตรฐานหรือไม่เพียงใด หากยังไม่บรรลุมีจุดใดบ้างที่จะต้องพัฒนาต่อไป.

สรุปได้ว่าลักษณะสำคัญของมาตรฐานหลักสูตรคือ การจัดการเรียนการสอนที่ยึดมาตรฐานเป็นตัวกำหนดเป้าหมายให้ผู้เรียน เรียนรู้ มีคุณลักษณะตามที่เกณฑ์กำหนด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้ เข้าใจ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษา ได้อย่างครอบคลุม เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อหา ความรู้ ความสามารถ มีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดสาระและมาตรฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นกรอบแนวทาง ในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน นำมาใช้ กำหนดการจัดทำแผนการเรียนรู้ การสอนให้ ผู้เรียนมีคุณภาพ มีรายละเอียด ทั้ง 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียน เรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมี ประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง เห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวน และใช้จำนวนในชีวิตจริง

มาตรฐาน ค 1.2 เข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของจำนวนและความสัมพันธ์ ระหว่างการดำเนินการต่างๆ และใช้การดำเนินการในการแก้ปัญหา

มาตรฐาน ค 1.3 ใช้การประมาณค่าในการคำนวณและแก้ปัญหาได้

มาตรฐาน ค 1.4 เข้าใจระบบจำนวนและนำเสนอบัติเกี่ยวกับจำนวนไปใช้

สาระที่ 2 การวัด

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด

มาตรฐาน ค 2.2 แก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัด

สาระที่ 3 เรขาคณิต

มาตรฐาน ค 3.1 อธิบายและวิเคราะห์รูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ

มาตรฐาน ค 3.2 ใช้การนิกภาพ (visualization) ใช้เหตุผลเกี่ยวกับปริภูมิ (spatial reasoning) และใช้แบบจำลองทางเรขาคณิต (geometric model) ในการแก้ปัญหา

สาระที่ 4 พีชคณิต

มาตรฐาน ค 4.1 เข้าใจและวิเคราะห์แบบรูป(pattern) ความสัมพันธ์ และฟังก์ชัน

มาตรฐาน ค 4.2 ใช้นิพจน์ สมการ อสมการ กราฟ และตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์ (mathematical model) อื่น ๆ แทนสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนแปลความหมายและนำไปใช้แก้ปัญหา

สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น

มาตรฐาน ค 5.1 เข้าใจและใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

มาตรฐาน ค 5.2 ใช้วิธีการทางสถิติและความรู้เกี่ยวกับความน่าจะเป็นในการคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผล

มาตรฐาน ค 5.3 ใช้ความรู้เกี่ยวกับสถิติและความน่าจะเป็นช่วยในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

สาระที่ 6 ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

มาตรฐาน ค 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

สาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต

มาตรฐาน ว 1.1 เข้าใจหน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ของโครงสร้างและหน้าที่ของระบบต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิตที่ทำงานสัมพันธ์กัน มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและดูแลสิ่งมีชีวิต

มาตรฐาน ว 1.2 เข้าใจกระบวนการและความสำคัญของการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม วิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่มีผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 2 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน ว 2.1 เข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในระบบนิเวศ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 2.2 เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก นำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

สาระที่ 3 สารและสมบัติของสาร

มาตรฐาน ว 3.1 เข้าใจสมบัติของสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสารกับโครงสร้างและแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 3.2 เข้าใจหลักการและธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงสถานะของสาร การเกิดสารละลาย การเกิดปฏิกิริยาเคมี มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 4 แรงและการเคลื่อนที่

มาตรฐาน ว 4.1 เข้าใจธรรมชาติของแรงแม่เหล็กไฟฟ้า แรงโน้มถ่วง และแรงนิวเคลียร์ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างถูกต้อง และมีคุณธรรม

มาตรฐาน ว 4.2 เข้าใจลักษณะการเคลื่อนที่แบบต่าง ๆ ของวัตถุในธรรมชาติ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 5 พลังงาน

มาตรฐาน ว 5.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพลังงานกับการดำรงชีวิต การเปลี่ยนรูปพลังงาน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสารและพลังงาน ผลของการใช้พลังงานต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 6 กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก

มาตรฐาน ว 6.1 เข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนผิวโลกและภายในโลก ความสัมพันธ์ของกระบวนการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ภูมิประเทศและสิ่งแวดล้อมของโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 7 คาราศาสตร์และอวกาศ

มาตรฐาน ว 7.1 เข้าใจวิวัฒนาการของระบบสุริยะ กาแล็กซีและเอกภพ การปฏิสัมพันธ์ภายในระบบสุริยะและผลต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ การสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 7.2 เข้าใจความสำคัญของเทคโนโลยีอวกาศที่นำมาใช้ในการสำรวจอวกาศ และทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการเกษตรและการสื่อสาร มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างมีคุณธรรมต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม

สาระที่ 8 ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มาตรฐาน ว 8.1 ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ ในการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา รู้ว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แน่นอน สามารถอธิบายและตรวจสอบได้ ภายใต้อุปกรณ์และเครื่องมือที่มีอยู่ในช่วงเวลานั้น ๆ เข้าใจว่าวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมและสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจอย่างพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูล ภูมิสารสนเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร และ สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา

สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโต และการพัฒนาการของมนุษย์

สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าของตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการ ดำเนินชีวิต

สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล

มาตรฐาน พ 3.1 เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา

มาตรฐาน พ 3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมใน สุนทรียภาพของการกีฬา

สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ 4.1 เห็นคุณค่า และมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การเฝ้าระวัง สารเสพติด และความรุนแรง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่าของนาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะ การจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี

มาตรฐาน 2.1 เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการ เทคโนโลยี ออกแบบ และสร้างสิ่งของ เครื่องใช้ หรือวิธีการ ตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้เทคโนโลยี ในการสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีที่ยั่งยืน

สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

มาตรฐาน ง 3.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้น ข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงานและอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณธรรม

สาระที่ 4 การอาชีพ

มาตรฐาน ง 4.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจ และตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึก และความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษา และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

สรุปได้ว่าการกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ทำให้สถานศึกษามีหลักการแนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์ของมาตรฐานหลักสูตร ที่เน้นมาตรฐานไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน โดยสามารถเชื่อมโยงตามหลักบูรณาการกับมาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มสาระอื่นๆได้ ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล การเรียนรู้ เพื่อสร้างคุณภาพของผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

คุณภาพของผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ของนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 รายละเอียดของคุณภาพผู้เรียน (Learner's Quality) มีรายละเอียดดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ ได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่างๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาท มีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าในสิ่งที่อ่าน

2. มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนที่เหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่างๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการ อย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

3. พูดแสดงความรู้ ความคิดเห็น, เล่าเรื่องย่อหรือสรุป, ตั้งคำถาม, ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พุดตามลำดับขั้นตอนเรื่องราวต่างๆอย่างชัดเจน พุดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพุดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการพุด

4. สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ คำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจ ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี11

5. เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

1. มีความรู้ความเข้าใจ และความรู้สึกเชิงบวกเกี่ยวกับจำนวนนับและศูนย์เศษส่วน ทศนิยม ไม่เกินสามตำแหน่ง การดำเนินการของจำนวน สมบัติเกี่ยวกับจำนวน สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบวก การลบ การคูณ การหารจำนวนนับ เศษส่วน ทศนิยมไม่เกินสามตำแหน่ง และ ร้อยละ พร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้ สามารถหาค่าประมาณของจำนวนนับและทศนิยมไม่เกินสามตำแหน่งได้

2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความยาว ระยะทาง น้ำหนัก พื้นที่ ปริมาตร ความจุ เวลา เงิน ทิศ แผนที่ และขนาดของมุม สามารถวัดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และนำความรู้เกี่ยวกับการวัดไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆได้
3. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและสมบัติของรูปสามเหลี่ยม รูปสี่เหลี่ยม รูปวงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก กรวย ปริซึม พีระมิด มุมและเส้นขนาน
4. มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแบบรูปและอธิบายความสัมพันธ์ได้ แก้ปัญหาเกี่ยวกับแบบรูป สามารถวิเคราะห์สถานการณ์หรือปัญหา พร้อมทั้งการเขียนให้อยู่ในรูปของสมการเชิงเส้น ที่มีตัวไม่ทราบค่าหนึ่งตัวและแก้สมการนั้นได้
5. รวบรวมข้อมูล อภิปรายประเด็นต่างๆจากแผนภูมิรูปภาพ แผนภูมิแท่ง แผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ แผนภูมิรูปวงกลม กราฟเส้น และตาราง และนำเสนอข้อมูลในรูปของแผนภูมิรูปภาพ แผนภูมิแท่ง แผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ และกราฟเส้น ใช้ความรู้เกี่ยวกับความน่าจะเป็นเบื้องต้น ในการคาดคะเนการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ต่างๆได้
6. ใช้วิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหา ใช้ความรู้ ทักษะ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และสรุปผลได้อย่างเหมาะสม ใช้ภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ในคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

1. เข้าใจโครงสร้างและการทำงานของระบบต่างๆของสิ่งมีชีวิต และความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตที่หลากหลายในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน
2. เข้าใจสมบัติการจำแนกกลุ่มของวัสดุ สถานะของสาร สมบัติของสารและการทำให้สารเกิดการเปลี่ยนแปลง สารในชีวิตประจำวัน การแยกสารอย่างง่าย

3. เข้าใจผลที่เกิดจากการออกแรงกระทำกับวัตถุ ความดัน หลักการเบื้องต้นของแรงลอยตัว สมบัติและปรากฏการณ์เบื้องต้นของแสง เสียง และวงจรไฟฟ้า
4. เข้าใจลักษณะ องค์ประกอบ สมบัติของผิวโลก และบรรยากาศ ความสัมพันธ์ของดวงอาทิตย์ โลก และดวงจันทร์ที่มีผลต่อการเกิดปรากฏการณ์ธรรมชาติ
5. ตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียนรู้ คาดคะเนคำตอบหลายแนวทาง วางแผนและสำรวจ ตรวจสอบโดยใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ วิเคราะห์ข้อมูล และสื่อสารความรู้จากผลการสำรวจตรวจสอบ
6. ใช้ความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการดำรงชีวิตและ การศึกษาความรู้เพิ่มเติม ทำโครงการหรือชิ้นงานตามที่กำหนดให้หรือตามความสมัครใจ
7. แสดงถึงความสนใจ มุ่งมั่น รับผิดชอบ รอบคอบและซื่อสัตย์ในการสืบเสาะหาความรู้
8. ตระหนักในคุณค่าของความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แสดงความชื่นชม ยกย่อง และเคารพสิทธิในผลงานของผู้คิดค้น
9. แสดงถึงความซาบซึ้งห่วงใย แสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรู้คุณค่า
10. ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1. มีความรู้เรื่องของจังหวัด ภาค และประเทศของตนเอง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ สังคมประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมือง การปกครอง และสภาพเศรษฐกิจ โดยเน้นความเป็นประเทศไทย

2. มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักธรรม คำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมในศาสนพิธี และพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น

3. ปฏิบัติตนตามสภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในการกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ของท้องถิ่น ตนเอง มากยิ่งขึ้น

4. สามารถเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่างๆของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำความเข้าใจ ในภูมิภาคซีกโลกตะวันออกและตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา

1. เข้าใจความสัมพันธ์เชื่อมโยงในการทำงานของระบบต่างๆของร่างกาย และรู้จักดูแล อวัยวะที่สำคัญของระบบนั้นๆ

2. เข้าใจธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม แรงขับทางเพศ ของชายหญิง เมื่ออย่างเข้าสู่วัยแรกรุ่นและวัยรุ่น สามารถปรับตัวและจัดการได้อย่างเหมาะสม

3. เข้าใจและเห็นคุณค่าของการมีชีวิตและครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นสุข

4. ภูมิใจและเห็นคุณค่าในเพศของตน ปฏิบัติสุขอนามัยทางเพศได้ถูกต้องเหมาะสม

5. ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและการเกิดโรค อุบัติเหตุ ความรุนแรง สารเสพติดและการล่วงละเมิดทางเพศ

6. มีทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานและการควบคุมตนเองในการเคลื่อนไหวแบบผสมผสาน

7. รู้หลักการเคลื่อนไหว และสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมทางกาย เกม การละเล่นพื้นเมืองกีฬาไทย กีฬาสากลได้อย่างปลอดภัยและสนุกสนาน มีน้ำใจนักกีฬา โดยปฏิบัติตามกฎ กติกา สิทธิ และหน้าที่ของตนเอง จนงานสำเร็จลุล่วง

8. วางแผนและปฏิบัติกิจกรรมทางกาย กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพได้ ตามความเหมาะสมและความต้องการเป็นประจำ

9. จัดการกับอารมณ์ ความเครียด และปัญหาสุขภาพได้อย่างเหมาะสม

10. มีทักษะ ในการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารเพื่อใช้สร้างเสริมสุขภาพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

1. รู้และเข้าใจ การใช้ทัศนธาตุ รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว สี แสงเงา มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ ถ่ายทอด ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก สามารถใช้หลักการจัดขนาด สัดส่วนความสมดุล น้ำหนัก แสงเงา ตลอดจนการใช้สีคู่ตรงข้ามที่เหมาะสมในการสร้างงานทัศนศิลป์ 2 มิติ 3 มิติ เช่น งานสื่อผสม งานวาดภาพระบายสี งานปั้น งานพิมพ์ภาพ รวมทั้งสามารถสร้างแผนภาพแผนผัง และภาพประกอบเพื่อถ่ายทอดความคิดจินตนาการเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ ที่สร้างสรรค์ด้วยวัสดุอุปกรณ์ และวิธีการที่แตกต่างกัน เข้าใจปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์ หลักการลด การเพิ่มในงานปั้น การสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ของตน รู้วิธีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ตลอดจนรู้และเข้าใจคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของตนในสังคม

2. รู้และเข้าใจบทบาทของงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนชีวิตและสังคม อิทธิพลของความเชื่อ ความศรัทธา ในศาสนาและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

3. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงร้อง เครื่องดนตรี และบทบาทหน้าที่ รู้ถึงการเคลื่อนที่ขึ้น ลง ของทำนองเพลง องค์ประกอบของดนตรี ศัพท์สังคิตในบทเพลง ประโยค และอารมณ์ของบทเพลงที่ฟัง ร้อง และบรรเลงเครื่องดนตรี ด้นสดอย่างง่าย ใช้และเก็บรักษา เครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี อ่าน เขียนโน้ตไทยและสากลในรูปแบบต่างๆ รู้ลักษณะของผู้ที่จะเล่นดนตรีได้ดี แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี ถ่านทอดความรู้สึกรักของบทเพลงที่ฟัง สามารถใช้ดนตรีประกอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์และการเล่าเรื่อง

4. รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมต่างๆ เรื่องราวดนตรีในประวัติศาสตร์ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรี รู้คุณค่าดนตรี ที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์

5. รู้และเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ สามารถแสดงท่า นาฏยศัพท์พื้นฐาน สร้างสรรค์ การเคลื่อนไหวและการแสดงนาฏศิลป์ และการละครง่ายๆ ถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ และสามารถ ออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงง่ายๆ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดงและบรรยาย ความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์

6. รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์และการละคร สามารถ เปรียบเทียบการแสดงประเภทต่างๆของไทยในแต่ละท้องถิ่น และสิ่งทีการแสดงสะท้อน วัฒนธรรม ประเพณี เห็นคุณค่าการรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์ไทย

การงานอาชีพและเทคโนโลยี

1. เข้าใจการทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอน มีทักษะการจัดการ ทักษะ การทำงานร่วมกัน ทำงานอย่างเป็นระบบและมีความคิดสร้างสรรค์ มีลักษณะนิสัยที่ทำงานที่ขยัน อดทนและรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ มีมารยาท และมีจิตสำนึกในการใช้น้ำ ไฟฟ้าอย่างประหยัดและคุ้มค่า

2. เข้าใจความหมาย วิวัฒนาการของเทคโนโลยี และส่วนประกอบของระบบเทคโนโลยี มีความคิดในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการอย่างหลากหลาย นำความรู้และทักษะการสร้าง ชิ้นงานไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสิ่งของเครื่องใช้ตามความสนใจอย่างปลอดภัย โดยใช้กระบวนการ

เทคโนโลยี ได้แก่ กำหนดปัญหาหรือความต้องการ รวบรวมข้อมูล ออกแบบโดยถ่ายทอดความคิด เป็นภาพร่าง 3 มิติ หรือแผนที่ความคิด ลงมือสร้างและประเมินผล เลือกใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม และมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยการแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่

3. เข้าใจหลักการแก้ปัญหาเบื้องต้น มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ในการค้นหาข้อมูล เก็บรักษา ข้อมูล สร้างภาพกราฟฟิก สร้างงานเอกสาร นำเสนอข้อมูล และสร้างชิ้นงานอย่างมีจิตสำนึกและรับผิดชอบ

4. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพ รวมทั้งมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรมที่สัมพันธ์กับอาชีพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

1. ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง และคำแนะนำที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงประโยค ข้อความ นิทานและบทกลอนสั้นๆถูกต้องตามหลักการอ่าน เลือก/ระบุประโยคและข้อความตรงตามความหมายของสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายที่อ่าน บอกใจความสำคัญและตอบคำถามจากการฟังและอ่าน บทสนทนา นิทานง่ายๆ และเรื่องเล่า

2. พูด/เขียนโต้ตอบในการสื่อสารระหว่างบุคคล ใช้คำสั่ง คำขอร้อง และให้คำแนะนำ พูด/เขียนแสดงความต้องการ ขอความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ ในสถานการณ์ง่ายๆ พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อน ครอบครัว และเรื่องใกล้ตัว พูด/เขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องต่างๆใกล้ตัว กิจกรรมต่างๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลสั้นๆประกอบ

3. พูด/เขียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว เขียนภาพ แผนผัง แผนภูมิ และตารางแสดงข้อมูลต่างๆที่ฟังและอ่าน พูด/เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆใกล้ตัว

4. ใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง และกิริยาท่าทางอย่างสุภาพเหมาะสม ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทศกาล/วัน/สำคัญ/งานฉลอง/ชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ
5. บอกความเหมือน/ความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย เปรียบเทียบความเหมือน/ความแตกต่างระหว่างเทศกาล งานฉลองและประเพณีของเจ้าของภาษากับของไทย
6. ค้นคว้า รวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นจากแหล่งการเรียนรู้ และนำเสนอด้วยการพูด/การเขียน
7. ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและสถานศึกษา
- 8 ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลต่างๆ
9. มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) สื่อสารตามหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพ และสวัสดิการ การซื้อ-ขาย และลมฟ้า อากาศ ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 1,050 -1,200 คำ (คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม)
10. ใช้ประโยคเดี่ยวและประโยคผสม (Compound Sentences) สื่อความหมายตามบริบทต่างๆ

สรุปได้ว่าจากสาระและมาตรฐานหลักสูตร เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนที่มีเป้าหมายเด่นชัดสำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องโรงเรียน ที่ต้องจัดเตรียม ศึกษาทำความเข้าใจ และให้ครูผู้สอนนำไปวิเคราะห์และจัดทำ ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ ในการสอนผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้และทักษะที่ระบุตามลำดับความรู้ ความสามารถ ตามวัยของผู้เรียน และมีการตรวจสอบคุณภาพการเรียนรู้อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอน ได้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน เป็นการประเมินผลจากการศึกษาเรียนรู้ เพื่อทราบแนวทาง จุดเด่น จุดด้อย ในการดำเนินงาน และเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยนำเสนอในประเด็นของความหมายของการประเมินผล หลักการประเมินผล เครื่องมือในการประเมินผล และประโยชน์ของการประเมินผล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมาย การประเมินผล

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินผล โดยหลักการและแนวคิดสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรไว้ว่า “การประเมินผลหมายถึง การบ่งชี้คุณค่าหรือประสิทธิภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากการประเมิน โดยการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจคุณค่าหรือประสิทธิภาพของแผนงาน โครงการ ผลผลิตหรือผลงานที่เกิดขึ้นว่ามีวิธีดำเนินการ ตามวัตถุประสงค์อย่างไร ให้บรรลุตามเป้าหมาย (Worthing and Sanders, 1973: 19) การประเมินผล เป็นการบอกปัญหา ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ เพื่อเป็นทางเลือกวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสม (Stufflebeam, 2007: 49) การประเมินผล เป็นการตรวจสอบ และตัดสินผลการสอนของครูว่ามีประสิทธิภาพเพียงใดในการสอน มีข้อเด่น ข้อด้อย และควรปรับปรุงในเรื่องใด และสามารถประเมินได้ก่อนสอน ระหว่างสอน และหลังการสอนสิ้นสุดแล้ว (ชาญชัย ยมดิษฐ์, 2548: 296-297) นอกจากนี้การประเมินผลเป็นกระบวนการประเมินที่จะต้องทำอย่างต่อเนื่อง และจะเกิดคุณค่าเมื่อนำผลการประเมิน มาตรวจสอบคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนได้ (รุจิรี ภูสาระ, 2551: 146)

สรุปได้ว่า การประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบผลการจัดการเรียนการสอน จากการเก็บรวบรวม ข้อมูล หลักฐานในการจัดการเรียนการสอน ว่าเป็นไปตามเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้อย่างไร เป็นการตรวจสอบข้อมูลในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน และมาตรฐานคุณภาพในการสอนของครู ผลจากการประเมินสามารถใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินการจบชั้นเรียนของผู้เรียน และคุณภาพของสถานศึกษาในภาพรวม

หลักการประเมินผล

ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ประสบผลสำเร็จนั้น กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดหลักการวัดและประเมินผล ซึ่งผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินผลตามมาตรฐาน การเรียนรู้การอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามเป้าหมายของ หลักสูตร โดยแบ่งหลักการประเมินผล ออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ รายละเอียดดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 28-29)

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการ เรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่าง หลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมิน ชิ้นงาน /ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิด โอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่ว่าง ตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมาก น้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูล ให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเองด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสิน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นรายปี /รายบุคคล ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์การเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัด การศึกษาของสถานศึกษาว่าส่งผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนา ในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมิน ระดับสถานศึกษา จะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบายหลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการจัดการศึกษา ต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่ การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูล พื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถ ดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำ และดำเนินการ โดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐาน การเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับ ต่างๆ เพื่อนำไปใช้การวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุน การตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

สรุปได้ว่า หลักการประเมินผลตามมาตรฐานหลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุง และพัฒนาในการเรียนรู้ของผู้เรียน และผู้สอนอย่างเป็นระบบ ตามเป้าหมายของเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตร คือการประเมินระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่ และระดับชาติ โดยมีวิธีการประเมินให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ของกระทรวงศึกษาธิการ

เครื่องมือในการประเมินผล

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลผู้เรียน โดยครูเป็นผู้ กำหนดและ ดำเนินการประเมินผล การประเมินผลที่ดี ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การกำหนด และ ควรแจ้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้าถึงวิธีการและเกณฑ์ในการประเมิน มีแนวทาง การปฏิบัติดังต่อไปนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานหลักสูตร, 2547: 14)

1. มีเกณฑ์การประเมินที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละชั้นปีที่กำหนดในหน่วย การเรียนรู้

2. อธิบายลักษณะชิ้นงานหรือภาระงานที่คาดหวังได้อย่างชัดเจน
3. รวมเข้าไปอยู่ในกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน
4. มีคำอธิบายคุณภาพงานที่ชัดเจนและบ่งบอกคุณภาพงานในแต่ละระดับ
5. ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับนักเรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่ม แต่ละชั้น
6. แจ้งผลการประเมินเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียน เพื่อเทียบเคียงไปสู่มาตรฐาน ให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนทราบเป็นระยะ
7. นำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลประกอบในการปรับปรุงหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 149-152) นำเสนอเครื่องมือวิธีการที่ใช้ในการประเมินสรุปได้ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ เป็นการโต้ตอบระหว่างบุคคล 2 คน ได้แก่ ครูกับผู้เรียน ครูที่ต้องการทราบผลจากการสอนของตนและจากการเรียนรู้ของผู้เรียน ว่าเป็นอย่างไรก็โดยการสอบถามจากผู้เรียนโดยตรง ซึ่งมีข้อดีคือ สามารถศึกษาผู้สัมภาษณ์โดยตรงได้ พุดคุยกัน โดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัว สามารถเห็นท่าที นอกจากความคิดเห็น รวมทั้งความรู้ความเข้าใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ ข้อจำกัดคือ ผู้เรียนเกรงใจครู ไม่กล้าให้ข้อมูลที่ตรง เพราะเกรงจะมีผลเสียต่อการเรียนของตนโดยตรง
2. การใช้เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ เทป หรือวีดิทัศน์ มีข้อดีคือมีประโยชน์ในการบันทึกข้อมูล มองผลการดำเนินการระหว่างสอนได้ เปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ได้ ข้อจำกัดคือ การเรียนรู้จากการใช้งาน และรู้จากการบำรุงรักษา

3. การสังเกต เป็นการสังเกตจากพฤติกรรมการสอน การใช้แบบฟอร์มในการสังเกต และจดบันทึกพฤติกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการสอน ข้อดีคือ เป็นการสังเกตโดยตรง และได้ข้อมูลที่ชัดเจน ข้อจำกัดคือ อาจทำให้การสอนไม่ได้เป็นไปแบบปกติ ความลำเอียงจากการบันทึกพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

4. การประเมินผลจากแบบประเมินต่างๆ มีหลายรูปแบบ เช่น

4.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) การสอบถามความคิดเห็น มี 2 ลักษณะคือ แบบสอบถามปลายเปิด เป็นแบบสอบถามที่เปิดคำถามให้ตอบได้กว้างๆ โดยผู้ตอบเป็นผู้บรรยาย เช่น ให้ออกวิธีสอนของครูที่ท่านชอบ และแบบสอบถามปลายปิด ที่ผู้ถามสร้างอย่างมีจุดมุ่งหมายในเรื่องที่ต้องการถามในการประเมินผล เช่น วิธีการสอนของครูมีกี่แบบ อะไรบ้าง

4.2 แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นการใช้กับพฤติกรรมที่ต้องการประเมิน แต่ไม่สามารถจัดเรียงลำดับได้ เช่น ครูเอาใจใส่นักเรียน เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือท่านพอใจ การสอนของครู พอใจ ไม่พอใจ

4.3 มาตราส่วนประมาณค่า (Ration Scale) เป็นการสังเกตพฤติกรรม แล้วประมาณค่าเป็นคะแนนจากมากไปน้อย หรือจากน้อยไปมาก เช่น เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4.4 การจัดลำดับ (Rating) เป็นการให้ลำดับความสำคัญ เช่นการจัดลำดับการสอนของผู้สอน 5 คน ที่คิดว่าสอนดีที่สุด

4.5 แบบทดสอบ (Test) เช่นแบบทดสอบวิชาที่สอน โดยจัดให้มีเกรดหรือคะแนนจากผลการทดสอบ เพื่อพิจารณาผลจากการสอนว่ามีความเข้าใจจากผู้เรียนมาน้อยเพียงใด

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2550: 118-120) เสนอแนวทางการประเมินผลในการเรียนรู้ ให้ครอบคลุมตามมาตรฐานของหลักสูตร สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ มีวิธีการประเมินผลไว้ดังนี้

1. การสังเกต เป็นวิธีการที่กระทำได้ในทุกสถานการณ์ และทุกสถานที่ ผู้สอนอาจกำหนดเครื่องมือและเกณฑ์ในการสังเกต หรืออาจไม่มีเครื่องมือในการสังเกตระดับความสามารถ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกมามากน้อยเพียงใด และวิธีการสังเกตสามารถใช้ประเมินผลการเรียนทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านทักษะกระบวนการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการประเมินโดยตั้งคำถามอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนเกินไป สามารถสัมภาษณ์ผู้เรียนแต่ละคนได้ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ นิยมใช้ประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ความเข้าใจในระดับที่สูงกว่าความรู้ความจำ และด้านความรู้สึนึกคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมที่ผู้เรียนยึดถือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รวมทั้งการเห็นคุณค่าในสาระการเรียนรู้รายวิชาต่างๆ

3. บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความสามารถพิเศษ ความถนัด ความสนใจ และการแสดงออกของพฤติกรรมลักษณะต่างๆ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน การเรียนรู้ และแนวทางพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรต่อไป

4. แบบทดสอบวัดความรู้ความสามารถที่เป็นจริง (Authentic Test) เป็นวิธีการสร้างข้อสอบโดยใช้คำถามที่เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ หรือการสร้างความรู้ใหม่จากความเข้าใจและประสบการณ์เดิม หรือจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดขึ้นให้คล้ายคลึงกับสถานการณ์จริง เพื่อเลียนแบบสภาพจริง เช่น ข้อสอบวัดทักษะการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ข้อสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในสถานการณ์ที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และกระบวนการนำความรู้ไปใช้ประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

5. การรายงานตนเอง เป็นวิธีการประเมินด้วยการให้ผู้เรียนเขียนบรรยายความรู้สึกหรือพูด แสดงความคิดเห็นออกมาโดยตรง เพื่อประเมินความรู้สึก นึกคิด ความเข้าใจ ความต้องการ การใช้วิธีการต่างๆ และการสร้างผลงานของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจผู้เรียนแต่ละคนมากยิ่งขึ้น และสามารถประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการ รวมทั้งเจตคติต่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

6. การใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เป็นการจับตัวอย่างผลงานที่มีการรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ และกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชั้นของหลักสูตร หรือโปรแกรมการเรียน เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงให้เห็นถึงความสามารถในด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะต่างๆที่ผู้เรียนพัฒนาได้สำเร็จ รวมทั้งความถนัด ความพยายาม แรงจูงใจ และความก้าวหน้าทางการเรียนที่สามารถนำมาประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแต่ละคนให้มีความน่าเชื่อถือ (Reliability) มากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล เป็นการใช้เพื่อประเมินผลการเรียนการสอนของผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นคุณภาพของผลผลิตทางการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นไปตามเป้าหมายของมาตรฐานหลักสูตร หรือไม่ อย่างไร ซึ่งมีแนวทางในการประเมินได้หลายรูปแบบ ที่ผู้สอนสามารถเลือกใช้ ตามความเหมาะสมกับเนื้อหา ความรู้ ความแตกต่าง และความพร้อมของผู้เรียน

ประโยชน์ของการประเมินผล

การประเมินผลเป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการจัดการเรียนการสอน และเกิดประโยชน์ต่อคุณภาพของผู้เรียนที่สามารถวัดได้ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ในการจัดการเรียนการสอนจึงให้ความสำคัญของการประเมิน เพราะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลายจะได้รับทราบ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาต่อไป ดังนั้นการประเมินผลการเรียนของผู้เรียน จึงมีประโยชน์อย่างมากทั้งแก่ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังเช่นนักการศึกษาได้ให้แนวคิดไว้ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงศ์ (2539: 103-104) กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินผลไว้ว่า

1. ประโยชน์แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนรู้ระดับความสามารถในแต่ละด้านและภาพรวมของตน รู้สิ่งบกพร่องที่ควรแก้ไขหรือซ่อมแซม เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิชาเอก โปรแกรม หรือวิชาต่างๆต่อไป รวมทั้งกระตุ้นให้ตื่นตัวในการเรียนยิ่งขึ้น
2. ประโยชน์ต่อครูผู้สอน ทำให้รู้พื้นฐานความรู้ความสามารถของผู้เรียน เป็นข้อมูลในการพิจารณาสอนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียน ช่วยให้สามารถแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน ได้ตรงจุด ช่วยในการจัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมการเรียนการสอน ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูผู้สอนทราบคุณภาพการสอนของตน และสามารถปรับปรุงแก้ไขวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ประโยชน์ต่อครูแนะแนว ช่วยให้รู้จักเด่น ข้อบกพร่องหรือปัญหา และรายละเอียดต่างๆของผู้เรียนอันเป็นประโยชน์ต่อการให้คำแนะนำปรึกษาช่วยเหลือ ช่วยในการสำรวจความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ช่วยการแนะนำทั้งทางด้านการเรียนและอาชีพ
4. ประโยชน์ต่อผู้บริหาร ช่วยให้รู้สถานภาพทางการศึกษาที่แท้จริงของสถานศึกษา ช่วยทำให้เห็นข้อบกพร่องต่างๆในด้านการเรียนการสอนที่ควรแก้ไขปรับปรุง ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการปฏิบัติงานในด้านต่างๆของสถานศึกษา ใช้เป็นข้อมูลในการรายงานผลการเรียนรู้แก่ผู้ปกครองและผู้บริหารในระดับต่างๆ รวมทั้งยังเป็นข้อมูลช่วยในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2551: 4) กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินผลไว้ดังนี้

1. ใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของครู ทำให้ครูทราบว่าผลการสอนของตนเป็นอย่างไร และจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น
2. ปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง

3. ปรับปรุงระบบการบริหารงานในสถานศึกษา ทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร
โครงการสอน บันทึกการสอนที่นำมาสู่การปฏิบัติว่าประสบปัญหาอย่างไร จะได้แก้ไขปรับปรุง
4. เป็นข้อมูลทางการศึกษา เช่น ผลการเรียนรู้สำเร็จตามหลักสูตรเป็นแนวทาง
ในศึกษาต่อขั้นต่อไปการทำงานประกอบอาชีพที่มั่นคงในอนาคต
5. เป็นหลักฐานด้านการศึกษาของสถานศึกษาในด้านการรับนักเรียน ผลการเรียนรู้และ
ความสำเร็จตามหลักสูตร
6. เป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในด้านผลการเรียน และความสำเร็จในการเรียนของ
นักเรียน

สรุปได้ว่าการศึกษาในเรื่องของการประเมินผลในการจัดการเรียนการสอน เป็น
การประเมินเพื่อการพัฒนาและปรับปรุง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้สอน สถานศึกษา และ
ประเทศชาติ ได้ค้นพบแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์หลักสูตร ที่มุ่งเน้น
คุณภาพของผู้เรียน ให้มีศักยภาพในด้านความรู้ ทักษะ ตามเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอน

สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย)

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ใช้หลักการนโยบายของสภาการศึกษาคาทอลิกเข้ามา
มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน และเพื่อให้เข้าใจในบทบาทของการจัดการเรียนการสอน
ผู้วิจัยขอกล่าวถึงประวัติโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทยซึ่งเป็นพื้นฐานในการจัดการศึกษา
โรงเรียนคาทอลิกแต่แรก เริ่มในสมัยกรุงศรีอยุธยาในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
พ.ศ. 2203 มีซันนารีชาวฝรั่งเศส สังกัดคณะมิสซังต่างประเทศ แห่งกรุงปารีส ได้รับพระบรมรา
ชานุญาตให้เข้าเผยแผ่ศาสนาและได้รับพระราชทานที่ดินที่บ้านปลาเห็ดสำหรับเป็นที่พักอาศัย
สามารถสร้างโบสถ์ สร้างบ้านพักและโรงเรียนได้ ดังนั้นในปี พ.ศ. 2208 โรงเรียนคาทอลิกแห่ง
แรกในประเทศไทย ได้ถือกำเนิดขึ้นมา มีชื่อว่า General College ก่อตั้งโดย ฯพณฯ แลมแบร์ เดอ
ลา โมทต์ (Bishop Lambert de la Motte) เป็นโรงเรียนสามัญสำหรับเด็กชาย มีการสอนด้านวิชาการ
และจริยธรรม หลังจากนั้นมิชชันนารีได้เปิดโรงเรียนจังหวัดต่างๆ ขึ้นอีกหลายแห่ง เป็นต้น จังหวัด
ภูเก็ต เมื่อ พ.ศ. 2214 จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2216 บางกอก พ.ศ. 2217 พิษณุโลก พ.ศ. 2218 และ

จันทบุรี พ.ศ. 2205 ในยุครัตนโกสินทร์นี้มีขงชันนารีฝรั่งเศสได้เป็นผู้มาเบิกงานทางการศึกษา
อีกครั้ง โรงเรียนคาทอลิกสมัยใหม่แห่งแรกในยุคปัจจุบัน คือ โรงเรียนอัสสัมชัญ กรุงเทพฯ ก่อตั้ง
โดยบาทหลวงเปเร คอลอมเบต์ (Rev. Fr.Pere Colombet) ใน พ.ศ. 2428 นับตั้งแต่นั้นมา
คณะนักบวชคาทอลิกหลายคณะที่อุทิศตนในการให้การศึกษาได้เข้ามาเปิด โรงเรียนในประเทศไทย
เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ในระยะแรก ๆ แต่ละโรงเรียนต่างมีหลักสูตรของตนเอง โรงเรียนของมิสชันนารี
จะสอนเป็นภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส จนกระทั่งเมื่อกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตร
แต่ละโรงเรียนได้ดำเนินการเอง โดยอาศัยหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็น แม่บท แต่มี
อุดมการณ์ของการให้การศึกษาที่พัฒนาทั้ง ร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และจิตวิญญาณ ตามแนวทาง
การศึกษาคาทอลิกที่มุ่งเป้าหมาย สังคมและการพัฒนามนุษย์ตามศักยภาพที่มีสู่สังคมนั้น
ในปี พ.ศ. 2502 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ โรงเรียนคาทอลิกแห่งประเทศไทยขึ้น และได้เปลี่ยน
ชื่อเป็น สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2502 และภายหลังได้จดทะเบียนเป็น
สมาคมใน พ.ศ. 2533 มีชื่อว่า “สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย)” โดยทำหน้าที่
ส่งเสริมประสานงานและสนับสนุนการดำเนินการของสถาบันการศึกษาคาทอลิก และช่วยผลักดัน
ให้เอกลักษณ์ของโรงเรียนคาทอลิกเป็นที่ปรากฏชัดเจนมากขึ้น ได้แก่ การอบรมสั่งสอนเด็กและ
เยาวชนให้เป็นบุคคลที่เปี่ยมด้วยคุณธรรมและความรู้ เป็นผู้ที่เกิดทุนสถาบันชาติ ศาสนา และ
พระมหากษัตริย์ พัฒนาเด็กและเยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมืองดีของชาติ โดยอาศัยหลักคริสตธรรม
ในการให้ความรัก เอาใจใส่ดูแลนักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน มีการแบ่งโรงเรียนคาทอลิกใน
ประเทศไทยออกเป็น 3 ประเภท คือ (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย), 2552ข)

1. โรงเรียนของสังฆมณฑล ซึ่งปัจจุบันแบ่งเป็น 10 สังฆมณฑล หรือ 10 เขต โรงเรียนที่มี
พื้นที่อยู่ในเขตใด จะสังกัดในสังฆมณฑลเขตนั้น และดำเนินการบริหารภายใต้การอำนวยการของ
พระสงฆ์ของสังฆมณฑล ได้แก่ 1) กรุงเทพมหานคร 2) จันทบุรี 3) เชียงใหม่ 4) ท่าแร่-หนองแสง
(สกลนคร) 5) นครราชสีมา 6) นครสวรรค์ 7) ราชบุรี 8) สุราษฎร์ธานี 9) อุตรธานี และ 10)
อุบลราชธานี

2. โรงเรียนของคณะนักบวช ชาย – หญิงในประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันมีคณะนักบวชชาย
ทำงานด้านการศึกษาอยู่ 5 คณะ เช่น คณะเซนต์คาเบรียล บริหารโรงเรียนเซนต์คาเบรียล และ
คณะนักบวชหญิงที่ทำกิจการโรงเรียนมี 12 คณะ เช่นคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่ง
กรุงเทพฯ เป็นเจ้าของและเป็นผู้บริหารโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

3. โรงเรียนของฆราวาสคาทอลิก เช่น โรงเรียนในกลุ่มสถาบันเซนต์จอห์น โรงเรียนในเครือสารสาสน์ โรงเรียนเพ็ญสมิทธ์ โรงเรียนแสงอรุณ โรงเรียนเศรษฐบุทรอุปกัมภ เป็นต้น ดังรายละเอียดประเภทของโรงเรียนคาทอลิกในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงการแบ่งเขตการปกครองโรงเรียนประเภทสามัญศึกษา ในสังกัดสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย)

ที่	โรงเรียน ในสังกัด	จังหวัดในเขตการปกครอง	ดำเนินการโดย / จำนวนโรงเรียน		
			สังฆมณฑล	นักบวช	ฆราวาส
1	กรุงเทพฯ	กรุงเทพมหานคร /นครปฐม ฉะเชิงเทรา/ นครนายก / นนทบุรี / ปทุมธานี /สุพรรณบุรี สมุทรปราการ /สมุทรสาคร /อยุธยา /อ่างทอง	35	29	53
2	ท่าแร่- หนองแสง	สกลนคร /นครพนม /กาฬสินธุ์/ มุกดาหาร	7	6	-
3	จันทบุรี	จันทบุรี /ตราด /ฉะเชิงเทราสระแก้ว / นครนายก/ชลบุรี /ปราจีนบุรี /ระยอง	14	13	7
4	อุดรธานี	อุดรธานี /ขอนแก่น /เลย /หนองคาย หนองบัวลำภู /	12	9	-
5	เชียงใหม่	เชียงใหม่ /น่าน /พะเยา /เชียงราย แพร่ / ลำปาง /ลำพูน /แม่ฮ่องสอน	8	5	2
6	สุราษฎร์ธานี	สุราษฎร์ธานี /กระบี่ /ชุมพร /ตรัง สตูล ปัตตานี /ประจวบ ฯ นราธิวาส พัทลุง นครศรีธรรมราช/พังงา/ ภูเก็ต /ระนอง / ยะลา สงขลา	8	14	-
7	ราชบุรี	ราชบุรี /กาญจนบุรี /เพชรบุรี สมุทรสงคราม	16	4	2
8	อุบลราชธานี	อุบลราชธานี /อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ มหาสารคาม /ยโสธร /ร้อยเอ็ด	10	6	-
9	นครราชสีมา	นครราชสีมา/ ชัยภูมิ / บุรีรัมย์	10	1	2

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน ในสังกัด	จังหวัดในเขตการปกครอง	ดำเนินการโดย /		
			จำนวนโรงเรียน		
	สังกัด		สังกัด	นักบวช	ฆราวาส
10	นครสวรรค์	นครสวรรค์ / กำแพงเพชร / ชัยนาท ตาก / พิจิตร / เพชรบูรณ์ / ลพบุรี สิงห์บุรี / สระบุรี / สุโขทัย / อุทัยธานี / อุตรดิตถ์	8	7	1
รวม	10	76 จังหวัด	128	94	67

ที่มา: สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (2552ก)

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ โรงเรียนของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก สังกัดสมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย) ใช้ระบบการจัดการเรียนการสอน ตามหลักธรรมคริสตศาสนาว่า “ให้รักพระเจ้าด้วยสิ้นสุดจิตใจ และให้รักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง” ภารกิจในการเรียนการสอน จึงมีจุดเด่น ด้านความรัก ความเมตตา คุณธรรมจริยธรรม ตามหลักนโยบายของสมาคมสภาการศึกษาที่ระบุให้โรงเรียนคาทอลิก ส่งเสริมการอบรมเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดี สมบูรณ์ พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถภาพทางสติปัญญา เรียนรู้ฝึกหัดการพิจารณาไตร่ตรอง อีกทั้งส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ การเรียนรู้จักคุณค่าของชีวิต เพื่อเตรียมชีวิตของตน ด้านการประกอบวิชาชีพในอนาคต (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย), 2551: 7)

สภาการศึกษาคาทอลิกฯ ได้จัดสัมมนาประชุมใหญ่ทุกปี เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาร่วมกันในหลักการแนวทาง ด้านคุณธรรมนำวิชาการให้กับโรงเรียนในสังกัดทั่วประเทศ หัวข้อที่เลือกในการสัมมนา คณะกรรมการจะนำแนวคิดมาจาก ข้อคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิก นำเสนอให้ผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกทั่วประเทศ และมาจากความสำคัญเร่งด่วนจากนโยบายการศึกษาของประเทศ ฯลฯ หัวข้อการอบรมสัมมนา สะท้อนให้เห็นถึง การจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ในการบริการรักและรับใช้ผู้อื่น การส่งเสริมทางศีลธรรม วัฒนธรรมที่ดีงาม ดังตัวอย่างหัวข้อการอบรมสัมมนาประจำปี ที่ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการศึกษาในรูปแบบของคุณธรรม จริยธรรมนำวิชาการ ของโรงเรียนคาทอลิกทั่วประเทศไทย ในปีการศึกษา 2538 – 2553 ตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงหัวข้อการประชุมสัมมนา ของสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย)

ครั้งที่	ปี พ.ศ.	หัวข้อประชุมสัมมนา
25	2538	330 ปีการศึกษาคาทอลิก: ศึกษาทบทวนเพื่อก้าวสู่อนาคตอย่างมีคุณค่า
26	2539	เป้าหมายของการศึกษาคาทอลิก: มุ่งสู่ความเป็นมนุษย์ที่ครบครัน
27	2540	การศึกษาคาทอลิกในสหัสวรรษที่สาม สู่ความฝันของแผ่นดิน
28	2541	การศึกษาคาทอลิก เอกลักษณะคุณภาพและแนวทางสร้างยุทธศาสตร์ สู่ปี ค.ศ. 2000
29	2542	การศึกษาคาทอลิกกับการปฏิรูปการศึกษา
30	2543	วิสัยทัศน์และภารกิจการศึกษาคาทอลิกในบริบทของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
31	2544	พันธกิจแห่งความรักและรับใช้ในบริบทของการปฏิรูปการศึกษา
32	2545	มหกรรมการศึกษาคาทอลิก 336 ปี การศึกษาคาทอลิกไทย และ 50 ปี สำนักงานการศึกษาคาทอลิกสากล
33	2546	การเรียนรู้และการพัฒนาชุมชนทรัพย์ในตน: วัฒนธรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนคาทอลิก
34	2547	พันธกิจการศึกษาคาทอลิก: ยุทธศาสตร์สู่ภาคปฏิบัติ
35	2548	วิกฤตศีลธรรม ทำลายบทบาทการศึกษาคาทอลิก
36	2549	การศึกษาเพื่อชีวิต คุณธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืน
37	2550	เรียนที่จะรัก และรักที่จะเรียนรู้
38	2551	ศิษย์แท้จริงของสถาบันการศึกษาคาทอลิก
39	2552	การให้การศึกษาอบรมร่วมกันในโรงเรียนคาทอลิก
40	2553	การปฏิรูปการศึกษาคาทอลิก

ที่มา: สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย) (2552ก: 20)

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อการศึกษา และประเมินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนได้ครอบคลุม การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม เป็นการวิจัยที่นำแนวคิด 2 ประการ มาผสมผสานกัน คือการปฏิบัติการ (Action) ซึ่งหมายถึง กิจกรรมที่โครงการวิจัยจะต้องดำเนินการ และการมีส่วนร่วม (Participation) ซึ่งหมายถึงการมีส่วนร่วม เกี่ยวข้องของทุกฝ่ายที่เข้าร่วมในกิจกรรมการวิจัย โดยการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย นับตั้งแต่ การระบุปัญหา การให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาหรือสถานการณ์อันใดอันหนึ่ง แล้วมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและดำเนินการจนกระทั่งสิ้นสุดการวิจัย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นการสนับสนุนให้นักวิชาการได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ จากการศึกษา เรียนรู้วิธีการหาข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา รวมถึงการแก้ไขปัญหาที่กำลังประสบอยู่ โดยร่วมกัน วางแผนและกำหนดการดำเนินงานตามแผนงานหรือ โครงการ พร้อมทั้งปฏิบัติตามแผน เพื่อให้ บรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องตรงตามความต้องการ (ศุภางค์ จันทวานิช, 2531: 67)

ความหมาย

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การวิจัยที่จัดกระทำโดยผู้ปฏิบัติการ เพื่อนำ ผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ไขปัญหาโดยทันที และกระทำเป็นหมู่คณะร่วมกัน (กมล สดประเสริฐ, 2537: 7) เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่เป็นกระบวนการทางประชาธิปไตยอย่างหนึ่ง ที่บุคคลจำนวนหนึ่งนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยและลงมือกระทำด้วยตนเอง มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม (พันธุ์ทิพย์ รามสูต, 2540:30) และเป็นกลยุทธ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการ เดินทางไปสู่การพัฒนา (Journey of Development) โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นอยู่ไปสู่สิ่ง ที่สามารถเป็นไปได้ ทั้งในระดับปัจเจกชนและระดับสังคม โดยหัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลง อยู่ที่กระบวนการวิจัย ซึ่งใช้แนวทางความร่วมมือ (Collaborative Approach) ระหว่างนักวิจัยกับ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) โดยร่วมกันสังเกต ตรวจสอบสถานการณ์ต่างๆ สะท้อน ความคิดเห็นและความต้องการ ทรรศนะที่มีอยู่ อุปสรรคและปัญหาที่ปรากฏ ตรวจสอบทางเลือก ที่เป็นไปได้ และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีจิตสำนึกไปสู่การแก้ไขปรับปรุงสภาพการทำงาน เพื่อให้ เห็นประโยชน์และประสิทธิภาพของสังคมในแต่ละองค์กร (นิตยา เงินประเสริฐศรี, 2544: 61-62)

สรุปได้ว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึงวิธีการดำเนินงานวิจัยโดยอาศัย การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ร่วมกันดำเนินวิจัยกับผู้วิจัย ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และดำเนินการ การวิเคราะห์สภาพปัญหา การติดตามผล และการประเมินผล เพื่อร่วมกันพัฒนา องค์กรในสังคมนั้นๆ ให้ได้รับประโยชน์สูงสุด

หลักการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบการวิจัยที่ประกอบไปด้วยกระบวนการ ศึกษาค้นคว้า การปฏิบัติการในองค์กร เพื่อมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ และทำความเข้าใจกับ สภาพที่เป็นอยู่ การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ซึ่งเป็นการสร้าง และพัฒนาให้กับองค์กรได้อย่างเป็น รูปธรรม ดังเช่น พันธุ์ทิพย์ รามสูต (2540: 33-35) ได้ให้หลักการไว้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบ มีส่วนร่วม มีหลักการสำคัญที่ให้ความเคารพต่อภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนระบบ การสร้างความรู้ มีหลักการที่สำคัญคือ

1. ปรับปรุงความสามารถและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ด้วยการส่งเสริมยกระดับ ของ ผู้วิจัยและพัฒนาความเชื่อมั่นให้เกิดการวิเคราะห์/สังเคราะห์ สถานการณ์ปัญหาต่างๆได้
2. ให้ความรู้ที่เหมาะสม ตลอดจนมีการนำไปใช้อย่างเหมาะสมด้วย
3. สนใจปริทัศน์ (การวิจารณ์, หนังสือประเภทวารสารที่วิจารณ์ข่าวหรือเรื่องราวต่างๆ) ของบุคลากร โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะช่วยเปิดเผยให้เห็นคำถามที่ตรงกับ ประเด็นปัญหา
4. การปลดปล่อยแนวความคิดเพื่อให้สามารถมองความคิดเห็นของตนเองได้อย่างเสรี มองสถานการณ์และปัญหาของตนเอง วิเคราะห์วิจารณ์ตรวจสอบสภาพข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาข้อมูล ไปใช้ เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและทำกิจกรรมไปพร้อมๆกัน มีขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้ (อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ และคณะ, 2548: 33- 37)

1. พิจารณาประเด็นปัญหา เปิดโอกาสให้ กลุ่มบุคคลที่มีมุมมอง และวิธีการวิเคราะห์ ปัญหาต่างกัน ได้ใช้ภูมิปัญญาโดยอาศัยความเข้าใจในคุณค่า ค่านิยม วัฒนธรรม และบรรทัดฐาน ในการประพฤติปฏิบัติของ กลุ่มเป้าหมาย โดยวิธีการอภิปรายกลุ่ม การทัศนศึกษา การเยี่ยมชม ฐานต่างพื้นที่ การปรึกษาหารือกับผู้ชำนาญการ การทดสอบ การทดลอง ตลอดจนการศึกษาจาก สื่อประเภทต่างๆเช่นเอกสาร และวีดิทัศน์ เป็นต้น

2. เลือกวิธีการและการออกแบบการวิจัย โดยเลือกปัญหาและวิธีการวิจัยที่เหมาะสม ผ่านการใช้กระบวนการกลุ่มแบบไม่ชี้นำ และให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนในการออกแบบการวิจัย โดยเฉพาะเครื่องมือวิจัยในรูปแบบ แบบสอบถาม ประเด็นการอภิปรายกลุ่ม ประเด็นการสังเกต หรือสัมภาษณ์

3. จัดเก็บรวบรวม หลังจากมีการทดสอบและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยในสนามแล้ว มีการ ดำเนินการดังนี้

3.1 จากสภาพปัจจุบัน โดยอาศัยความร่วมมือ และเรียนรู้กันระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับ นักวิจัย ซึ่งเป็นการสร้างความตระหนัก และเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงสังคม (Social Transformation)

3.2 ศึกษาสถานการณ์ที่คาดหวัง ภายใต้ประเด็นที่กำหนดไว้ ในกรณีนี้ผู้วิจัยควรเข้าใจ ว่าข้อมูลแต่ละเรื่องสามารถพิจารณาได้หลายมุมมอง การด่วนสรุป อาจทำให้เกิดความผิดพลาด ฉะนั้นจึงต้องมีใจกว้าง และอดทนต่อการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาสถานการณ์ดังกล่าว

4. วิเคราะห์ข้อมูลทั้งสภาพปัจจุบันและที่คาดหวังจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลหลากหลายและการคัดเลือกข้อมูลที่เหมาะสม กลุ่มเป้าหมายต้องใช้ความคิด ความรู้สึกประสบการณ์ และอาจจะต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมขึ้นอีก

5. รายงานและนำเสนอ อาจเป็นรูปเอกสารการประชุมชี้แจง แผนภูมิฝาผนัง หรือแม้แต่การออกรายการวิทยุในชุมชน เพื่อให้ทุกคนในกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากโครงการได้มีส่วนร่วมรับรู้และวิเคราะห์หรือวิจารณ์ต่อเนื่อง

6. วางแผนอย่างมีส่วนร่วม หลังจากการนำเสนอผลการวิจัยแล้ว กลุ่มวิจัย (PAR) จำเป็นต้องมีความเห็นสอดคล้องกัน เพื่อนำไปสู่การวางแผนงานอย่างมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การจำแนกปัญหา 2) กำหนดจุดประสงค์ 3) กำหนดทรัพยากร 4) เตรียมแผนปฏิบัติ และ 5) วางแผนงบประมาณ

7. ดำเนินการ โดยช่วยให้กลุ่มเป้าหมายมีทักษะในการจัดการ และจะเกิดการตื่นตัว มีความตระหนัก และติดตามงานอย่างใกล้ชิด และมีโอกาสเพิ่มศักยภาพในการคิด ริเริ่มสร้างสรรค์งานอื่นๆ และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีแรงบันดาลใจ ความสามารถ และความพร้อมที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และยอมรับการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ลดแรงต่อต้านหรือ ไม่มีแรงต่อต้านต่อสิ่งที่กลุ่มเป้าหมายได้ตัดสินใจ และมีส่วนร่วมในการดำเนินการที่สอดคล้องกับความต้องการและปัญหา มีวิธีการดำเนินการ 6 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาแผนและเตรียมขั้นตอนการปฏิบัติ 2) ดำเนินการในภาคปฏิบัติ 3) ติดตามและทบทวนการปฏิบัติงาน 4) แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน 5) จัดการผลผลิตและแบ่งสรรผลประโยชน์ และ 6) ประเมินผลและรายงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

8. ติดตามและประเมินผลอย่างมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายมีส่วนที่จะให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่องว่ากิจกรรมนั้นๆ เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยครอบคลุมทุกกระบวนการ เช่น กระบวนการทำงาน กิจกรรมของผู้เกี่ยวข้อง ความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ปัจจัยป้อนที่ใช้และจำเป็น ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ ผลลัพธ์ที่ได้ และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เกี่ยวข้องด้านต่างๆ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และธรรมชาติ ทั้งนี้การติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม มีวิธีการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน คือ 1) จัดระบบและลำดับความสำคัญของเรื่องที่จะติดตามและ

ประเมินผล 2) สร้างตัวชี้วัดที่บอกถึงเปลี่ยนแปลงตามจุดประสงค์ของโครงการ เช่น ตัวชี้วัดทางสังคม การศึกษา การเมือง สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ 3) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล และแบ่งความรับผิดชอบ 4) รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูล และ 5) การรายงานและเผยแพร่

สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการดำเนินงานระหว่างผู้วิจัยภายนอกกับบุคลากรภายในหน่วยงาน ที่เข้าร่วมโครงการในการทำวิจัย เพื่อการพัฒนาปรับปรุงหน่วยงานนั้นๆ โดยร่วมในกระบวนการวางแผน การตัดสินใจ การประมวลผลจากเหตุการณ์ ข้อมูล เพื่อกำหนดปัญหา สร้างเครื่องมือ การเก็บข้อมูล การนำเสนอ ฯลฯ โดยร่วมกันดำเนินงานจนถึงสิ้นสุดกระบวนการวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทำวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร: กรณีศึกษา โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในประเทศ และต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดการเรียนการสอน การบูรณาการและการประเมินผล ที่สอดคล้องกับ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มี 2 คน

ประทุมพร ธีระวันธุ์ (2540) วิจัยเรื่อง การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียน และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการให้ผู้อ่านเลือกคำที่มีปัญหา จากเรื่องที่อ่าน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความเข้าใจ ในการอ่าน ความสามารถทางการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการให้ผู้อ่านเลือกคำที่มีปัญหาจากเรื่องที่อ่าน (RSM) กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดพลับพลาชัย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Post- test only Design กลุ่มทดลอง สอนโดยวิธีการให้ผู้อ่านเลือกคำที่มีปัญหาจากเรื่องที่อ่าน กลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 150 คาบ คาบละ 20 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการ อ่านภาษาไทยแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.89 แบบทดสอบวัดความสามารถทางการ เขียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.84 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย แผนการสอนภาษาไทย 2 รูปแบบ คือ วิธีการให้ผู้อ่านเลือกคำที่มีปัญหาจากเรื่องที่อ่าน และวิธีสอนแบบปกติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test Independent ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอน โดยวิธีการ ให้ผู้อ่านเลือกคำที่มีปัญหาจากเรื่องที่อ่าน กับนักเรียนที่ได้รับการ สอน โดยวิธีการสอนแบบปกติมีความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และกลุ่มทดลองระหว่างนักเรียนชาย และนักเรียน หญิงมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัย สำคัญทางสถิติ

พรทิพย์ ตรีสกุลวงษ์ (2544) วิจัยเรื่องการสังเคราะห์วรรณกรรมที่เชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) เพื่อสังเคราะห์และประเมินคุณภาพมุ่งศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กที่เหมาะสมกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) ที่อยู่นอกเหนือจากเนื้อหาจากวรรณกรรมที่มีในหนังสือหรือเอกสารประกอบการเรียนที่ใช้เรียนในห้องเรียนและเป็นวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) ประกอบด้วยนิทาน ตำนาน เรื่องสั้น บทร้อยกรอง สารคดีและบทความจำนวน 50 เล่ม เครื่องมือที่ใช้คือเกณฑ์ ตารางการวิเคราะห์และตารางแสดงบรรณทัศน์วรรณกรรม ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมที่นำมาวิเคราะห์ความเชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้ ทั้ง 50 เล่ม จัดประเภทได้ 6 ประเภท คือนิทาน ตำนาน สารคดี บทความ เรื่องสั้นและบทร้อยกรอง ซึ่งสอดคล้องกับสาระที่ 5 และสามารถเชื่อมโยงกับสาระอื่นทั้ง 4 สาระ ได้แก่ สาระการอ่าน การเขียน การฟังการดูและการพูด และหลักการใช้ภาษา ในด้านการสังเคราะห์วรรณกรรม พบว่า มีลักษณะคล้ายคลึงกันมีทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง และวรรณกรรมหนึ่งเรื่องสามารถเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) ได้มากกว่า 1 สาระ

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มี 2 คน

Dempsey (2002) ได้วิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรคณิตศาสตร์แบบเน้นมาตรฐาน ในด้านปฏิบัติการสอน และกิจกรรมในชั้นเรียน ในรัฐเซาท์คาโรไลนา ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หลักสูตรคณิตศาสตร์แบบเน้นมาตรฐาน โดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี ผลการวิจัย พบว่า ไม่มีการเชื่อมโยงสิ่งที่ครูให้ข้อมูลกับ

สิ่งที่ครูให้ปฏิบัติ การสอนของครูไม่ได้มีเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูน้อยมาก ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าหากครูไม่มีการเชื่อมโยง มาตรฐานหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน การใช้หลักสูตรแบบเน้นมาตรฐานเป็นเป้าหมาย ก็จะไม่สามารถวัดคุณภาพของนักเรียนได้

Kennedy (2008) ได้วิจัย เรื่องผลกระทบมาตรฐานหลักสูตร ในรูปแบบด้านเนื้อหา ความเชื่อถือและ เจตคติ ของครูก่อนประจำการในวิชาคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้รูปแบบเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของสภาการศึกษาการศึกษาคณิตศาสตร์แห่งชาติ โดยทำการศึกษาจาก 2 กลุ่ม ทั้ง 2 กลุ่มเป็นครูก่อนประจำการ ศึกษาการสอนคณิตศาสตร์ โดยใช้ตำราเรียน กับครู 29 คน และ การสอนโดยใช้นวัตกรรมทางคณิตศาสตร์ กับครู 30 คน หลังจากการทดลอง 1 ภาคเรียน พบว่าทั้งสองกลุ่ม ได้รับความรู้ในเนื้อหามากขึ้น มีความเชื่อถือในระดับที่สูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ แต่กลุ่มที่เรียนโดยใช้หนังสือเรียนมีความรู้ในเนื้อหาสูงกว่า สรุปได้ว่าผลการวิจัย การสอนคณิตศาสตร์ ที่ใช้หนังสือเรียน และการสอนโดยใช้นวัตกรรม สำหรับพัฒนาครูก่อนประจำการในระดับประถมศึกษา สามารถใช้เป็นสื่อ เครื่องมือในการพัฒนาครูด้านความรู้ มีความเชื่อมั่น และเจตคติที่ดี ในการปฏิบัติหน้าที่การสอนของครู ด้วยความมั่นใจ

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มี 1 คน

กิตติชัย สุชาติโนบล (2552) วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์ ตามแนววิถีพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา และศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ตามแนววิถีพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลนครนายก ปีการศึกษา 2550 จำนวน 42 คน เครื่องมือ ได้แก่ แบบประเมิน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนด้านกาย ด้านทักษะทางสังคม ด้านจิตใจ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านปัญญา แบบบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียน แบบบันทึกการสอนของผู้สอน แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ตามแนววิถีพุทธ อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.71$) นักเรียนมีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นตอนการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ผลการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนด้านกาย ด้านทักษะทางสังคม ด้านจิตใจ ของนักเรียน จากการ

ประเมินครั้งแรก มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 33.33 และการประเมินครั้งหลัง มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 100 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 66.67 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า รูปแบบการจัดการเรียน การสอน วิทยาศาสตร์ ตามแนววิถีพุทธ ที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มี 2 คน

นุติยาพร วงษ์เณร (2544) วิจัยเรื่อง ผลการสอนเรื่องการสร้างสรรค์ศิลปะด้วยวัสดุต่างๆ ในวิชาศิลปะศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบโครงงานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการสอนแบบโครงงานเรื่องการสร้างสรรค์ศิลปะด้วยวัสดุต่างๆ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมผู้เรียนวิชาศิลปะศึกษา กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหาดสนุกราษฎร์บำรุง ปีการศึกษา 2544 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินผล การเรียนแบบโครงงานแบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินตนเอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการสร้างสรรค์ศิลปะด้วยวัสดุต่างๆ ในวิชา ศิลปะศึกษา สูงขึ้นหลังจากที่เรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบโครงงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การเรียนการสอนศิลปะศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบโครงงานสามารถพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียน ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การพัฒนากระบวนการคิดของตนเอง 2) การลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง 3) การแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ 4) การเห็นคุณค่าในตนเอง

เบญจวรรณ จรุงกลิ่น (2547) วิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นและการปฏิบัติจริงในการ ประเมินผลการเรียนศิลปะศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นและการปฏิบัติจริงในการประเมินในด้านจุดมุ่งหมาย กระบวนการ การสรุป รายงานผลการเรียนและการประเมินผลตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (พรบ.) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ประชากรคือ ครูผู้สอน ศิลปะศึกษาใน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 248 คน โดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่าครูมีความคิดเห็นในการประเมินผลอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ผลการสัมภาษณ์ การประเมินควร ได้ทราบถึงจุดเด่นจุดด้อย ระดับการพัฒนาการของผู้เรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนา

ผู้เรียนและการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ ควรประเมินด้วยวิธีการสังเกตและการอภิปราย และเปรียบเทียบกับเกณฑ์และพัฒนาการ ในด้านการปฏิบัติจริง ครูมีการปฏิบัติจริงในการประเมินผลปฏิบัติมากที่สุดตามข้อกำหนดของ พรบ. และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ผลการสัมภาษณ์ ครูกล่าวว่าก่อนเรียนใช้วิธีการซักถามสนทนา ให้ปฏิบัติงาน ทดสอบความรู้ พิจารณาประสบการณ์ที่ผ่านมา ระหว่างเรียน ใช้วิธีการสังเกต ซักถามสัมภาษณ์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา พลศึกษา มี 1 คน

ไพเราะ อังศุศุคนฤมล (2551) วิจัยเรื่อง มิติการประเมินมาตรฐานความสามารถ สาระการเรียนรู้พลศึกษา สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานความสามารถในกลุ่มสาระการเรียนรู้พลศึกษา และศึกษาแนวทางการบริหารจัดการ การประเมินมาตรฐานความสามารถ สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 4กลุ่ม จำนวน 17 คน ใช้แบบสอบถามกึ่งปลายเปิด และแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า ผลการวิจัยพบว่า มิติใหม่การประเมินมาตรฐานความสามารถประกอบด้วย สาระและองค์ความรู้ ในด้านการเคลื่อนไหว สมรรถภาพทางกาย กิจกรรมทางกาย การพัฒนาทีม และทุกองค์ความรู้ แสดงให้เห็นมาตรฐานความสามารถ อย่างถูกต้องเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ศักยภาพของผู้เรียน ในด้านแนวทางการบริหารจัดการ มีการสร้างกรอบแนวคิดการประเมินมาตรฐานความสามารถ กำหนดเป้าหมาย วิธีการและกำหนดแนวทางการรายงานผลและการนำไปใช้ประโยชน์

กลุ่มสาระงานและพื้นฐานอาชีพ มี 1 คน

คมขำ นิมสุวรรณ (2545) วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ต่อการจัดการเรียนการสอนกลุ่มงานพื้นฐานอาชีพ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาความคิดเห็น และเปรียบเทียบต่อการจัดการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหาร จำนวน 227 คน ครู 233 คน นักเรียน 397 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารเห็นด้วยมากที่สุดกับการจัดการเรียนการสอน 3 ด้าน ตามลำดับคือ การวางแผนการสอน การจัดบรรยากาศการเรียน การสอนและการใช้สื่อการสอน ส่วนครูเห็นด้วยมากที่สุดกับ 3 ด้านตามลำดับคือ การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล และนักเรียนชอบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของครู

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มี 2 คน

อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด (2545) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา: กรณีศึกษา โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน วิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการระดับประถมศึกษา หัวหน้าหมวดภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา ครูสอน ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2- 6 จำนวน 10 คน ครูสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 คน ผู้ปกครองและนักเรียนชั้นประถมปีที่ 1 จำนวน 431 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบ สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า คู่มือ การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ และแบบสังเกต ผลการวิจัย พบว่า ครู นักเรียน ผู้ปกครองพอใจในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา

เทพนคร ทาคง (2546) วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดที่อิงมาตรฐานในรายวิชา เสริมสมรรถภาพในการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาครู เพื่อพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดที่อิง มาตรฐานและประเมินคุณภาพของหลักสูตร โดยศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จากเอกสาร สัมภาษณ์ ความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การออกแบบการเรียนการสอน และจัดทำเอกสารหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีการกำหนดมาตรฐานครูภาษาอังกฤษ ครอบคลุม ขอบข่ายสาระ ในมาตรฐานด้านเนื้อหา และมาตรฐานความสามารถ ในด้านการประเมินหลักสูตร พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษ คะแนนความรู้ความเข้าใจใน การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ คะแนนความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมของประเทศที่ใช้ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ และคะแนนคุณลักษณะของครูภาษาอังกฤษ หลังการทดลองสูงกว่าก่อน การทดลองร้อยละ 23.46, 14.28, 22.95 และ 5.56 ตามลำดับ และมีความคิดเห็นว่าเนื้อหาที่เรียน ตามหลักสูตรสอดคล้องกับความจำเป็นในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมากที่สุด มีความรู้ ความเข้าใจเนื้อหา ทักษะ หรือการปฏิบัติเพิ่มขึ้น เป็นการทบทวนความรู้เดิมและเป็นการเตรียมตัว สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การประเมินผล มี 2 คน

Helms (2005) วิจัยเรื่อง ความเข้าใจของครูในการทดสอบนักเรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาของรัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบ ความเข้าใจ ของครูในการทดสอบ นักเรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ จากครูผู้สอน ในเกรด 4 เกรด 8 และเกรด 10 ที่ทำการสอนมา 2 ภาคเรียน หรือมากกว่าในวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา โดยการ สํารวจ ตรวจสอบครูที่สอนในโรงเรียนเขตท้องถื่น ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความเข้าใจ และเห็น คุณค่าความสำคัญของมาตรฐานการเรียนรู้ จากเทคนิควิธีการสอน การให้ความรู้ ครูมีความรู้ใน ระบบการทดสอบตามเกณฑ์ของมลรัฐ และผู้เรียนผู้สอนมีหลักจริยธรรมในการสอนตามมาตรฐาน จากผลของความเข้าใจของครูในมาตรฐานการเรียนรู้ ทำให้ครูมีความเข้าใจในการจัดลำดับเนื้อหา การสอน และช่วยให้การทดสอบมีประสิทธิภาพตามนโยบายของมลรัฐ

เพ็ญศรี คชศิลา (2543) วิจัยเรื่องการนำผลประเมินมาใช้ปรับปรุงคุณภาพโรงเรียน ตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการนำ ผลประเมินมาใช้ปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ประชากรคือ ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ได้รับการประเมินมาตรฐานโรงเรียน ปี 2541 จำนวน 100 คน ผลวิจัยพบว่าผู้บริหาร โรงเรียนได้นำผลการประเมินมาใช้ทุกประเด็น โดยเฉพาะมาตรฐาน ที่ไม่ผ่านการประเมินด้านปัจจัย คือครูมีลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู และผู้บริหาร สถานศึกษามี ความรู้ความสามารถและคุณลักษณะในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านกระบวนการคือ โรงเรียนจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของ ท้องถื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาที่พบคือการขาดงบประมาณ ครูมีชั่วโมงสอนมาก ครูไม่เห็น ความสำคัญของการเป็นสมาชิก ชมรม วิชาชีพครู ครูขาดการยอมรับซึ่งกันและกัน ขาดการใช้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ขาดการวิจัยและนำผลวิจัยในชั้นเรียนมาใช้

การบูรณาการในระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ มี 1 คน

พจมาน ชำนาญกิจ (2550) วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และภาษาไทยระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและ ประเมินผล เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประชากรคือครูผู้สอน 1 คน ผู้ปกครอง 33 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 33 คน โรงเรียนบ้านพานทรายภูบํารุง ผลการวิจัยพบว่า

โรงเรียน ได้ใช้หลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และภาษาไทยประกอบด้วย 6 รายวิชา และจำนวน 6 หน่วยใหญ่ 9 หน่วยย่อยในรายวิชาสังคม เพื่อเสริมสร้างชีวิต ผลการใช้หลักสูตรฯ พบว่านักเรียนมีผลการเรียนในระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 7.89 ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 99.91 มีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาสังคมเพื่อเสริมสร้างชีวิตตัวเรา และผู้อื่น ผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นที่ดีต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าว พบว่า การวิจัยที่เกี่ยวกับการ การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์มาตรฐานใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีหลากหลายรูปแบบ ที่ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ มีความรู้ความเข้าใจ และกระบวนการคิดที่สามารถไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ซึ่งได้แก่ การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียน และเจตคติต่อการเรียนการสอนสังเคราะห์วรรณกรรมที่เชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย การใช้หลักสูตรคณิตศาสตร์แบบเน้นมาตรฐาน ในด้านปฏิบัติการสอน และกิจกรรมในชั้นเรียนผลกระทบบูรณาการหลักสูตร ในรูปแบบด้านเนื้อหา ความเชื่อถือและ เจตคติของครูการพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอน ผลการสอนเรื่องการสร้างสรรค์ศิลปะด้วยวัสดุต่างๆ ในวิชาศิลปะศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบโครงงานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การศึกษาความคิดเห็นและการปฏิบัติจริงในการประเมินผลการเรียน การประเมินมาตรฐานความสามารถความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอน ตามมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดที่อิงมาตรฐาน ความเข้าใจของครูในการทดสอบนักเรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของการจัดการศึกษาของรัฐ การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และภาษาไทยระดับประถมศึกษา และการนำผลประเมินมาใช้ปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนตามมาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร กรณีศึกษาโรงเรียน พระฤทัยคอนแวนต์

จากการศึกษาในหลักการ และทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ใช้หลักการทฤษฎี ของ Gardner (1983) มาเป็นแนวคิดในการศึกษาและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร มาบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระ ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในด้านความรู้ ความสามารถของผู้เรียน โดยครูเป็นผู้ใช้หลักการ

บูรณาการพหุปัญญา เพื่อการเรียนรู้การสอน ทั้งในชั้นเรียนและในการร่วมทำกิจกรรม โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน แสดงความเชื่อมโยงพหุปัญญา กับ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงความเชื่อมโยงพหุปัญญา กับ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

ทฤษฎีพหุปัญญา	กลุ่มสาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ความรู้ ความสามารถ
ด้านภาษา	ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ	การอ่าน การฟังและดู พูดเขียน อภิปราย โต้ตอบ	การอ่าน การเขียน การเล่า เรื่อง การจดจำวันเวลา การพูดสื่อสาร
ด้านการใช้เหตุผล คณิตศาสตร์ เชิงตรรกะและ คณิตศาสตร์	คณิตศาสตร์	การศึกษารูปแบบและ ความสัมพันธ์ การจัด ประเภทหมวดหมู่ นามธรรม	การใช้เหตุผล มีตรรกะ แก้ปัญหา จัดรูปแบบ โครงสร้าง การแก้ปัญหา ความสงสัย การทำงาน เกี่ยวกับตัวเลข การทดลอง
ด้านมิติสัมพันธ์	ศิลปะ(ทัศนศิลป์)	การวาดภาพ ระบายสี การดู การจินตนาการ	การอ่าน แผนที่ แผนภูมิ วาดภาพที่มีลวดลายซับซ้อน การวาดภาพจินตนาการ การออกแบบวาดภาพ การสร้างสิ่งใหม่
ด้านการ เคลื่อนไหว ร่างกายและ กล้ามเนื้อ	สุขศึกษา และพลศึกษา การงานพื้นฐานอาชีพ	ใช้ร่างกายในการสัมผัส การแสดงออกท่าทาง	การเล่นกีฬา การแสดงออก ทางท่าทาง การเดินรำ งานประดิษฐ์ ต่างๆ
ด้านดนตรี	ศิลปะ(ดนตรี)	การฟังเสียงดนตรี และ ทำนอง ร้องเพลง ฟัง จับจังหวะและทำนอง	ร้องเพลง จับเสียง จำทำนอง เพลง จับจังหวะเพลง เล่นดนตรีได้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ทฤษฎีปัญหา	กลุ่มสาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ความรู้ ความสามารถ
ด้านความเข้าใจ ผู้อื่น	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	การแบ่งปัน เปรียบเทียบ เชื่อมโยง ความสัมพันธ์ร่วมมือ	การเข้าใจผู้อื่น นำผู้อื่น การสื่อสาร การแก้ไข ความขัดแย้ง การมีส่วนร่วม รับผิดชอบในงานส่วนรวม
ด้านความเข้าใจ ตนเอง	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	การวางแผน ทำงาน ตามเป้าหมาย	เข้าใจตนเอง รู้จุดเด่นจุดด้อย ทำงานตามความสนใจ
ด้านความเข้าใจ ธรรมชาติ	วิทยาศาสตร์	การศึกษา ทำงานกับ ธรรมชาติสำรวจ สิ่งมีชีวิต การเรียนรู้พืช และปรากฏการณ์ ธรรมชาติ	เข้าใจธรรมชาติ แยก ความแตกต่างได้ชัดเจน การบอกชนิดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์

จากหลักการของทฤษฎีปัญหา สามารถนำมาเชื่อมโยงกับทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้นำไปใช้มองเห็นถึงความสัมพันธ์สอดคล้อง อย่างบูรณาการ ในการจัดการเรียนการสอน ได้อย่างชัดเจน มีความเข้าใจ และปฏิบัติได้ถูกวิธี ในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในทุกด้าน ที่ครอบคลุมด้านสติปัญญา และความสามารถพิเศษของผู้เรียน จากการใช้หลักบูรณาการดังกล่าวช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้มีศักยภาพที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ของกระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยศึกษาที่โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินงานและการประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร วิธีการวิจัยประกอบด้วย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง การดำเนินงานวิจัย การรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคลากรและนักเรียนในโรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่าย รวม 9 คน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 243 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ในช่วงปีการศึกษา 2552 - 2553

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นการวิจัยแบบเจาะจง (Purposive Sampling Technique) ประกอบกับผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง มีความพร้อม และยินดีให้ความร่วมมือกับผู้วิจัย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 13 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหารและพัฒนา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากร ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจกรรม นักเรียนและสัมพันธ์ชุมชน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการและอาคารสถานที่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายจิตตาศาสตร์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรการ การเงิน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมจำนวนทั้งสิ้น 9 คน

2. ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ดุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 13 คน

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 3 จำนวน 25 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 5 จำนวน 25 คน รวมจำนวนนักเรียน 50 คน นักเรียนทั้งสองห้องนี้ ทางโรงเรียนจัดชั้นเรียน แบบคละชั้น และจากการนำเสนอความคิดเห็นของครูประจำชั้นและครูผู้สอนว่า นักเรียนทั้ง 2 ห้อง มีความพร้อม และยินดีที่จะให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยในการให้ข้อมูล การตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกตการสอนในชั้นเรียน

4. ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 3 จำนวน 25 คน ผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 5 จำนวน 25 คน รวมจำนวนผู้ปกครอง 50 คน ทั้งนี้เพื่อให้มีความ สอดคล้อง และได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ในการศึกษาการจัดการเรียน การสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และการประเมินผลในการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอน และ ความพึงพอใจ ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ในระดับชั้นเดียวกันคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาและพัฒนาโดยใช้วิธีการวิจัยแบบการวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ในโรงเรียนพระ หฤทัยคอนแวนต์ และการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร มีรายละเอียดดำเนินการ 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นเตรียมการ

โดยการศึกษาค้นคว้า การวางแผนงาน ผู้วิจัยจัดประชุมกับครูผู้สอนโดยการ ศึกษาร่วมกัน ให้ความรู้ ความเข้าใจในมาตรฐานหลักสูตร ที่เน้นมาตรฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ แนวทาง การจัดการเรียนการสอน มีรายละเอียดในการดำเนินงานดังนี้

1. ร่วมกันศึกษาเอกสาร จากแหล่งการเรียนรู้ เพื่อนำมาจัดสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย ศึกษา ให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการออกแบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัย จัดประชุมอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมกับครู ในเรื่องมาตรฐานหลักสูตร วิธีการและการประเมินผล
2. ศึกษาข้อมูลการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน การดำเนินงานตาม การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในด้านมาตรฐานหลักสูตร การเก็บรวบรวมจาก การสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้อำนวยการ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้ ในหัวข้อ การดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร การมีส่วนร่วมในการจัดแผนการเรียนรู้ การนำเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ
3. ศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียน ข้อมูลจากปรัชญา วิสัยทัศน์ นโยบาย หลักสูตรของ โรงเรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2540 หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ วิธีการปฏิรูปการเรียนรู้ การศึกษา ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน หลักสูตรสถานศึกษา การบริหารจัดการ สิ่งอำนวยความสะดวก การใช้นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน เอกสารสรุปรายงานประจำปีของโรงเรียน และเอกสาร กิจกรรม ของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
4. การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน จากการศึกษาสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่ม ในแนวทางการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครูผู้สอน การศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ จุด แข็ง จุดอ่อน ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพยายามจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตร

5. ศึกษาข้อมูลของผู้เรียน จากการสร้างความตระหนักให้กับผู้เรียน การชี้แจง วัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนได้รับทราบ การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน การแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

เมื่อได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลทั้งหมดแล้ว เอกสารทุกเรื่องได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นจึงดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ในการประชุม ปรึกษาร่วมกับผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย ครูผู้สอน ซึ่งเป็นการศึกษา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรในด้านการวางแผนงาน การปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล

ขั้นวางแผนการพัฒนา

ในการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน นำข้อมูลที่ได้มาออกแบบและพัฒนาเครื่องมือ เพื่อประเมินการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ผู้วิจัยได้จัดเตรียมเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ได้แก่ เอกสารมาตรฐานหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ แบบฟอร์ม เช่น ตารางวิเคราะห์หลักสูตร ตารางวิเคราะห์แผนการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การบันทึก ฯลฯ

การวางแผนประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่เดือนกันยายน 2552 ถึง ตุลาคม 2553 ณ ห้องประชุม โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ จำนวน 20 ครั้ง ดังนี้

1. การเตรียมบุคลากรในการประชุม ได้แก่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ จำนวน 8-13 คน หัวหน้าฝ่ายทั้ง 8 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบุคลากร ฝ่ายจิตตาศึกษา ฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน ฝ่ายธุรการ ฝ่ายบริการ อาคารสถานที่ ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ฝ่ายกิจกรรมนักเรียน สถานที่ห้องประชุม ชั้น 2 อาคารสิรินเทพ ระยะเวลาในการประชุม ในช่วงเวลา 15.00 น-17.00 น. ในวันจันทร์ ช่วงปีการศึกษา 2552-2553

2. กำหนดหัวข้อประเด็นและแนวคำถาม จัดการประชุม และสนทนา แสดงความคิดเห็น การอภิปรายและการปฏิบัติงานกลุ่ม ในเรื่องการศึกษา แนวทาง ในการจัดการเรียนการสอนตาม เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ในวิธีดำเนินการ การจัดทำออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผน การเรียนรู้ กระบวนการดำเนินงาน การศึกษาและพัฒนาด้านวิชาการ พัฒนาครูผู้สอน เทคนิค การสอน กิจกรรมการเรียนรู้ โครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร ประเมินผลการเรียน การจั ดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ครูเริ่มเข้าใจและ มองเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจให้ลึกกับสาระการเรียนรู้ ตามมาตรฐานหลักสูตร ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ แสดงรายการการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบ มีส่วนร่วม ในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงรายการสรุปเนื้อหาการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

วัน/เดือน/ปี	ราย การเนื้อหา
25 พ.ค. 52	การเสนอแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนในปี 2552 เน้นการสอบวัด คุณภาพของนักเรียน การคิดวิเคราะห์ การเขียนสื่อความ เพิ่มข้อสอบแบบอัตนัย /การตรงเวลาในการเข้าสอนของครู
1 มิ.ย. 52	ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้และการบริหารการศึกษา
8 มิ.ย. 52	การวิเคราะห์ข้อสอบ และผลการสอบตามมาตรฐานการเรียนรู้ ใน 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำแผนการเรียนรู้ แบบ Backward Design
22 มิ.ย. 52	การนิเทศแบบเป็นทางการ และแบบไม่เป็นทางการการเขียนแผนการเรียนรู้ ปรับพัฒนาให้มีกิจกรรมหลากหลาย ปรับปรุงทุกปีและมีร่องรอยในส่วนที่มี การปรับ การติดตามการบันทึกการสอนของครู แนวทางวิธีการสอน รูปแบบ การสอน เทคนิคที่ใช้พัฒนาหรือแก้ปัญหา และแนวทางการปรับปรุงการเรียน การสอนในครั้งต่อไป
29 มิ.ย. 52	การอบรมการจัดทำหลักสูตรสาระเพิ่ม และหลักสูตรท้องถิ่น การเขียน แผนการเรียนรู้
13 ก.ค. 52	การศึกษาหลักสูตรแกนกลางฯ จัดทำใบงานที่ 1-5 จัดทำหลักสูตรรายวิชาสาระ เพิ่มเติม

ตารางที่ 11 (ต่อ)

วัน/เดือน/ปี	ราย การเนื้อหา
27 ก.ค. 52	ส่งเสริมด้านเทคนิคการเรียนการสอน นวัตกรรมการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน ความจำเป็น ประโยชน์ กระบวนการ สาเหตุจากปัจจัย ปัญหาในการเรียน การสอน วิธีการแก้ปัญหา
3 ส.ค. 52	การปรับการเขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ให้ครอบคลุมตัวชี้วัดของหลักสูตร
14 ก.ย. 52	จัดสัมมนาเรื่องเทคนิคการสอน รูปแบบการสอน วิธีการสอน เทคนิคการสอน บูรณาการคุณธรรมจริยธรรม/ เนื้อหากลุ่มสาระ การออกแบบเครื่องมือการวัด และประเมินผลการเรียนรู้
4 ม.ค.53	การปรับปรุงการจัดทำหลักสูตรของใบงานที่ 1-4 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้
7 มิ.ย. 53	การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน แนวทางการพัฒนาให้ดีขึ้น ครูผู้สอน ควรเพิ่มเติมเนื้อหาออกเหนือจากแกนกลาง
14 มิ.ย. 53	การพัฒนาวิชาการ ในปี 2553 ปีแห่งการร่วมมือ เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพ ของนักเรียนการใช้สื่อเทคโนโลยี Power point เป็นสื่อการสอน การนิเทศ ภายใน มีเป้าหมายอยู่ที่เทคนิคการสอน
21 มิ.ย. 53	ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ดำเนินการพัฒนาสมาชิกเกี่ยวกับการสอน อย่างจริงจัง เดินคูการสอน / การพัฒนารูปแบบการประเมินการสอนของครู
28 มิ.ย. 53	พัฒนาแบบบันทึกการเยี่ยมชมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู และแบบ แสดงความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ นักเรียน / การแบ่งปัน การสอนที่สร้างสรรค์ นำมาเล่าสู่กันฟัง เป็นแบบอย่างที่ดีต่อกัน
12 ก.ค. 53	ครูอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดการคุณภาพการเรียนรู้ในสถานศึกษาและชั้นเรียน
19 ก.ค. 53	ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน เช่นเทคนิคการสอน สื่อ การวัด ประเมินผลเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่มาตรฐานสากล
9 ส.ค. 53	การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน การใช้หลักการของ Smart Planning ความชาญฉลาดในการวางแผน
30 ส.ค. 53	การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนที่พึงประสงค์
13 ก.ย. 53	หลักการประเมินคุณภาพของผู้เรียนด้านการการอ่าน คิดวิเคราะห์ การเขียน

ตารางที่ 11 (ต่อ)

วัน/เดือน/ปี	ราย การเนื้อหา
20 ก.ย. 53	การวิจัยในชั้นเรียน ด้านการเรียนการสอน นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียน มากน้อยเพียงใดมีความสุขในการเรียนมากน้อยเพียงใด เพื่อสะท้อนให้ครูหา วิธีการหรือแนวทางในการถ่ายทอดให้นักเรียน และมีความสุขในการเรียน และจะนำผลการสำรวจมานำเสนอครูเพื่อการพัฒนาการเรียน
14 พ.ย. 53	การพัฒนางานวิชาการ แบ่งออกเป็น 4 หมู่บ้าน จาก 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีครูเป็นผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านสานสุข ประกอบด้วย ศิลปะ ดนตรี กีฬา สังคม/ หมู่บ้านนักคิด ประดิษฐ์เทคโนโลยี ประกอบด้วย คณิต วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี / หมู่บ้านคนเมือง ประกอบด้วย ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ หมู่บ้านอนามัยดี ประกอบด้วย สุขศึกษา การงานอาชีพ

ที่มา: โรงเรียนพระฤทธิชัยคอนเวนต์ (2553ค)

ชั้นปฏิบัติการ

การศึกษาและประเมินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ผู้วิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนพระฤทธิชัยคอนเวนต์ เพื่อขออนุญาตในการเข้าไปศึกษา ประเมิน เก็บข้อมูล การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการ ครูผู้ช่วยฝ่าย ครูผู้สอนนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในช่วงปีการศึกษา 2552-2553 ให้ครอบคลุมทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตร

2. ศึกษาเอกสารของโรงเรียน ธรรมนูญ หลักสูตร การบริหารจัดการศึกษา งานด้าน วิชาการ การจัดการเรียนการสอน และสภาพทั่วไปของโรงเรียน เอกสาร ตำรา ทฤษฎี บทความ ที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ การสังเกต ในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

3. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ จากการศึกษาเอกสาร จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ โรงเรียน พระฤทธิชัยคอนแวนต์ ครูผู้ช่วยฝ่ายจำนวน 8 คน ในด้านแผนงาน การดำเนินงาน การบริหารจัดการ การสังเกตอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มาวิเคราะห์ หาข้อสรุป และเขียนตามลำดับขั้นตอนให้ชัดเจนในหัวข้อ ความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

4. นำไปให้ผู้ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยฝ่าย จำนวน 8 คน ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในบทบาทและหน้าที่ ได้อ่านศึกษา จัดประชุมร่วมกัน ตรวจสอบ เนื้อหาข้อมูล หาข้อสรุปให้มีความชัดเจนและครอบคลุม

5. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะในเรื่องหัวข้อคำถามที่ซับซ้อน อ่านแล้วทำให้เข้าใจสับสน ส่วนภาษาไม่ชัดเจน และปรับแก้ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ปรับสำนวน ภาษาให้ถูกต้องและชัดเจน

6. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดจากการศึกษา สังเกต สัมภาษณ์นำมาสรุปและเขียนบรรยายเชิงพรรณนาความเรียง

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัย ร่วมกับผู้ช่วยฝ่ายบริหาร ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร่วมประชุม เพื่อการวางแผน รวบรวมข้อมูลจากที่ได้ศึกษามาแล้ว นำมาเขียนรายการเนื้อหา ช่วยกันเรียบเรียง ปรับเนื้อหา ข้อคำถามที่ได้ร่างขึ้นให้สอดคล้อง กับบริบทในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ชนิด มีทั้งหมด 10 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 5 ฉบับ แบบสังเกตจำนวน 2 ฉบับ แบบสัมภาษณ์จำนวน 3 ฉบับ และการสนทนากลุ่ม มีลำดับขั้นตอนดำเนินงานดังนี้

1. แบบสอบถาม มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา แนวทางการปฏิบัติที่มีต่อการจัดการเรียน การสอน การหาข้อมูลความพึงพอใจ ความรู้ ประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ การแสดงความคิดเห็น โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งออกเป็น แบบสอบถาม 3 ด้าน ประกอบด้วย ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในด้านครูผู้สอน ประกอบด้วย แบบสอบถามการปฏิบัติงาน

ของครูในด้านการจัดการเรียนการสอนจำนวน 13 คน และแบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอน จำนวน 8 คน ในด้านผู้เรียน ประกอบด้วย แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนของครู และการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน จำนวน 50 คน และ ในด้านผู้ปกครอง ประกอบด้วย แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครอง จำนวน 50 คน ในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือดังนี้

1.1 แบบสอบถามด้านครูผู้สอน มี 2 ฉบับ เป็นแบบสอบถามระดับการปฏิบัติงานของครูในด้านการจัดการเรียนการสอน และแบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร เนื้อหา สารการเรียนรู้ตามมาตรฐาน หลักการ ทฤษฎี ตำรา บทความ ในการจัดการเรียนการสอนเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

1.1.2 นำเนื้อหา ที่ได้มาสรุปรวบรวม และเขียนข้อคำถาม ประเด็นที่จะทำการประเมินร่วมกับครูผู้สอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น

1.1.3 นำแบบสอบถามให้ครูผู้สอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตรวจสอบความครบถ้วน ครอบคลุมเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.1.4 นำประเด็นข้อที่จะประเมินที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาหลักสูตร และการสอน และด้านวิชาการบริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ท่าน พิจารณา ให้ครอบคลุมเนื้อหา และมีความชัดเจนของข้อคำถามและตัวเลือก จากนั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูล ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

1.1.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูผู้สอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พบว่าแบบสอบถามดังกล่าวสามารถใช้ประเมินครูได้ครบถ้วน ครูผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจ เพราะเนื้อหาข้อมูลมีความชัดเจน ในการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนของครู

1.1.6 การวิเคราะห์คุณภาพของข้อความแต่ละข้อ กำหนดน้ำหนักของระดับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนไว้ ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานของครูใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2541) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

1.1.7 การวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของครู แต่ละข้อ ที่เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด โดยผู้วิจัยนำมาสรุปเขียนข้อความแบบความเรียง (แสดงในภาคผนวก ข)

1.2 แบบสอบถามนักเรียน มี 2 ฉบับ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา เนื้อหาและสาระการเรียนรู้ตามมาตรฐาน ในการจัดการเรียนการสอนเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

1.2.2 นำเนื้อหา ที่ได้มาสรุปรวบรวม และเขียนข้อคำถาม ประเด็นที่จะทำการประเมินร่วมกับครูผู้สอน เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็น จากนั้นตรวจสอบความครบถ้วน ครอบคลุมเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2.3 นำประเด็นเรื่องที่จะประเมินที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาหลักสูตรและการสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการและบริหารสถานศึกษา พิจารณาให้ครอบคลุมเนื้อหาและความชัดเจนของข้อคำถาม จากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะที่ได้รับมาปรับแก้ไขให้ครบถ้วน

1.2.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวสามารถใช้ประเมิน นักเรียนได้ นักเรียนผู้ตอบ

แบบสอบถามมีความเข้าใจ ในการตอบแบบสอบถาม เพราะเนื้อหาข้อมูลมีความชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนของครู

1.2.5 การวิเคราะห์คุณภาพของข้อความแต่ละข้อ ผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนักของระดับความพึงพอใจของนักเรียน ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของครูใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2541) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

1.2.6 การวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน แต่ละข้อเป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด โดยผู้วิจัยนำมาสรุปและเขียนข้อความแบบความเรียง (แสดงในภาคผนวก ข)

1.3 แบบสอบถามด้านผู้ปกครอง คือแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร มีขั้นตอนดังนี้

1.3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ หลักการ ทฤษฎีเนื้อหาและสาระการเรียนรู้ตามมาตรฐาน ในการจัดการเรียนการสอนเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

1.3.2 นำเนื้อหา ที่ได้มาสรุปรวบรวม และเขียนข้อคำถาม ประเด็นที่จะทำการประเมิน จากนั้นนำไปให้ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 ท่าน ได้ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ พิจารณาร่วมกันกับครูและผู้วิจัย จากนั้นตรวจสอบความครบถ้วน ครอบคลุมเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน

1.3.3 นำประเด็นข้อที่จะประเมินที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ในสาขาหลักสูตรและการสอน ด้านวิชาการและบริหารสถานศึกษา พิจารณาความถูกต้อง ให้ครอบคลุมเนื้อหา ความชัดเจนของข้อคำถาม จากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะมาปรับแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์

1.3.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจ เพราะเนื้อหาข้อมูล มีความชัดเจน ในจัดการเรียนการสอนของครู แบบสอบถามดังกล่าวจึงสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินได้

1.3.5 การวิเคราะห์คุณภาพของเนื้อหาข้อความแต่ละข้อ กำหนดน้ำหนักของระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง ในการแปลความหมาย ของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ปกครองใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2541) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

(แสดงในภาคผนวก ข)

2. แบบสังเกต มี 2 ฉบับ ประกอบด้วย 1) แบบการสังเกตการสอนของครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากครูผู้สอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน เพื่อใช้สังเกตการณ์สอนของครูผู้สอนในห้องเรียนว่า การจัดการเรียนการสอนของครูเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร มีกระบวนการในการสอนอย่างไร 2) แบบบันทึกการสังเกตการสอน การนิเทศการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ในชั้นเรียน ในขอบข่าย การปฏิบัติการเรียนรู้ ของครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อใช้ประเมินการจัดการเรียนการสอนของครูตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร เนื้อหาและหลักการ ทฤษฎีในการจัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

2.2 นำข้อมูลที่ได้ศึกษามารวบรวม เขียนบันทึก ประเด็นหัวข้อที่จะต้องสังเกต ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนจากการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

2.3 นำไปให้ครูผู้สอนอ่าน ทบทวน ตรวจสอบ จากนั้นปรับแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ และนำไปทดลองใช้ พบว่ามีเนื้อหาตรงประเด็นในการจัดการเรียนการสอน สามารถนำไปใช้ในการสังเกตได้อย่างชัดเจน

2.4 นำเครื่องมือที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบ ความครบถ้วนของเนื้อหา และนำข้อเสนอแนะ ในเรื่องความสมบูรณ์ของคำถาม สำนวนภาษาที่ใช้ ความคิดเห็นที่ได้รับ ไปปรับปรุงแก้ไข จัดทำเนื้อหาให้ครบถ้วน (แสดงในภาคผนวก ค)

3. แบบสัมภาษณ์ มี 3 ฉบับ เป็นแบบสัมภาษณ์ 2 แบบ ทั้งแบบกึ่งทางการและไม่เป็นทางการ (Semi-formal Interview and Informal Interview) จากกลุ่มผู้บริหาร โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหารและพัฒนา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากร ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจกรรมนักเรียนและสัมพันธ์ชุมชน ผู้ช่วยผู้อำนวยการบริการและอาคารสถานที่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายจิตตาศิลปะ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรการ การเงิน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อ การสัมภาษณ์ ความคิดเห็น ความเข้าใจ การแก้ปัญหา อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน มีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เพื่อกำหนดกรอบการสร้างเครื่องมือสำหรับการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการ ครูและนักเรียน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียน

3.2 กำหนดประเด็นและสร้างคำถามในการสัมภาษณ์ ในด้านการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ด้านผู้บริหาร ประกอบด้วยผู้อำนวยการและครูผู้ช่วยฝ่ายของโรงเรียนรวมจำนวน 9 คน ในหัวข้อเกี่ยวกับ เรื่องการจัดทำหลักสูตร การเตรียมบุคลากร การพัฒนาครูผู้สอน การเตรียมอุปกรณ์ สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน การนิเทศและการติดตามการสอน ในด้านครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 คน ในหัวข้อเกี่ยวกับเรื่อง การวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการสอน ด้านนักเรียนประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการ และการนำไปใช้

3.3 นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เนื้อหาให้ครอบคลุม จากนั้นปรับแก้ไขให้เหมาะสม แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้อำนวยการ ครูผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ 1 คน ครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 คน ของโรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร โรงเรียนในเครือของพระหฤทัยคอนแวนต์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

3.4 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมในด้านการจัดลำดับเนื้อหา ความถูกต้องของสำนวนภาษา การสื่อความหมายได้ตรงกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูล

3.5 จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ (แสดงในภาคผนวก)

4. การสังเกต ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) ในบทบาทของที่ปรึกษาด้านวิชาการ ร่วมกับผู้อำนวยการ ครูหัวหน้าฝ่าย ครูผู้สอน นักเรียน ผู้วิจัยใช้การสังเกตเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากเอกสาร จากการสัมภาษณ์ หลังจากการสังเกต ผู้วิจัยได้จัดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตโดยละเอียด เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังนี้

4.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียน ในการจัดการเรียนการสอนตามปกติ ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนตามปฏิทินปีการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และข้อมูลอื่นๆ

4.2 การเข้าสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน ในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร โดยผู้วิจัยเข้าสังเกตการสอนของครูผู้สอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ห้องเรียน ในปีการศึกษา 2553 รวมการสังเกตในห้องเรียน 8 ครั้ง

4.3 ความสัมพันธ์ของบุคลากรในโรงเรียน ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ ผู้วิจัยได้เข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์การประชุมต่างๆของโรงเรียน เช่นการประชุมสัมนาครู การประชุมนักเรียน และการจัดกิจกรรมโครงการต่างๆของโรงเรียนในรอบปีการศึกษา

5. การสนทนากลุ่ม เมื่อจบภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2553 หลังจากได้ศึกษาสภาพและการประเมินในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ผู้วิจัยได้ร่วมสนทนากลุ่มบุคคล 2 กลุ่ม ดังนี้

5.1 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน และร่วมสนทนาในกลุ่มใหญ่ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น การดำเนินงาน การแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เวลาในการสนทนาครั้งละ 1 คาบเรียน/50 นาที ภาคเรียนที่ 1 ในวันพุธที่ 26 สิงหาคม 2553 และภาคเรียนที่ 2 ในวันพฤหัสบดีที่ 12 มกราคม 2554

5.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 คน และสนทนากับนักเรียนทั้งห้อง จำนวน 25 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ช่วงเวลาในการสนทนาครั้งละ 1 คาบเรียน/50 นาที ภาคเรียนที่ 1 ในวันศุกร์ที่ 20 สิงหาคม 2553 และภาคเรียนที่ 2 ในวันศุกร์ที่ 27 มกราคม 2554

ประเมินผล

การประเมินผล เป็นการตรวจสอบว่าโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์มีการจัดการศึกษาตามแนวทางของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรอย่างไร ในด้านการของดำเนินงาน วิธีการ ฯลฯ ผู้วิจัยมีการประเมินดังนี้

1. ประเมินผลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ ในประเด็นของการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร การสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู นักเรียน ในเรื่องการดำเนินงานการสอน การจัดกิจกรรม การประเมินผลผู้เรียนปัจจัยเกื้อหนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน

2. ประเมินผล การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ประกอบด้วย แบบสอบถามครูผู้สอนระดับการปฏิบัติงานของครูจำนวน 13 คน และการสอบถามความคิดเห็นในด้านการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร จำนวน 8 คน แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 50 คน แบบสอบถามความพึงพอใจของ

ผู้ปกครอง นักเรียน จำนวน 50 คน แบบสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน แบบบันทึกการสังเกต การนิเทศภายในของครูผู้สอนจำนวน 8 คน แบบสัมภาษณ์ ทั้งแบบกึ่งทางการและไม่เป็นทางการ จากกลุ่มผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนและนักเรียน และการสนทนากลุ่มในประเด็นเกี่ยวกับการ จัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน ครอบคลุม และสามารถตอบปัญหาการวิจัยได้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการประสานงานร่วมกับครูผู้สอนในชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ร่วมกับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน และในฐานะผู้วิจัยเคยเป็นผู้ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนในบทบาทผู้ช่วยฝ่ายบริหารทำให้มีความคุ้นเคยในสถานที่และบุคลากรของโรงเรียน การเก็บรวบวิธีการรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ การศึกษาเอกสาร สิ่งพิมพ์ รูปภาพ การจดบันทึก การสังเกต การสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ใช้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ โรงเรียน ครู และนักเรียน เอกสารที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ได้แก่ ธรรมนูญ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ หลักสูตรสถานศึกษา สรุปรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนในรอบปีการศึกษา เอกสารรายงานการประชุมครู ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ แผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครู เอกสารการนิเทศการสอน หนังสือวารสาร โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

2. แบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลจาก ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานของครูและความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดการ เรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ผู้วิจัยกำหนด วันเวลา เพื่อการชี้แจงวัตถุประสงค์ และวิธีการตอบแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย แล้วให้เวลาในการตอบ ผู้วิจัยเก็บรวบรวม แบบสอบถามกลับคืนมาทุกฉบับด้วยตนเองจึงได้รับแบบสอบถามครบทุกฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับครู 2 แบบ แบบแรกจำนวน 8 ฉบับ และแบบที่ 2 จำนวน 13 ฉบับ แบบสอบถามนักเรียน จำนวน 50 ฉบับ และในแบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 จำนวน 50 ฉบับ ผู้วิจัยให้นักเรียนเป็นผู้นำส่งผู้ปกครองและได้รับกลับคืนมาทุกฉบับ

3. การสัมภาษณ์ ทั้งแบบกึ่งทางการและแบบไม่เป็นทางการ ใช้เก็บข้อมูลจากบุคลากรของโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายต่างๆ ครู นักเรียนและผู้ปกครอง ในการเตรียมการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ คือผู้วิจัยได้สอบถามข้อมูลจากการสนทนา สอบถามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยการสอบถามความคิดเห็น จากผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน และทำการพิจารณา คัดเลือก โดยเลือกผู้ที่สามารถให้ข้อมูล ที่มีความพร้อม และจากนั้นผู้วิจัยศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ที่จะให้ข้อมูล และหัวข้อ รายการที่จะทำการสัมภาษณ์ จากนั้นจึงนัดหมาย วันเวลาในการสัมภาษณ์ กำหนดประเด็น คำถามที่จะสัมภาษณ์ และจัดเตรียมอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ เช่น สมุดบันทึก เครื่องเขียน และ เครื่องบันทึกเสียง

4. การสังเกต ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) ในบทบาทของที่ปรึกษา ด้านวิชาการ ร่วมกับผู้อำนวยการ ครูหัวหน้าฝ่าย ครูผู้สอน นักเรียน ผู้วิจัยใช้การสังเกตเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากเอกสาร จากการสัมภาษณ์ หลังจากการสังเกต ผู้วิจัยได้จัดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตโดยละเอียด เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังนี้

4.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียน ในการจัดการเรียนการสอนตามปกติ ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนตามปฏิทินปีการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และข้อมูลอื่นๆ

4.2 การเข้าสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน ในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร โดยผู้วิจัยเข้าสังเกตการสอนของครูผู้สอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ห้องเรียน ในช่วงปีการศึกษา 2553 รวมเข้าการสังเกตในห้องเรียน 8 ครั้ง และนำข้อมูลที่ได้มาสรุปรวบรวม รายงานผล

4.3 ความสัมพันธ์ของบุคลากรในโรงเรียน ในฐานะเคยเป็นผู้ทำงานช่วยผู้บริหารโรงเรียน ในปีการศึกษา 2549-2550 ได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร ครูและนักเรียนในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์การประชุม ของโรงเรียน เช่นการประชุมสัมมนาครู การประชุมนักเรียน และการจัดกิจกรรมโครงการต่างๆของโรงเรียนในรอบปีการศึกษา 2552 - 2553

5. การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มภาคเรียนละ 1 ครั้งในปีการศึกษา 2553 ในกลุ่มครูผู้สอนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ทำการนัดหมาย ชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมสนทนาเข้าใจในการดำเนินงาน โดยครูประจำชั้น และครูผู้ช่วยฝ่าย เป็นผู้มีส่วนร่วมในการช่วยบันทึก รวบรวมสรุปข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นการตรวจสอบพื้นที่ระหว่างที่เก็บข้อมูลในสนาม โดยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) คือ ด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล ทั้งจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและมีความถูกต้องชัดเจน
2. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ (Key Informants) โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้ว ไปให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการ โรงเรียน ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูฝ่ายกิจกรรมนักเรียน ได้อ่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สามารถปรับแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา และวิธีวิเคราะห์แบบอุปนัย โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ มาเขียนสรุป เป็นการเขียนบรรยายเชิงพรรณนา
2. แบบสอบถามจาก ครู นักเรียนและผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละและ ค่าเฉลี่ย

บทที่ 4

ผลและข้อวิจารณ์

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้โดยครอบคลุมการศึกษาและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. ศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์
2. การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ที่มีความมุ่งมั่นในการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร โดยนำปรัชญา วิสัยทัศน์ นโยบาย การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน และหลักการจัดการศึกษาตามนโยบายการศึกษาชาติของประเทศไทย มาเป็นแนวทางพื้นฐาน โดยใช้ หลักการของคุณธรรมจริยธรรม ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ส่งเสริมงานด้านจิตตาคิบาล การจัดทำหลักสูตร การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน คุณลักษณะของนักเรียน การจัดการเรียนการสอนโดยฝ่ายวิชาการ การบูรณาการความรู้ การจัดการความรู้ การนิเทศภายใน การพัฒนาผู้สอนและผู้เรียน และปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ที่โรงเรียนได้นำมาประยุกต์ใช้ในบริบทการจัดการเรียนการสอน เสริมสร้างคุณลักษณะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และมีความสามารถ มีความประพฤติดี เรียนดี มีคุณภาพ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์มีแนวทางในการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร มีรายละเอียดดังนี้

ปรัชญาของโรงเรียน

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ จัดการเรียนการสอน โดยยึดหลักปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนที่ว่า “ซื่อสัตย์ เมตตา วิชาเป็นเลิศ รัก เทิดคุณธรรม” เพื่อเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนา นักเรียน และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ให้ความหมายของปรัชญาเพื่อการใช้ในการสอนไว้ดังนี้ **ซื่อสัตย์** หมายถึงคุณลักษณะของนักเรียนมีความประพฤติที่ตรง มั่นคง จริงใจ และยุติธรรม **เมตตา** หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียน ในด้านจิตใจที่ปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับความสุข มีความรักด้วยจิตใจที่อ่อนโยน เสียสละ ให้อภัย ยอมรับผู้อื่นและเป็นมิตรกับทุกคน **วิชาเป็นเลิศ** หมายถึง คุณลักษณะนักเรียนที่มีความขยันหมั่นเพียรทางการศึกษาจนบรรลุเป้าหมายการนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสมภาคภูมิ **รัก** หมายถึงคุณลักษณะของนักเรียนที่มีความรักต่อผู้อื่นเหมือนรักตนเอง ตามหลักธรรมของคริสต์ศาสนา **เทิดคุณธรรม** หมายถึงคุณลักษณะของนักเรียนที่มีพฤติกรรมแสดงความมั่นคงทางจิตใจ ที่ฝักใฝ่คุณธรรมเสมอ โรงเรียนได้ยึดหลักปรัชญานี้ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนและบุคลากรมีคุณลักษณะตามปรัชญาของโรงเรียน

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนี้ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ไว้ดังนี้ คือ

...ปฏิรูปการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพนักเรียน ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีปัญญา และมีความสุขในการดำรงตนด้วยจิตสำนึกของความเป็นไทย รักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีบุคลิกของความเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโลก มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และการสื่อสารบนพื้นฐานของศักยภาพแต่ละคน โดยพัฒนาบุคลากร และระบบการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ...

จะเห็นได้ว่าปรัชญาและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน มีเนื้อหาสาระ ที่ครอบคลุมในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างครบถ้วน จะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีปัญญา โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ นำภารกิจจากปรัชญาและวิสัยทัศน์ มากำหนดแผนงานเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาทุกด้าน ให้บรรลุตามเป้าหมายของมาตรฐานหลักสูตร และผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้รับการเรียนรู้ไปพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พึ่งตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่นได้

นโยบายของโรงเรียน

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ในระดับประถมศึกษา มีหลักนโยบายในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร ที่ทางโรงเรียนนำมาปรับใช้ในการพัฒนาผู้เรียนมีหลักการแนวทางปฏิบัติไว้ว่า จะสอนปลูกฝังและกล่อมเกลานักเรียน ด้านค่านิยมในสังคมที่ดีงาม คือ มีสุขภาพดี มีจิตอาสาบริการสังคมด้วยความภาคภูมิใจ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีความสามารถทางด้านภาษา และเทคโนโลยี ให้มีลักษณะการเป็นผู้นำที่ดี รู้จักทำงานเป็นทีม ส่งเสริมด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ประเพณีไทยที่ดีงามหลายด้าน พัฒนาอารมณ์ด้วยดนตรี กีฬา การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และรู้จักประหยัดพลังงาน เรียนรู้จักการพึ่งพาตนเอง ขยัน ประหยัด อุดม รู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ดังเช่นผู้อำนวยการโรงเรียนได้ให้สารเตือนใจนักเรียนที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน ไว้ว่า “ความมุ่งหวังของโรงเรียนคือ การที่นักเรียนได้มีโอกาสใช้สิ่งที่โรงเรียนได้อบรม ปลูกฝัง ซึ่งแน่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ คุณธรรม โดยเฉพาะความซื่อสัตย์ เมตตา ซึ่งเป็นคุณธรรมตามปรัชญาของโรงเรียน เป็นเข็มทิศนำไปในสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อการดำรงชีวิตในการศึกษา การเรียนรู้ และการดำรงตนได้อย่างมีคุณภาพ” (สุรีย์พร ระดมกิจ, 2551: 3)

ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เป็นโรงเรียนแห่งแรกของคณะนักบวชหญิง คือคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2477 โดยท่าน อธิการิณี เซราฟีน เดอมารี โรงเรียนตั้งอยู่เลขที่ 94 ถนนสุนทรโกษา แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 โทรศัพท์ 02-671-9041-4 โทรสาร 02- 671-9045 มีเนื้อที่ทั้งหมด 11 ไร่

มีอาณาเขตติดต่อกับชุมชนบริเวณใกล้เคียงดังนี้ ทิศเหนือจรดการไฟฟ้านครหลวงคลองเตย
 ทิศใต้ จรดตลาดปิ่นัง ทิศตะวันออกจรดถนนสุนทรโกษา และตลาดท่าเรือคลองเตย ทิศตะวันตก
 จรดทางรถไฟ และทางด่วน สภาพชุมชนโดยรอบบริเวณ โรงเรียน มีลักษณะเป็นแหล่งชุมชน
 มีประชากรอาศัยประมาณ 7,000 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียนประกอบด้วยสถานที่สำคัญ
 ได้แก่ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ บ้านปลายเนิน กรมศุลกากร การท่าเรือแห่งประเทศไทย
 การไฟฟ้านครหลวงคลองเตย ชุมชนริมทางรถไฟ ห้างสรรพสินค้าเทสโก้โลตัส ห้างสรรพสินค้า
 คาร์ฟูร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยกรุงเทพ รถไฟฟ้าใต้ดินสถานี
 คลองเตย และสถานีศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ตลาดคลองเตย ตลาดปิ่นัง ตลาดสิงคโปร์
 อาชีพหลักของชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ธุรกิจการค้าขาย

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ มีโรงเรียนในเครือสาขา 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน
 พระหฤทัยพัฒนเวศม์ จ. กรุงเทพฯ โรงเรียนพระหฤทัยคอนเมือง จ. กรุงเทพฯ โรงเรียนพระหฤทัย
 นนทบุรี จ. นนทบุรี และโรงเรียนพระหฤทัยสวรรค์โลก จ. สุโขทัย ดำเนินงานบริหารโรงเรียน
 โดยคณะกรรมการพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ ในตำแหน่งผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ
 ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการ ซึ่งจะมีการ เปลี่ยนแปลงตำแหน่งหน้าที่ตามวาระที่กำหนดไว้
 ในระหว่าง 3-6 ปี หรือตามความเหมาะสม ในดุลยพินิจของผู้ใหญ่ทางคณะฯ จะเห็นสมควร
 โรงเรียนเปิดทำการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา ปีที่ 1-3 ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 และ
 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 และแผนกสองภาษา(English program) อนุบาลปีที่ 1- มัธยมศึกษาปีที่ 6
 ในระดับอนุบาล ระดับประถม และแผนกสองภาษา รับนักเรียนชาย -หญิง แต่ส่วนใหญ่เป็น
 นักเรียนหญิง มีนักเรียนชายที่ทางโรงเรียนรับบ้างส่วนมากจะเป็นบุตรครู เจ้าหน้าที่ และพนักงาน
 ในโรงเรียน และมีที่ มีน้องที่เรียนอยู่แล้วในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาเป็นหญิงล้วนทั้งหมด
 มีจำนวนนักเรียนในทุกระดับ 3,875 คน คณะครู 214 คน

โรงเรียนจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นด้านการอบรมนักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
 จึงได้เอาใจใส่จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพให้ครบทุกด้าน เป็นต้น ด้านจิตใจ
 ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์และสังคม ในระดับประถมศึกษา มีครูจำนวน 94 คน
 นักเรียน 1,120 คน ห้องเรียน 35 ห้อง โรงเรียนมีเป้าหมายจัดการศึกษา ของหลักสูตรกระทรวง
 ศึกษาธิการและเน้นให้นักเรียนยึดมั่นในคุณธรรม ในด้านการดำรงชีวิตในสังคมกับผู้อื่นได้
 มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่อผู้อื่น ด้วยจิตใจเมตตา ส่งเสริมให้รู้จักคำนึงที่ดึงมา
 ปลุกฝังความรัก ความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ในระหว่างนักเรียน และบุคลากรของ

โรงเรียน โดยจัดเสริมให้ความรู้ทางวิชาการและในกิจกรรม โครงการของโรงเรียน (โรงเรียน พระฤทัยคอนแวนต์, 2553ก)

สภาพแวดล้อมของโรงเรียน

สภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียน เป็นสถานที่อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียน การสอน ที่ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ มีอาณาบริเวณขอบเขตที่ดูเรียบง่ายและ ปลอดภัยสำหรับนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน บริเวณภายในโรงเรียน ประกอบด้วย สภาพแวดล้อม ดังนี้

1. อารามคอนแวนต์ เมื่อเดินเข้ามาในโรงเรียน ด้านข้างของโรงเรียนทางขวามือ เป็น ที่ตั้งอารามของคณะภคินีพระฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ คณะนักบวชหญิงของศาสนา คริสต์นิกายโรมันคาทอลิก หรือเรียกสมาชิกว่า “ซิสเตอร์” ตั้งอยู่ในอาณาบริเวณของโรงเรียน บนพื้นที่ ประมาณ 5 ไร่ มีรั้วกำแพงแยกส่วนกันชัดเจน ระหว่างโรงเรียนกับตึกของอาราม ปัจจุบัน มีสมาชิกซิสเตอร์จำนวน 169 ท่าน เป็นชาวไทยทั้งหมด สมาชิกได้ช่วยเหลืองานของพระศาสนา จักรในด้านการแพร่ธรรมและด้านสังคม ตามโบสถ์คริสต์ ในเขตการปกครอง 4 สังฆมณฑล ในประเทศไทย ประกอบด้วย 1) อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ 2) สังฆมณฑลนครสวรรค์ 3) สังฆมณฑล ราชบุรี และ 4) สังฆมณฑลเชียงใหม่ โดยซิสเตอร์จะทำงานที่โบสถ์ โรงเรียน และร่วมงานกับชุมชน งานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งานด้านการศึกษาในโรงเรียน งานด้านโภชนาการของวัด/โรงเรียน งานด้าน การแพร่ธรรม และงานด้านสังคมสงเคราะห์ และอารามแห่งนี้เป็นที่อบรม ฝึกหัดตัวสำหรับ เยาวชนหญิงที่มีความปรารถนาจะเข้าเป็นนักบวชในต่อไปข้างหน้า กำลังศึกษาในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนพระฤทัยคอนแวนต์ ประมาณ 50 คน เด็กหญิงเหล่านี้มาจากโบสถ์คาทอลิกต่างๆทั่วประเทศไทย

ประวัติโดยย่อของ นักบวชคณะภคินีพระฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ เป็นเจ้าของ โรงเรียนพระฤทัยคอนแวนต์ มีชื่อเป็นทางการว่า “คณะภคินีพระฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่ง กรุงเทพฯ” นักบวชหญิงของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ประเทศไทย อยู่ภายใต้สิทธิอำนาจ ของประมุขอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เป็นคณะพื้นเมือง ที่ก่อตั้งขึ้น ในช่วงรอยต่อของศตวรรษที่ 19-20 โดยคุณพ่อ อาลอยซีอุส อัลฟองส์ ดอนท์ หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “คุณพ่อปีโอ” พระสงฆ์แห่ง คณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส ชาวเบลเยียม ในขณะนั้นท่านเป็นเจ้าของอาวาสวัดเซนต์ฟรัง

ซิสเซเวียร์ สามเสน กรุงเทพฯ ได้ริเริ่มตั้งคณะนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการของพระศาสนจักรในประเทศไทย โดยมีจุดมุ่งหมาย คือเป็นผู้ช่วยในกิจการของวัดคาทอลิก และให้สมาชิกเป็นประจักษ์พยานถึงความรักของพระคริสตเจ้าในสังคม ชุมชน ด้วยการดำเนินชีวิตและประกอบพันธกิจตามจิตตารมณ์พระหฤทัย ของพระเยซูเจ้า คือการดำเนินชีวิตด้วยความรัก สุขภาพ ใจอ่อนน้อม พร้อมที่จะน้อมรับทุกสิ่งเป็นพลีบูชาเพื่อความรอดของเพื่อนมนุษย์ (คณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ, 2553)

2. บรรรยากาศแบบคาทอลิก ด้านอาคารสถานที่ ภายในโรงเรียน จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีเอกลักษณ์ทางด้านศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ประกอบด้วย รูปปั้นพระหฤทัยของพระเยซูเจ้า /พระแม่มาเรีย/ ถ้ำแม่พระ ซึ่งมีความหมายอย่างยิ่ง เป็นที่เคารพ กราบไหว้ บูชา และขอพรเพื่อเป็นสิริมงคลสำหรับการดำรงชีวิตสำหรับบุคลากรของโรงเรียนทุกคน เช่น ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ทั้งที่นับถือศาสนาคริสต์ และนักเรียนที่นับถือต่างศาสนา เช่น มีศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม โรงเรียนจัดเอกลักษณ์ทางศาสนาคริสต์เพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีในการยึดหลักปฏิบัติของศาสนาไว้เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ไว้ดังนี้

2.1 อนุสาวรีย์พระรูปพระหฤทัยของพระเยซูเจ้า กับนักบุญมากริตา มาเรีย ตั้งเด่นเป็นสง่างามหน้าตึกอาคาร ก่อนที่จะเดินทางเข้าถึงโรงเรียน เป็นสถานที่เคารพ บูชา สรรพบูชาของนักเรียน และบุคลากรของโรงเรียน ถูกประดับรายล้อมรอบด้วยต้นไม้ชวนชม

2.2 วัดน้อยพระหฤทัยของพระเยซูเจ้า อยู่ที่อาคารของอาราม ชั้น ที่ 3 โรงเรียนนี้ใช้เพื่อประกอบพิธีกรรมบูชาขอบพระคุณ การปฏิบัติกิจทางศาสนาของนักเรียนที่นับถือศาสนาคริสต์ ในวันศุกร์ต้นเดือนของทุกเดือน เวลา 08.00- 9.00 น. และกิจกรรมทางด้านศาสนาอื่นๆ ตามโอกาส มีบาทหลวงมาเป็นประธานในพิธีบูชาขอบพระคุณ ซึ่งเป็นการปลุกฝังให้นักเรียน ได้ยึดมั่น มีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และปฏิบัติตนตามหลักธรรมในศาสนาที่ตนนับถือ และในทุกวันอาทิตย์ เป็นสถานที่ชุมนุมของศาสนิกชน ศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ที่อยู่อาศัยในเขตใกล้เคียง จะมารวมกัน เพื่อประกอบพิธีทางศาสนา คือพิธีบูชาขอบพระคุณพระเจ้าได้จัดไว้ 2 ช่วงเวลา คือเวลา 07.00 น. และเวลา 09.00น. ผู้มาร่วมพิธีจะเลือกเวลาในช่วงใดก็ได้แล้วแต่เวลาสะดวก บาทหลวงจะเป็นประธานผู้ประกอบพิธี มีบทอ่านจากหนังสือพระคัมภีร์ และบาทหลวงจะเป็นผู้ให้บทเทศน์สอนเตือนใจ ในวันอาทิตย์ที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2553 เวลา 09.00 น บาทหลวงคาทอลิก บวชมาแล้ว 36 ปี ผู้ประกอบพิธี สรุปบทเทศน์ความว่า “ การให้ เป็นความสุข หากเรา

ให้คนอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน เมื่อนั้นชีวิตของเราก็มีความสุข ดังเช่นพระเป็นเจ้าได้ให้พระบุตรคือพระเยซูเจ้า มาเกิดเป็นมนุษย์ ยอมตายเพื่อไถ่บาปมนุษย์ เหมือนกับชีวิตของพระเยซูเจ้าที่พระองค์ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เช่นรักษาคนเจ็บป่วยให้หาย คนตาบอดมองเห็น คนใบ้พูดได้ ให้นำแนวคิดไปไตร่ตรอง นำหลักนี้ ไปปฏิบัติ เป็นต้น ผู้ที่อยู่ในครอบครัว ใกล้ชิดกับเรา หากเราปฏิบัติได้ ชีวิตของเราจะมีสันติสุขกับผู้อื่นและกับพระเจ้า”

2.3 พระรูปพระหฤทัยและพระรูปพระแม่มาเรีย ตั้งอยู่น้ำอาคาร 7 ชั้น ชื่อว่า “อาคารสิรินเทพ” อาคารนี้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระนามให้ และเสด็จเป็นองค์ประธานในการเปิดอาคารเรียนเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2531 พระรูปพระหฤทัยและพระแม่มาเรีย เปรียบเสมือนเป็นที่พึ่งทางจิตใจให้กับบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ดังเห็นได้จาก การแสดงความเคารพ และมอบถวายพวงมาลัยอยู่เสมอ คุณครูท่านหนึ่ง ให้ข้อมูลกับผู้วิจัยไว้ว่า “ทำการสอนในโรงเรียนนี้ มา 20 ปี นับถือศาสนาพุทธ สอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา ชอบสภาพบรรยากาศของโรงเรียนแบบคาทอลิก เวลาครูเดินผ่านพระรูปพระหฤทัย จะไหว้เสมอ ได้ขอพระเยซูเจ้าคุ้มครองตัวเอง ครอบครัว โรงเรียนและเด็กๆด้วย เป็นความสบายใจมากกว่าที่ได้ทำ ในเรื่องของวิชาการ การจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนเด็กที่นี้ค่อนข้างเวลาสอนไม่รู้สึกเหนื่อย ชอบนะ ปิดเทอมยังคิดถึงเด็กเลย”

3. บ้านที่นำอยู่นำเรียน สถานที่ต่างๆในโรงเรียน ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรได้เป็นอย่างดี และเอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียนในการเดินเข้ามาในโรงเรียนทางเดิน Cover way จากหน้าประตู ถึงอาคารเรียน ทำให้นักเรียนได้รับความสะดวกเป็นต้น เวลาที่ฝนตก หรือแดดร้อน และมีความปลอดภัย จากระถยนต์ของครูที่ต้องเข้ามาจอดในอาคารเรียน นอกจากนี้ตลอดทางเดิน โรงเรียนได้จัดบรรยากาศ ป้ายนิเทศของโรงเรียนจำนวน 48 ป้ายนิเทศ เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับโรงเรียน ผลงานดีเด่น กิจกรรมเด่นๆความสำเร็จความภาคภูมิใจ เกียรติประวัติของโรงเรียน อาทิเช่น โรงเรียนรับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาขนาดใหญ่ ได้รับคัดเลือกจากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นสถานศึกษาที่จัดจรัสศึกษาดีเด่น รับรางวัลเหรียญทองโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จาก กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ส่วนป้ายนิเทศอื่นๆ เป็นการรณรงค์ ปลุกฝัง ความรัก ต่อสถาบัน เช่น จัดป้ายปรัชญา คำขวัญ วิสัยทัศน์ ผลงานด้านการเรียนการสอน เป็นการส่งเสริมและชื่นชม ความสามารถของนักเรียน ในด้านสติปัญญา ผลงานและความสามารถ ตามหลักการบูรณาการความรู้ คุณุณธรรม ในทุกกลุ่ม

สาระการเรียนรู้ กิจกรรมด้านการกีฬาและนันทนาการ เช่นเครื่องบินกระดาษร่อน การเรียงแก้ว และกระโดดเชือกสามัคคี นอกจากนี้ โรงเรียนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความร่วมมือจากผู้ปกครอง โดยจัดตั้งชมรมเครือข่ายผู้ปกครอง ป้ายทั้งหมดนี้ นักเรียนและบุคลากร ผู้ปกครอง สามารถพบเห็นได้ชัดเจน ตลอดข้างทางยาว ประมาณ 400 เมตร เป็นทางเดินผ่านของทุกคนในการเข้ามาในบริเวณโรงเรียน

สถานที่เรียน เป็นความภาคภูมิใจของนักเรียน และบุคลากรทุกคนที่ได้ใช้อาคารเหล่านี้ เป็นที่อยู่ตลอดทั้งวัน เป็นอาคารเรียนที่อำนวยความสะดวก ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน และมีความปลอดภัยในการศึกษาเล่าเรียน อาคารเรียนทั้งหมดในโรงเรียน มีจำนวน 6 อาคาร ได้แก่

3.1 อาคารจอห์นปอล อาคารคอนกรีต 4 ชั้น ซึ่งนี้ตั้งขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ระลึกถึง สมเด็จพระสันตะปาปาจอห์นปอล ที่ 2 โอกาสการเสด็จมาเยือนประเทศไทย ในฐานะพระราชอาคันตุกะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และเสด็จมาเยี่ยมศาสนิกชนคาทอลิกในประเทศไทย เมื่อวันที่ 10 - 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2528 ปัจจุบันอาคารนี้ ชั้นล่างเป็นห้องอาหารสำหรับ นักเรียน และผู้ปกครอง ชั้น 2-4 เป็นที่พักประจำของครู เจ้าหน้าที่ และพนักงานของโรงเรียน

3.2 อาคารหนึ่งศตวรรษ คณะพระหฤทัย อาคารเรียน 11 ชั้น เป็นอนุสรณ์ โอกาสที่ คณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ ๑ ฉลองครบการก่อตั้ง 100 ปีซึ่งโรงเรียนใช้เป็น อาคารอเนกประสงค์ ประกอบด้วย ห้องประชุมขนาดใหญ่ สระว่ายน้ำ ห้องเรียนแผนก English Program ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุดมาตรฐาน และหอพักหญิง นักเรียนประจำ

3.3 อาคารสิรินเทพ อาคารเรียน 7 ชั้น ชั้นล่างอาคารใช้เป็นห้องสำนักงานฝ่ายบริหาร มีโถงห้องประชุม ห้องประกอบการเช่นห้องโสตทัศนูปกรณ์ ห้องแลปวิทยาศาสตร์ และห้องเรียน

3.4 อาคารดวงหทัยนิรมล อาคารเรียนตึก 3 ชั้น ชั้นล่างเป็นห้องอาหาร ห้องทำงาน ครู ห้องกิจกรรม ฯลฯ ชั้น 2-3 ใช้เป็นห้องเรียน

3.5 อาคารพระแม่เจ้าแห่งสันติภาพ ทำพิธีเปิดตึกใหม่เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ชื่อว่า “ตึกพระแม่เจ้าแห่งสันติภาพ” จัดเป็นห้องคอมพิวเตอร์ 2 ห้อง ห้อง Lab ห้องวิทยาศาสตร์ เด็กเล็ก ห้องศูนย์สื่อ ห้องดนตรีประเภทจิม ห้องสหการ ห้องประชาสัมพันธ์ ห้องทำงานครู หอประชุม และห้องเรียน

3.6 อาคารสุวรรณสมโภช รศ. 200 ปี อาคารคอนกรีต 5 ชั้น เป็นห้องเรียนสำหรับนักเรียนอนุบาลและห้องกิจกรรมต่างๆ อาทิ ห้องสมุด ห้องโสตทัศนวัสดุอุปกรณ์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องศิลปะ ห้องตัดเย็บ ฯลฯ

ปัจจัยหลักในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เป็นโรงเรียนหญิงขนาดใหญ่ แต่จะมีนักเรียนชายในระดับอนุบาลถึงประถมปีที่ 6 จำนวนน้อย ซึ่งเป็นบุตรของบุคลากรในโรงเรียน แบ่งเป็นแผนกอนุบาล แผนกประถม แผนกมัธยม เป็นโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังกัดสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ บริหารการศึกษาโดย ซิสเตอร์คณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ มีคณะผู้บริหารประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ทั้ง 8 ฝ่าย และมีคณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการครู เป็นผู้ร่วมงานในการบริหารจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร ซึ่งแต่ละฝ่ายมี บทบาทหน้าที่ในการทำงานดังนี้

1. ฝ่ายบริหารและพัฒนา ได้แก่ งานนโยบายและแผนงาน งานบริหารงบประมาณ งานประเมินคุณภาพการศึกษา งานบริหารและงานพัฒนา
2. ฝ่ายธุรการ-การเงิน ได้แก่ งานบริหารธุรการ งานการเงิน การบัญชี งานติดต่อแผนกภายนอก
3. ฝ่ายวิชาการ ได้แก่ งานพัฒนาหลักสูตร งานส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ งานกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน และงานวัดผลประเมินผล

4. ฝ่ายบุคลากร ได้แก่ งานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ งานส่งเสริมประชาธิปไตย และงานส่งเสริมสวัสดิภาพนักเรียน

5. ฝ่ายจิตตาศึกษา ได้แก่ งานอภิบาล งานแพร่ธรรม งานสัมพันธ์ชุมชน และงานพิเศษ

6. ฝ่ายกิจกรรมนักเรียนและสัมพันธ์ชุมชน ได้แก่ งานกิจกรรมนักเรียน งานพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถพิเศษ งานกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน

7. ฝ่ายบริการและอาคารสถานที่ ได้แก่ งานด้านบริการและงานอาคารสถานที่

8. ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ งานบริหารและจัดระบบเทคโนโลยี งานบริการการใช้ งานส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครูและนักเรียน งานศูนย์การเรียนรู้คอมพิวเตอร์ งานประชาสัมพันธ์ งานศูนย์สื่อทางการศึกษาและโสตทัศนูปกรณ์

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ มีองค์กรที่ตั้งขึ้นเพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ที่ช่วยสนับสนุน ส่งเสริมร่วมกับผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียน มี 3 องค์กร ได้แก่ 1) สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ 2) เครือข่ายผู้ปกครองและครูโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ และ 3) สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ โดยมีจุดมุ่งหมาย กล่าวโดยสรุปไว้ว่า เพื่อทำหน้าที่ร่วมกันพัฒนาและสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยมีสิทธิและหน้าที่ในการให้ความร่วมมือ และสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรม โครงการต่างๆ ของโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองและครู การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนา ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้ข้อคิดเห็นและร่วมกันเสนอแนะต่อโรงเรียนในเรื่องการจัดการเรียนการสอน ที่จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนและโรงเรียนเป็นสำคัญ

กิจกรรมก่อนเข้าชั้นเรียน

ผู้วิจัยเข้าสังเกต ศึกษาลำดับเข้าแถว ก่อนเข้าชั้นเรียน ในวันจันทร์ที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2553 เวลา 7.30 - 8.30น. คุณครูผู้ช่วยฝ่ายธุรการ ได้ให้ข้อมูลกับผู้วิจัยว่า “ทุกวันเราจะเปิดเพลงประจำโรงเรียน เป็นการรวมนักเรียนให้มาเข้าแถวบริเวณลานหทัยนิรมลในวันจันทร์ วันพุธ

วันศุกร์ ส่วนวันอังคาร วันพฤหัสบดีจะเข้าแถวที่หน้าห้องเรียน” การเข้าแถวเคารพธงชาติเริ่มเวลา 07.45 น. เจ้าหน้าที่จะเปิดเพลงโรงเรียน เป็นสัญญาณให้นักเรียนทุกคนมาเข้าแถวที่ลานหทัยนิรมล เมื่อทุกคนมาพร้อม นักเรียนที่เป็นพิธีกรนำ เริ่มด้วยการร้องเพลงชาติ สวดภาวนาเข้า การอบรม กำหนดเป็นตารางกิจกรรมประจำวันก่อนเข้าชั้นเรียนได้ดังนี้

ตารางที่ 12 แสดงรายการกิจกรรมประจำวันก่อนเข้าชั้นเรียน

วัน	รายการกิจกรรม	หมายเหตุ
วันจันทร์	กิจกรรมหน้าเสาธง เคารพธงชาติ สวดภาวนา คำปฏิญาณของนักเรียน และกำหนดเป็นวันมอบรางวัล ที่นักเรียนได้รับรางวัลประจำสัปดาห์	ผู้อำนวยการ ให้โอวาท อบรม
วันอังคาร	เข้าแถวหน้าห้องเรียน เคารพธงชาติ สวดภาวนา	ครูผู้ช่วยฝ่ายอบรม
วันพุธ	กิจกรรมหน้าเสาธง เคารพธงชาติ สวดภาวนา ฝ่ายกิจกรรมนักเรียน นำนักเรียน นั่งสมาธิประจำสัปดาห์ โครงการจิตสบายกายสงบ	ครูผู้ช่วยฝ่ายอบรม
วันพฤหัสบดี	เข้าแถวหน้าห้องเรียน เคารพธงชาติ สวดภาวนา	ครูผู้ช่วยฝ่ายอบรม
วันศุกร์	กิจกรรมหน้าเสาธง เคารพธงชาติ สวดภาวนา กิจกรรมโดยฝ่ายจิตตาศึกษา	ครูผู้ช่วยฝ่ายอบรม

ในฐานะที่โรงเรียนอยู่ในสังกัดเครือข่ายออลิก ทุกเช้าก่อนเข้าห้องเรียน โรงเรียนได้ให้นักเรียนสวด อธิษฐานภาวนา มีจิตใจสงบ เตรียมพร้อมเพื่อรับการศึกษาเรียนรู้ในแต่ละวันอย่างดี บทภาวนาเช้า มี 2 บท บทภาวนาหลังเลิกเรียน 1 บท นักเรียนผู้นำจะท่องสลับในแต่ละวัน ในความหมายของบทภาวนา เกี่ยวกับการวอนขอ พระพร เพื่อตนเองในการศึกษาเล่าเรียน ตลอดทั้งวัน เพื่อเพื่อนมนุษย์ สำหรับบิดามารดา และคุณครู และเพื่อประเทศชาติ ตัวอย่าง บทภาวนา มีดังนี้

แบบที่ 1 “ข้าแต่พระเจ้าผู้เป็นเจ้า องค์เหนือเกล้าผู้เมตตาตามหาศาล ทรงความรักคุ้มครองป้องกันภัย ทรงประทานสันติสุขทุกเวลา โปรดประทานพระพรชัยในวันนี้ ให้เรามีกำลังใจใฝ่ศึกษา ชี้หนทางสว่างแจ้งแหล่งปัญญา ชีวีวาโดยสื่อถือความดี โปรดอวยพรประเทศชาติและราชาทั้งบิดามารดาสง่าศรี ครูอาจารย์ปวงประชาทั่วชาติ ขอให้มีสันติกันคงมั่นเทอญ”

แบบที่ 2 “ข้าแต่พระเจ้า ผู้ทรงคุ้มครองสอดส่องดูแลเรา ด้วยความรักและเมตตาอย่างยิ่ง โปรดประทานพลังกำลัง ความสว่างและสติปัญญา เพื่อเราจะได้เรียนรู้วิชาในวันนี้ โปรดอวยพรประเทศชาติ พระมหากษัตริย์ บิดามารดา ครูบาอาจารย์ของเรา โปรดให้ประชาโลกมีความรักต่อกัน และผดุงไว้ซึ่งสันติภาพ เทอญ”

แบบที่ 3 “ไหว้องค์พระทรงศักดิ์ เปี่ยมด้วยรักและเมตตา เรากราบโมทนา ที่คุ้มครองป้องกันภัย วันผ่านไปไปบุญได้เพิ่มพูนวิชาการ โปรดเอื้ออภิบาล ชาติศาสน์กษัตริย์ อิกอวยพรพระแม่ แก่พ่อแม่และครูบา เราคิดขอมา ช่วยรักษาปกป้องเทอญ”

มีบทภาวนาพิเศษทางศาสนาคริสต์ ที่นักเรียนและบุคลากร จะสวดภาวนาบทนี้ในตอนเช้า ทุกวันก่อนเข้าห้องเรียน เป็นบทที่พระเยซูเจ้าได้ทรงสอนคริสต์ศาสนิกชนไว้มานานกว่า 2000 ปี เรียกบทภาวนานี้ว่า “บทข้าแต่พระบิดาของข้าพเจ้าทั้งหลาย” มีรายละเอียดคือ “ข้าแต่พระบิดาของข้าพเจ้าทั้งหลาย พระองค์สถิตในสวรรค์ /พระนามพระองค์จึงเป็นที่สักการะ/ พระอาณาจักรจงมาถึง /พระประสงค์จงสำเร็จในแผ่นดินเหมือนในสวรรค์/โปรดประทานอาหารประจำวันแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายในวันนี้/ โปรดประทานอภัยแก่ข้าพเจ้า เหมือนข้าพเจ้าให้อภัยแก่ผู้อื่น/ โปรดช่วยข้าพเจ้าไม่ให้แพ้การผจญ/ แต่โปรดช่วยให้พ้นจากความชั่วร้ายเทอญ อาเมน”

วันที่ผู้วิจัยไปสังเกต เป็นวันเยาวชนแห่งชาติ มีกิจกรรมพิเศษหน้าเสาธง หลังจากเคารพธงชาติ เรียบร้อยแล้ว มีกิจกรรมที่ตอบสนองในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ที่สอดคล้องกับหลักการทางด้านปรัชญาการศึกษาของโรงเรียน ในด้านข้อสัตย์ เมตตาโดยฝ่ายกิจกรรมนักเรียน จัดพิธีมอบรางวัลให้กับนักเรียน 3 ประเภท คือ 1) เด็กดี ศรีพระอาทิตย์ประจำเดือน 2) ชื่นชมคนดี เด็กข้อสัตย์ ประจำเดือน และ 3) เยาวชนดีเด่นประจำปีการศึกษา 2553 โรงเรียนจัดให้นักเรียนเป็นพิธีกรนำ อ่านวัตถุประสงค์การจัดงาน ส่วนใหญ่เน้นเรื่องความข้อสัตย์ ประพฤติดี เรียนดี ตัวอย่างในเรื่องความข้อสัตย์ คือ การเก็บของมีค่าส่งคืนเจ้าของ เช่นกระเป๋าสตางค์ได้มอบให้กับครูส่งคืนเจ้าของ โทรศัพท์มือถือ ข้อสัตย์ในเรื่องการพูด พูดความจริงถูกต้อง ผู้อำนวยการเป็นประธาน

มอบรางวัลและให้โอวาทโอกาสจัดกิจกรรมวันเยาวชนวันนี้ สรุปได้ความว่า “ โรงเรียนให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชน และเห็นคุณค่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ เด็กและเยาวชนถือว่าเป็นวัยที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ คำขวัญเยาวชนแห่งชาติ เริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2528 จนถึงปัจจุบัน ยังคงใช้คำขวัญเดิม คือ ร่วมแรงแข่งขัน ช่วยกันพัฒนา ใฝ่หาสันติ ผู้อำนวยการให้ข้อคิดกับนักเรียน คือ ขอชื่นชมกับนักเรียนที่ปฏิบัติตนมีความรัก ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น และให้หลักการในการดำเนินชีวิตไว้ว่า จงลับไวในการฟัง และจงซ้าที่จะพูด และจงซ้าที่จะโกรธ เพราะเด็ก เยาวชนส่วนใหญ่จะใช้อารมณ์เป็นที่ตั้ง ให้พูดในเชิงสร้างสรรค์และไตร่ตรองทุกครั้งก่อนพูด”

โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมศักยภาพเพื่อเป็นการเตรียมนักเรียนให้ได้รับการศึกษาเรียนรู้ที่ดี โดยการสอดแทรกการสอนคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน จากตัวอย่างเช่น ในทุกวันศุกร์โรงเรียนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมตามปรัชญาของโรงเรียน ซื่อสัตย์ เมตตา วิชาเป็นเลิศ รัก เทิดคุณธรรม โดยกำหนดไว้ในแผนงาน ดังนี้

1. วันศุกร์ แรกของสัปดาห์ มีกิจกรรมสอนคริสตศาสนาเพื่อให้ความรู้ทางด้านศาสนากับนักเรียนทุกคน ทุกศาสนา ดำเนินการสอนโดยครูที่นับถือศาสนาคริสต์ ใช้เวลาสอน 60 นาที
2. วันศุกร์แรกของสัปดาห์ในส่วนของครูที่นับถือศาสนาอื่นๆ เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลามจะได้รับการอบรมในแนวทางของคริสตศาสนา ในด้านจริยศาสตร์โดยบาทหลวงคาทอลิก เป็นผู้สอน ใช้เวลาสอน 45 นาที
3. วันศุกร์สัปดาห์ที่ 2 และ 4 เป็นกิจกรรมพัฒนาการออกกำลังกายร่วมกัน ประมาณ 15 นาที ของนักเรียนทุกคน ก่อนขึ้นชั้นเรียน

ทุกวันพุธ โรงเรียน มี 2 กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย 1) กิจกรรมจิตสบายกายสงบ ผู้รับผิดชอบโครงการคือคุณครูเฉลิมศักดิ์ ลาโพธิ์ คณะครูและนักเรียน ทั้งโรงเรียนร่วมนั่งสมาธิโดยพร้อมเพรียงกันประมาณ 15 นาที เพื่อฝึกจิตให้มีสมาธิมีความตั้งมั่น มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้จิตใจผ่อนคลาย หายเครียด มีความสุข มีสติสัมปชัญญะ รู้เท่าทันปรากฏการณ์ และยับยั้งชั่งใจได้ มีความแน่วแน่ในจุดหมาย นอนหลับง่าย ไม่ฝันร้าย สั่งตัวเองได้ กระฉับกระเฉง ว่องไว รู้จักเลือกและตัดสินใจเหมาะสมแก่สถานการณ์ ส่งเสริมสมรรถภาพของสมอง มีความคิดดี

เรียนหนังสือเก่ง ความจำดีเยี่ยม และ 2) กิจกรรมนิทานธรรม ฝ่ายกิจกรรมนักเรียนและสัมพันธ์ ชุมชน โดยคุณครูดารณี มณฑาวงค์ กิจกรรมนิทานธรรมเป็นวิธีการอบรมนักเรียนหน้าเสาธง อีกวิธีหนึ่งโดยใช้นิทานเป็นสื่อในการสอน เพื่อสอดแทรกคุณธรรมประเพณีและวัฒนธรรม ทุกเช้าวันพุธสัปดาห์ที่ 1 และ 3 ของเดือน หลังจากเคารพธงชาติ สวดภาวนา และร้องเพลงประจำ โรงเรียนแล้ว นักเรียนจะนั่งในลักษณะท่าสมาธิ ให้จิตอยู่กับตัวเองไม่สนใจสิ่งรอบข้าง ฟังใส่ใจ เฉพาะนิทานที่นำมาเล่าให้ฟัง ตัวอย่างชื่อเรื่องนิทานที่ปลูกฝังคุณธรรม ได้แก่ ดันแอบเปิ้ลกับเด็ก น้อย, ก้อนหินวิเศษ, กบกับมะเขือ, ลาแก่และบ่อดิน, สิ่งมหัศจรรย์ของโลก, ก้อนแม่จะสิ้นใจ, ของขวัญ, ความมหัศจรรย์ของกบ, และชาวประมงกับนักลงทุน

ผลการดำเนินงานกิจกรรมของโรงเรียน ได้สอดคล้องกับการให้ข้อมูลของครูผู้สอนท่าน หนึ่งได้ให้ข้อมูลกับผู้วิจัย ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ให้กับผู้เรียน และใช้หลักการของศาสนาคริสต์ เป็นแนวทางในการเสริมสร้างการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรไว้ว่า “ครูสอนที่นี้มา 27 ปี ได้ฉลองการเป็นครู 25 ปี แล้ว ครุณับถือศาสนาคริสต์ แต่ก็ยังเป็นคริสเตียนมาก่อน ชอบที่โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศแบบ คาทอลิก เป็นโรงเรียนศาสนา มีเอกลักษณ์ดี คนอื่นเข้ามาก็เห็นทันทีว่าที่นี่เป็นคาทอลิก เวลาเดิน เข้ามาในโรงเรียนผ่านรูปพระจะไหว้ตลอด ในห้องครูก็มีพระนะคะ ปีนี้โรงเรียนให้ครูสอนวิชา ดนตรี นาฏศิลป์ ระดับประถมศึกษา โรงเรียนเน้นการเรียนการสอน มากกว่าปีก่อนๆ ลดกิจกรรม ลงบ้าง แต่ก็ยังมีกิจกรรมที่สำคัญก็ยังคงไว้ เช่น วันแม่ จึงทำให้นักเรียนได้เรียนเต็มที จุดเด่นของ โรงเรียนคือในเรื่องระเบียบวินัย ปีนี้เด็กไม่ค่อยเกเร หนีเรียน อย่างเรื่องทรงผมเด็กก็ดีขึ้น มีการ คัดเลือกเด็กที่พร้อมมากขึ้น และดีก็อาคารเรียนดินะ ในเรื่องการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร โรงเรียนจัดอบรมเยอะมาก ต้องสอนตามมาตรฐานหลักสูตรมาก มีความทันสมัยขึ้น มีอะไรใหม่ๆ อบรมเรื่องทำวิจัย เชิญวิทยากรมาเขียนหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ อบรมมาตลอดตั้งแต่ ปี 2551 หลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรท้องถิ่น และมีไปดูงาน โรงเรียนอื่นบ้าง ในปี 2553 ผู้บริหาร จัดให้ครูเลือกกันเองก็ดี จะได้ว่าเราต้องการเน้นด้านไหน ปีนี้ครูเลือกไปดูโรงเรียนราชินีบน ก็ไปดูเรื่องมาตรฐานการเรียนการสอนของเขา ส่วนในเรื่องวิจัยโรงเรียนก็ให้ครูทำตลอด ทั้งเด็ก ทั้งครูต้องทำวิจัยในชั้นเรียน และบูรณาการ โรงเรียนทำมาหลายปีหลายนะ ปีนี้ก็ยังคงทำอยู่ ก็ภูมิใจ ในโรงเรียนนี้ค่ะ อยู่มานานซึมซับความเป็นพระพุทธรูปและได้อะไรหลายอย่างจากโรงเรียน”

การจัดการเรียนการสอนที่เกื้อหนุนด้านคุณธรรม จริยธรรม

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ โดยฝ่ายบุคลากรให้ข้อมูลกับผู้วิจัยไว้ว่า “โรงเรียนมีหลักการในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลักการวิสัยทัศน์ ปรัชญา นโยบายของโรงเรียน ที่มุ่งมั่นพัฒนานักเรียน ให้มีคุณภาพ และ ตามหลักปรัชญาของโรงเรียน คือ ซื่อสัตย์ เมตตา วิชาเป็นเลิศ รัก เทิดคุณธรรม โดยการส่งเสริมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับนักเรียนและมีความเป็นมาตรฐานควบคู่กับเรียนเนื้อหาวิชาการ ซึ่งสภาพแวดล้อมในสังคม ปัจจุบัน ทำให้นักเรียนพบกับความยากลำบากในการครองตนเอง ต้องพบกับสภาวะแวดล้อมทางครอบครัว เศรษฐกิจ ฯลฯ อีกทั้งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ มีความทันสมัยทางเทคโนโลยีจากสื่อในรูปแบบต่างๆ จึงส่งผลกระทบต่อให้นักเรียนให้มีพฤติกรรมเลียนแบบที่ไม่เหมาะสมและมีค่านิยมที่ไม่ถูกต้องในการดำรงชีวิต”

ผู้วิจัยศึกษารวบรวมข้อมูลจากงานของฝ่ายบุคลากร ที่มีหลักการ มุ่งเน้นส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีการกำหนดรูปแบบที่พึงประสงค์ สร้างความตระหนักในการปฏิบัติตนให้เป็นคนดี มีระเบียบวินัยในตนเอง ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียน การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อการศึกษาและพัฒนาสังคม การนำจริยธรรมไปปฏิบัติ จากการจัดกิจกรรมและกระบวนการสอนความรู้คุณธรรมในชั้นเรียน เช่น การประกาศคุณความดีของนักเรียนที่มีความประพฤติดี ซื่อสัตย์สุจริต ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ เช่น งานผู้นำนักเรียน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การเป็นนักเรียน การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน การประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้คุณธรรมและเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีคุณธรรม มีมารยาทที่ดีงาม โรงเรียนได้จัดโครงการไว้รองรับ ได้แก่ 1)โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัย 2) โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3)โครงการส่งเสริมสวัสดิภาพนักเรียน 4)โครงการจัดระเบียบสังคมพระหฤทัย โดยมีหลักการดำเนินงานที่สอดคล้องกับปรัชญา โรงเรียน ดังนี้

1. โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัย ประกอบด้วย งานปฐมนิเทศ งานอบรมนักเรียน และงานประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน กิจกรรมที่ทางโรงเรียน ดำเนินการ มีดังนี้

1.1 งานปฐมนิเทศ วันแรกในการเปิดเรียนประจำปีการศึกษา นักเรียนจะได้รับการปฐมนิเทศ เพื่อทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับอาคารสถานที่ แนะนำคุณครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายต่างๆ และครูประจำชั้นในระดับสายชั้นของตนเอง และกิจกรรมรับน้องใหม่

1.2 งานอบรมนักเรียน โรงเรียนจัดตารางประชุมอบรมนักเรียนที่หอประชุม 1 ดังนี้ ชั้นประถม ศึกษาปีที่ 1-2 อบรมวันพฤหัสบดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อบรมวันพุธ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 อบรมวันอังคาร ทุกระดับชั้นจะประชุมอบรมในเวลา 08.00 น.- 08.30 น. การอบรมแต่ละครั้งผู้อบรมคือหัวหน้าฝ่ายบุคลากร และหัวหน้าสายชั้น ซึ่งการอบรมแต่ละครั้งจะเน้นในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม การปฏิบัติตนเป็นเด็กดี และเป็น การชี้แจง ประชาสัมพันธ์ และอบรมเรื่องราวที่เป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน ให้นักเรียนรับทราบ ทั้งข่าวสารภายใน และภายนอกโรงเรียน สิ่งที่นักเรียนพึงปฏิบัติ รวมทั้งระเบียบวินัยในการปฏิบัติตนอยู่ในโรงเรียนและที่บ้าน

1.3 งานประสานความสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน นักเรียนที่ปฏิบัติตนผิดกฎ ระเบียบของโรงเรียน ซึ่งมีการว่ากล่าวตักเตือน บันทึกพฤติกรรมนักเรียน มากกว่า 5 ครั้ง ครูฝ่ายบุคลากร จะเชิญผู้ปกครองมารับทราบพฤติกรรมของนักเรียน โดยพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน ให้รับทราบถึงการแก้ปัญหา เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อการช่วยเหลือต่อไป

2. โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คืองาน กิจกรรมคัดเลือกเด็กดี และกิจกรรม เด็กซื่อสัตย์ กิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น มีวิธีการดังนี้

2.1 กิจกรรมคัดเลือกเด็กดี เดือน ในทุกเดือนครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 -6 เป็นผู้ดำเนินการคัดเลือกเด็กดีห้องละ 1 คน และครูหัวหน้าสายชั้นพิจารณาเด็กดีชั้นละ 1 คนตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 1) ด้านความประพฤติดี มีมารยาทเรียบร้อย 2) ตั้งใจเรียน 3) ขยันมีน้ำใจ เสียสละ เพื่อส่วนรวม 4) ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน และ 5) มีความเป็นผู้นำ เพื่อการแสดงเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อนนักเรียน และมีการมอบเกียรติบัตรเด็กดีให้ รวมจำนวนเด็กดีเดือนปีการศึกษา 2553 จำนวนทั้งสิ้น 360 คน

2.2 กิจกรรม เด็กชื้อสัตว์ ฝ่ายบุคลากรวิทยาลัยเป็นผู้รวบรวมรายชื่อนักเรียนที่เก็บของได้ ที่มีราคา 100 บาทขึ้นไป และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ เพื่อประกาศเกียรติคุณ และ มอบเกียรติบัตรให้แก่นักเรียน ในปีการศึกษา 2553 มีจำนวนนักเรียน บุคลากรครูมีความซื่อสัตย์ จากการเก็บของได้ส่งคืนเจ้าของ รวมทั้งสิ้น 165 คน

3. โครงการส่งเสริมสวัสดิภาพนักเรียน งานความปลอดภัยภายในโรงเรียน โครงการ รักบ้านและอบรมผู้นำด้านสารเสพติด โครงการกองทุนการเวก กิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุน ดังนี้

3.1 งานความปลอดภัยภายในโรงเรียน จัดครูปฏิบัติหน้าที่ตามจุดต่างๆ ภายในโรงเรียน เพื่อดูแลความปลอดภัย และเอาใจใส่นักเรียน ครูจะบันทึกรายงานเหตุการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ นักเรียนใช้บัตรนักเรียนเข้า-ออกโรงเรียนผ่านเครื่องแสกน รายงานตัวด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เข้ามาในโรงเรียน

3.2 โครงการรักบ้านด้านสารเสพติด จัดกิจกรรมเกี่ยวกับวันต่อต้านสารเสพติด และวันงดสูบบุหรี่โลก โดยการส่งเสริมสถาบันครอบครัว ให้นักเรียนมีความรักความกตัญญู ต่อบิดามารดา

3.3 กิจกรรม-โครงการด้านสารเสพติด โรงเรียนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวันต่อต้านสารเสพติด โดยการณรงค์ เขียนบทความ การประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้ถึงโทษภัยของ สิ่งเสพติด

3.4 อบรมผู้นำด้านสารเสพติด โรงเรียนเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ และวิธีการหลีกเลี่ยง การป้องกันตนเองจากสารเสพติด และการฝึกเป็นผู้นำในการณรงค์ ให้ความรู้กับเพื่อนและผู้อื่น ได้

3.5 โครงการกองทุนการเวก แต่เดิมใช้ชื่อว่าโครงการส่งเสริมสวัสดิภาพนักเรียน (สสน.) เป็นโครงการที่ช่วยส่งเสริมนักเรียนที่ต้องการมีรายได้อีกพิเศษให้มีรายได้จากการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และต้องการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ในช่วงที่มีเวลาว่างตอนเช้า พักกลางวันหรือเลิกเรียน และเพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการทำงาน รู้คุณค่าของเงิน โรงเรียน

จัดสรรกองทุนไว้และให้นักเรียนเป็นรายวัน งานที่ทำ เช่น ทำความสะอาดตามห้องพิเศษต่างๆ การจัดเอกสารให้เรียบร้อย นักเรียนที่จะเข้าร่วมโครงการจะต้องมีความรับผิดชอบ ในปีการศึกษา 2552 มีนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้าร่วมโครงการจำนวน 29 คน

4. โครงการจัดระเบียบสังคมพระฤทัย ประกอบด้วยงาน รมรงค์การแต่งกายถูกระเบียบเรียบร้อย เป็นกุลสตรี การตรงต่อเวลาในการมาเรียน ไม่สาย และมีมารยาทดีมีวินัยในตนเอง

4.1 รมรงค์การแต่งกายถูกระเบียบ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ ประชุมครูหัวหน้าสายชั้น เรื่องการแต่งกายที่ถูกระเบียบ ครูหัวหน้าสายชั้นแจ้งรายละเอียดการแต่งกายที่ถูกต้องให้นักเรียนรับทราบ ครูประจำชั้นตรวจระเบียบการแต่งกายนักเรียน ครูหัวหน้าสายชั้น และครูประจำชั้นแก้ไขการแต่งกายนักเรียนให้ถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกหัดให้นักเรียนรู้จักเคารพกฎเกณฑ์ของสังคมโรงเรียน เป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการอยู่ร่วมในสังคมกับผู้อื่นได้

4.2 ตรงต่อเวลามาไม่สาย ส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในวัยเรียน ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบระเบียบการมาโรงเรียนให้ทันเวลา ว่าควรปฏิบัติอย่างไรในกรณีที่มาสาย ครูเก็บรวบรวมรายชื่อนักเรียนที่มาสายทุกวัน ครูแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนที่มาสาย โดยการบันทึกรายงาน และตักเตือนให้มีความรับผิดชอบ และจะมีผลในการประเมินนักเรียนต่อไป

4.3 มารยาทดีมีวินัย ประชุมครูหัวหน้าสายชั้นเรื่องมารยาททั่วไป ครูหัวหน้าสายชั้นชี้แจงให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับมารยาททั่วไป ให้นักเรียนเขียนข้อความเชิญชวน ขอความร่วมมือในการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง ครูประจำชั้น ดูแลเอาใจใส่ ตรวจสอบพฤติกรรมของนักเรียน มีการจัดประกวดมารยาทในระดับชั้นต่างๆ และมีส่งประกวดนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีมารยาทที่ดีในสังคมต่อไป

4.4 โครงการทำความดีถวายในหลวง ส่งเสริมในด้านการประหยัดอดออม ตามหลักการณ์นโยบายเศรษฐกิจพอเพียง จัดให้มีธนาคารออมทรัพย์ในโรงเรียน ดำเนินการโดยนักเรียนชั้น ป. 6

4.5 ครูประจำชั้นแจกสมุดบันทึกทำความดีให้นักเรียน นักเรียนจดบันทึกความดีของตนเอง ครูประจำชั้นจะเป็นผู้เก็บสมุดรวบรวมในทุกเดือนเพื่อการประเมินผลและให้กำลังใจ

4.6 ส่งเสริมการประหยัดคอคอม ประชุมครูหัวหน้าสายชั้นเรื่องให้นักเรียนประหยัดคอคอม ครูประจำชั้นชี้แจงนักเรียน และนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 จัดทำกระปุกคอคอมสินจากวัสดุเหลือใช้ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จัดทำสมุดคอคอมทรัพย์จากสมุดเหลือใช้ และทำบัญชีรายรับ รายจ่ายส่วนตัว ครูหัวหน้าสายชั้น และครูประจำชั้นประเมินผล เพื่อบอรางวัลสำหรับผู้ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

4.7 โครงการส่งเสริมประชาธิปไตย ได้แก่ งานสารวัตรนักเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมบุคลิกภาพและลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี การรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4.8 งานสารวัตรนักเรียน หัวหน้าฝ่ายบุคลากรประชุมครูหัวหน้าสายชั้น กำหนดวันเวลาในการรับสมัคร และเลือกสารวัตรนักเรียน ครูฝ่ายบุคลากรชี้แจงนักเรียนเรื่องการสมัครเป็นสารวัตรนักเรียน โดยรับนักเรียนชั้น ป2.-ป 6. ชั้นละ 2 คน เพื่อส่งเสริมการเสียสละ และรับใช้ผู้อื่น และการบริหารงานของสารวัตรนักเรียน มีการจัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบในการคัดเลือก และอบรมสารวัตรนักเรียน มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ และมีคณะกรรมการ ติดตามประเมินผลการทำงาน และเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดการเรียนการสอนกับงานด้านจิตตาคิบาล

งานจิตตาคิบาล เป็นภารกิจงานของโรงเรียนที่โดดเด่นในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม การดูแล เอาใจใส่ด้านจิตใจของนักเรียนตามจิตตารมณ์การจัดการศึกษาของสภาการศึกษาคาทอลิก ให้กับนักเรียนทุกคน ในทุกศาสนา ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ ของโรงเรียนในด้านคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหาร โรงเรียน มีหลักแนวคิดในการอภิบาลจิตใจของนักเรียน โดยใช้การจัดการเรียน การสอนเป็นปัจจัยในการพัฒนาจิตใจนักเรียน ถือเป็นภารกิจของโรงเรียนที่ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนให้เติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์พร้อมด้วยความดีงามและสติปัญญาที่ดี แนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน ที่สามารถพบเห็นได้เด่นชัดในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาของโรงเรียนในด้าน ชื่อสัตย์ เมตตา ซึ่งจัดควบคู่ไปกับการเรียนรู้ทางด้าน วิชาการ และการอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ได้แบ่งงาน จิตตาคิบาลออกเป็น 3 ด้านได้แก่ งานด้านอภิบาล งานด้านแพรธรรม และงานด้าน สังคมสงเคราะห์ มีรายละเอียด ของกิจกรรม ที่สนองตอบให้นักเรียนมีคุณภาพทางการเรียนรู้ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรไว้ดังนี้ (โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์, 2552ค)

1. งานอภิบาล เป็นงานพัฒนาบุคลากรคาทอลิก ทุกคนภายใน โรงเรียน และงานอภิบาล ทางด้านจิตใจ ซึ่งเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องเอาใจใส่ในด้านการให้ความรู้ทางศาสนาและ สามารถปฏิบัติกิจตามศาสนาที่นับถือ เพื่อให้พระวาจาของพระเจ้าได้ เป็นหลักในชีวิตของนักเรียน และบุคลากรทุกคน ซึ่งสามารถปรากฏให้เห็นในการดำเนินชีวิตที่ดี เน้นด้านการให้ความรู้ เตรียม และให้บริการทางด้านศาสนกิจ ด้านพิธีกรรมต่างๆ และกิจกรรมทางศาสนา การให้คำแนะนำและ ดูแลชีวิตฝ่ายจิตให้กับ บุคลากรครู เจ้าหน้าที่ และนักเรียน โครงการที่โรงเรียนจัดกิจกรรม อบรม สำหรับนักเรียนและครู ได้แก่โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต โครงการรับศีลศักดิ์สิทธิ์ของนักเรียน คาทอลิก โครงการฟื้นฟูจิตใจ โครงการค่ายคำสอน และโครงการชมรมกิจกรรมคาทอลิก

2. งานแพร่ธรรม เป็นงานปลูกฝัง ส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนทุกคน ให้เข้าถึงคุณงาม ความดี ตามความเชื่อของแต่ละศาสนา โดยมุ่งเน้นเป็นพิเศษในเรื่องคุณธรรม ด้านความรักและการแบ่งปัน ให้ผู้เข้าร่วมได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อความดีของตนเอง เพื่อผู้อื่น สังคมและประเทศชาติ รวมไปถึงนำไปสู่หยั่งรากลึกในการเสริมสร้างและพัฒนา ความศรัทธา ความเชื่อของแต่ละศาสนาตามบริบทของสังคมและท้องถิ่น กิจกรรมที่รองรับงานแพร่ธรรมได้แก่ ค่ายพระหฤทัยสัมพันธ์ ครู เจ้าหน้าที่ พี่เลี้ยงและนักเรียน จริยศาสตร์สำหรับครูและนักเรียน ความรู้ กิจกรรมศาสนสัมพันธ์ เพื่อเกิดความเคารพในสิทธิและเสรีภาพในการนับถือศาสนา

3. งานสังคมสงเคราะห์ เป็นงานปลูกฝังส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน ทุกคน โดยมุ่งเน้นเป็นพิเศษในเรื่อง ความรักและการให้แบ่งปัน ได้แก่โครงการพระหฤทัยสาน สายใยรัก การออกไปจัดค่ายช่วยเหลือโรงเรียนพี่โรงเรียนน้องและการไปสัมผัสชีวิตในชุมชน

ผลการดำเนินงานด้านจิตตาทิบาล ครูหัวหน้าฝ่าย ได้ให้ข้อมูลกับผู้วิจัยจากหลักปฏิบัติของ จิตตาทิบาลมีความสอดคล้องกับหลักการปรัชญา วิสัยทัศน์ นโยบายของโรงเรียน ที่ส่งเสริมให้ นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม โดยเน้นในเรื่องของความซื่อสัตย์ เมตตา และการพัฒนานักเรียน ในทุกด้าน กิจกรรมที่เด่นของโรงเรียนซึ่งดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง กล่าวสรุปได้ดังนี้

1. เด็กดีศรีพระหฤทัย เป็นเด็กดีมีระเบียบวินัยทั้งในด้านความประพฤติดีและเรียนดี นักเรียนจะได้รับการคัดเลือกจากเพื่อนๆ ในห้องคุณครูประจำชั้น และคุณครูหัวหน้าสายชั้น โดยจะมีการคัดเลือกทุกเดือน ในแต่ละเดือนจะมีการประกาศเกียรติคุณและมอบเกียรติบัตร ให้กับนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักเรียนคนอื่นต่อไป

2. กิจกรรมส่งเสริมความซื่อสัตย์ กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้ประพฤติดีมีความซื่อสัตย์ และเป็นการยกย่องผู้ที่ทำความดีให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสังคมและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น อย่างเช่นในปีการศึกษา 2552 มีผู้ที่มีความซื่อสัตย์ในการเก็บเงินและสิ่งของมีค่าจำนวน 140 คน ในจำนวนผู้ที่มีความซื่อสัตย์นี้ประกอบด้วย คุณครู ผู้ปกครอง นักเรียน เจ้าหน้าที่และพนักงานของโรงเรียน ในทุกเดือนจะประกาศเกียรติคุณและมอบเกียรติบัตรให้กับผู้ที่มีความซื่อสัตย์เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการทำมาดีต่อไป

3. กิจกรรมค่ายส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและระเบียบวินัย เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัย โดยจะจัดกิจกรรมปีละ 2 ครั้ง ในปีการศึกษา 2552 จัดกิจกรรม ครั้งที่ 1 ณ หอประชุม 2 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ มีบาทหลวงบัญชา อภิชาติวรกุล และคุณอุดมเดช ศรีสุระ เป็นวิทยากรจัดกิจกรรมค่ายส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัยในครั้งนี้ ระหว่างวันที่ 5-6 ตุลาคม 2552 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ให้นักเรียนได้สัมผัสชีวิตผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และมีส่วนช่วยเหลือสังคมโดยการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม ที่สถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพพระประแดง และศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวเชิงนิเวศนครเขื่อนขันธ์

4. โครงการเสริมสร้างระเบียบวินัยและมารยาททางสังคม กิจกรรมรณรงค์การแต่งกายถูกระเบียบหัวหน้าฝ่ายบุคลากรและครูหัวหน้าสายชั้น จะประชุมชี้แจงระเบียบการแต่งกายให้นักเรียนได้ทราบ เช่น ตรวจผม เล็บ เครื่องแบบนักเรียน ฯลฯ ถ้ามีข้อบกพร่องจะดำเนินการให้นักเรียนแก้ไขทันทีกิจกรรมตรงเวลา มาไม่สาย โรงเรียนมีการกำหนดการเข้าแถว เคารพธงชาติ เวลา 07.45 น ผู้วิจัยพบเห็นนักเรียนมาโรงเรียนสายมาก จึงต้องมีมาตรการเข้ม นักเรียนคนใดที่มาหลังจาก 07.45 น. ถือว่ามาสาย และถ้ามาสายหลังเวลา 8.00 น. นักเรียนจะถูกคัดคำศัพท์และท่องคำศัพท์ก่อนขึ้นห้องเรียน นักเรียนคนใดที่มาสายเป็นประจำ ฝ่ายบุคลากรจะขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในการดูแลให้นักเรียนมาโรงเรียนให้ทันเวลาตามที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้

5. กิจกรรมอบรมผู้นำนักเรียน คณะกรรมการสถานักเรียน สารวัตรนักเรียนที่ได้รับการเลือกตั้งและแต่งตั้งจะเข้ารับการอบรมผู้นำนักเรียนจากหน่วยงานภายนอก เพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คณะกรรมการสถานักเรียน สารวัตรนักเรียนที่เข้ารับการอบรมผู้นำนักเรียนจะนำความรู้ที่ได้รับนำมาถ่ายทอดให้กับสมาชิกในกลุ่มเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป

ซิสเตอร์ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ให้ข้อมูลกับผู้วิจัย จากผลการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมไว้ว่า “ความพิเศษของโรงเรียนนี้ คือ การพัฒนานักเรียนในด้านคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนสอนนักเรียนจะเด่น ในเรื่องจิตตารมณ์พระหฤทัย องค์อุปถัมภ์ของโรงเรียน ด้านซื่อสัตย์ เมตตา ใจดี ช่วยเหลือ การเห็นใจ ผู้อื่น มีกิจกรรม โครงการสนับสนุนหลายอย่าง เช่นกิจกรรมจิตอาสา การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสาธารณประโยชน์ ออกค่ายชนบทช่วยน้องๆ เราจะเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกศาสนาให้มีคุณธรรมเด่นตามนโยบายของโรงเรียน ศาสนสัมพันธ์ โรงเรียนเรามีนักเรียนคริสต์จำนวน 220 คน จากนักเรียนทั้งหมด 3,600 คน ครูคาทอลิก 50 คน จากครู 300 คน มีครูอิสลาม 5 คน นักเรียนอิสลาม 60 คน ในส่วนของนักเรียนอิสลาม จะเชิญอาจารย์อิสลามมาสอน นักเรียนพุทธก็เชิญหลวงพ่อมานิมนต์ สอนนักเรียน เช่นช่วงเข้าพรรษา พระใสเทศกาล มีโปรแกรมหัวข้อให้เสร็จ ให้เราเลือกตามหัวข้อที่เราสนใจ เป็นโครงการของพระ มีหลายหัวข้อ พระจากวัดปัญญานันทาราม นิมนต์มาเทศน์สอน เช่น เรื่องธรรมมะกับเยาวชน วิทยาสหใจมีธรรม นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมออกค่ายที่เชียงราย แม่จัน ปีนน้ำใจผู้ชนบททำทุกปี ปีนี้จะไปวันที่ 22-25 ตุลาคม 2553 นอกจากนี้ เราก็ส่งเสริมสนับสนุนนักเรียน นำเสนอได้ เช่นเด็กรวมเงินกัน จะไปเยี่ยมศูนย์เมอร์ซี (ศูนย์รับเลี้ยงเด็กกำพร้า เขตคลองเตย) ขอให้เราประสานงาน เมื่อวันพุธที่แล้วเด็กก็ได้ไปเยี่ยมโรงเรียนจักรดู่ 2 คัน โรงเรียนได้ช่วยเหลือชุมชนในเขตโรงเรียน มีชุมชน 28 ชุมชน กิจกรรมจิตอาสา ออกไปเยี่ยมอาทิตย์ละ 3 วัน เวลา 08.00 น.-12.00 น. นักเรียนกลุ่มละ 10-12 คน ไปเยี่ยมบ้าน เยี่ยมคนชรา และยากไร้ แถวเขตคลองเตย ผลที่ไป นักเรียนแบ่งปันให้ฟังว่า “ในชีวิตนี้หนูสัญญาว่าหนูจะไม่มีวันทอดทิ้งพ่อแม่หนู” และในโอกาสคริสตมาส ปีใหม่ ก็จะเชิญชุมชนเหล่านี้มาที่โรงเรียน มากันหลายร้อยคน โรงเรียนจัดเลี้ยงอาหาร มอบของขวัญและปัจจัย โครงการนี้ทำมานานแล้ว 10 กว่าปีได้ งบประมาณโรงเรียนเป็นผู้สนับสนุนทั้งหมด มีโครงการสร้างบ้านชุมชนน้องใหม่ก็ทำ ใกล้ๆกับกรมศุลกากร บ้านพักโรงเรียนก็ไปช่วยดำเนินการให้ อย่างรายล่าสุดให้ช่างไปดู ประเมินงบประมาณมา 3 หมื่นกว่าบาท โรงเรียนก็เข้าไปช่วย ดำเนินการให้เรียบร้อย.”

ในฐานะที่โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์เป็นโรงเรียนคาทอลิก โรงเรียนจึงจัดการศึกษาสนองต่อนโยบาย ทิศทางงานอภิบาลของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ซึ่งได้กำหนดหลักการนโยบายไว้ว่า “ให้สถานศึกษาคาทอลิก แสดงเอกลักษณ์ของตนให้เด่นชัด โดยมีพระคริสต์เจ้าเป็นรากฐาน มุ่งมั่นให้สถานศึกษาเป็นสนามประกาศข่าวดีแก่ทุกคน โดยสร้างบรรยากาศคาทอลิก สอนคำสอน ปลุกฝังความเชื่อ ผสมผสานวัฒนธรรมกับความเชื่อ และความเชื่อกับชีวิต ซึ่งมีผลถึงคุณภาพการอบรมคุณธรรม จริยธรรมตามคุณค่าพระวรสาร การบริหารสถานศึกษา การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบ” ...การศึกษาอบรมแบบ

คาทอลิกจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนามนุษย์ในทุกมิติ ทั้งในด้านร่างกายและจิตวิญญาณ จิตใจ สังคม อารมณ์ โดยมีพื้นฐานอยู่ที่องค์พระคริสตเจ้า ส่งเสริมศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ทุกคน เป็นพยานถึงความรัก การรับใช้และเมตตาธรรม (สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2553: 37-38) จากกิจกรรมการอภิบาลด้านจิตใจนักเรียน ในงานจิตตาทิบาลของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ยังมีความสอดคล้องกับนโยบายของชาติที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549)

การจัดการเรียนการสอนในเป้าหมาย หลักสูตรโรงเรียน และคุณลักษณะของนักเรียน

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์มีเป้าหมาย หลักสูตร และคุณลักษณะของนักเรียน ที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ดังนี้

1. เป้าหมายของโรงเรียน โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์มีเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับหลักปรัชญา วิสัยทัศน์ นโยบาย หลักการแนวการดำเนินงาน หลักสูตรโรงเรียน และหลักสูตรนโยบายในการจัดการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนได้ดำเนินไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร โรงเรียนกำหนดเป้าหมายไว้คือ 1) เพื่อให้ให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ 2) เป็นผู้มีความรู้ จริยธรรมตามครรลองของศาสนา 3) มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) มีทักษะในการจัดการ มีลักษณะในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 5) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ตามศักยภาพและ 6) ส่งเสริมพัฒนาครู ทุกคนมีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติ และปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ (โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์, 2552ข)

2. หลักสูตรของโรงเรียน โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์มีหลักสูตรของโรงเรียน ที่ใช้เป็นหลักปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นตามแนวหลักปฏิบัติของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่ได้แบ่งองค์ความรู้ และทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานหลักสูตร ใน 8 กลุ่ม

สาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาฯ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาอังกฤษ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีสาระมาตรฐาน กำหนดได้อย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตจริงของนักเรียนในการเรียนรู้ และมีความสามารถ ปฏิบัติได้ตามมาตรฐานหลักสูตร สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ โรงเรียนมีลำดับขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน ในการจัดทำคำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนและการติดตามประเมินผลการเรียน

3. คุณลักษณะของนักเรียน โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์มีหลักการแนวทางดำเนินงานอย่างชัดเจนในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน ในการจัดการเรียนการสอนโดยการสอดแทรกตามหลักปรัชญา วิสัยทัศน์ นโยบายของโรงเรียนที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นำวิชาการความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่กำหนดสมรรถนะของผู้เรียนไว้ 5 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร, การคิด, การแก้ปัญหา, การใช้ทักษะชีวิต, และการใช้เทคโนโลยี โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ในหลักสูตร เป็นเป้าหมายการพัฒนานักเรียนไว้ 5 ข้อ ที่แสดงให้เห็นว่าได้สะท้อนการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนไว้ดังนี้ (โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์, 2552ข)

3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม เน้นเรื่อง ความซื่อสัตย์ และเมตตา ซึ่งมีความหมายถึง การสอนให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ด้วยการตั้งใจศึกษาเล่าเรียน พัฒนาความรู้ให้มีประสิทธิภาพ มุ่งสู่ความสำเร็จ มีความมั่นคง มีเหตุผล และเอาใจใส่ในการดูแลรักษาสุขภาพให้สมบูรณ์ แข็งแรง มีความรับผิดชอบและรักษากฎระเบียบของโรงเรียน มีความซื่อสัตย์ต่อสังคม ด้วยการดำรงตนไว้ด้วยความสุจริต ซื่อตรง เป็นผู้ช่วยเหลือ พัฒนาและรักษา วัฒนธรรมของชุมชนและสังคม มีจิตใจเมตตาต่อผู้อื่น ด้วยการมีจิตใจที่อ่อนโยน เสียสละ ให้อภัย เป็นมิตรกับทุกคนและมีความกตัญญูกตเวที

3.2 มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน สามารถนำความรู้ไปใช้ในการศึกษาและการดำรงตนในชีวิตประจำวันได้โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น ขยันหมั่นเพียรศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีนิสัยรักการอ่าน ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อการแสวงหาความรู้ การรู้จักใช้เทคโนโลยี และเชื่อมโยงความรู้ไปใช้ในการศึกษาและพัฒนาตนเอง ตลอดจนนำไปใช้ในการชีวิตประจำวัน

3.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง นักเรียนสามารถสร้างผลงานได้ด้วยตนเอง และคิดสิ่งแปลกใหม่ที่เป็นประโยชน์ เรียนรู้จักการวิเคราะห์ วิจารณ์อย่างมีเหตุผล สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ มีความรอบรู้รอบคอบ ในการคิด แยกแยะสิ่งผิดสิ่งถูกได้เหมาะสม และกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง

3.4 มีจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันในสังคม เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น คุณลักษณะเด่นในข้อนี้คือการรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เคารพกฎ กติกาของสังคม มีวินัยในตนเอง มีระเบียบ ตรงต่อเวลา มีความเสียสละ รู้จักบทบาท หน้าที่ของตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความอดทน อดกลั้น ให้อภัยและปรารถนาดีต่อผู้อื่นด้วยความเต็มใจ มีความกตัญญู รู้สำนึกในบุญคุณและความดีที่บุคคลอื่นมีต่อตนอยู่เสมอ มีความสามัคคี ปรองดอง และมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน และหลีกเลี่ยงจากอบายมุขและสิ่งเสพยาเสพติด

3.5 มีลักษณะของความเป็นไทยและมีจิตสำนึกที่ดีต่อจริยธรรมสิ่งแวดล้อมด้วย โรงเรียนส่งเสริม นักเรียนให้เรียนรู้จักค่านิยมที่ดีงามในด้าน การแต่งกาย มารยาท ความสุภาพ ถ่อมตนและความอ่อนหวานอันเป็นคุณสมบัติของกุลสตรีไทย และรู้จักการให้ความร่วมมือกับนโยบายของประเทศชาติ และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

จากแนวทางในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน จึงสอดคล้องกับหลักการ แนวคิดในการจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิก ในการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนไว้ว่า “ลักษณะสำคัญของโรงเรียนคาทอลิกอยู่ที่ การให้การศึกษาบรม เป็นโรงเรียนเพื่อคนและของคน ที่มุ่งสร้าง นักเรียน ในความเป็นคนของเขา ทั้งนี้โดยใช้เครื่องมือของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะก่อให้เกิดบรรทัดฐานในการตัดสินใจที่แน่วแน่ มีจุดสนใจ มีแนวคิด และรูปแบบของชีวิต โรงเรียนจึงมีส่วนร่วมในสร้างความสนิทสัมพันธ์ ให้นักเรียนมีชีวิตชีวา เพื่อการสร้าง ความสงบสุข ในการอยู่ร่วมกันในสังคม” (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย), 2551: 303)

การจัดการเรียนการสอนกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน

การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ให้ความสำคัญกับงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดในบรรดางานหรือภารกิจของโรงเรียน เพราะเป็นการดำเนินกิจกรรมด้านการให้ความรู้แก่นักเรียน ที่จะต้องมีการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน อย่างไม่หยุดนิ่ง และเป็นงานที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาต่อตัวนักเรียน งานด้านวิชาการของโรงเรียน จึงมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการความรู้จากการกำหนดแผนการดำเนินงาน โครงการ ที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ ของนักเรียน เพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพ โดยฝ่ายวิชาการมีเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนไว้ ดังนี้ (โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์, 2552ก)

1. นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมตามครรลองของศาสนา
3. นักเรียนเป็นผู้มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. นักเรียนมีทักษะในการจัดการ มีลักษณะในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีสุนทรียภาพ สุขนิสัยและสุขภาพจิตที่ดี
5. นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ตามศักยภาพ
6. ครูสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 พุทธศักราช 2545) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

7. บุคลากรทุกคนเป็นผู้มีคุณธรรม มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับงาน ที่ปฏิบัติและปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ

8. โรงเรียนมีระบบการบริหารงานการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

ด้านวิชาการของโรงเรียน ดำเนินงานภายใต้คำแนะนำของคณะผู้บริหารโรงเรียน โดยมีคณะกรรมการในส่วนของการบริหารงานวิชาการและการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ รองหัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และผู้แทนจากกลุ่มงานต่างๆ ได้แก่ กลุ่มกิจกรรมส่งเสริมความถนัดและสนใจของผู้เรียน กลุ่มงานกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี กลุ่มงานแนะแนว กลุ่มงานวัดผล ประเมินผลและทะเบียนวัดผล และกลุ่มงานห้องสมุด ได้ร่วมวางแผนและกำหนดทิศทางการบริหารงานวิชาการและงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยเฉพาะในปีการศึกษา 2551-2553 ที่มุ่งสู่มาตรฐานคุณภาพความรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน บนพื้นฐานของการบูรณาการหลักสูตร นำสู่การพัฒนาปัญญาแห่งการเรียนรู้ โดยอาศัยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนทุกฝ่าย ร่วมกันในการจัดการเรียนการสอนในด้านวิชาการและด้านพัฒนาคุณภาพของนักเรียน โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ทุกคน จากการสัมภาษณ์นักเรียน ได้ให้ข้อมูลตรงกันกับแนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียนไว้ว่า “หนูเรียนที่นี่ตั้งแต่อนุบาล 1 ตอนนี้เรียนชั้น ป. 6 การสอนของครู มีการปรับการเรียนที่เน้นมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการสอน หนูชอบเพราะครูสอนดี เข้าใจ ครูบอกความสำคัญ ประโยชน์ในการเรียนให้นักเรียนทราบ หนูชอบเรียนวิทยาศาสตร์ เพราะมีการทดลอง หนูเคยทดลองเรื่องวิตามินซีในผลไม้ โรงเรียนมีส่วนร่วมรุ่นครูเอาใจใส่นักเรียนในด้านการเรียนการสอน เรียนแล้วสนุกดี ครูส่งเสริมการคิด ครูไม่ดุ หนูรักโรงเรียนนี้”

โรงเรียนให้ความสำคัญในคุณภาพการบริหารและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมาย ให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีมาตรฐานคุณภาพสูงขึ้น มีการบริหารงานวิชาการแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการส่งเสริมและพัฒนากิจการนักเรียน 3) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 4) ด้านการวัดผล ประเมินผลและทะเบียนวัดผล ในแต่ละด้านมีขอบข่ายงานดังนี้ (โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์, 2552ก)

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย การจัดชั้นเรียน จัดครูผู้สอน ตารางเรียน งาน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และงานประสานความร่วมมือกับองค์กรทางการศึกษา ที่ส่งเสริมด้านการเรียนการสอน โดยให้บุคลากรปฏิบัติงานในด้านการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง ศึกษาเป้าหมายของมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดเป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ความต้องการของผู้ปกครอง รวมถึงการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ครบตามเป้าหมายของมาตรฐานหลักสูตร โดยอาศัยความร่วมมือของโรงเรียนในเครือฯ คณะกรรมการ การบริหารงานวิชาการและการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ร่วมกัน ประชุม ปรึกษา กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ของหลักสูตร

2. ด้านการส่งเสริมและพัฒนากิจการการเรียนรู้ ประกอบด้วย งานบริหารกลุ่มสาระการเรียนรู้ งานจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ เช่น การอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการภายใน/ภายนอกโรงเรียน การศึกษาดูงานการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศวิชาการภายในโรงเรียน การวิจัยในชั้นเรียน การสอนซ่อมเสริม การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามนโยบายฝ่ายการศึกษาของโรงเรียนในเครือคณะภคินี พระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ การจัดซื้อ จัดหาและผลิตสื่อประกอบการเรียนรู้ การส่งเสริม ติดตามและประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน การจัดทำโครงการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม การนำเสนอผลงานนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ โครงการห้องเรียนสีเขียว โครงการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพห้องสมุดตามเกณฑ์มาตรฐาน กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนากิจการการเรียนรู้ เป็นกลุ่มงานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดในหลักสูตรและสอดคล้องกับมาตรฐานด้านผู้เรียนของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รวมถึงการบริหารจัดการด้านการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3. ด้านงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย 1) กิจกรรมแนะแนว มีขอบข่ายงานที่โรงเรียนดำเนินการ ประกอบด้วย งานการเรียนการสอน กิจกรรมแนะแนว จัดทำระเบียบสะสมและคัดกรองผู้เรียน การบริการให้คำปรึกษา การแนะแนวน้องน้อย จัดทำโครงการต่างๆเช่น โครงการนันทนาการ โครงการสารพันสรรหา โครงการบันไดสู่ดาว 2) กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี การพัฒนาบุคลากร กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีการพัฒนาวิถีทางลูกเสือของผู้กำกับ การฝึกผู้นำกองพิเศษการอยู่ค่ายพักแรม ลูกเสือ-เนตรนารี จัดพิธีการลูกเสือ วันสถาปนาลูกเสือแห่งชาติ วันมหาธีรราชเจ้า และ 3) กิจกรรมความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพกิจกรรมความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โครงการผลงานวิจัยนักเรียน

4. ด้านงานวัดผล ประเมินผล โรงเรียนดำเนินการทดสอบวัดผลการเรียนรู้ การประเมินความสามารถการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งจากแบบทดสอบของโรงเรียนและของโรงเรียนในเครือคณะฯ ในเขตการศึกษา ซึ่งมีการประเมินการพัฒนาผู้เรียนในงานวิชาการประจำปีการศึกษา นอกจากนี้ในบริบทของโรงเรียน มีการดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงกรณีนักเรียนไม่ผ่านการวัดและประเมิน และจัดสอนเสริมสำหรับนักเรียนที่ยังไม่ผ่าน และพัฒนาตัวเข้มให้กับนักเรียนที่มีความต้องการเรียนเพิ่มเติม

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ได้มีการวางแผนงาน ไว้อย่างเป็นระบบ มีกระบวนการในการดำเนินงาน โดยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ในรูปแบบของคณะกรรมการ การประชุมปรึกษาเพื่อร่วมกันในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนได้จัดทำอย่างเป็นกระบวนการ คือมีการวางแผนงาน การปฏิบัติการ การตรวจสอบ และการพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพในทุกด้านตามเป้าหมายของมาตรฐานหลักสูตร

การบูรณาการความรู้

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ได้จัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักการบูรณาการความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน มีความรู้ ความสามารถ ตามศักยภาพ ผู้บริหารให้ข้อมูลกับผู้วิจัยว่า “การจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานหลักสูตรคือ ต้องสอนเด็กได้ความรู้ เอาตัวรอด

ได้หมายถึงใช้ชีวิตให้เป็น ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในมาตรฐานหลักสูตร ไปนั่งฟังครูสอนในห้องเรียนบ้าง แบบไม่เป็นทางการ เด็กๆ ในห้องเรียนชอบคุยมากกว่าเรียน ก็ต้องแก้ไขปรับกันไป” ทางฝ่ายวิชาการจึงส่งเสริมให้บุคลากรครู ได้มีวิธีการสอนที่หลากหลายรูปแบบ สลับเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอนเพื่อเร้าให้เด็กสนใจ ไม่เบื่อหน่ายในการเรียนรู้ เน้นที่ตัวของนักเรียนเป็นสำคัญ มีอะไรที่แปลกๆใหม่ๆ สอนความรู้พร้อมกับกิจกรรมซึ่งเด็กจะชอบเรียนมาก และเป็นการได้เรียนรู้ไปด้วยในเวลาเดียวกัน มีตัวอย่างที่ให้ครูจัดการเรียนรู้ ได้นำความรู้ หลักการ ทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนให้กับนักเรียน เช่นการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานกับการส่งเสริมความสามารถของนักเรียนตามแนวทฤษฎี 8 ด้านที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรในการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาศักยภาพของนักเรียนทั้งครบ คือด้านสติปัญญา การพัฒนาการด้านร่างกาย และจิตใจ อารมณ์ สังคมการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ในรูปแบบของโครงการ งาน กิจกรรม ที่รองรับความเป็นมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยครูใช้หลักแนวคิดทฤษฎี 8 ด้าน มาบูรณาการการสอนของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ (โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์, 2552ข)

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นการส่งเสริมความสามารถของนักเรียนในการใช้ทักษะทางภาษาและการแสดงออก การใช้ถ้อยคำ ที่ถูกต้อง และมีศิลปะในการสื่อสาร ตัวอย่างโครงการกิจกรรมที่โรงเรียนจัดได้แก่ โครงการอัจฉริยะวาทีศิลป์ เช่น การประกวดเล่านิทาน พิธีกรน้อยโครงการจิตอาสา เช่น เพื่อนช่วยเพื่อนชวนกันอ่านวานมาฟัง ลานศิลป์ ถิ่นภาษาไทย โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การประกวดอ่านร้อยแก้ว การ ประกวดอ่านร้อยกรอง โครงการหมอลำพัฒนาเยาวชน โครงการลายมือสวยด้วยมือเรา ส่งเสริม การพัฒนาลายมือ และการประกวดคัดลายมือโครงการค่ายเสริมสร้างเยาวชนคนเก่ง โครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย ส่งเสริมการฝึกอบรมมารยาทงามตามแบบไทย การประกวดมารยาทไทย การส่งเสริมเอกลักษณ์ไทย และจัดประเพณีลอยกระทง จากตัวอย่างที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพทางด้านภาษาของนักเรียน “กิจกรรมไปรษณีย์พระหฤทัยคอนแวนต์ คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้จัดพิธีเปิดโครงการรักการอ่านเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ในชื่อ กิจกรรมไปรษณีย์พระหฤทัยคอนแวนต์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์พัฒนาสังคมพระหฤทัยคอนแวนต์ไปสู่สังคมแห่งการอ่านที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ เป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เยาวชน เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิต”

2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ด้านการใช้เหตุผลและคณิตศาสตร์ เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถในการคิดหาเหตุ หาผล มีความเข้าใจในความสัมพันธ์ การคิดคำนวณ การพิจารณาปัญหา แก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น การใช้คำถาม ในการแก้ปัญหา การนับ การจัดหมวดหมู่ การเปรียบเทียบ การเชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆในชีวิตประจำวัน กิจกรรม โครงการ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ โครงการ ไอคิวเต็มร้อย หนูน้อยยอดอัจฉริยะ เช่น กิจกรรมไอคิว เต็มร้อย กิจกรรมหนูน้อย สมองไว และ กิจกรรมก้าวไกล ยอดอัจฉริยะ โครงการส่งเสริม ศักยภาพ การคิดด้านคณิตศาสตร์ และ โครงการค่ายคณิต คิดสร้างสรรค์

3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนมีหลักการสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ ปรากฏการณ์ธรรมชาติ ลำดับพัฒนาการของสิ่งมีชีวิตที่อยู่ใกล้ตัว เข้าใจความสัมพันธ์ของตนเองกับสิ่งแวดล้อม ตัวอย่าง กิจกรรมที่โรงเรียนจัดได้แก่ โครงการ การพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์ กิจกรรมที่ส่งเสริม เช่น แวວอัจฉริยะ โครงการทันโลกวิทยาศาสตร์ เช่นกิจกรรม เก่งคิดเก่งทำ เจาะข่าวเล่าเรื่อง วิทยาศาสตร์กับการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ

4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนได้ยึดหลักการสอน นักเรียนในด้านการเข้าใจตนเอง และผู้อื่น เพื่อการเรียนรู้จักการอยู่ในสังคมกับผู้อื่น ได้ การมี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับตนเองและผู้อื่น การปฏิบัติตามกฎ กติกาของโรงเรียน ของสังคม และของ ประเทศชาติ การรักษาวินัยธรรมประเพณี และรักท้องถิ่น กิจกรรมที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้น เพื่อส่งเสริมนักเรียนในด้านนี้ได้แก่ โครงการแวວทางอัจฉริยะ การ ตอบปัญหาวิชาการทางสังคม ศึกษา รู้ก้าวทันเหตุการณ์ และการเล่านิทานแข่งขันธรรมะกับการดำเนินชีวิต โครงการรักษ์ภูมิ ปัญญาไทย กิจกรรมด้าน สืบสานวัฒนธรรมการละเล่นเด็กไทย และแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่น คลองเตย

5. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โครงการฝึกทักษะงานอาชีพ กิจกรรมที่จัดคือ ฝึกทักษะการจัดตู้พรรณไม้น้ำ และการฝึกทักษะการประกอบและปรุงอาหาร โครงการช่างคิด ช่างทำ เช่นกิจกรรม การฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และฝึกทักษะการประดิษฐ์

6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์ ผลงานศิลปะ การใช้ประโยชน์พื้นที่ขณะเคลื่อนไหวร่างกาย การต่อบล็อก การตัดต่อภาพ กิจกรรมที่ทางโรงเรียนได้จัดเพื่อส่งเสริมผู้เรียนปัญญาในด้านมิติสัมพันธ์ ได้แก่โครงการส่งเสริมความสามารถพิเศษด้านศิลปะ ดนตรี-นาฏศิลป์ กิจกรรมสถานสัมพันธ์ร่วมมือกัน กับหน่วยงานภายนอก โครงการลานศิลป์ ถิ่นสร้างสรรค์ สืบสานวัฒนธรรม และกิจกรรมสาธิตการสร้างสรรคผลงานศิลปะ

7. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาพลศึกษา เป็นการส่งเสริมความสามารถในการแสดงออกทางการเคลื่อนไหวร่างกายที่มีความสัมพันธ์กัน การใช้ส่วนต่างๆของร่างกาย ในการเคลื่อนไหวการสร้างสรรค์ผลงานอย่างคล่องแคล่ว การแสดงออกท่าทางขณะทำกิจกรรม ดังอย่างโครงการกิจกรรมที่ทางโรงเรียนได้จัดเพื่อพัฒนาผู้เรียน เช่น โครงการส่งเสริมสุขภาพกายและจิต กิจกรรมที่จัดเช่นพระหฤทัยสวดใส่ร่วมใจออกกำลังกาย และการทดสอบสมรรถภาพ โครงการ Sport Day ชาวพระหฤทัยสวดใส่ร่วมใจออกกำลังกาย โครงการการแข่งขันกีฬาภายในการแข่งขันแฮนด์บอล จูเนียร์แดนเซอร์ SHC. FUTSAL CUP โครงการการแข่งขันกีฬาภายนอก โครงการรักและห่วงใยใส่ใจสุขภาพ เช่นกิจกรรม ไม่อ้วนเอาเท่าไร เสน่ห์จากเรือนผม ฟันงาม และวัยใสใส่ใจห่วงใยไกลสารเสพติด โครงการค่ายพลศึกษา ส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ และโครงการจัดทำสนามและอุปกรณ์ช่วยสอน โดยครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ดังตัวอย่างกิจกรรมในการพัฒนานักเรียนด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย คือ เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2553 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ได้จัดโครงการอบรม "เคลื่อนไหวกาย เพิ่มพลังสมอง" เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยนักเรียนจะต้องผ่านกิจกรรม ที่กำหนดให้ เช่น กิจกรรมตารางเก้าช่อง รั้วกระโดด บันไดเชือก และลูกบอล เพื่อเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ของสมองกับการรับรู้ผ่านกิจกรรมการเคลื่อนไหว หลากหลายรูปแบบ โรงเรียนได้เชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิคือ รศ. เจริญ กระบวนรัตน์ และคณะ จากภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มาให้ความรู้และทักษะ ทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการออกกำลังกายในชีวิตประจำวัน และพัฒนาด้านสติปัญญา ให้แจ่มใส เกื้อหนุนในการเรียนการสอนได้ดี

8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ที่ส่งเสริมการพัฒนาเรียนรู้ทางด้านภาษา การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน เช่น โครงการ Go Genius ฝึกฝนการใช้ไวยากรณ์โครงการ I Can Do It เพื่อส่งเสริมทักษะด้าน Listening Story, Everyone Speaking, Reading News, Students Writing.

การพัฒนาผู้เรียนและผู้สอน

การจัดการเรียนการสอนได้ตอบสนองตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร โรงเรียน พระหฤทัยคอนแวนต์ มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และครูผู้สอนตามหลักการ จัดการเรียนการสอนของหลักสูตรที่มีทิศทางในการดำเนินงาน โดยมีผลของการพัฒนาที่สามารถ เห็นลักษณะที่เป็นรูปธรรมได้จากกิจกรรม โครงการของโรงเรียน ดังต่อไปนี้

1. ในด้านพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ มีหลักการที่ว่า “คุณธรรมนำชีวิต” นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ คือ การส่งเสริมปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียน เช่น 1) รักษา ศาสนา จงรักภักดีพระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีวินัยในตนเอง 4) ใฝ่รู้ใฝ่เรียน 5) อยู่อย่าง พอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะและ 9) รัก เมตตา เสียสละ ซึ่งสภาพสังคมในปัจจุบันนี้มีปัญหาอย่างมากมาย เนื่องจากมีคนเก่งมากกว่าคนดี มีการพัฒนาด้าน เทคโนโลยี มากขึ้น ความตระหนักถึงคุณค่า ของคุณธรรม จริยธรรม กลับถดถอย ซึ่งคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามเหล่านี้ จะต้องปลูกฝังให้กับนักเรียนตั้งแต่วัยเยาว์ จะได้ซึมซับสิ่งที่ดีงามและ สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบสุข ทางโรงเรียนโดยฝ่ายปกครอง จึงได้จัด โครงการกิจกรรม ต่างๆขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปลูกฝัง พัฒนานักเรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีให้กับนักเรียน เช่นการเสริมสร้าง คุณลักษณะนักเรียนที่พึงประสงค์ ได้แก่ เด็กดีศรีคลองเตย นักเรียนได้รับการคัดเลือกจาก สภาวัฒนธรรมเยาวชนดีเด่น จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และส่งเสริมความซื่อสัตย์ ในชีวิตประจำวัน จากการบันทึก ข้อมูลของฝ่ายปกครอง นักเรียนเก็บเงิน สิ่งของคืนเจ้าของ ในด้านระเบียบวินัยและมารยาททางสังคม ระเบียบดี วินัยดี นักเรียนพระหฤทัย ได้รับการอบรม และฝึกปฏิบัติระเบียบวินัย อย่างสม่ำเสมอ เช่น การไหว้ การแต่งกาย การเข้าแถว มารยาทการต่อคิว มาก่อน-หลัง โรงเรียนจัดค่ายอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะ ให้กับนักเรียนทุกชั้น โดยแบ่งออกเป็นระดับชั้น จัดภาคเรียนละ 1 ครั้ง ในหัวข้อที่ส่งเสริมคุณลักษณะของนักเรียน ที่พึงประสงค์ เป็นต้นด้านความซื่อสัตย์ เมตตา ความกตัญญู ดังเช่นการสัมภาษณ์นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ให้ข้อมูลกับผู้วิจัย ซึ่งสอดคล้องกันว่า “คุณครูที่นี้สอนดี เข้าใจ ชอบเรียน ที่นี้ เพื่อนให้ความช่วยเหลือ ครูก็ปรึกษาได้ ครูสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม หนูชอบเรียน คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ครูมีการอบรม ประชุมสัมมนาเพื่อการสอนมาก สิ่งประทับใจ ในโรงเรียนนี้คือกิจกรรมดี ส่งเสริม ใ้หนูได้รับการพัฒนารู้สึกหนู โตขึ้นมากจริงๆ มีความ

รับผิดชอบมากขึ้น โตขึ้นหนูอยากเป็นหมอ” นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่หลากหลายในการพัฒนา ศักยภาพทุกด้านของนักเรียน ในกิจกรรมนักเรียน ที่ทางโรงเรียนมุ่งส่งเสริมพัฒนาการจัดกิจกรรม ที่ก่อให้เกิดทักษะและประสบการณ์ การฝึกปฏิบัติที่เน้นกระบวนการกลุ่ม ส่งเสริมให้นักเรียน เกิดสุนทรียภาพด้านดนตรี นาฏศิลป์ และการกีฬา พัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้นำ ส่งเสริมสุขภาพ กายและจิต แบ่งออกเป็นกลุ่มกิจกรรม 4 ด้านได้แก่

1.1 ด้านกิจกรรมนักเรียน เช่น โครงการนำความรู้ สู่นักเรียนพระฤทธิชัยในยามเช้า เพื่อให้นักเรียนได้รับข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ ในยามเช้าทุกวัน วิธีดำเนินการคือมีครูที่ปรึกษา และนักเรียนจะช่วยกันค้นหาข้อมูล นักเรียนเป็นผู้นำเสนอในเวลาเช้าก่อนเคารพธงชาติ เป็นการฝึก ความรับผิดชอบในการทำงาน กล้าแสดงออก การพูดต่อหน้าชุมชน การรู้จักเป็นผู้ฟังที่ดี โครงการ พัฒนาผู้นำกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรมได้แก่ การดูแลกิจกรรมหน้า เสาธง และนำร้องเพลงชาติ สรรหาและฝึกพิชิตกร ฝึกการเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน เช่น พิธีไหว้ครู พิธีถวายพรชัยมงคล การนำสวดมนต์ กิจกรรมวันครู การต้อนรับแขก ผู้ใหญ่ของ โรงเรียน

1.2 ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถพิเศษ โรงเรียนเปิดโอกาสและ สนับสนุนนักเรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ ในด้านต่างๆ จากการศึกษารายงานสรุปผล การพัฒนาผู้เรียน พบว่านักเรียนพระฤทธิชัยได้รับรางวัลต่างๆมากมาย ทั้งด้านความรู้และ ความสามารถ พิเศษ อาทิเช่น ด้านความรู้ ชนะเลิศเกียรติบัตรเหรียญทอง ตอบปัญหาวิชาภาษาไทย ในงานวันการศึกษาเอกชน รางวัลชนะเลิศ ด้านคณิตศาสตร์ ในงานวันวิชาการโรงเรียนในกลุ่ม เขตพื้นที่การศึกษา ด้านความสามารถพิเศษ เช่น ชนะเลิศ การแข่งขันดนตรีไทย ประเภทซอด้วง ชนะเลิศการแต่งบทร้อยกรองกาพย์ ในเขตพื้นที่การศึกษาของโรงเรียน

1.3 กิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน เช่น คีฬความสดใสให้ป่าชายเลน ที่บ้านขุนสมุทร จังหวัด สมุทรปราการ โครงการอาสาพาน้องเล่น การพานักเรียน ไปพบปะ จัดกิจกรรมให้กับเด็กกำพร้า ที่สถานสงเคราะห์เด็กกำพร้าแห่งประเทศไทย จัดเลี้ยงอาหาร นันทนาการและมอบปัจจัยสิ่งของ

1.4 กิจกรรมพิเศษ งานสอนเสริมนอกเวลาให้กับนักเรียนที่เรียนซ้ำ งานให้ความร่วมมือ กับครูผู้ช่วยฝ่าย และกิจกรรมของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตลอดปีการศึกษา ในการร่วมกันวางแผน ดำเนินงาน ปฏิบัติงานและการประเมินผลงานร่วมกัน

2. ในด้านพัฒนาผู้สอน โรงเรียนให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกในการพัฒนาครู ผู้บริหาร มีความคาดหวังในการพัฒนาครูไว้ว่า ครูมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการสอน ผู้ชั้นเรียนให้ ผู้เรียน มีคุณภาพ บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นบุคลากรครูผู้สอนจึงได้รับการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาในแต่ละปีการศึกษา อาทิ เช่น

2.1 การประชุมหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ประจำสัปดาห์ครั้งหนึ่งเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านวิชาการ เพื่อการวางแผนงานนโยบายในการจัดการเรียนรู้ การรับทราบแนวทางในเชิงปฏิบัติการ การรับทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงร่วมกัน จากบันทึกการประชุมหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่ม เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2552 ที่เกี่ยวข้องกับจัดการเรียนการสอน เช่น 1) การนิเทศภายในประจำปี 2552 ว่านโยบายเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ให้แจ้งครูในกลุ่มสาระรับทราบว่าจะดำเนินการนิเทศอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยจะเริ่มเดือนกรกฎาคมและสิ้นสุดประมาณกลางเดือนกันยายน มีเอกสารการบันทึกจากการเยี่ยมนิเทศทั้งแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ 2) หลักสูตรแกนกลางการเข้าอบรมเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรที่ปรับใหม่ และ 3) รายการกิจกรรม โครงการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่ม ประจำปีการศึกษา

2.2 การศึกษาดูงานโรงเรียนนอกระบบที่ ในปีการศึกษา 2553 โรงเรียนพัฒนาครูในรูปแบบ ของการศึกษาดูงาน โดยให้ครูเลือกสถานที่ไปตามบทบาทและหน้าที่ และความต้องการในการพัฒนา เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2553 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ได้จัดให้คณะครู และบุคลากรศึกษาดูงาน ณ โรงเรียนต่าง ๆ รวม 12 แห่ง เพื่อการพัฒนางานใน ปีการศึกษา 2553 ผู้อำนวยการโรงเรียนยึดหลักการที่ว่า “ความมีคุณภาพของบุคลากรในโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง” ดังตัวอย่างรายการแสดงการพัฒนาบุคลากรครู ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ แสดงไว้ในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงรายการการพัฒนาบุคลากรครูของโรงเรียน

กลุ่มสาระ ฯ	สถานที่ศึกษาดูงาน
1. วิทยาศาสตร์	โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ปทุมธานี
2. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	สำนักช่างสิบหมู่ ศาลาฯ พุทธมณฑลสาย 5
3. งานแนะแนวและห้องสมุด	โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
4. สุขศึกษาและพลศึกษา	โรงเรียนกีฬาสุพรรณบุรี
5. คณิตศาสตร์	โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
6. ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
7. ศิลป ดนตรี และนาฏศิลป์	โรงเรียนราชินีบน สามเสน
8. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	พิพิธภัณฑ์พุทธธรรม พระบรมสารีริกธาตุ พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ
9. คอมพิวเตอร์	โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี
10. ชุกรการ-การเงิน/ งานทะเบียนวัดผล	
11. วิชาการ-วัดประเมินผล	โรงเรียนเซนต์คาเบรียล
12. กลุ่มสาระต่าง ๆ	โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ที่มา: โรงเรียนพระหฤทัยคอนเวนต์ แผนงานฝ่ายวิชาการ (2553ข)

2.3 การประชุม อบรม สัมมนา เพิ่มพูนความรู้ให้กับครูผู้สอน ผู้บริหารให้ข้อมูลกับ ผู้วิจัย ถึงแนวทางในการพัฒนาครู ที่มาจากความต้องการของครู โดยให้ครูนำเสนอความคิดเห็นกัน ในกลุ่ม ว่า “ด้านการพัฒนาครู เพื่อการจัดการเรียนการสอน ในปีการศึกษานี้ ให้ครูในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ดำเนินการเอง ปรีกษาหารือกันในกลุ่ม หัวข้อที่ต้องการพัฒนา ตามความต้องการของครู อยากรู้ อยากอบรมเรื่องอะไรก็สามารถจัดได้ตามความต้องการ ให้ไปติดต่อจ้างวิทยากร เช่น อยากศึกษาทักษะการสอนอ่านให้เด็ก เรียนรู้ได้ไว รักการอ่าน เป็นต้น โรงเรียนจัดงบประมาณ และสถานที่ ให้ครูจัดอบรมในวันหยุด วันเวลาแล้วแต่จะกำหนดเอง ครูที่สังกัดในกลุ่มสาระอื่นๆ ถ้าสนใจจะเข้าอบรม สามารถมาลงชื่อเข้าอบรมได้กับเพื่อนครู ครูสนใจอบรมกันดีมาก และชอบ ด้วย จากนั้นครูจะทำรายงานสรุปส่งผู้บริหาร วิธีแบบนี้ครูก็ชอบ และเห็นว่าเป็นแนวทางที่ดี โรงเรียนจึงสนับสนุนเต็มที่ ”

ปัจจัยเกื้อหนุนในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อการสร้างคุณภาพของผู้เรียน ได้เด่นชัดขึ้น มีจุดเด่นในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนา ผู้เรียนในด้านสติปัญญา การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำกิจกรรมร่วมกัน ฯลฯ ในรูปแบบ วิจัยบูรณาการ สวนพฤกษศาสตร์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ กิจกรรมโครงการยูติธรรม นำชาวพระหฤทัยเทิดไถ่องค์ราชันย์ เป็นปัจจัยเกื้อหนุนฯ ของโรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้

1. งานวิจัยแบบบูรณาการ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ โดยฝ่ายวิชาการเล็งเห็น ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้ดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน ในรูปแบบผลงานวิจัยนักเรียนแบบบูรณาการ ในกลุ่มงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยผู้เรียน สามารถเลือกหัวข้อในการวิจัยได้อย่างอิสระ และสอดคล้องกับสภาพปัญหา เพื่อการพัฒนา โรงเรียนในด้านต่างๆ กำหนดวัตถุประสงค์ที่น่าสนใจไว้ 5 ข้อ คือ

1.1 ส่งเสริมให้นักเรียนใช้กระบวนการการวิจัยเป็นฐานสร้างองค์ความรู้ที่เป็น ประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

1.2 เป็นการสร้างแรงจูงใจในการศึกษา การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆตามความถนัดและ ความสนใจของนักเรียนในรูปแบบงานวิจัย

1.3 ส่งเสริมการบูรณาการ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในการดำเนินงานวิจัยของนักเรียน

1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงผลงานการศึกษาค้นคว้า รวมถึงเป็นการสร้าง ความภาคภูมิใจแก่นักเรียนในผลงานของตน

1.5 เผยแพร่ผลงานวิจัยของนักเรียนทุกกลุ่ม/ทุกคนแก่ผู้ที่สนใจ อันเป็นประโยชน์ต่อ การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ทั้งในชีวิตประจำวันของตนเอง และเพื่อสังคม

วิธีการดำเนินงานวิจัยแบบบูรณาการ โดยกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้เล่าให้ผู้วิจัย ฟังว่า ได้กำหนดแผนการส่งเสริมงานวิจัยนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1- ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานวิจัยนักเรียน สำหรับคณะครู และนักเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานและครูที่ปรึกษา ในการดูแลและติดตาม คณะนักเรียนวางแผนการดำเนินงาน กำหนดชื่อเรื่องงานวิจัย นำเสนอครูที่ปรึกษาเพื่อการขออนุมัติ และดำเนินการตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด ครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการกลางตรวจสอบ ผลงานวิจัยนักเรียน จัดทำหนังสือเรียนเชิญคณะกรรมการ บริหารโรงเรียน กรรมการสมาคม ผู้ปกครอง สภาเครือข่ายผู้ปกครองและครู และประชาสัมพันธ์แก่นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ผลงานวิจัยแบบบูรณาการของนักเรียนในปีการศึกษา 2552 มีผลงานวิจัย จำนวน 174 เรื่อง เช่น อาชีพที่นักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์สนใจ พฤติกรรมการอ่านหนังสือนอกเวลาของ นักเรียน ความต้องการของนักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายใน โรงเรียน และความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลิกภาพและวิธีการสอนของครูที่ส่งผลต่อความสนใจในการเรียนของนักเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ และฝ่ายวิชาการยังคงดำเนินการส่งเสริมให้นักเรียนได้ ทำการวิจัยอย่างต่อเนื่องในปีการศึกษา 2553 ผลจากการทำวิจัยในปีการศึกษา 2552 ผลการประเมิน พบว่านักเรียนได้รู้จักศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเอง การหาคำตอบ ทำงานอย่างเป็นขั้นตอน การทำวิจัยในสิ่งที่ตนสนใจ อยากรู้ โดยการค้นพบหาคำตอบตามหลักวิธีวิจัย โดยมีคณะผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้ค้นคว้างานวิจัยของนักเรียน นอกจากนี้สิ่งที่เด็กได้บอกเล่า แบ่งปันกับครู และเพื่อนร่วมห้อง หลังจากการทำงานวิจัย คือได้รับความรู้เพิ่มเติม สามารถสร้างองค์ความรู้ ศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง และการทำงานวิจัยกับกลุ่มเพื่อน ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆนอกห้องเรียนที่ไม่เคยรู้มาก่อน สมาชิกในกลุ่มมีความร่วมมือ สามัคคี และเรียนรู้ เห็นความแตกต่างของเพื่อนแต่ละคน นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รู้จักเพื่อนใหม่ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นการเรียนรู้ที่เป็นอิสระ รู้สึกผ่อนคลายจากห้องเรียน ไม่เครียด สนุกสนานและมีความสุข มีประสบการณ์ รู้จักการทำวิจัย ได้พัฒนาทักษะทางด้าน การพูด มีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอผลงานในที่ชุมชน กล้าแสดงออก รู้จักการบริหารเวลา และแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตาม รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความ ภาคภูมิใจที่เห็นผลงานสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ได้พัฒนาตนเองเรื่องการทำงานเป็นขั้นตอน ได้เรียนรู้ ในสิ่งที่อยากรู้อย่างถ่องแท้แล้ว ผลงานวิจัยของนักเรียนแบบบูรณาการนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นความ พิเศษของโรงเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอน ที่มีเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร ที่ส่งเสริมผู้เรียนในการคิด ค้นคว้า วิเคราะห์ แก้ปัญหา และได้รับความรู้อย่างสมบูรณ์ ตัวอย่าง ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงการวิจัยเชิงบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

ชื่องานวิจัย	อาชีพที่นักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์สนใจ
คณะผู้วิจัย	ค.ญ .ณศรา ค.ญ .นิตนารา ค.ญ .สุภัสสรา ค.ญ .สิริกร ค.ญ .เอมอร ค.ญ .นันทฉัตร ค.ญ .ทรงอัปสร ค.ญ .สุภัสสรา ค.ญ .ณัฐวิภาญจน์ ค.ญ .ณัฐฐณิชา ค.ญ .ณัฐชยา ค.ญ .ภัคศุภาค.ญ .สิริกัทร. ค.ช .ชนภัทร ค.ช.ชนาวุฒิ ค.ช .ณัฐวุฒิ ค.ช .คมสัน
ระดับชั้น	ประถมศึกษาปีที่ 4-6
คณะกรรมการ ที่ปรึกษา	ครูแสงเดือน ฐิติพันธ์รังสฤต ครูพิทยา เพชรสังคุณ
ปีที่ดำเนินการ	ปีการศึกษา 2552

ที่มา: โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ บทคัดย่องานวิจัยแบบบูรณาการ (2552ง)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอาชีพที่นักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์สนใจที่จะประกอบอาชีพในอนาคต เพื่อเปรียบเทียบความสนใจต่ออาชีพที่นักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์สนใจที่จะประกอบอาชีพในอนาคต และเพื่อบูรณาการ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่ออาชีพที่นักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์สนใจที่จะประกอบอาชีพในอนาคต กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 40 คน เลือกโดยการสุ่มอย่างง่าย สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาอาชีพที่นักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์สนใจที่จะประกอบอาชีพในอนาคตจากจำนวน 10 อาชีพ ในแต่ละอาชีพมีนักเรียนสนใจที่แตกต่างกัน เปรียบเทียบความสนใจต่ออาชีพที่นักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์สนใจที่จะประกอบอาชีพในอนาคต โดยเรียงลำดับอาชีพที่นักเรียนสนใจมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ อันดับหนึ่ง คืออาชีพพนักงานธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.75 อยู่ในระดับมาก ลำดับที่สอง คืออาชีพนักแสดงมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.70 อยู่ในระดับมาก ลำดับที่สาม คืออาชีพครู มีค่าเฉลี่ย 3.15 อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่สี่ คืออาชีพทหาร มีค่าเฉลี่ย 2.95 อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่ห้า คืออาชีพตำรวจ มีค่าเฉลี่ย 2.93 อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่หกคืออาชีพค้าขายมีค่าเฉลี่ย 2.88 อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่เจ็ด คืออาชีพแพทย์ มีค่าเฉลี่ย 2.70 อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่แปดคืออาชีพเกษตรกร ค่าเฉลี่ย 1.85 อยู่ในระดับน้อย ลำดับที่เก้า คืออาชีพประมง มีค่าเฉลี่ย 1.48 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ลำดับที่สิบ คือ

อาชีพรับจ้าง มีค่าเฉลี่ย 1.05 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และมีการบูรณาการ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้กับอาชีพที่นักเรียน โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์สนใจที่จะประกอบอาชีพในอนาคต

2. สวนพฤกษศาสตร์ ที่มาของโครงการสวนพฤกษศาสตร์ สืบเนื่องจากในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองราชย์ปีที่ 50 ในปี พ.ศ. 2539 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติเป็นการสนองพระราชดำริในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรป่าไม้ของประเทศ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ได้สนองพระราชดำริพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศให้บรรลุตามนโยบายของรัฐบาล อีกทั้งเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนมีใจรักต้นไม้ รักป่าและหวงแหนทรัพยากรของชาติโดยเริ่มปลูกป่าที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในกิจกรรมปลูกป่าดังกล่าวได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์โรงเรียนในเครือคณะและโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ร่วมกันทำปลูกป่า และได้รับความร่วมมือจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้าน และพระภิกษุซึ่งอยู่ในพื้นที่นั้นๆ เข้าร่วมปลูกป่า ในสวนของโรงเรียนได้ทำการปรับปรุงพื้นที่ในโรงเรียน ให้เป็นแหล่งที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ไม้ยืนต้นในป่าโดยขอกกล้าไม้จากกรมป่าไม้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม้พุ่ม ไม้ดอก ไม้สมุนไพร ไม้ น้ำ รวมทั้งจัดแหล่งน้ำพุ น้ำตก เพื่อให้นักเรียนและผู้ปกครองได้สัมผัสธรรมชาติในเขตโรงเรียน วัดอุประสงค์ ในการจัดทำสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียน คือ

- 2.1 เพื่อเป็นการสนองพระราชดำริฯ ในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรของประเทศ
- 2.2 เพื่อการพัฒนาสวนและพันธุ์ไม้ต่างๆ ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในโรงเรียน
- 2.3 เพื่อสวนพฤกษศาสตร์จะเป็นแหล่งที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และบูรณาการกับวิชาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี
- 2.4 เพื่อบุคลากรในโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ได้เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแล

2.5 เพื่อบุคลากรในโรงเรียนได้เห็นคุณค่าของธรรมชาติ มีจิตใจที่อ่อนโยน นำไปสู่การปลูกฝังคุณธรรม รวมทั้งการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

2.6 เพื่อชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สวนพฤกษศาสตร์ มีส่วนร่วมในกิจกรรมและได้ประโยชน์ จากสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียน

การดำเนินงาน สวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียน ประกอบด้วย การสำรวจพันธุ์ไม้ที่มีอยู่ในโรงเรียนและแบ่งเขตพื้นที่ออกเป็น 5 เขต ได้แก่ พื้นที่ 1 บริเวณหน้าอาคารสิรินเทพฯ ชื่อว่า “เฟื่องฟ้า มารดาณฤมลทิน สิรินเทพ” พื้นที่ 2 สนามหญ้าในโรงเรียน ชื่อว่า “ศาลาน้ำพุ บัวบอน ไทร พงไฟรอไสว” พื้นที่ 3 บริเวณสวนหย่อม ชื่อว่า “วาสนา บัวจำปา การเวก ร่มหทัย” พื้นที่ 4 หน้าอาราม(ทางเข้าโรงเรียน) ชื่อว่า “มาการิตา ชบา ไทร ใต้เงาธรรม” พื้นที่ 5 สวนอาราม ชื่อว่า “มวลมมาลี นานบ เคารพพระหฤทัย” โดยหัวหน้าพื้นที่ได้จัดทำป้ายชื่อ ข้อมูลพันธุ์ไม้ ทำทะเบียน และแต่ละพื้นที่จัดทำเพิ่มข้อมูลพันธุ์ไม้ นอกจากนี้ยังได้ใช้ประโยชน์ในการใช้จัด กิจกรรมต่อเนื่องของโครงการกระดาศา กิจกรรมต่อเนื่องของการทำปุ๋ย/ ต้นไม้ การศึกษาดูงานเกี่ยวกับพันธุ์ไม้ การเก็บพรรณไม้ การประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้จากพรรณไม้ ทางโรงเรียนมอบหมายให้ครูและนักเรียนได้มีส่วนร่วม และได้เรียนรู้พันธุ์ไม้ ดูแลพันธุ์ไม้ในพื้นที่ของตนด้วยความรับผิดชอบ

ตัวอย่างการเรียนรู้จากสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียน ในหัวข้อเรื่อง “ต้นพริกขี้หนู” ที่ทางโรงเรียนได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า พันธุ์พืชต่างๆ และนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน สรุปความรู้ ได้ดังนี้

รหัส :7-10110-003-153

ต้นไม้ประจำตัวครู: คุณครูพรทิพย์ กิจจรพล

ตำแหน่ง : ครูผู้สอน

ชื่อวิทยาศาสตร์ :Capsicum flutescens Linn.

ชื่อวงศ์ : SOLANACEAE

ชื่อสามัญ : Bird Chilli

ชื่อท้องถิ่น : พริกเต้ คีปลี่จิ้นก หมักเผ็ด

ลักษณะวิสัย : ไม้ต้น

ลักษณะทั่วไปของพริก เป็นพืชที่มีอายุได้หลายฤดู ลำต้นตั้งตรง สูงประมาณ 1-1.25 ฟุต ใบแบนเรียบเป็นมัน ดอกเป็นดอกเดี่ยวขนาดเล็ก กลีบดอกจะมีสีขาว หรือสีม่วง เกสรตัวผู้ 1-10 อัน เกสรตัวเมีย 1-2 อัน ผลหลายขนาด ผลขนาดเล็กยาวประมาณ 1-1.5 นิ้ว ลูกอ่อนสีเขียว เข้ม เมื่อแก่เป็นสีแดง การปลูกพริกชอบดินร่วนซุย และอากาศร้อน ขยายพันธุ์โดยการเพาะ เมล็ด ประโยชน์ของพริก ยอดอ่อนนำมารับประทานได้ โดยลวกเป็นผักแกลัมน้ำพริก หรือนำไปปรุงอาหารประเภทแกงจืด แกงเลียง มีสรรพคุณทางยา ขับลม ขับปัสสาวะ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ พริกเป็นพืชที่อยู่ในตระกูลโซลานาซีอี (Solanaceae) ซึ่งอยู่ในตระกูลเดียวกันกับมะเขือ มันฝรั่ง และยาสูบพืชในตระกูลนี้มีอยู่ประมาณ 90 สกุล (Genus) หรือ 2,000 ชนิด (Species) โดยทั่วไปเป็นได้ทั้งพืชล้มลุก ไม้พุ่ม และไม้ยืนต้นขนาดเล็กซึ่งกระจายอยู่ทั่วไปของโลก สำหรับพริกจัดอยู่ในสกุล Capsicum ซึ่งประกอบด้วยพืชชนิดต่างๆประมาณ 20-30 ชนิด สำหรับลักษณะทั่วไปทางพฤกษศาสตร์ศาสตร์ของพริก คือ 1) ราก พริกมีรากแก้ว ต้นพริกที่โตเต็มที่รากฝอยจะแยกออกไปในรัศมีเกินกว่า 1 เมตร และหยั่งลึกลงไปในดิน 1.20 เมตร 2) ลำต้นและกิ่ง 3) ใบพริก เป็นใบเลี้ยงคู่ ใบเป็นใบเดี่ยว 4) ดอก ลักษณะของดอกพริกเป็นดอกสมบูรณ์เพศ คือมีเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียอยู่ภายในดอกเดียวกัน 5) ผล มีทั้งผลเดี่ยวและผลกลุ่ม และ 6) เมล็ด

จากการจัดทำสวนพฤกษศาสตร์ไว้ในโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์มากในการเรียนรู้ และรักษ์ธรรมชาติ สามารถนำมาสรุปประโยชน์และคุณค่าที่นักเรียนได้รับจากศึกษาแบบบูรณาการในการเรียนรู้กับสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียน คือ นักเรียนได้ทำงาน และเสริมทักษะในการศึกษาพันธุ์ไม้ด้วยตัวเองในแทบทุกวิชา นักเรียนได้เรียนรู้ธรรมชาติของต้นไม้และรู้จักการดูแลรักษา นักเรียนได้รับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ต้นไม้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการใช้หลักการของสวนพฤกษศาสตร์ตามโครงการพระราชดำริ ได้ช่วยเสริมความรู้ให้กับนักเรียน จากศึกษาค้นคว้า สนใจในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสร้างจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ ทรัพยากรต่อไป

3. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทันสมัย และนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการให้การศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จัดเป็นหน่วยงานการศึกษาที่พัฒนาและสนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการด้าน การศึกษาของโรงเรียน วางแผนการดำเนินงานตาม

แผนยุทธศาสตร์การบริหารงานของฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ยึดหลักในการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของโรงเรียน แยกกลุ่มงานของฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศออกเป็น 5 กลุ่มงาน ได้แก่ 1) กลุ่มงานเทคโนโลยีบริหารจัดการ 2) กลุ่มงานเทคโนโลยีพัฒนาศักยภาพ 3) กลุ่มงานเทคโนโลยีประชาสัมพันธ์ 4) กลุ่มงานเทคโนโลยีบริการ และ 5) กลุ่มงานเทคโนโลยีสื่อทางการศึกษาและโสตทัศนูปกรณ์ ในแต่ละกลุ่มงาน มีรายละเอียดการดำเนินงานที่ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานหลักสูตร มีดังนี้

3.1 กลุ่มงานเทคโนโลยีบริหารจัดการ เป็นกลุ่มงานที่ดำเนินงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อตอบสนองมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ตามมาตรฐาน เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครู นักเรียน และบุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียนได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการและการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยงานและกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

3.1.1 งานบริหารจัดการการใช้ระบบเครือข่าย เป็นงานดูแลเสถียรภาพของเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตภายในโรงเรียน การออกแบบ Diagram ระบบเครือข่ายของโรงเรียน การจัดการเรื่องคุณสมบัติของอุปกรณ์ที่ใช้ในเครือข่าย การ Setup และการ Configuration ระบบเครือข่ายและ Domain Controller การสร้าง Group Policy การสร้าง User Account การกำหนดสิทธิ์ผู้ใช้งานระบบเครือข่าย การจัดการทรัพยากรในเครือข่าย การจัดการเรื่องระบบความปลอดภัย และการป้องกันการโจมตีทางระบบเครือข่าย การติดต่อประสานงานกับผู้ให้บริการเครือข่าย อินเทอร์เน็ตและผู้ใช้ระบบเครือข่ายภายในโรงเรียน การจัดทำระบบบัญชีรายชื่อผู้ใช้งานระบบเครือข่าย และการแก้ปัญหาข้อผิดพลาดต่างๆที่เกิดขึ้นบนระบบเครือข่าย

3.1.2 งานระบบบริหารงานโรงเรียน (Managements Application System) เพื่อช่วยให้การดำเนินงานจัดการด้านการศึกษาของโรงเรียนมีเสถียรภาพและมีความคล่องตัวสูงในการดำเนินงาน ประกอบด้วยระบบงานต่างๆ ดังนี้คือ งานข้อมูลนักเรียน ข้อมูลของบุคลากร งานปกครอง งานบัญชีและการเงิน งานบริหารงานห้องสมุด งานทะเบียนผลการเรียน หลักสูตร ในด้านงานวิชาการ กำหนดแผนการเรียน/หลักสูตร ในแต่ละชั้นแต่ละภาคการศึกษาที่มีการเปิดการเรียนการสอน กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้อันอยู่ในแต่ละสาระการเรียนรู้ ฯลฯ

3.2 กลุ่มงานเทคโนโลยีพัฒนาศักยภาพ เพื่อพัฒนาบุคลากรครู นักเรียนทุกคน มีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติและ

ปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ ในด้านพัฒนาครู โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรครูด้านคอมพิวเตอร์ สนับสนุนและส่งเสริมให้ ครูมีความรู้และทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อให้มีความพร้อมในการรับการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็น และนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนามาประยุกต์ในงานด้านการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานในหน้าที่พิเศษของครูได้เป็นอย่างดี ด้วยการจัดอบรม พัฒนา ใ้บุคลากรครู มีความรู้และ สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับนำไปประยุกต์ใช้ในด้าน การเรียนการสอน ในด้านการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมศักยภาพนักเรียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นักเรียนที่มีความถนัดและความสนใจด้านคอมพิวเตอร์ จะได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะเพิ่มมากขึ้น เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพ นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนการสอนมา ประยุกต์ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพ เช่น กิจกรรมแสดงความรู้และทักษะด้าน คอมพิวเตอร์ของนักเรียน การจัดส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมคอมพิวเตอร์ทั้งภายในและภายนอก โรงเรียน การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกในการจัดกิจกรรมให้ความรู้และทักษะด้าน คอมพิวเตอร์แก่นักเรียน และการสอนเสริมคอมพิวเตอร์นอกเวลาเรียนใ้แก่นักเรียน ที่มี ความสนใจตามความสมัครใจ

3.3 กลุ่มงานเทคโนโลยีประชาสัมพันธ์ เพื่อตอบสนองมาตรฐานด้านการบริหาร และการจัดการศึกษา โรงเรียนมีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการปฏิรูปการศึกษา ด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมา ประยุกต์ใช้ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน ประกอบด้วยงานต่างๆ ดังนี้ คือ งานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในเว็บไซต์โรงเรียน วารสารโรงเรียน จุลสาร ป้ายประชาสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์ ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย ฯลฯ

3.4 กลุ่มงานเทคโนโลยีบริการ เป็นกลุ่มงานที่ดำเนินกิจกรรม งาน โครงการ ในด้าน งานบริการอินเทอร์เน็ต ทุกหน่วยงานภายในโรงเรียน งานบริการเครื่องคอมพิวเตอร์ ใช้ในด้าน การเรียนการสอนและการบริหารจัดการแก่บุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียน

3.5 กลุ่มงานเทคโนโลยีสื่อทางการศึกษาและโสตทัศนูปกรณ์ เป็นโครงการกิจกรรม ที่นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาด้านสื่อการศึกษา สื่อประชาสัมพันธ์ ที่เอื้อในการ จัดการเรียนการสอน การเก็บข้อมูลกิจกรรม งานถ่ายภาพนิ่ง วิดีทัศน์เพื่อการศึกษา ฯลฯ

4. กิจกรรมชมรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองในทุกด้าน ตามศักยภาพ โรงเรียนจึงจัดให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสามารถและความถนัด ความสนใจของตนเอง ให้นักเรียนได้มีโอกาสปฏิบัติด้วยตนเอง การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น โดยนักเรียนจะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยกันในการศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงานร่วมกัน อย่างเป็นขั้นตอน นักเรียนจะเป็นผู้คิดค้นเลือกกิจกรรม ตั้งชื่อชมรม ตามที่นักเรียนถนัดและสนใจ มีการแต่งตั้งประธานมีครูเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงาน ปี 2553 มีชมรมที่สร้างสรรค์ได้อย่างน่าสนใจโดยนักเรียนดำเนินการจำนวน 39 ชมรม ดังตาราง ที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงรายชื่อชมรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

รหัส	ชื่อชมรม	ครูที่ปรึกษา	จำนวน/คน
001	Lab Girl	ครูรพีพัฒน์	14
002	ชมรมลีลาศ	ครูวารีย์	23
003	ป .ปลาสวยงาม	ครูจงดี	41
004	K.Star Dance Cover	ครูศักดิ์ชัย	50
005	พฤกษศาสตร์	ครูจันทร์ตรี	17
006	Make to Give	ครูละออง	12
007	Guide Club	ครูราภรณ์	16
008	Present of Season	ครูสายใจ	22
009	บ้านเห็ดพระฤทัย	ครูจงดี	22
010	Edutainment	ครูชามาดา ครูศิริเพ็ญ	62
011	Angle's hand for children	ครูเยาวลักษณ์	23
012	Writer	ครูจันทร์สถิต	19
013	รักษ์รอยไทย	ครูมยุรี	18
014	Show Show Show	ครูชนพร	53
015	ดนตรีไทย	ครูนันทวัน	15
016	Musical	ครูอำนาจ	40
017	Green Guide	ครูสินีนานู	78
018	สามย่าน cinema	ครูลาวรรณ	17

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รหัส	ชื่อชมรม	ครูที่ปรึกษา	จำนวน/คน
019	อาสาฯพัฒนารวมใจ	ครูจงดี้	30
020	พฤกษศาสตร์	ครูจงดี้	19
021	ใส่ลาย ป้ายสี	ครูไพบลีย์	45
022	แพทย์ทางเลือก	ครูสุกานดา	42
023	จรวดขวดน้ำ	ครูเกียรติศักดิ์	15
024	แบคมินตัน	ครูบรรเทิง	40
025	Lomography	ครูสุรกานต์	35
026	ฝึกการพูด	ครูดารณี	5
027	เพื่อนพระอาทิตย์คอนแวนต์	ครูสุทัศน์	34
028	วงโยชวาทิต	ครูทรงพล ครูประมวล	45
029	เยาวชนพลยุติธรรม	ครูเฉลิมศักดิ์	21
030	บ้านนี้มีกบ	ครูจงดี้	25
031	เยาวชนคนรักบี้ป่า	ครูเลิศศักดิ์	19
032	เด็กหลังเลนส์	ครูสุรกานต์	71
033	Music Entertainment 1	ครูสายใจ ครูนริศรา	46
034	Music Entertainment 2	ครูศรจดา	34
035	บิคลูกโป่ง	ครูอนันต์	38
036	Every things hands make	ครูปวีณา	47
037	การจัดดอกไม้	ครูพัชรกัญย์	19
038	เยาวชนคนรักบี้ป่า	ครูเลิศศักดิ์	26
039	รู้รักษ์..พิทักษ์ตน	ครูเอมอร	19

ที่มา: โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ แผนงานฝ่ายวิชาการ (2553ข)

5. โครงการยุติธรรม นำชาวพระมหากษัตริย์ร่วมเทิดไท้องค์ราชันย์

ที่มาของการจัดทำโครงการยุติธรรม นำชาวพระมหากษัตริย์ร่วมเทิดไท้องค์ราชันย์ จากปัญหาความไม่เป็นธรรมและความไม่ยุติธรรมในสังคมไทย ในปัจจุบันที่กำลังเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งนำไปสู่การเอาใจเปรียบกันของคนในสังคม และกำลังกลายเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน และปัญหาความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้น ล้วนแต่มีสาเหตุเกิดมาจากบุคคลในสังคม ขาดคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และความยุติธรรม จึงต้องมีการปลูกฝังสร้าง จิตสำนึก และสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่นักเรียนและบุคลากรของโรงเรียนพระมหากษัตริย์คอนแวนต์ทุกคน ให้มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อจะได้เป็นคนดีของสังคมต่อไปในอนาคต มีรายละเอียดในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียนและบุคลากรของโรงเรียน ดังนี้

5.1 กิจกรรม “จิตสบาย กายสงบ” ลักษณะของกิจกรรม คือ ในทุกเช้าวันอังคาร หลังจากเคารพธงชาติและก่อนเรียนจะมีการฝึกบริหารจิตและเจริญปัญญา โดยวิธีการนั่งสมาธิ และตั้งสติจะระลึกถึงความดีที่ตนจะปฏิบัติในวันนี้และสอดแทรกเรื่องคุณธรรมน่าใจเพื่อนักเรียนจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้

5.2 กิจกรรม “ธรรมะกับเยาวชน” ลักษณะของกิจกรรมคือ ทุกวันศุกร์ต้นเดือน จะนิมนต์พระสงฆ์มาบรรยายธรรมะและฝึกปฏิบัติสมาธิในโรงเรียน

5.3 กิจกรรม “เปิดโปงคนดี” ลักษณะของกิจกรรม คือการจัดตั้งเครือข่ายคณะกรรมการสรรหาและตรวจสอบคัดเลือกคนดี ที่ต้นแบบในโรงเรียน นักเรียน บุคลากรทุกคน ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนใกล้เคียงของโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ฝ่าย คือ 1) ผู้แทนครูเครือข่ายฯ 2) ผู้แทนชุมชน 3) ผู้แทนอาสาสมัครนักเรียน 4) ผู้แทนนักเรียนแกนนำ เกณฑ์คัดเลือกคนดี เกณฑ์การสรรหา พิจารณา คัดเลือกคนดี ที่ต้นแบบในโรงเรียนและชุมชน ประกอบด้วยผู้มี คุณธรรม และ จริยธรรม ในด้านมีความซื่อสัตย์สุจริต เช่น ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ซื่อสัตย์ต่อสังคม มีความยุติธรรม มีความเสียสละต่อส่วนรวมบำเพ็ญประโยชน์และบริการสังคม มีความเมตตา มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ มีความประพฤติเรียบร้อย เช่น มีมารยาท แต่งกายเรียบร้อยถูกระเบียบ กิจกรรมนี้ ส่งเสริมการทำคุณงาม ความดีทั้งในและนอกโรงเรียน และมีการประชาสัมพันธ์ที่สนับสนุน กิจกรรมนี้ “ หากคุณพบเห็นคนดีที่ไหนโปรดแจ้งกลับมาที่เรา ผู้ปณ.ชมรมหนึ่งประกายเพชร

หนึ่งเมล็ดพันธุ์คนดีโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ 94 ถนนสุนทรโกษา เขตคลองเตย กทม .10110 แล้วเราจะร่วมเปิดโปงคนดีต่อไป”

5.4 กิจกรรม “ชุ่มหัวใจนิติธรรม” ลักษณะของกิจกรรมคือ การจัดตั้งเป็นศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งข้อมูลเรียนรู้ เรื่อง คุณธรรม ความซื่อสัตย์ ยุติธรรม และความรู้ทางด้านกฎหมาย รวบรวมไว้ใน ชุ่มหัวใจนิติธรรม ในโรงเรียน

5.5 กิจกรรม “เยาวชน คนจิตอาสา” ลักษณะของกิจกรรมนี้คือ การรับสมัครเยาวชนจิตอาสาพัฒนาที่จะมาทำคุณประโยชน์เพื่อสังคมทั้งใน โรงเรียน และ ชุมชนตลาดคลองเตย เช่น การเขียนป้ายโฆษณาสินค้า และราคาสินค้าโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ให้กับกลุ่มแม่ค้าในตลาดที่สนใจและเป็นการส่งเสริมให้ผู้ซื้อและผู้ขายปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ การค้าและราคาสินค้า ให้ผู้ซื้อผู้ขายเกิดความยุติธรรมในสังคม

5.6 กิจกรรม “ตลาดนัด พอเพียง” ลักษณะของกิจกรรม คือ ในทุกสัปดาห์จะให้ นักเรียนนำสินค้าและของใช้มือสองที่ยังใช้ได้นำมาวางแผงจำหน่ายเพื่อเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง ฝึกการซื้อขายที่มีความซื่อสัตย์ยุติธรรม ทั้งในคุณภาพสินค้าและราคาและยังเป็นการสร้างรายได้ให้ตนเอง และสอนการรู้จักคุณค่าของเงิน รู้จักประหยัดและอดออม

5.7 กิจกรรม “เกม สื่อสร้างสรรค์” ลักษณะของกิจกรรมคือ นักเรียนในโรงเรียน จะช่วยกันคิดและประดิษฐ์เกม และสื่อสร้างสรรค์ที่ปลูกฝังทัศนคติที่ดีในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และยุติธรรม หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้นักเรียนได้ทดลองเล่นและแจกจ่ายให้กับชุมชนและโรงเรียนต่างๆ เป็นการทำแบบสำรวจหารูปแบบเกมและสื่อต่างๆที่ได้เหมาะสม เช่น ตัวอย่าง บ้านเศรษฐี โดยจัดเนื้อหาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม

5.8 กิจกรรม “ประกวดการพูด เรื่อง เส้นทางสู่ความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม” ลักษณะของกิจกรรมคือ การรับสมัครนักเรียนที่สนใจเข้าแข่งขัน การพูดแสดงความคิดเห็น เรื่อง เส้นทางสู่ความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม บนเวที เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความเสียหาย ภัยร้ายแรงที่เกิดจากการทุจริต ต่อต้านการทุจริต กล้าแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีค่านิยมยึดมั่นในความซื่อสัตย์และนำนักเรียนที่ชนะเลิศในโรงเรียนไปร่วมแข่งขันกับหน่วยงานอื่นต่อไป

5.9 กิจกรรม “สื่อผ่านเลนส์” ลักษณะของกิจกรรมคือ การจัดตั้งทีมงานออกลาดตระเวนในช่วงเวลาพัก เพื่อคอยจับภาพนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ดิงาม โดยทีมงานนี้จะคอยสอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียน ร่วมกับครูและฝ่ายปกครอง ถ้ามีพฤติกรรมดีและถูกต้องก็เก็บข้อมูลไว้และประกาศยกย่อง ชมเชย แต่ถ้าพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือทำผิดระเบียบของโรงเรียน ทีมงานก็จะถ่ายภาพเก็บข้อมูลและเป็นหลักฐานส่งครูประจำชั้น และฝ่ายปกครองต่อไป เพื่อการตักเตือนความประพฤติ และปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

5.10 กิจกรรม “เสริมพลังความรู้สู่กระบวนการยุติธรรม” ลักษณะของกิจกรรมคือการ จัดบอร์ด ในหัวข้อ ครอบเครื่อง เรื่องกฎหมาย เชิญวิทยากรบรรยายให้ความรู้เรื่อง กฎหมาย มีความสำคัญกับชีวิตประจำวันอย่างไร และการป้องกันภัยสังคม การแข่งขันตอบปัญหาทางกฎหมายในโรงเรียนและร่วมแข่งขันกับหน่วยงานอื่นๆ การศึกษานอกสถานที่ เช่น ศาล รัฐสภา เรือนจำ สถานีตำรวจ นิติธรรม ประจำใจ และให้นักเรียนออกมานำเสนอหน้าเสาธง 2 นาที ในเรื่องดังกล่าวที่เกี่ยวข้องเช่นในด้าน คุณธรรม และ กฎหมาย

5.11 กิจกรรม “ชุมชน สัมพันธ์” ลักษณะของกิจกรรมที่จัด เช่นงานกีฬาสัมพันธ์ ระหว่างชุมชน ผู้ปกครอง ครู นักเรียน จัดลานนิติธรรมชุมชน โดยการจัดมุมให้ความรู้และคำปรึกษาเรื่องกฎหมาย แก่ชุมชน การจัดทำป้ายโปสเตอร์ ธรรมรงค์และให้ความรู้ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น และเผยแพร่ในชุมชน

กล่าวสรุปได้ว่า กิจกรรม โครงการของโรงเรียน ที่ได้จัดขึ้น เป็นการเสริมพัฒนาให้ การเรียนรู้ของนักเรียน เกิดจากการปฏิบัติจริง ในการทำวิจัยบูรณาการ การศึกษารักษ์ธรรมชาติจากสวนพฤกษศาสตร์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และโครงการคุณธรรมจริยธรรมทำดีเพื่อในหลวง จึงเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ที่ทำให้นักเรียนได้รับการศึกษาเรียนรู้ ได้รับการพัฒนาด้านทักษะที่สอดคล้องกับเนื้อหาความรู้ในหลักสูตร

การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

ศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

ผู้วิจัยประเมินจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม โดยสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู นักเรียน และสนทนากลุ่มกับครูผู้สอน นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อการศึกษาค้นพบวิธีการ แนวทาง การดำเนินงาน ปัญหา ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียน ผู้วิจัยได้รับข้อมูลในการศึกษาทั้งหมด นำมาสรุปได้ดังต่อไปนี้

ผลความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน

1. ผลจากความคิดเห็นของผู้บริหารต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียน เกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร สรุปความคิดเห็นของผู้บริหารได้ดังนี้

1.1 ในด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน จัดตามหลักสูตรของโรงเรียน มีการพัฒนาอบรมสัมมนาครูในเรื่องหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มาก คณะผู้บริหารต่างตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จึงจัดอบรมในด้านนี้ให้กับบุคลากรทุกคนในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2551 เพื่อให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ซึ่งเป็นเป้าหมายของหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่ แต่ครูจะเหนื่อยหน่อย เพราะมีความจำเป็นที่ครูต้องรู้ ต้องทำ เพื่อจะได้นำไปสอนในชั้นเรียนได้

1.2 ด้านการพัฒนาครู เพื่อการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนได้จัดอบรมพัฒนาครูในส่วนที่เห็นว่าครูควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในปีการศึกษา 2553 จึงเปิดโอกาสให้ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดำเนินการ ปรึกษาหารือกันในกลุ่ม หัวข้อที่ต้องการพัฒนาตามความต้องการของครู อยากรู้ อยากรวมเรื่องอะไร สามารถนำเสนอได้ตามความต้องการ การติดต่อเชิญวิทยากร เช่น การอบรมเรื่องการวางแผนหน่วยการสอน เทคนิคการสอนแบบต่างๆ การวัดประเมินผลตามความเป็นจริง ฯลฯ โรงเรียนจัดงบประมาณ และสถานที่ให้ ครูจัดอบรมในวันหยุด วันเวลาแล้วแต่

จะกำหนดเอง ครูที่สังกัดในกลุ่มสาระอื่นๆ ถ้าสนใจจะเข้าอบรม สามารถมาลงชื่อเข้าอบรมได้ กับเพื่อนครู ครูสนใจอบรมกันดีมาก และชอบด้วย จากนั้นครูจะทำรายงานสรุปส่งผู้บริหาร เป็นโครงการพัฒนาครูตลอดปีการศึกษา 2553

1.3 การประชุมครู จะใช้ระบบระดมพลังสมอง ให้ครูนำเสนอความคิดเห็นในการทำงาน งานที่ครูช่วยกันคิดเป็นสิ่งที่ดี พัฒนาโรงเรียน ก็จะอนุมัติ และรู้สึกลัวผลงานจะออกมาดีด้วย ประเด็นไหน ที่จะต้องสั่งการให้ครูทำงานหนัก เพราะเป็นเกณฑ์บังคับในการพัฒนาโรงเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐาน บอกเหตุผลให้ครูเขารับทราบว่าจำเป็นงานชิ้นนี้ ครูก็ทำงานตามที่ได้รับ มอบหมายดี เช่น ปี 2553 ให้ครูทำนวัตกรรมการเรียนการสอนส่ง ให้แบ่งกลุ่ม ทำชิ้นงาน กลุ่มละ 3 คน ต่อ 1 ชิ้น และให้ออกมาแนะนำเสนอในที่ประชุม ก็ให้ครูช่วยกันประเมินผลงานของครูที่ทำ แบบให้หยอดกระดุมลงคะแนน ผู้บริหารจะไม่ลงคะแนนให้ แต่อยู่ด้วยเวลาที่ครูนำเสนอ เพราะอยากให้ผลการประเมินมาจากคุณครูมากกว่า

1.4 เกี่ยวกับระบบการจัดการนิเทศภายในของโรงเรียน การนิเทศภายในของโรงเรียน จะใช้หลักการแบบทางการและไม่ทางการ อย่างปีนี้บอกครูไว้ก่อนว่า ซิสเตอร์จะเข้าไปสังเกต การสอน โดยไม่บอกล่วงหน้า เพราะเมื่อปี 2552 บอกครูว่าจะไปนิเทศแบบไม่เป็นทางการ ครูบอก ว่ายังไม่พร้อมให้เฉพาะครูนิเทศกันเองก่อน ก็เลยไม่ได้ไป ก็ฟังครูเขานะ แต่ปีนี้บอกกับครูว่า อย่างไม่รู้ก็ต้องไปดูนิเทศการสอน ซิสเตอร์ก็ได้มีโอกาสเข้าไปสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน โดยที่ ไม่ต้องบอกครูล่วงหน้า เมื่อเข้าไปในชั้นเรียน ยังบอกเด็กเลยว่า ให้เรียนแบบปกติ เหมือนไม่มี ซิสเตอร์อยู่ อยากคุยเล่น คุยได้ตามสบาย และบอกเด็กว่าให้ลองเปรียบเทียบดูในการสอนของครู ระหว่างที่ซิสเตอร์อยู่ในห้องเรียนกับไม่อยู่ในห้องเรียน นั้น มีความแตกต่างกันอย่างไร ให้เด็ก ทำแบบประเมินด้วย ซิสเตอร์ได้นั่งสังเกตการสอนตลอดจนจบคาบเรียน ผลการดำเนินงาน พบว่า ครูทุกคนจัดการเรียนการสอนได้ดีนะ เรียบร้อยเป็นไปตามกระบวนการและหากระหว่างสอน ครูให้ข้อเท็จจริงไม่ถูกต้อง หลังจากครูสอนเสร็จจะชี้แจงให้ครูได้ทราบข้อเท็จจริง และส่งเอกสาร คั่นคว่าให้ครูไปศึกษาเลย

1.5 ด้านการอำนวยความสะดวก จัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีในการสอน คิดไว้เป็น บางห้องให้ครูได้ใช้ และมีโครงการจะปรับปรุงพัฒนาให้ครบทุกชั้นเรียน โดยเน้นเครื่องคอมพิวเตอร์ และจอ LCD (Liquid Crystal Display) เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเรียนการสอน

1.6 ด้านความคาดหวังในการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานหลักสูตร อยากให้ครูได้พัฒนาด้านจิตวิญญาณในความเป็นครูก่อน แสดงความใจดี ให้เด็กรู้ว่าครูรักเขาก่อน หากครูพัฒนาตรงจุดนี้ได้ ครูจะเก่ง เด็กก็จะได้รับความรู้ ตามมาภายหลัง ในส่วนของตรงนี้ ทางโรงเรียนก็จะพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอ

1.7 ปัญหาอุปสรรคที่พบ จะมีครูบางคนชอบบ่น แม้พยายามวางแผนการสอนอย่างดี แต่บางครั้งนักเรียนไม่สนใจเรียน ไม่คิดแก้ปัญหาเอง คอยแต่จะให้ครูบอก การสอนแบบใหม่ เสียเวลามากกว่าการบรรยาย นักเรียนรู้สึกว่ายากกว่า บางห้องจำนวนนักเรียนมาก บางครั้งเอาใจใส่ในเรื่องการทำงานไม่ทั่วถึง มีผู้ปกครองบางท่าน ชอบบ่นว่าไม่เอาใจใส่ลูกของตนมากพอ นักเรียนทำเองไม่ได้ จึงเห็นความจำเป็นที่ต้องใช้เวลาทั้งครูและนักเรียนในการปรับตัว

ในด้านปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

1. ผลการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร โรงเรียนให้ข้อมูลว่า ไม่พบปัญหาเท่าไรนัก เพราะโรงเรียนมีการเตรียมบุคลากรครูในการให้ความรู้เรื่องหลักสูตร การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ มาเป็นระยะๆ ก่อนที่ทำการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทำให้ครูมีความมั่นใจในการเตรียมการสอน ผู้บริหารโรงเรียนให้ข้อมูลกับผู้วิจัยว่า “การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน ได้จัดหลักสูตรตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางและของโรงเรียนเอง มีการพัฒนา อบรมสัมมนาครูในเรื่องหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 หลายครั้ง ครูต้องเขียนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ซึ่งเป็นเป้าหมายของหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่ ครูเตรียมการเพื่อนำไปใช้สอน” ปัญหา อุปสรรคที่พบ จะมีครูบางคนชอบบ่น เช่นงานเอกสารต้องจัดทำมาก นักเรียนไม่สนใจเรียนบ้าง แต่ยังไม่ค่อยคิดแก้ปัญหาให้กับนักเรียน ถึงวิธีการว่าทำอย่างไรให้นักเรียนสนใจเรียน ไม่ว่าจะป็นเทคนิควิธีการถ่ายทอด อยากให้ครูได้พัฒนาตรงจุดนี้มากกว่า มีผู้ปกครองบางท่านให้ข้อเสนอว่า ครูไม่รักลูกของเขา ชอบบ่นว่าลูกของเขา ไม่เอาใจใส่บ้าง เป็นต้น

2. ผลจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มกับครูผู้สอน พบว่า การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน สิ่งที่ครูได้ดำเนินการ คือ การเตรียมการสอน วางแผนการสอน ก่อนที่เข้าทำการสอนทุกครั้ง มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอน ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และแจ้งให้ผู้เรียนได้รับทราบ มีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีในการทำการสอน เช่นทฤษฎีแรงจูงใจ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิด สร้างสรรค์ผลงาน และทำงานร่วมกันเป็นทีม การเรียนรู้ร่วมกัน และการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ครูดำเนินการสอนเป็นขั้นตอน ตามลำดับของการสอน จัดกิจกรรมที่เร้าความสนใจ เนื้อหาที่สอน ทันสมัยกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน เช่น วิชาสันติศึกษา ในด้านจุดเด่นและจุดด้อย ต่อผลงานในการสอนของครู ในการดำเนินงาน ในด้านจุดเด่น พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบการบูรณาการ ทักษะกระบวนการคิด เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติ การใช้ทฤษฎีแรงจูงใจให้กับนักเรียนที่ไม่อยากทำงานส่งครู ครูมีความตั้งใจในการสอน การเอาใจใส่และติดตามผลการเรียนของนักเรียน และสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่มีปัญหาในด้านการเรียน การทำวิจัย เรื่องการศึกษาผลการอ่านคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น การทำงานเป็น ระเบียบ เน้นให้นักเรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง คิดเป็น ปฏิบัติจริงด้วยประสบการณ์ตรง และแก้ปัญหาได้ สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง การใช้เทคนิคการสอนที่สามารถให้นักเรียน ที่ความเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน และเรียนรู้ร่วมกัน จากการจัดกิจกรรม จุดด้อยที่ควรพัฒนา คือ นักเรียนยังขาดกระบวนการคิด นักเรียนขาดทักษะ การฟัง และขาดกระบวนการคิดที่เป็นระบบ การขาดความสนใจในบทเรียน สรุปบทเรียน ไม่ชัดเจน /นักเรียนขาดความกระตือรือร้น และขาดความรับผิดชอบในการทำงานส่ง นักเรียน ลอกการบ้านเพื่อน/ ปัญหาจากการเรียนซ้ำ พัฒนาการไม่เท่าทันเพื่อนในวัยเดียวกัน/ การนำอุปกรณ์ การเรียนมาไม่ครบ ทำให้การทำงานภาคปฏิบัติล่าช้า/ ปัญหาด้านทักษะการคิดคำนวณ การวิเคราะห์ โจทย์

ในด้านปัจจัยหรือวิธีการสอนที่ทำให้ครูประสบความสำเร็จในการสอน คือ การสอน โดยใช้สื่อหรือข้อมูลที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน เช่น การ์ตูน ภาพยนตร์ ทัศนศึกษา เกมหรือกีฬา/ การชื่นชมผลงานของนักเรียนอย่างเปิดเผย การติดตามผลการเรียน และแก้ปัญหานักเรียนได้ เป็นรายบุคคล /ความมุ่งมั่นในการสอน การทำงานการสอนด้วยความตั้งใจ /ความศรัทธาในวิชาชีพ ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน การเตรียมสอนที่ดี และการใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจทันสมัย การพัฒนาในด้านการเรียน ระเบียบวินัยของนักเรียนที่มีการพัฒนาการดีขึ้นตามลำดับ / นักเรียน ที่มีปมด้อย เช่นอ่านไม่คล่อง ครูส่งเสริม จัดเวลาให้ นักเรียนฝึกฝนตนเอง และมีการพัฒนาขึ้นเป็น ลำดับ ครูให้แรงเสริมด้วยคำชม เสียงปรบมือ นักเรียนจะมีความภูมิใจมาก เพื่อนในห้องเรียน จะยอมรับ /ครูเตรียมการสอนล่วงหน้า การกระตุ้นเร้าใจนักเรียน การชมเชย การพูดไพเราะกับ นักเรียน การใช้คุณธรรมจริยธรรมสอดแทรกในบทเรียน เช่นจากเรื่องจริงที่เกิดขึ้น การสอนเรื่อง บาป บุญ เป็นต้น / ครูมีการเตรียมตัวก่อนเข้าสอนทุกครั้ง การฝึกฝนระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ

การปฏิบัติจริงของนักเรียน การสร้างบรรยากาศในการสอนให้สนุกสนาน เป็นกันเอง / การเอาใจใส่และเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคล การนำเนื้อหาการสอนที่น่าสนใจและมีประโยชน์กับนักเรียนมาประยุกต์เข้ากับบทเรียน / นักเรียนมีความสนใจ ช่วยเหลือกันและกันในการทำงานกลุ่ม นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม การเล่นเกม ก่อนนำเข้าสู่การสอนเนื้อหา/นักเรียนมีความรู้จากการศึกษาเนื้อหาก่อนการเข้าเรียน/ สามารถคิดวิเคราะห์เนื้อหาในบทเรียนได้ชัดเจน /นักเรียนรักการทำกิจกรรมมากกว่าเรียนเนื้อหา/นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี ตอบคำถาม หรือสรุปเนื้อหาความรู้จากที่เรียนได้ / นักเรียนสามารถเรียนรู้จากผลการปฏิบัติงานได้หลังจากจบบทเรียน /นักเรียนสามารถเรียนรู้จากเพื่อนได้ดี กล้าแสดงความคิดเห็น

ผลการสนทนากลุ่มย่อยกับครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ความเห็นว่าปัญหาอุปสรรคส่วนใหญ่จะอยู่ที่ตัวนักเรียนในด้านพฤติกรรม การเอาใจใส่ในการเรียน และปัจจัยจากสถาบันครอบครัว

ครูคนที่ 1 “รู้สึกที่นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนน้อย อายุน้อยด้วย แต่ก่อนนี้ เด็กชั้น ป. 6 อายุเรียน ประมาณ 12-13 ปี ปัจจุบันนี้ อายุน้อย 11 ปี เท่านั้น พ่อแม่เดี๋ยวนี้มักเร่งให้ลูกเรียนไว แต่พัฒนาการของเด็กไปไม่ได้ ก็เลยไม่ค่อยสนใจให้ความสำคัญกับการเรียนเท่าไรนัก แต่ถ้าเป็นกิจกรรมนี้จะชอบมาก เวลามีกีฬาก็จะใช้เวลาในการไปซ้อมเดินมาก แบบไม่ยอมมาเข้าชั้นเรียน ทั่งๆที่ครูก็บอกว่าเมื่อถึงชั่วโมงเรียนก็ต้องมาเข้าชั้นเรียน ทำให้ต้องมีการติดตามกันตลอด”

ครูคนที่ 2 “เด็กตั้งใจเรียนเป็นบางห้อง ห้อง 1-2 ใช้เวลาเตรียมมากหน่อย ก็มีเรียนบ้างแต่ต้องควบคุม เด็กเรียนอ่อนก็มี ห้อง 2 นี้ชอบเล่น ห้อง 1 เจ็บหน่อย บางห้องเวลาครูสอนไม่ค่อยตอบได้ หรือซักถาม การสอนตามมาตรฐานหลักสูตร ครูสอนภาษาอังกฤษ คิดว่าปัญหาอยู่ที่เด็กไม่ชอบท่องศัพท์ เมื่ออยู่ที่บ้าน ครูต้องใช้เวลาในการท่องที่ห้องเรียนพร้อมกันบ้าง ก่อนที่จะสอนในคาบต่อไป ทำให้เสียเวลาเรียน”

ครูคนที่ 3 “เด็กมีปัญหาจากครอบครัว พ่อแม่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน ทำให้ไม่มีคนคอยดูแลเอาใจใส่เวลาอยู่ที่บ้าน มีผลกระทบในการเรียนพอสมควร”

ครูคนที่ 4 “เด็กรุ่นใหม่เปลี่ยนไปมาก เรียกมาถามว่าทำไมถึงทำแบบนี้ เด็กให้คำตอบไม่ได้ เรื่องการเรียนการสอน ตามมาตรฐานหลักสูตร ทำแผนเรียนรู้ตามมาตรฐานกำหนด ในเรื่องการประเมินผล น่าจะทบทวนในกรณีที่เรียนอ่อนมาก เพราะบางคนสอบซ่อม 5 ครั้งยังไม่ผ่านเลย”

ครูคนที่ 5 “เรื่องวินัยในชั้นเรียน มีปัญหาการใช้โทรศัพท์มือถือ ทำให้การสอนกระทบนิดหน่อย ขณะกำลังสอนได้ยินเสียงโทรศัพท์ จึงต้องดำเนินการก่อน ส่วนใหญ่จะให้เด็กมีความพร้อมก่อน ใช้กิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วม ที่น่าสนใจนำเข้าสู่บทเรียน เด็กก็ชอบ และสนุกสนานดี”

ครูคนที่ 6 “ครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ เด็กรุ่นใหม่นี้คือนะ อยู่ในวัยรุ่น แต่ถ้าไม่คุยก็หลงเด็กไม่ฟัง ครูบ่นเด็กก็เบื่อ ยิ่งเด็กผู้หญิงวัยรุ่นชอบเลียนแบบกัน มีหลายรูปแบบ ครูก็เหนื่อยนะ ไปบอกพ่อแม่ก็อย่าง ครูสอนที่มาดีมาก แต่มาสอนน้อง น้องไปฟ้องพี่ที่บ้านว่าครูดุบ้างอะไรบ้าง ก่อนสอนต้องอบรมก่อน เพราะเด็กไม่ฟัง เด็กบางคนก็จะบ่นเบื่อ เด็กซัดสีหน้าเมื่อถูกตำหนิจากครู ยึดความเห็นของเพื่อนเป็นเกณฑ์ จึงต้องสอนจริยธรรม ควบคู่กันไปตลอดชั่วโมง”

ปัญหาดังกล่าวนี้ผู้บริหารและครู ได้ร่วมกันปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ โดยการช่วยให้นักเรียนได้มีกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน ดูแลใกล้ชิด เป็นรายบุคคลที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ สอนและให้เหตุผลและให้คำแนะนำ และใช้คุณธรรมจริยธรรมเข้ามาช่วยฟื้นฟูบ้าง สร้างความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ครูมีการประชุมปรึกษา พูดคุย เล่าสู่กันฟังถึงความก้าวหน้าในการแก้ปัญหา และการติดต่อประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง การนัดหมายสร้างความเข้าใจในการดูแลลูกในวัยเรียน แนวทางดังกล่าวนี้ครูให้ความเห็นว่า นักเรียนก็มีความตั้งใจมากขึ้น เรียกว่าพัฒนาขึ้นบ้างแม้ไม่มากนัก ค่อยเป็นค่อยไป แต่ก็สอนให้นักเรียนได้รู้จักคิดและเห็นปัญหา สามารถแก้ปัญหาของตนเองตามที่ครูได้แนะนำ

ผลความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียน สรุปได้ว่า

1. ในด้านผลงานความสามารถของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารและผู้วิจัยพบว่า “ความภาคภูมิใจ ครูที่นี้เก่งนะ ให้ความร่วมมือดี ไม่มีต่อต้าน สั่งการให้ทำอะไรก็จะทำหมด

ในภาพรวมครูทำงานให้โรงเรียนดี จุดเด่นของโรงเรียนอย่าง เช่น 1) ในเรื่องการวิจัยบูรณาการ ทำต่อเนื่องมาป็นี่เป็นปีที่ 3 แล้ว 2) สวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน 3) งานจิตตาคิบาล อภิบาล นักเรียน บุคลากรทุกคน ในด้านจิตใจ ดี มีเมตตา ตามหลักปรัชญาของโรงเรียน ชื่อสัตย์ เมตตา วิชาเป็นเลิศ รัก เทิดทูนธรรม 4) การส่งเสริม สนับสนุน ความสามารถพิเศษของนักเรียนใน ทุกด้าน เช่น ด้านวิชาการ ความสามารถพิเศษ ด้านกีฬา ดนตรี-นาฏศิลป์ ศิลปะ คอมพิวเตอร์ ในแต่ละปี นักเรียนได้รับรางวัลมากมาย” ซึ่งโรงเรียนได้ทำการเผยแพร่ความดีงามของโรงเรียน ของนักเรียน และบุคลากรครู ไว้ในวารสารประจำเดือนของโรงเรียน เป็นการประชาสัมพันธ์และยกย่อง ให้เกียรติ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น

2. ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูและนักเรียน ให้ความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนตาม เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เป็นสิ่งที่ดี เพราะทำให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน ต่อครูและเป็นต้น ต่อคุณภาพของนักเรียน สามารถนำมาสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านโรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีระบบการจัดการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐาน บรรลุตามเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารมองเห็นความสำคัญและประโยชน์โดยตรง ที่จะทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง มีความรู้ และมีความสุขในการเรียน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจ ในระบบการศึกษาของทางโรงเรียน

2.2 ด้านครูผู้สอน ทำให้ครูกระตือรือร้นมากขึ้นและได้พัฒนาความรู้ของตนเอง ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครูได้รับความรู้ เกี่ยวกับมาตรฐานของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดที่มีความสอดคล้องกัน ซึ่งจะนำไปสู่ กระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนต่อไป ครูได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการ กระบวนการ ในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่นการสอนแบบสตอรี่ไลน์ การสอนแบบ ให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง การสอนส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ เป็นต้น นอกจากนี้ครูได้มีโอกาส ทำงาน ปรึกษาหารือกันเป็นทีมมากขึ้น ดังความคิดเห็นของครูจากการสนทนากลุ่มของครูผู้สอนว่า

ครูคนที่หนึ่งกล่าวว่า “การเน้นมาตรฐาน เป็นเป้าหมายในการเรียน ทำให้เกิด ความเข้าใจที่ชัดเจนมากขึ้นในเรื่องการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นที่ตัวนักเรียน ว่านักเรียน ต้องเรียนรู้อะไร มีความสามารถอย่างไร ตามตัวชี้วัด”

ครูคนที่สอง ให้ข้อมูลว่า “หลักสูตรนี้ดี กำหนดตัวชีวิต แยกเป็นชั้นให้ ทำให้ครูนำมาใช้สอนได้ชัดเจนมากขึ้น และครอบคลุม ความรู้ได้ดี”

ครูคนที่สาม “หลักสูตรจะเน้นให้สอน สภาพของท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รักสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ปลูกฝังนักเรียนให้รักท้องถิ่นของตนเอง และรู้เรื่อง อธิบายให้คำตอบได้ว่าท้องถิ่นที่อยู่มีอะไรที่สำคัญบ้าง”

ครูคนที่สี่ “การเรียนการสอนจะใช้เรื่องใกล้ตัว สอนเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลัก มองที่เป้าหมายจากมาตรฐาน สอนให้ตรงกับตามตัวชีวิต การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ โรงเรียนมีการเตรียมครุมา ปีนี้ เป็นปีที่ 2 อบรมเรื่องหลักสูตรบ่อยมาก”

ครูคนที่ห้า “เด็กจะค้นคว้าได้ดีมาก ทำชิ้นงาน ใช้เทคโนโลยีได้ดีมาก มีผลงานออกมา ต้องชมเด็กเลยนะ เด็กชอบเรียนรู้นอกสถานที่มาก”

2.3 ด้านนักเรียน นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของตนเองครบทุกด้าน ได้เรียนรู้ ได้มีโอกาสปฏิบัติจริง กล้าแสดงความคิดเห็น นักเรียนมีความสุขในการมาเรียน สามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ ผลจากการสนทนากลุ่ม นักเรียนให้ข้อมูลว่า

นักเรียนคนที่หนึ่ง “ครูเอาใจใส่ในการสอนดี ใช้หลักสูตรแกนกลางที่มีมาตรฐาน ครูบอกให้รู้ก่อนเรียน ทำให้อยากเรียนรู้ แต่ก็มีคนที่ไม่ค่อยตั้งใจเรียน ชอบเล่น ชอบคุย ครูก็จะเตือนก่อนสอน”

นักเรียนคนที่สอง “นักเรียนก็มีคุยกันบ้าง บางคนก็ไม่ตั้งใจเรียน เป็นเรื่องปกติ ครูจัดกิจกรรมการสอนได้น่าสนใจ ทำให้สนุกเพลิดเพลิน ได้เล่น และได้ความรู้ด้วย หนูชอบเรียน โรงเรียนนี้เอ่ยชื่อครู..ใจดีมากเลยคะ โรงเรียนมีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ใช้ค้นคว้าหาความรู้ได้มาก”

นักเรียนคนที่สาม “เรียนโรงเรียนนี้สนุก ครูสอนดี ครูสังคม เวลาครูสอน การเลือกตั้งครูจะแสดงละครให้ดู ทำให้เข้าใจง่าย ครูใช้เทคนิค วิธีการสอนหลายอย่าง เป็นกลุ่ม ทำกิจกรรมกับเพื่อนบ้าง การทำบันทึกความรู้ที่ครูสอน”

นักเรียนคนที่สี่ “เวลาที่หนูไม่เข้าใจครูจะอธิบายให้หนูจนเข้าใจ ครูเขียนบนกระดานอธิบายให้ฟัง หนูชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ครูให้ฝึกหัดทำโจทย์ แก้ปัญหาหลายข้อมาก”

ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ จากแบบสอบถาม และแบบสังเกต ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ประเมินผลใน 6 ประเด็น คือ 1) การนิเทศภายในโรงเรียน 2) ความคิดเห็นของครูจากการสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน 3) แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานของครู 4) เจตคติของนักเรียน 5) ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครอง และ 6) ระดับการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงที่เชื่อถือได้ในการจัดการเรียนการสอน มีดังต่อไปนี้

ผลบันทึกการสังเกตการนิเทศภายในโรงเรียน

ผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตการนิเทศการสอนของครูในโรงเรียน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนมีการจัดนิเทศภายในปีละ 2 ครั้ง ภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยฝ่ายวิชาการได้จัดตารางการนิเทศ และครูผู้สอนที่มีความสามารถ ในวิชานั้นๆ จะเข้าสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียนอย่างเป็นทางการ มีผลการบันทึกการสอนของครู ผู้ถูกนิเทศ ในหัวข้อต่างๆ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ในประเด็นที่ครูผู้สอน ระบุสาระสำคัญ ได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง มีการกำหนดขอบข่ายสาระการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมการเรียนสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้งมีความทันสมัย สอดคล้องกับการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ ในด้าน ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมกระบวนการคิด การดำเนินการสอนที่เป็นขั้นตอน การส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ คิดหาคำตอบได้ด้วยตนเอง และสามารถสรุปองค์ความรู้ได้

3. การบูรณาในด้านต่างๆเช่น ทักษะกระบวนการคิด บูรณาการเอกลักษณ์ของโรงเรียนในด้านคุณธรรมจริยธรรม มีการเชื่อมโยงหรือสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม และบูรณาการทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา

4. การวัดประเมินผล มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เช่น จากชิ้นงาน ผลงานของนักเรียน และกระบวนการทำงานเป็นขั้นตอน และสอดคล้องกับสาระ เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้

5. องค์ประกอบอื่นๆ เช่น บุคลิกภาพ ทักษะการพูดของครู การสื่อความกับนักเรียน ผลการบันทึกหลังจากการนิเทศ จะนำส่งฝ่ายวิชาการ เพื่อนำไปสรุป และแจ้งให้ครูผู้สอนได้รับทราบผลการสอนของครู เพื่อใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุง ให้มีมาตรฐานการสอนที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ตารางที่ 16 แสดงรายการการนิเทศภายในของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อครูผู้รับ การนิเทศ	วิชา	วันที่	เวลา	ครูผู้นิเทศการจัดกิจกรรม การเรียนรู้
ครูวชิราภรณ์	คณิตศาสตร์	ศ 30 ก.ค. 53	13.05-13.50	ครูวราภรณ์ ครูพิทยา
ครูถนัดดาวัลย์	สังคม	ศ 20 ส.ค. 53	10.50-11.30	ครูดาริกา ครูน้ำเพชร
ครูทิพย์มาศ	ภาษาไทย	อึ้ง 20 ก.ค. 53	10.30-11.20	ครูศรีรัตนา ครูสมหมาย
ครูวัฒนา	ภาษาอังกฤษ	พฤ 12 ก.ค. 53	08.30-09.20	ครูวชิราภรณ์ ครูอัจฉราวรรณ
ครูเจษฎา	วิทยาศาสตร์	พฤ 9 ก.ย. 53	09.00-09.45	ครูบังอร ครูกรรณิกา
ครูศรีรัตน์	ศิลปะ	พฤ 6 ก.ย. 53	12.00-12.50	ครูเฉลิมศรี ครูทัศนีย์
ครูศิริศักดิ์	พลศึกษา	พฤ 5 ส.ค. 53	09.20-10.10	ครูอนุกุล ครูสุภาณีกาญจน์
ครูแสงเดือน	คอมพิวเตอร์	อึ้ง 14 ก.ย. 53	11.20-10.30	ครูทวีศิลป์ ครูศิริดา

ที่มา: โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ แผนงานฝ่ายวิชาการ (2553ข)

ผลจากการจัดการเรียนการสอน ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ แสดงให้เห็นถึงการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียน ดังสรุปผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน ในคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 78.40 และ ค่าเฉลี่ยคิดเป็น 3.35 ในปีการศึกษา 2553 ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เลขที่	ร้อยละ:100	เกรดเฉลี่ย: 4	เลขที่	ร้อยละ:100	เกรดเฉลี่ย: 4
1	89.82	3.95	26	69.95	2.52
2	73.73	2.97	27	73.50	3.10
3	84.14	3.73	28	78.41	3.54
4	74.00	2.73	29	76.77	3.43
5	79.05	3.50	30	89.36	4.00
6	84.36	3.69	31	65.59	2.32
7	83.36	3.86	32	87.95	4.00
8	87.14	4.00	33	85.59	3.91
9	81.73	3.71	34	82.59	3.73
10	74.36	3.21	35	67.36	2.52
11	77.91	3.50	36	76.50	3.15
12	70.05	2.65	37	80.27	3.58
13	73.86	3.13	38	82.05	3.82
14	71.82	3.04	39	84.73	3.95
15	69.09	2.54	40	89.50	4.00
16	89.09	4.00	41	73.82	3.17
17	81.45	3.80	42	72.05	2.89
18	72.86	2.82	43	86.82	3.91
19	85.05	3.91	44	87.45	4.00
20	80.77	3.73	45	79.36	3.60
21	67.41	2.41	46	71.82	2.95
22	68.86	2.54	47	59.77	1.56
23	77.14	3.26	48	80.18	3.41
24	83.64	3.78	49	69.59	2.67
25	77.82	3.45	50	90.45	4.00
ผลภาพรวมทั้งหมดคิดเป็น		ค่าร้อยละ 78.40			ค่าเฉลี่ย 3.35

ที่มา: โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ แผนงานฝ่ายวิชาการ (2553ข)

ผลการสังเกตการสอน ในชั้นเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากครูผู้สอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คนร่วมกับครูผู้สอนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ครูที่อยู่ในสังกัดกลุ่มวิชาเดียวกัน ได้เข้าไปสังเกตการสอนของครู ร่วมกับผู้วิจัย ผลการศึกษาสามารถนำมาสรุปได้ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงผลการประเมิน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในชั้นเรียน

ขอบข่าย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ระดับการปฏิบัติ			
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ควรพัฒนา
	4	3	2	1
1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
1.1 ระบุสาระสำคัญ เป้าหมายในการเรียน ชัดเจน	5	3	-	-
1.2 กำหนดขอบข่ายสาระการเรียนรู้ รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเกณฑ์มาตรฐาน ตัวชี้วัด	6	2		
1.3 สาระการเรียนรู้มีความทันสมัย สอดคล้องกับการนำไปใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน/ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	5	3		
1.4 กำหนดเวลาเหมาะสมกับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้	3	5		
คิดเป็นค่าเฉลี่ย		3.68		
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ : มุ่งเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้				
2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมกระบวนการคิดให้แก่ผู้เรียน	5	3		
2.2 ดำเนินการสอนเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกลมกลืนการสื่อสารความหมายของครูชัดเจน	5	3		
2.3 กิจกรรมการเรียนรู้สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล	2	6	-	-
2.4 นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติคิดหาคำตอบได้ด้วยตนเอง	5	3	-	-

ตารางที่ 18 (ต่อ)

(n=8)

ขอบข่าย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ระดับการปฏิบัติ			
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ควรพัฒนา
	4	3	2	1
2.5 มีสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น	5	3	-	-
2.6 บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิดกล้าทำและแสดงออกอย่างเหมาะสม	3	5	-	-
2.7 นักเรียนสนุกสนาน ตั้งใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้	4	4	-	-
2.8 นักเรียนมีความรู้เข้าใจและสรุปองค์ความรู้ได้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย	3	5	-	-
				3.45
3. บูรณาการทักษะกระบวนการคิด คุณธรรมจริยธรรม				
3.1 มีการเชื่อมโยงหรือสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม	1	7	-	-
3.2 มีการเชื่อมโยงบูรณาการทักษะกระบวนการคิด	3	5	-	-
				คิดเป็นค่าเฉลี่ย
				3.24
4. การวัดประเมินผล				
4.1 มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เช่น จากชิ้นงาน ผลงานนักเรียน กระบวนการ	4	4	-	-
4.2 มีการวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสม สอดคล้องกับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้และมีเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสม	5	3	-	-
				คิดเป็นค่าเฉลี่ย
				3.56

ตารางที่ 18 (ต่อ)

(n=8)

ขอบข่าย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ระดับการปฏิบัติ			
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ควรพัฒนา
	4	3	2	1
5. องค์ประกอบอื่นๆ				
5.1 การใช้คำพูดที่เหมาะสม และสร้างกำลังใจแก่นักเรียน	4	4	-	-
5.2 มีบุคลิกที่น่าเลื่อมใส ศรัทธา เหมาะสมกับการเป็นครู กระตือรือร้นและตั้งใจจริง	6	2	-	-
คิดเป็นค่าเฉลี่ย		3.68		
ผลรวมคิดเป็นค่าเฉลี่ยทั้งหมด		3.52		

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกด้าน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.52 โดยในด้านการเขียนแผนการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.68 ในเรื่องการระบุสาระสำคัญ เป้าหมายในการเรียน ชัดเจน การกำหนดขอบข่ายสาระการเรียนรู้ รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเกณฑ์มาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ มีความทันสมัย สอดคล้องกับการนำไปใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน นำไปใช้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และการกำหนดเวลาเหมาะสมกับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ และ ในเรื่องขององค์ประกอบอื่นๆ ในเรื่องการใช้คำพูดที่เหมาะสม และสร้างกำลังใจแก่นักเรียน ครูมีบุคลิกที่น่าเลื่อมใส ศรัทธา เหมาะสมกับการเป็นครู กระตือรือร้น และตั้งใจจริง ครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.45 ในเรื่องกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดให้นักเรียน นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ คิดหาคำตอบได้ด้วยตนเอง มีสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น และครูดำเนินการสอนเป็นขั้นตอนต่อเนื่อง กลมกลืน การสื่อสารความหมายของครูชัดเจน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิดกล้าทำและแสดงออกอย่างเหมาะสม นักเรียนสนุกสนาน ตั้งใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และนักเรียนมีความรู้เข้าใจและสรุปองค์ความรู้ได้

ในด้านบูรณาการทักษะกระบวนการคิด คุณธรรมจริยธรรม ครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.24 ในเรื่องการเชื่อมโยงหรือสอดแทรก คุณธรรมจริยธรรม และ บูรณาการทักษะ กระบวนการคิด ในด้านการวัดและประเมินผล คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.56 ในประเด็นของการวัด ประเมินผล สอดคล้องกับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินผลตามสภาพจริงเช่น จากชิ้นงาน ผลงานนักเรียน อย่างเป็นกระบวนการ

ผลสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ในชั้นเรียน

ผลสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ในชั้นเรียน ของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 จำนวน 8 คน ในประเด็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู การแบ่งปันความรู้ เทคนิค วิธีการ และการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูได้นำเสนอความคิดเห็น สรุปได้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการดำเนินการสอนเป็นขั้นตอนต่อเนื่อง สอดคล้องกับ แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมที่ครูจัดเอื้อต่อการเรียนรู้และนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม แสดง ความคิดเห็นตลอดเวลาที่ครูสอน ครูจะใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกในการตอบคำถามครู มีสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และทำให้นักเรียนได้อยู่ในกระบวนการคิดตลอดเวลาที่ครู ทำการสอน
2. ครูพูดเสียงดัง ฟังชัดเจนและนำเข้าสู่บทเรียนได้ดีมาก นักเรียนเข้าใจและสนใจ ในเนื้อหาที่เรียนและมีความเข้าใจ สามารถตอบคำถามของครูได้ กิจกรรมการสอนส่งเสริมทักษะ กระบวนการคิดให้แก่ นักเรียน บรรยากาศในห้องเรียนสนุกสนาน นักเรียนเรียนรู้ด้วยการเล่นเกม อย่างมีความสุข คุณครูดูแลนักเรียน ควบคุมชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนเข้าใจและ สร้างองค์ความรู้ได้ ครูสอนสนุกสนาน บุคลิกเหมาะสมกับการเป็นครู ครูมีความตั้งใจในการสอน
3. คำพูดของครูทำให้นักเรียนสนใจ ฟังแล้วสนุกและสบายใจ ทำให้นักเรียนสนใจเรียนรู้ อย่างสนุกสนาน มีอุปกรณ์การสอนดี เหมาะสมกับเนื้อหา และเหมาะสมกับนักเรียนดี ครูเตรียมการสอนมาอย่างดีไม่มีบกพร่อง

4. ครูใช้เทคนิคการสอนที่ทำให้ให้นักเรียน ต้องสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมากกว่า การบรรยายบอกเล่า กิจกรรมทำให้นักเรียนต้องคิด ร่วมกันวางแผน วิเคราะห์ ออกแบบ เพื่อให้ได้ข้อสรุป องค์ความรู้ที่ครูต้องการสอน จุดเด่นจึงเน้นเหมือนนักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะ และแบบแผนในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ไม่ใช่ฟังจากครูอย่างเดียว นักเรียนเรียนรู้ว่าการได้มาซึ่งคำตอบสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การรู้จักการเปรียบเทียบของ 2 สิ่งที่แตกต่างกัน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ และนำไปปฏิบัติได้จริง ด้วยการวิเคราะห์ นักเรียนมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ในการทำแบบทดสอบ กิจกรรมที่ครูเตรียมมาให้ให้นักเรียนทำ ไปงา จัดแบ่งแยก ให้เกิดการเปรียบเทียบให้นักเรียนเห็น ได้ชัดเจน

5. ครูใช้สื่อการสอนที่หลากหลายดี นักเรียนได้ออกมาทำกิจกรรม โดยการสัมผัสของจริง ที่ครูเตรียมมา ทำให้นักเรียนได้ช่วยระดมความคิดในกลุ่มของนักเรียนเพื่อเรียนรู้และตอบคำถาม ได้ถูกต้อง

6. คุณครูจะให้กำลังใจเด็กเสมอเมื่อเด็กนักเรียนทำดี หรือยังทำงานชิ้นนั้นไม่สำเร็จ และทุกครั้งเพื่อนนักเรียนออกไปแสดง พุดหน้าชั้นเรียน ทุกคนจะปรบมือชมเชย และครูจะสอน เรื่องระเบียบวินัย ครูได้ให้นักเรียนออกมาสาธิตทำทางการแสดงตามเนื้อหาวิชา เช่นเรื่องมารยาท ขันพื้นฐาน การเคารพผู้ใหญ่ และให้นักเรียนทุกคนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง นักเรียนได้เรียนรู้ วิธีการคิดของเพื่อน ได้เห็นแบบอย่างหลากหลายในการนำเสนอผลงานของเพื่อนๆ

ผลความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของครู

ผลความคิดเห็นของครูในแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานต่อการจัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ของครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนใน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน ของครูตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร 2) กระบวนการจัดการเรียนการสอน 3) นวัตกรรมที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการวัดและประเมินผลในการเรียนรู้ของนักเรียน 5) การจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อพัฒนานักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในด้านคุณภาพของผู้เรียนและ 6) ด้านการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศเพื่อระบบงานและการจัดการเรียนการสอนของครู ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมความคิดเห็นของครูผู้สอน สรุปได้ข้อมูลดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร

1.1 ด้านดี คือ มาตรฐานของหลักสูตรช่วยเป็นแม่แบบในการจัดการเรียนการสอน เป็นกรอบของหลักสูตรในการให้ครูไปใช้วางแผนการสอน การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรแกนกลาง ของกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึง โรงเรียนสามารถเพิ่มหลักสูตรท้องถิ่นได้ ครูวางแผนจัดการเรียนการสอน ช่วยให้ครู ทำงานอย่างเป็นระบบ มีแนวทางในการสอนตามมาตรฐานหลักสูตร โดยใช้มาตรฐานเป็นเกณฑ์การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ทำให้ครู มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจนและไปในทางเดียวกัน ครูสามารถจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของนักเรียน เกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรทำให้ครูผู้สอนยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมได้เหมาะสม ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ครูจัดการเรียนการสอนได้ครบตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดขอบข่ายของเนื้อหา หลักสูตรได้ครอบคลุม เป็นผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนา มีศักยภาพ นักเรียนมีความรู้ มีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีคุณธรรมจริยธรรม มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน

1.2 ด้านที่ควรพัฒนา คือ ครูควรทำการวิจัยเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละข้อในทุกๆ ปี การศึกษา โรงเรียนในกรุงเทพ จัดหลักสูตรท้องถิ่นได้ยาก ถ้าเป็นไปได้ ครูควรร่วมกันกำหนดหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกันและให้มีความชัดเจนมากขึ้น หลักสูตรมีการซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระสำคัญในระดับประถมศึกษา เนื้อหาซ้ำซ้อน บางสาระเหมือนกันหลายชั้น ควรมีปรับและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่นของนักเรียน ครูควรสอนเน้นที่ตัวนักเรียน และฝึกให้นักเรียนรักการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การจัดทำหลักสูตร ควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับสถานศึกษา ความแตกต่างของนักเรียน แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียน สภาพแวดล้อม ความแตกต่างของสภาพท้องถิ่น เช่นการหาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียน การศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อการวางแผนการจัดการเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู

2.1 ด้านดี คือ การที่คุณครูใช้กระบวนการสอนที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนได้ง่ายขึ้น นักเรียนสนุกในการเรียน ไม่เบื่อ ครูได้รับการพัฒนาเทคนิคการสอน หลากหลายรูปแบบ มีระบบและขั้นตอนในการวางแผนการสอน ครูเตรียมการสอน ล่วงหน้า ก่อนเข้าสอนและดำเนินการสอนได้ตรงตามแผนการสอน การสอนเนื้อหาใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนจากง่ายไปยาก ทำให้การสอนตรงตามเป้าหมายและจุดประสงค์ นักเรียนได้รับการพัฒนาในทุกด้าน เป็นต้น ด้านสติปัญญาและสังคม เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้ครูทราบถึงศักยภาพของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน เพื่อที่จะได้ทำการเสริมพัฒนาให้ดีขึ้น นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีบทบาท นักเรียนมีความสุขในการเรียน นักเรียนกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น

2.2 ด้านที่ควรพัฒนา คือครูทุกท่านควรนำเสนอเรื่องกระบวนการเรียนการสอน ที่ประสบความสำเร็จในเพื่อนครูฟังในทุกๆปี เพื่อร่วมในการพัฒนาเทคนิควิธีการสอนไปใช้ได้จริงในชั้นเรียน ควรมีการสอนที่หลากหลายรูปแบบเพื่อพัฒนาทางด้านการสอน การค้นคว้าจัดทำเนื้อหาเพิ่มเติมให้ครูผู้สอน ผู้เรียน ได้เรียนรู้และเป็นแนวในการเสริมความรู้ ควรจัดให้เหมาะสมกับวัยและความพร้อมในการเรียน เพราะนักเรียนมีความแตกต่างกัน ให้นักเรียนสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และกล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็น การจัดทำใบความรู้เสริมให้กับนักเรียน เชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาเสริมความรู้เพิ่มเติม และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

3. สื่อที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3.1 ด้านดี คือเป็นสื่อที่สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจ นำไปใช้ได้ มากกว่าการอธิบายเป็นคำพูด ให้ครูทำงานวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ครูสอนวิชาคณิตศาสตร์ จะฝึก การบวกลบ คูณ หาร โดยใช้แบบฝึกนักเรียนก่อนเรียน 10 นาที ทุกวันที่เรียนคณิตศาสตร์ และฝึกให้นักเรียนวิเคราะห์ โจทย์ การฝึกแต่งโจทย์ปัญหาเป็นการพัฒนาให้การเรียนน่าสนใจมากขึ้นด้วยตนเอง จัดนวัตกรรมการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนทำให้ เรียนได้ดี การสอนน่าสนใจ เข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น นักเรียนสนุกกับการเรียนรู้ ได้เรียนรู้นวัตกรรมที่ทันสมัย ไม่น่าเบื่อในการเรียน นักเรียนสนใจ และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้ครูมีทักษะในการทำและ

ใช้เทคนิคสื่อใหม่ๆ มาเป็นนวัตกรรม เป็นการพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจเนื้อหาที่เรียน มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการเรียน ได้ดีในทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้

3.2 ด้านที่ควรพัฒนา คือ ควรจัดโครงการ กำหนดระยะเวลาในการผลิตสื่อของครู การนำไปใช้ควรให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง และสามารถใช้ได้กับนักเรียน ทุกคน ครูควรสร้างนวัตกรรมการสอนที่แปลกแนวใหม่ๆ การจัดอบรมทำสื่อและนวัตกรรมโดย ผู้เชี่ยวชาญ ครูควรพัฒนาและศึกษาในการทำนวัตกรรมการเรียนการสอน ศึกษาวิธีใช้และใช้ให้ คุ่มค่า ทำนวัตกรรมที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน การคิดค้นทำงานวิจัย เพื่อมาทำนวัตกรรม ใหม่ๆ มาใช้ในการเรียน อบรมเทคนิคการสอนให้กับครูผู้สอน และนวัตกรรมควรเน้นในเรื่อง กระบวนการคิดให้กับผู้เรียน และการช่วยพัฒนานักเรียนที่บกพร่องในการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

4. ด้านการวัดและประเมินผลในการเรียนของนักเรียน

4.1 ด้านดี คือการวัด ประเมินผล สามารถบอกเกณฑ์ ระดับคุณภาพ ความสำเร็จได้ อย่างชัดเจน ครูสามารถวัดตามตัวชี้วัดได้ครบทุกตัว ไม่หลงประเด็นแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โรงเรียนออกแบบสมุดบันทึกการลงคะแนนอย่างละเอียดดี มีการวัดและประเมินผลก่อน ระหว่าง เรียน และหลังเรียน และวัดตามจุดประสงค์ที่หลักสูตรกำหนด เมื่อนักเรียนไม่ผ่านจุดประสงค์ ต้องมีการซ่อมให้ผ่านจุดประสงค์นั้น มีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายวิธี และมีเครื่องมือ เป็นเกณฑ์ในการวัดและประเมิน มีความชัดเจนและประเมินผลนักเรียนได้ง่ายขึ้น ได้ตามเกณฑ์ ที่กำหนด ทำให้ครูรับทราบถึงปัญหาในการเรียนของนักเรียน สามารถค้นพบแนวทางเพื่อพัฒนา นักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ครูสามารถประเมินได้ตามตัวชี้วัดได้ชัดเจนทำให้ครอบคลุมการเรียน การสอนของนักเรียนและรู้ถึงศักยภาพของนักเรียน จัดให้มีการประเมินในสภาพจริง

4.2 ด้านที่ควรพัฒนา คือการลดความละเอียดในการประเมิน เพื่อให้สะดวกในการ เรียนการสอน การประเมินบางจุดประสงค์ ยังไม่สามารถวัดความสามารถของนักเรียนได้ครบ ทุกด้านจะเน้นไปที่การพัฒนาด้านทักษะมากกว่าวิเคราะห์ ปรับแบบประเมินให้เหมาะกับศักยภาพ ของนักเรียน นักเรียนบางคนยังไม่มี ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง ในการประเมินควรมี การประเมินแบบอิงกลุ่ม หรือแยกกลุ่มนักเรียน เก่ง ปานกลาง ช้า การวัดและประเมินผลบางอย่าง ไม่สามารถวัดเป็นระดับคะแนนได้หรือระดับคุณภาพได้ ควรจะดูจากความก้าวหน้าของผู้เรียน

สามารถพัฒนาขึ้นได้ นักเรียนบางคน ขาดความรับผิดชอบ ทำให้ผลการเรียนต่ำ ต้องมีการแก้ไข ข้อบกพร่องเป็นรายบุคคล

5. การจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อ พัฒนานักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของ สมศ.

5.1 ด้านดี คือ ทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูทุกท่านมีมาตรฐานในระดับเดียว ทำให้การพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ครูได้ศึกษาเกณฑ์มาตรฐานร่วมกันเพื่อจัดการเรียน การสอนได้ตามเกณฑ์ของ สมศ. มีการทำนวัตกรรมและงานวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอน ของครู มีแหล่งการเรียนรู้ที่มากและต้องฝึกเน้นให้นักเรียนมีกระบวนการคิด มีการจัดทำวิจัย และนวัตกรรมในการเรียนการสอนการจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก ทำให้นักเรียนได้มีการพัฒนา มากขึ้น สามารถปรับประยุกต์ให้เหมาะสมทุกด้านให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ทำให้ต้อง จัดการเรียนการสอนให้ครบตามหลักสูตร และเน้นให้นักเรียนมีทักษะในการดำเนินชีวิต ในการ ศึกษาขั้นสูงต่อไป ทำให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียนได้ทราบถึงความรู้ ความสามารถของนักเรียน ได้เน้นการเรียนที่จะต้องศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการ คิดอย่างมีระบบมากขึ้น ครูมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ นำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

5.2 ด้านที่ควรพัฒนา คือ ควรมีการประชุมศึกษา อย่างละเอียดเพื่อให้บุคลากร เป็นต้น ครู ได้เข้าใจ ทราบถึงเกณฑ์มาตรฐานของ สมศ. วางแผนเพื่อเตรียมประเมินนักเรียนและตั้งเป้าหมาย ตามเกณฑ์มาตรฐานของ สมศ. การจัดเนื้อหาให้เป็นระบบและเหมาะกับวัยของนักเรียน นักเรียน ยังขาดความกระตือรือร้นยังไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาตนเอง ควรเน้นที่ตัวนักเรียน ในด้าน ความรู้และทักษะ แบบต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

6. ด้านการใช้เทคโนโลยี เพื่อระบบงานและการเรียนการสอนของครู

6.1 ด้านดี คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอน สามารถ ค้นหา เรียกดู ข้อมูลและนำมาพัฒนาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โรงเรียนสนับสนุนส่งเสริมอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ช่วยในการสอน สามารถใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลต่างๆเพื่อมาเป็นแนวทางในการสอน และหาความรู้ใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้กับการสอนได้ดี ครูใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อในการสอนให้เด็ก เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน และสืบค้น

ข้อมูลได้หลากหลายมากขึ้น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สะดวกและรวดเร็ว ทำให้การสอนน่าสนใจ นักเรียนเข้าใจมากขึ้น นักเรียนไม่เบื่อหน่ายในการเรียนแต่ละวิชา และครูได้รับการพัฒนาตนเอง ในการใช้สื่อด้วย นักเรียนค้นคว้าได้ด้วยตนเองและเปิดโอกาสให้อิสระเสรี ทำให้นักเรียน มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำผลงาน สามารถใช้ในการค้นคว้าเนื้อหาการเรียนให้รอบรู้กว้างขึ้น นักเรียนจะกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นสิ่งจูงใจทำให้นักเรียน อยากรับรู้ตลอดเวลา เป็นต้น การทำผลงานนำเสนอ พาวเวอร์พอยท์ ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน ได้อย่างรวดเร็ว ครูไม่เหนื่อยในการสอน

6.2 ด้านที่ควรพัฒนา คือ ควรมีการเก็บข้อมูล การเรียนการสอนของครูทุกท่าน โดยข้อมูลต้องเป็นปัจจุบัน การพัฒนาครูอาวุโส ครูผู้สอนจะต้องมีการพัฒนาตนเองให้ทันต่อ เทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้สอนให้ท้าทายนักเรียน สนใจเรียนครูต้องศึกษาการใช้เทคโนโลยีให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จัดอบรมด้านการใช้สื่อที่ปรับเปลี่ยนตามยุคตลอดเวลา จัดให้มีสื่อ เทคโนโลยีในการเรียนได้มากขึ้น

7. ข้อเสนอแนะอื่นๆ มีข้อคิดเห็นในด้านครูผู้สอน จะต้องพัฒนาตนเองในการใช้ เทคโนโลยีให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยการอบรมหรือหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ให้มากขึ้น คุณครูผู้สอนท่านหนึ่ง ทำการสอนมานาน 16 ปี ให้ข้อมูลกับผู้วิจัยว่า “ครูสอนคณิตศาสตร์ จะใช้ อุปกรณ์การสอนมากทำให้เด็กเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น หากไม่ต้องใช้อุปกรณ์ก็จะใช้การย่ำซ้ำทวน บ่อยๆ ให้หลายรอบ เพราะเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกัน เป็นเด็กพิเศษ ในกรณีที่ไม่มีเอกสารไม่มี อุปกรณ์ จากตัวอย่างการสอนทศนิยมจะหาโบว์ซัวร์เกี่ยวกับผลไม้ต่างๆ ในนั้นจะมีทศนิยมคิดไว้หมด ในรูปก็จะมีทั้งไทย อังกฤษก็จะสอนทั้งไทย อังกฤษ เป็นการสอนแบบบูรณาการไปด้วย ในด้านการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน สามารถจัดได้ตรง ทำให้เด็กเข้าใจเรียนรู้ ได้เร็วขึ้น เด็กเรามีหลายประเภทเรียนอ่อนก็มี เรียนเก่งก็หลายคน บางคนต้องสนใจเป็นพิเศษหน่อย ส่วนใหญ่ ครูจะเรียกมาที่โต๊ะ 4-5 คน ให้นักเรียนได้มานั่งทำ และฝึกทำบ่อยๆ ย้ำทวนบ่อยๆ ในด้านคุณภาพของผู้เรียนมี บางคนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เป็นต้นในวิชาคณิตศาสตร์ ในเรื่องของ กระบวนการเรียนการสอน ในช่วง 50 นาที ครูต้องปรับ แต่ตอนพิเศษเต็มที่มากกว่า จะมี หลากหลายรูปแบบมาก จะทำดีกว่าทุกตอน จริงๆอยากทำแบบนี้ทุกครั้ง แต่บางทีเวลาไม่อำนวย ในเรื่องของการประเมินผล เด็กผ่านหมดทุกคน ก่อนครูทำการสอน ให้เด็กกลับสมองทุกชั่วโมง วันละ 10 ข้อ ทุกครั้งที่ครูเข้าสอน ปัญหาในการสอน เด็กบางคนย่ำซ้ำทวนแล้วก็ยังไม่รู้เรื่อง มีรูป ก็แล้ว อุปกรณ์ก็แล้ว อยากให้ทางบ้านช่วยติดตามให้นักเรียนทำการบ้านบ้าง ห้ามลอกการบ้าน

ทำไมไม่ได้ให้ถามครู ครูให้เบอร์โทรศัพท์นักเรียนเลย ไม่เข้าใจ สามารถโทรมาถามครูได้ การเรียนการสอนของโรงเรียนเราเรียนคืออยู่แล้ว ถ้าจะให้ดียิ่งขึ้นต้องลดกิจกรรมเพราะกิจกรรมบางครั้งเยอะไป ทำให้วิชาการอ่อน เวลาเรียนมีน้อย เพราะครูทำอย่างเต็มที่แล้ว ครูมีความสุขดีในการสอน”

ผลเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผล เจตคติของนักเรียน ต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามจำนวน 10 ข้อ เพื่อสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน เกี่ยวกับเจตคติความรู้สึกรู้สึกต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียน สรุปได้ว่านักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยใน การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ประกอบด้วยหลักสูตรมีเนื้อหาความรู้ที่เรียนแล้วได้ประโยชน์ มีการปฏิบัติจริง จัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม การนำเสนอสิ่งที่ศึกษาค้นคว้ามาหน้าชั้นเรียน การใช้สื่ออุปกรณ์ นวัตกรรมการสอนของครู การใช้เทคโนโลยีการสอน และการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานปรากฏผลดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 แสดงเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

รายการความคิดเห็น	แสดงความรู้สึกรู้สึกเจตคติ			
	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. นักเรียนชอบ การจัดการเรียนการสอนของครู	48	99.00	2	1.00
2. นักเรียนคิดว่าสาระและทักษะที่ได้จากการเรียนมีประโยชน์	48	99.00	2	1.00
3. นักเรียนชอบกิจกรรมการเรียนที่มีการปฏิบัติจริง	48	99.00	2	1.00
4. นักเรียนได้มีโอกาส เลือกทำกิจกรรมหรือชิ้นงานตามความถนัด ความสนใจของตน	42	96.00	8	4.00
5. นักเรียนชอบเวลาเรียนเพราะได้ทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน	43	97.00	7	3.50

ตารางที่ 19 (ต่อ)

(n = 50)

รายการความคิดเห็น	แสดงความรู้สึกเจตคติ			
	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. นักเรียนชอบที่ได้มีโอกาสนำเสนอรายงานการศึกษา ค้นคว้าหน้าชั้นเรียน	48	99.00	2	1.00
7. นักเรียนชอบเรียน ที่ครูใช้สื่อ อุปกรณ์ ประกอบ การสอน	45	97.50	5	2.50
8. ครูมีการวัดและประเมินผลในการเรียนของนักเรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลายวิธี	44	97.00	6	3.00
9. นักเรียนได้มีโอกาสใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ในการค้นคว้าหาความรู้	49	99.50	1	0.50
10. นักเรียน คิดว่ามีความกระตือรือร้นในการจัดการเรียน การสอนมากขึ้นเมื่อต้องการพัฒนาการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน การประกันคุณภาพภายในและภายนอก โรงเรียน	49	99.50	1	0.50
ผลคิดเป็นร้อยละ	98.25		1.75	

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 98.25 เห็นด้วยในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียน มีนักเรียนร้อยละ 99.50 เห็นด้วยในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อการค้นคว้าหาความรู้และกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น เมื่อต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน การประกันคุณภาพภายในและภายนอกโรงเรียน มีนักเรียน ร้อยละ 99.00 เห็นด้วยในสาระและทักษะที่ได้จากการเรียน มีเนื้อหาความรู้ที่ได้ประโยชน์ และมีโอกาสนำเสนอรายงานการศึกษาค้นคว้าหน้าชั้นเรียน มีนักเรียนร้อยละ 97.50 เห็นด้วยที่ครูใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน นักเรียนร้อยละ 97.00 เห็นด้วย กับการเรียนเพราะได้ทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน การวัดและประเมินผล มีหลากหลายวิธี และมีนักเรียนร้อยละ 96.00 เห็นด้วยกับการเลือกทำกิจกรรมหรือชิ้นงานตามความถนัดและความสนใจของตนเอง

สรุปได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่ เห็นด้วยในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตร ในประเด็นของหลักสูตรมีสาระ เนื้อหาความรู้ที่เรียนแล้วได้ประโยชน์ มีการปฏิบัติจริง ครูจัดการสอนที่เน้นความถนัดและความสนใจ จัดกิจกรรม ทำงานกลุ่มกับเพื่อน มีโอกาสนำเสนอ สิ่งที่ ค้นคว้ามาหน้าชั้นเรียน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอนของครู การใช้เทคโนโลยี ค้นคว้าหาความรู้ และการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในและภายนอก และมีรายละเอียดของข้อคำถามปลายเปิด ให้เหตุผลสนับสนุนดังต่อไปนี้

1. นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 99 เห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรของโรงเรียน เหตุผลเพราะ ครูมีความเข้มงวดในการสอน ทำให้เข้าใจหลักสูตรได้ลึกซึ้ง การเรียนน่าสนใจ มีความรู้มากขึ้น ไม่ต้องเขียนเยอะ และเนื้อหาคุณแล้วเข้าใจ สั้นได้ใจความรู้ลึก เรียนแล้วเข้าใจมากขึ้น มีความสุขในการเรียน ทำให้คะแนนสอบดีขึ้น หลักสูตรมีความเป็น ระเบียบ ชัดเจน มีการสอนที่ทำให้เด็กคิดวิเคราะห์ คุณครูสอนเข้าใจทำให้ชอบการเรียน มีกิจกรรม ในการเรียนเพิ่มมากขึ้น ได้เรียนเยอะ หลักสูตรแน่นกว่าปีก่อนๆ มีการทดลองและปฏิบัติจริง มีการจัดแบบเรียนการสอนแบบใหม่ เอาใจใส่นักเรียนที่เรียนไม่เก่งเป็นพิเศษ เรียนแล้ว มีความสุข เนื้อหาตรงตามเหตุการณ์ปัจจุบัน ครูสอนดีได้ความรู้มาก นักเรียนไม่เห็นด้วย คิดเป็น ร้อยละ 1 เพราะครูต้องมีกิจกรรมหลากหลายรูปแบบให้เลือกทำตามความถนัด ความสนใจ ต้องเข้ากลุ่มและใช้ความสามารถของตนเองในงานของกลุ่ม เพื่อนบางคนไม่ได้ช่วยกลุ่มด้วย

2. นักเรียน เห็นด้วยกับสาระ ทักษะที่ได้จากการเรียนมีเนื้อหาความรู้ได้ประโยชน์ คิดเป็น ร้อยละ 99 เหตุผล เพราะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ได้รับประโยชน์มาก ทำให้เข้าใจง่าย มีเนื้อหาเยอะดี มีการเรียนการสอนแบบใหม่ๆ หลักสูตรใหม่ดีกว่าหลักสูตรเก่า ทำให้รู้เรื่อง มากขึ้น ได้เรียนรู้จากครูมากกว่าเดิม สามารถนำไปใช้ในอนาคตได้ เวลาครูสอนมีกิจกรรมอื่นมา แทรกความรู้ด้วย หลักสูตรการเรียนการสอน มีเนื้อหาครอบคลุมและใกล้ตัว เรียนรู้ในสิ่งที่ไม่เคย เรียนมาก่อน มีเกร็ดความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา มีคุณธรรมสอดแทรกในบทเรียน นอกจากได้เรียนรู้ ในหลักสูตรแล้วยังได้รับความรู้เกี่ยวกับข่าวสารบ้านเมือง นักเรียนไม่เห็นด้วย คิดเป็น ร้อยละ 1 สาเหตุเพราะ ควรจะมีกิจกรรมนำเข้าสู่การเรียนที่ทำให้นักเรียนสนใจ เข้าใจมากกว่านี้

3. นักเรียน เห็นด้วย กิจกรรมการเรียนที่มีการปฏิบัติจริง คิดเป็นร้อยละ 99 เหตุผลเพราะ ได้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ สนุกกว่าเดิม ทำให้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ได้มากขึ้น ได้ลองปฏิบัติจริง และรู้วิธีปฏิบัติ ทำให้จำได้ดีเข้าใจได้ง่าย ได้มีประสบการณ์ตรง ทุกคนทำ

กิจกรรมอย่างเต็มที่ ทำให้การเรียนมีระเบียบ มีประสิทธิภาพ เรียนรู้อย่างครบถ้วนเข้มข้นมากขึ้น เรียนรู้ขั้นตอน วัฏจักร ทำให้จำได้แม่นยำ นักเรียนไม่เห็นด้วย ต่อกิจกรรมการเรียน ที่มีการปฏิบัติจริง คิดเป็นร้อยละ 1 สาเหตุ เพราะครูดูแลไม่ทั่วถึง และไม่เข้าใจในการทำกิจกรรม

4. นักเรียน เห็นด้วยได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมหรือชิ้นงานตามความถนัด ความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 96 เหตุผลเพราะได้รับการเอาใจใส่ในการเรียน ครูสอนดี เรียนแล้วได้ความรู้ ได้เรียนรู้ภาษามากขึ้น ทำให้นักเรียนสนใจเรียน ได้เข้าใจเนื้อหาความรู้ หากครูใส่ใจแล้วทำให้เข้าใจการเรียน ได้ง่าย ทำให้นักเรียนรู้สึกว่ามีค่าสำคัญ นักเรียนคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น เป็นเรื่องดีที่ผู้สอนเห็นความสำคัญของผู้เรียน ทำให้ได้มีส่วนร่วมในการเรียนมีความกระตือรือร้น ครูทำให้เห็น เน้นสิ่งที่นักเรียนยังไม่เข้าใจในการเรียนได้ รู้เรื่องมากขึ้น ได้เรียนในสิ่งที่อยากเรียน ทำให้นักเรียนบางคนที่ไม่เก่ง ได้พัฒนาขึ้น ได้รู้จักบทบาทของตัวเอง นักเรียนไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 4 สาเหตุเพราะไม่ค่อยเห็นคุณค่าของนักเรียน เหนื่อย ไม่ชอบเรียนอาจหนักเกินไป เข้มงวดเกินไป บางครั้งอาจเน้นไปที่คนใดคนหนึ่ง เรียนแล้วเกิดความเครียดครูจะจกลงใจ

5. นักเรียน เห็นด้วยกับการเรียนที่ได้ทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 97 เหตุผล เพราะได้ช่วยกันทำงาน เรียนรู้ถึงความสามัคคี ทำให้งานเสร็จเร็ว ทำงานร่วมกัน รู้จักความเป็นผู้นำ และความเสียสละ ทำให้เห็นถึงมิตรภาพนักเรียนจะช่วยเหลือกันและสนุกได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้กระชับมิตรได้ช่วยกันคิดและทำงาน ฝึกความสามัคคี ได้เรียนรู้งานในกลุ่ม สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน มีความสุขกับการทำงานร่วมกัน ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม มีการวางแผนงาน ได้ไปหาข้อมูลนอกหนังสือ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นักเรียนไม่เห็นด้วยกับการเรียนที่ได้ทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 3.50 เพราะบางคนไม่ช่วยอะไร ชอบงานเดี่ยวมากกว่า บางคนไม่ช่วยทำ คนในกลุ่มไม่มีความสามัคคี บางคนไม่ทำงานมา ทำให้คนอื่นต้องเสียคะแนน

6. นักเรียน เห็นด้วยที่มีโอกาสนำเสนอรายงานการศึกษาค้นคว้าหน้าชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 99 เหตุผลเพราะ ได้แสดงออก ทำให้ได้ความรู้เพิ่มเติม ได้ความรู้รอบตัวเพิ่มขึ้น ฝึกกล้าแสดงออกได้รับความรู้ใหม่ๆเพิ่มเติมสนุกและเพื่อนได้รู้ด้วย สอนดี ได้ค้นคว้าหาความรู้นอกห้องเรียนกล้าแสดงออกต่อหน้าคนที่เราไม่รู้จัก เมื่อเราหาความรู้มาพูดหน้าชั้นเรียน เราต้องหาความรู้ก่อนออกมาพูดถือเป็นการหาความรู้ทางตรง ได้ฝึกการพูด และทบทวนบทเรียนที่ค้นคว้า

มาได้ความรู้เพิ่มเติมจากการรายงานของเพื่อนและของตนเอง นักเรียนไม่เห็นด้วย กับนำเสนอ รายงานการศึกษาค้นคว้าหน้าชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 1 สาเหตุเพราะรู้สึกอายน ไม่กล้าแสดงออก ไม่ชอบรายงานหน้าห้อง

7. นักเรียนเห็นด้วย การใช้สื่อ อุปกรณ์ ในการสอนของครู คิดเป็นร้อยละ 97.50 เหตุผล เพราะ ได้มีความรู้ใหม่ ได้สัมผัสสิ่งของ ทำให้ครูสอนสะดวกดีและสนุกในการเรียน เข้าใจได้ง่ายขึ้น มีความทันสมัย มีสิ่งแปลกใหม่ มีกระบวนการทำให้เข้าใจง่าย ได้เห็นภาพจริง แต่บางวิชา ไม่มีการใช้สื่อ นักเรียนไม่เห็นด้วยในการใช้สื่อ อุปกรณ์ การสอนของครู คิดเป็นร้อยละ 2.50 สาเหตุเพราะ ครูไม่ค่อยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและอ่านหนังสือ ทำให้เสียเวลาเล็กน้อยไม่มีอะไรใหม่ๆ ถ้าหลัง และไม่คอยทันสมัยเท่าที่ควร

8. นักเรียน เห็นด้วย ในการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายวิธี คิดเป็นร้อยละ 97 เหตุผลเพราะ ได้ประเมินว่าตนเองควรปรับปรุงตนเองตรงไหน เรียนดี ได้รู้ความดีของตัวเอง ได้รู้ถึงความตั้งใจของเรา ได้มีสิทธิ์ออกความคิดเห็น ได้รู้ว่าใครคะแนนเท่าไร ทำให้นักเรียน มีความกระตือรือร้นตลอดเวลา ทำให้รู้ถึงข้อบกพร่องของตนเอง ได้รู้การพัฒนาในการเรียนว่า มีประสิทธิภาพมากแค่ไหน โรงเรียนจะได้รับรู้ว่านักเรียนมีคุณภาพอย่างไร จะได้เป็นการวัดความรู้ ของตนเอง นักเรียนไม่เห็นด้วยการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายวิธี คิดเป็นร้อยละ 3 เพราะ ทำให้เสียเวลาทำอย่างอื่น ไม่ได้จัดลำดับที่ให้ ต้อง 60 เปอร์เซ็นต์จึงผ่าน การประเมินไม่ค่อย ถูกต้อง ข้อสอบง่ายเกินไป ไม่สามารถวัดความรู้ของนักเรียน ใช้ข้อสอบในโรงเรียนเท่านั้นเกณฑ์ สูงเกินไป

9. นักเรียน ได้เรียนรู้การใช้เทคโนโลยี ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้คิดเป็นร้อยละ 99.50 เหตุผลเพราะ ได้เรียนรู้กับเทคโนโลยีใหม่ๆ มีความสะดวก เรียนสนุกกับคอมพิวเตอร์ เพลิดเพลิน นำการเรียนได้ดี ได้เล่นเกม มีความทันสมัย ได้รู้จักสื่อใหม่ๆ ได้ฝึกพิมพ์ มีการปรับปรุง ที่ดีมาก ครูใจดี ฝึกความก้าวหน้า สอนการใช้โปรแกรมอย่างเข้าใจ คิดสร้างสรรค์ ได้หาความรู้ ทางอินเทอร์เน็ต นักเรียนไม่เห็นด้วย ในโอกาสการใช้เทคโนโลยี ในการค้นคว้าหาความรู้ คิดเป็น ร้อยละ 0.50 สาเหตุเพราะ โปรแกรมต่างๆยังไม่ค่อยพร้อม

10. นักเรียนเห็นด้วย ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนตามเกณฑ์ มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในและภายนอกโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 99.50 เหตุผลเพราะ

ได้เปลี่ยนรูปแบบการสอนใหม่ๆ สนุก ได้ออกนอกสถานที่ ได้รู้เรื่องภายนอกเป็นอย่างไร ทำให้นักเรียนเข้าใจกับการสอนได้ง่ายขึ้น มีการเรียนการสอนที่เข้าใจง่าย รวดเร็ว เข้าใจทั้งหมดอย่างดี ทำให้คะแนนสอบดีขึ้น เป็นระบบมากกว่าเดิมมีความปลอดภัย มีความสะอาด ครูสอนได้ดีขึ้น มีความก้าวหน้าในการสอนมาก ทำให้มีการพัฒนาตลอดเวลา เพิ่มคุณภาพในการเรียน มีกิจกรรมเพิ่มขึ้น ทำให้มีความสมบูรณ์ในการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนขึ้นไปเรื่อยๆ นักเรียนเก่งขึ้น โรงเรียนจะได้ก้าวหน้า นักเรียนจะได้มีคุณภาพ ทำให้นักเรียนมีความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน นักเรียนไม่ชอบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในและภายนอกโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.50 เพราะโรงเรียนเข้มงวดเกินไป

11. อื่นๆ ครูฝึกความกล้าแสดงออก อยากให้มีกิจกรรมเยอะ ให้แต่ละห้องมีจอแบนใหญ่ ติดผนัง และมีประตูเลื่อนอัตโนมัติ ชอบ โรงเรียนนี้ อยากให้เห็นเรื่องการตรงต่อเวลาเป็นเรื่องสำคัญ เช่นการส่งงาน วิชาพลศึกษาอยากให้มีอุปกรณ์ตามจำนวนนักเรียน อยากให้เน้นทางด้านจริยธรรมมากกว่านี้ อยากให้เน้นวิชาคอมพิวเตอร์ อยากให้เน้นกิจกรรมวิทยาศาสตร์และพัฒนากิจกรรมต่างๆ

ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม จำนวน 15 ข้อ ไปสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน ในด้านหลักสูตร ความดีงาม ความรู้ ความสามารถ ทักษะ การนำไปประยุกต์ใช้ จากการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร ผลการศึกษาแสดงไว้ในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 แสดงระดับความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอน

(n=50)

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	10	36	4	-	-
2. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง	21	20	8	1	-
3. มีความคิดสร้างสรรค์	25	17	8	-	-

ตารางที่ 20 (ต่อ)

(n=50)

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน ค้นคว้าด้วยตนเอง	15	25	9	1	-
5. มีความรู้เป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ	17	22	11	-	-
6. มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี	19	26	4	-	-
7. มีวิธีคิดและวิธีทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์	20	25	5	-	-
8. มีทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์	12	20	12	6	-
9. มีทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	21	23	5	1	-
10. มีทักษะการคิดและการสร้างปัญญา	21	22	6	1	-
11. มีทักษะในการดำเนินชีวิต นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	17	23	10	-	-
13. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพดีและบุคลิกที่ดี	17	21	10	2	-
14. ได้พัฒนาจินตนาการ ในการแสดงออกทางด้านดนตรี กีฬาและศิลปะ	26	20	4	-	-
15. เข้าใจประวัติศาสตร์ชาติไทยภูมิใจในความเป็นไทย รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม	27	19	4	-	-
16. เป็นพลเมืองดี มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	25	21	3	1	-
ผลรวมคิดเป็นค่าเฉลี่ย			4.22		

จากตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียน การสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.22 ได้แก่ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าและมีวินัยในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน เขียน และการค้นคว้าด้วยตนเอง มีความรู้เป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยี มีวิธีคิดและวิธีทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีทักษะและกระบวนการทาง คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มีทักษะการคิดและการสร้างปัญญา มีทักษะในการดำเนินชีวิต นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกที่ดี ได้พัฒนาจินตนาการในการแสดงออกทางด้านดนตรี กีฬาและศิลปะ เป็นพลเมืองดี มีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ส่วนในเรื่องความเข้าใจในประวัติศาสตร์ชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม นักเรียนมีความพึงพอใจ ในระดับมากที่สุด

ผลความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน

ผลความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดการเรียน การสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของ ผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร โดยนำแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อไปสอบถามผู้ปกครองนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน ผลการรวบรวมระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน แสดงไว้ในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 แสดงระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

(n=50)

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ท่านได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน ของโรงเรียน	8	26	13	2	1
2. เนื้อหาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มและสาระเพิ่มเติม มีความเหมาะสมต่อการเรียนของนักเรียน	7	32	9	2	1

ตารางที่ 21 (ต่อ)

(n=50)

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
3. ท่านคิดว่านักเรียนมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ การอยู่ในสังคม	10	22	17	1	-
4. หลักสูตรและสาระการเรียนรู้มีความหลากหลาย มุ่งพัฒนา นักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ตามความถนัดของนักเรียน	9	25	14	2	-
5. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความหลากหลาย ตามความสามารถ และความต้องการของนักเรียน	8	28	12	3	-
6. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ต่างๆของโรงเรียน	11	25	13	-	1
7. สภาพแวดล้อมบรรยากาศภายในโรงเรียน มีส่วนเอื้อต่อการเรียนรู้ ของนักเรียน	8	23	17	1	1
8. โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ และสื่อต่างๆที่เหมาะสมกับสภาพ และจำนวนนักเรียน	10	25	13	2	-
9. การวัดผลประเมินผล สามารถประเมินพัฒนาการของนักเรียน ได้อย่างเหมาะสม	13	26	7	4	-
10. การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ของโรงเรียน	9	25	13	3	-
ผลรวมคิดเป็นค่าเฉลี่ย					3.89

จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวมผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.89 ได้แก่ การได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน เนื้อหาในแต่ละกลุ่ม สาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มและสาระเพิ่มเติมมีความเหมาะสมต่อการเรียนของนักเรียน นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ การอยู่ในสังคม หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ มีความหลากหลาย มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ตามความถนัดของนักเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความหลากหลาย ตามความสามารถและความต้องการของนักเรียน โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

สภาพแวดล้อมบรรยากาศภายในโรงเรียน มีส่วนเอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ และสื่อต่างๆที่เหมาะสมกับสภาพและจำนวนนักเรียน การวัดผลประเมินผล สามารถประเมิน พัฒนาการของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม และโรงเรียนจัดการเรียนการสอน ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ของหลักสูตร

ผู้ปกครองได้นำเสนอความคิดเห็นแบบปลายเปิด ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียน การสอน การวัดประเมินผลและอื่นๆ ซึ่งมีแนวคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ในการพัฒนา สรุปได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร ด้านหลักสูตรดีทุกอย่างแล้ว ดีมาก โรงเรียนจัดการเรียนการสอน ได้ตามหลักสูตรของโรงเรียน แต่ควรเน้นเนื้อหาเพิ่มเติม ควรจะมีเพิ่มหลักสูตรภาษาจีนไว้ใน หลักสูตรบังคับตั้งแต่ประถมต้น ไม่ควรอยู่ในวิชาสาระเพิ่มเติมอย่างเดียว เนื่องจากเป็นภาษาที่ 3 ที่น่าจะนำไปใช้ในอนาคตให้มีเนื้อหาเข้มข้นมากขึ้น อยากให้พัฒนาด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์ อยากให้มีการสอนเรื่องนอกโรงเรียนเกี่ยวกับสังคมมากกว่านี้ ควรเพิ่มความเข้มข้นในวิชา คณิตศาสตร์ ควรจัดความถนัดของนักเรียนนอกเหนือจากวิชาการให้มากขึ้น ควรเน้นเรื่องศีลธรรม และมารยาทในการพูดคุยของนักเรียนให้น่ารักกว่านี้ การบ้านมากจนไม่มีเวลาอ่านหนังสือ ควรแจกแจงหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทราบเป็นทางการ

2. กิจกรรมการเรียนการสอน มีความเหมาะสม ดีมาก ทำเอกสารสรุปแต่ละวิชาและ มีการทวนซ้ำให้กับเด็กฝึกทำโจทย์บ่อยๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพให้แก่เด็กในวันข้างหน้า โรงเรียนจัดปฏิบัติได้มากขึ้น อยากให้มีกิจกรรมมากกว่านี้ อยากให้มีการไปทัศนศึกษาร่วมกัน นักเรียนและผู้ปกครองให้มากขึ้น เน้นความคิดสร้างสรรค์ การแสดงออก ความคิดริเริ่ม การยอมรับ ความคิดที่แตกต่าง ควรเน้นการปฏิบัติจริงให้มาก กิจกรรมออกต่างจังหวัดมากไป ครูช่วยใส่ใจเด็ก ที่เรียนอ่อนให้หลายๆหน่อย ไม่ใช่สนใจแต่เด็กที่เรียนเก่งเท่านั้น ควรมีกิจกรรมในการเรียนการสอน ให้มากขึ้น เพื่อให้ทำเป็นและเข้าใจมากขึ้น เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม เพิ่มกิจกรรมที่ทำประโยชน์ เพื่อสังคมมากๆ และกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตใจมากๆ

3. การวัดผลและประเมินผล ดีมากได้มาตรฐาน ดีที่มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อให้เด็กๆแก้ไขข้อบกพร่อง มีความเหมาะสม ควรให้ความสำคัญในการตรงต่อเวลา การจัดส่ง งานตรงเวลา ความคิดสร้างสรรค์ ควรมีการวัดผลและประเมินผลคุณครูผู้สอนด้วยว่าถ่ายทอด ความรู้ให้นักเรียนเข้าใจได้มากน้อยแค่ไหน ควรมีการทดสอบทุกครั้งเมื่อเรียนจบในแต่ละเรื่อง

เพื่อประเมินว่ามีความเข้าใจมากน้อยแค่ไหนจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น ให้มีการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลาย อยากให้โรงเรียนจัดประชุมเพื่อแจ้งข้อมูลเรื่องมาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานรายวิชาและการสอนในแต่ละชั้นปีว่าดำเนินการอย่างไรบ้าง

4. อื่นๆ ผู้ปกครองนักเรียนนำเสนอ โรงเรียนควรส่งเสริมเรื่องกีฬาหลายๆประเภท มีงบประมาณมาช่วย การอบรมเรื่องกิริยามารยาทที่ดีให้กับนักเรียนหลายๆหน่วย ให้นักเรียนช่วยกันรักษาความสะอาดให้มากกว่านี้ และการดูแลเอาใจใส่ของโรงเรียนดี

ผลระดับการปฏิบัติงานของครูผู้สอน

ผลจากระดับการปฏิบัติงานของครูต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร โดยนำแบบสอบถามที่มีข้อความทั้งหมด 34 ข้อ ใน 5 หัวเรื่องไปสอบถามครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 13 ท่าน ผลการศึกษาแสดงไว้ในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 แสดงระดับการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนการสอน

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
(n=13)					
1. ด้านการออกแบบหน่วยการเรียนรู้กับ มาตรฐานการเรียนรู้					
1) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด	8	5	-	-	-
2) กำหนดประเด็น หรือ หัวเรื่องจากสภาพปัญหาหรือสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ	4	4	5	-	-
3) เชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้ กับตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	6	7	-	-	-
4) กำหนดตัวชี้วัดได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	7	6	-	-	-
5) สาระการเรียนรู้ ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม	9	4	-	-	-
	คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.33				

ตารางที่ 22 (ต่อ)

(n=13)

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
2. ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้					
1) สอดคล้องกับแนวทางจัดการศึกษาของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 .	8	5	-	-	-
2) คำนึงถึงพัฒนาการของนักเรียน วิธีการเรียน และความสนใจ	3	8	2	-	-
3) มีรูปแบบที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1	11	1	-	-
4) คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	2	6	4	1	-
5) พัฒนาการทางด้านสติปัญญา	3	9	1	-	-
6) เน้นความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	4	9	-	-	-
7) บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้และระหว่างกลุ่มสาระ การเรียนรู้	1	8	3	1	-
	คิดเป็นค่าเฉลี่ย				3.99
3. ด้าน กิจกรรมการเรียนการสอน					
1) กิจกรรมตอบสนองกับตัวชี้วัดตามมาตรฐานการเรียนรู้	3	10	-	-	-
2) นำเทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ ซึ่งจะนำผู้เรียน ไปสู่การสร้าง ชิ้นงาน/ภาระงาน	1	10	2	-	-
3) ใช้กระบวนการตามธรรมชาติวิชาและคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ในหน่วยการเรียนรู้	2	9	2	-	-
4) พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะกระบวนการที่หลากหลาย	3	6	4	-	-
5) สร้างและพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะการอ่านและคิดวิเคราะห์	4	6	3	-	-
6) กระตุ้นให้นักเรียนได้ค้นพบ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	2	8	3	-	-
7) ให้นักเรียนได้เรียนรู้ และปฏิบัติอย่างมีขั้นตอนหรือเป็น กระบวนการ	2	10	1	-	-
8) ให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรง สัมพันธ์กับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	3	6	2	-	-
9) ให้นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	3	8	2	-	-
	คิดเป็นค่าเฉลี่ย				3.90

ตารางที่ 22 (ต่อ)

(n=13)

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
4. ด้านสื่อการเรียนการสอน					
1) จัดสื่อที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้	1	7	5	-	-
2) จัดสื่อให้นักเรียนมีโอกาสศึกษา และได้รับความรู้จากสื่อด้วยตนเอง	-	6	7	-	-
3) กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียน	1	11	1	-	-
4) เลือกสื่อการสอน ได้เหมาะสมกับบทเรียนและชั้นของการสอน	2	9	2	-	-
5) ใช้สื่อได้อย่าง เหมาะสมกับวัยและสติปัญญาของนักเรียน	2	8	3	-	-
6) จัดหา สื่อที่ทำให้นักเรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากที่สุด เกิดทักษะในการหาความรู้จากอุปกรณ์การเรียน	2	4	7	-	-
7) นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง และเกิดแนวคิดเข้าใจบทเรียนจดจำเรื่องราว และสิ่งต่าง ๆ ได้นาน ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว	2	9	2	-	-
	คิดเป็นค่าเฉลี่ย				3.81
5. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้					
1) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง	2	5	6	-	-
2) นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินเพื่อน	1	5	5	2	-
3) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินนักเรียน	1	4	5	2	1
4) ประเมินผลความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล	3	7	3	-	-
5) ประเมินผลงานนักเรียนตามสภาพจริง	5	8	-	-	-
6) ใช้ผลการประเมินเพื่อการพัฒนา	2	10	1	-	-
	คิดเป็นค่าเฉลี่ย				3.83
	ผลรวมทั้งหมด 5 ด้านคิดเป็นค่าเฉลี่ย				3.97

จากตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวมครูมีระดับการปฏิบัติงานทางด้านการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ในอยู่ในระดับการปฏิบัติได้มาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.97 สรุปผลในแต่ละด้านได้ดังนี้

1. ในด้านการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติได้มากที่สุด ในเรื่องการกำหนดตัวชี้วัดได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ส่วนในเรื่องการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด การกำหนดประเด็น หรือ หัวเรื่องจากสภาพปัญหาหรือสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ การเชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้ กับตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติได้มาก
2. ในด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติมากในเรื่องสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 คำนี้ถึงพัฒนาการของนักเรียน วิธีการเรียนและความสนใจ มีรูปแบบที่หลากหลายระหว่างบุคคล พัฒนาการทางด้านสติปัญญา และเน้นความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ในเรื่องของการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูมีระดับการปฏิบัติได้ปานกลาง
3. ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ครูมีระดับการปฏิบัติมากได้แก่ จัดกิจกรรมตอบสนองกับตัวชี้วัดตามมาตรฐานการเรียนรู้ นำเทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ ซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่การสร้าง ชิ้นงาน ภาระงาน ใช้กระบวนการตามธรรมชาติวิชาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดในหน่วยการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะกระบวนการที่หลากหลาย สร้างและพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะการอ่านและคิดวิเคราะห์ กระตุ้นให้นักเรียนได้ค้นพบ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และให้นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ในเรื่องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ และปฏิบัติอย่างมีขั้นตอนหรือเป็นกระบวนการ ครูมีระดับการปฏิบัติได้ปานกลาง
4. ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูมีระดับการปฏิบัติได้มาก ได้แก่ จัดสื่อที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ให้นักเรียนมีโอกาสศึกษา และได้รับความรู้จากสื่อด้วยตนเอง กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียน เลือกสื่อการสอนได้เหมาะสมกับ

บทเรียนและขั้นของการสอน ใช้สื่อได้อย่าง เหมาะสมกับวัยและสติปัญญาของนักเรียน จัดหา สื่อ ที่ทำให้นักเรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากที่สุด เกิดทักษะในการหาความรู้ด้วยตนเองจากอุปกรณ์การเรียน และนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง เกิดแนวคิด เข้าใจ บทเรียนจดจำเรื่องราว และสิ่งต่าง ๆ ได้นาน ใ้ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว

5. ในด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติได้มาก ได้แก่ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง ประเมินเพื่อน ประเมินผลความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล ประเมินผลงานนักเรียนตามสภาพจริง และใช้ผลการประเมินเพื่อการพัฒนา ส่วนในเรื่องของการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน ครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติได้ปานกลาง

ข้อวิจารณ์

การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ตรีศึกษาโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ นำผลข้อมูลที่ได้รับ จากการศึกษา และประเมินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน มาสรุปเป็นข้อเด่นและข้อควรปรับปรุง ตามความคิดเห็นของผู้วิจัยจากข้อมูลที่ได้รับไว้ ดังนี้

ข้อที่ดีเด่น

1. โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์จัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญา วิสัยทัศน์ นโยบาย ภารกิจ โดยการกำหนด ความหมาย อุดมการณ์ ข้อปฏิบัติ โดยให้บุคลากร และนักเรียน เข้าใจและนำความหมายเหล่านี้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มีทิศทางเดียวกัน ในกิจกรรม โครงการ สร้างแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และตั้งใจในการศึกษาเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ตามเป้าหมายของหลักสูตรได้ และการประเมินผลจากกิจกรรมเป็นสิ่งที่จำเป็นและสนับสนุน อย่างยิ่งเพื่อเพิ่มคุณลักษณะที่ดีให้กับนักเรียนจากการฝึกปฏิบัติ

2. โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ มีเอกลักษณ์ในความเป็นโรงเรียนคาทอลิกอย่างชัดเจน ในการจัดการศึกษาเพื่อชีวิต สู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยยึดหลักคำสอน ทางศาสนา นโยบาย ของสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย) ที่กล่าวไว้ว่า “บุคคลแห่งการเรียนรู้ ชุมชนที่รักและเอื้อ ออาทร มุ่งสู่ความเป็นเลิศแห่งความเป็นมนุษย์ ตามหลักพระคริสตธรรม” (สมาคมสภาการศึกษา

คาทอลิก (แห่งประเทศไทย), 2552ก) เพื่อพัฒนานักเรียนให้สมบูรณ์ ภารกิจของโรงเรียนพระหฤทัย คอนแวนต์ จึงมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในเรื่อง การส่งเสริมกิจกรรม โครงการ ในรูปแบบของงาน ฝ่ายจิตตาศาสนา และ ฝ่ายบุคลาภิบาล ในกิจกรรม เน้น ข้อปฏิบัติในด้านความรับผิดชอบ และมีวินัย เคารพในกฎระเบียบของโรงเรียน การบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ดังพระคำรัสขององค์สมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอลที่ 2 ได้ทรงกล่าวถึงในเรื่องการจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกไว้ว่า “โรงเรียนคาทอลิกควรเน้นให้นักเรียน ไม่เห็นแก่ตัว แต่เพียงมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม” และ “ธรรมชาติโดยแท้ของโรงเรียนคาทอลิก มิได้มีเป้าหมายที่การให้ความรู้และการฝึกทักษะเท่านั้น แต่ที่สำคัญกว่าคือการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ถึงชีวิตที่เป็นองค์รวม หล่อหลอมด้วยคำสอนจากพระวรสาร คือคำสอนของพระเยซูเจ้าที่ว่า ให้รักพระเป็นเจ้าและรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง” (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (แห่งประเทศไทย), 2551) ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า โรงเรียนดำเนินการได้อย่างดี ในการจัดการศึกษาแบบคาทอลิก จึงได้รับความนิยมนจากบุคลากรของโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง และในท่ามกลางสังคม ที่ให้การยอมรับในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเข้าสู่ปีที่ 75 ในปี พ.ศ. 2554

3. โรงเรียนโดยการนำของผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำหลักสูตร ศึกษาพิจารณาจากเกณฑ์มาตรฐานใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ ทำให้การสอนของครู มีระดับคุณภาพปฏิบัติได้มาก ที่มีการศึกษา ทำความเข้าใจหลักสูตร จัดระบบเนื้อหาความรู้ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตร ตามเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ ผลที่ได้รับคือ ผู้บริหาร ผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อระบบการจัดการเรียนการสอน ที่นำมาตรฐานมาใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดการเรียนการสอน และประเมินผล คุณภาพของผู้เรียน ตามเป้าหมาย นโยบายการจัดการศึกษาของ ชาติ และเกณฑ์มาตรฐานใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ จึงส่งผลให้นักเรียน มีความสุขในการเรียนรู้

4. การบูรณาการความรู้ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กับการพัฒนาความรู้ความสามารถ โรงเรียนจัดการเรียนการสอนใช้วิธีการให้ความรู้ที่หลากหลาย จากกิจกรรม โครงการของโรงเรียน ได้อย่างเป็นรูปธรรม เน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนให้ความสำคัญในเรื่องเนื้อหา ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ที่สอดคล้องกับหลักสูตร วิทยุปัญญา กับสาระมาตรฐานหลักสูตร ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีครูเป็นผู้นำ และเป็นที่ปรึกษาให้นักเรียน เช่นตัวอย่างจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จากโครงการอัจฉริยะวาทศิลป์ เช่น

การประกวดเล่านิทาน พิธีกรน้อยโครงการจิตอาสา เช่น เพื่อนช่วยเพื่อนชวนกันอ่านนวนิยายมาฟัง ลานศิลป์ ถิ่นภาษาไทย โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การประกวดอ่านร้อยแก้ว การประกวดอ่านร้อยกรอง โครงการหมอภาษาพัฒนาเยาวชน โครงการลายมือสวยด้วยมือเรา ส่งเสริม การพัฒนาลายมือ และการประกวดคัดลายมือ โครงการค่ายเสริมสร้างเยาวชนคนเก่ง โครงการ อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย ส่งเสริม การฝึกอบรมมารยาทงามตามแบบไทย การประกวด มารยาทไทย การส่งเสริมเอกลักษณ์ไทย และจัดประเพณีลอยกระทง เป็นต้น จากกิจกรรมที่สอน ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริง จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสุขกับการเรียนรู้ และในขณะเดียวกันได้รับความรู้ จากการฝึกทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การสอนจากหลักสูตรการพหุปัญญาของครู จึงทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพทั้งครบ คือด้านสติปัญญา การพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และอยู่กับผู้อื่นอย่างมีความสุข

5. ผลการสอบถามความพึงพอใจ นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวมผู้ปกครอง มีความความพึงพอใจต่อหลักสูตร และการจัดการเรียน การสอนอยู่ในระดับ มาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.89 ทั้งนี้ ผู้ปกครองให้เหตุผลว่า หลักสูตร เนื้อหา ในแต่ละกลุ่มสาระ และเพิ่มเติม เหมาะสมในการพัฒนาการด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์และ สังคม ส่งเสริมความถนัด ความสนใจของนักเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอื้อในการเรียนรู้ จึงส่งผลเช่นเดียวกัน ที่นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.22 แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนจัดการเรียนการสอนได้มาตรฐานนักเรียนมีคุณภาพ ความรู้และผู้ปกครองพึงพอใจ

6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและ โรงเรียนเริ่มตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการวิจัยเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฟังพาดำซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้วิจัยเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สภาพการดำเนินงาน ปัญหาที่พบในการนำความรู้ที่เป็น ทฤษฎีนำไปสู่การปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริงและนำไปใช้ได้จริงในงานวิจัย ทั้งครูและผู้วิจัย ยังต้อง ศึกษา ทำความเข้าใจในมาตรฐานหลักสูตร ระบบการบริหารจัดการด้านวิชาการ ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัย และครูเข้าใจขั้นตอน ระบบในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และผู้วิจัยสามารถ นำหลักการพัฒนาเหล่านี้ไปใช้ในการปฏิบัติงานและเป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษาตามเกณฑ์ มาตรฐานของโรงเรียนต่อไป

ข้อควรปรับปรุง

จากการศึกษาและประเมินในการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ มีข้อควรปรับปรุงเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียน มีความเป็นมาตรฐานมากยิ่งขึ้น และจะนำประโยชน์มาสู่ผู้เรียนได้ดังนี้

1. การพัฒนาครูในด้านการนำมาตรฐานหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนควรศึกษามาตรฐานหลักสูตรให้เข้าใจอย่างเข้มข้นลึกซึ้ง แบบมืออาชีพ ให้มากขึ้น เพราะครูเป็นหัวใจสำคัญในการนำความเป็นมาตรฐานสู่ผู้เรียน การพัฒนาครูผู้สอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งด้านเนื้อหาและเทคนิควิธีการสอน เป็นการสร้างและพัฒนาครู ให้มีเทคนิคในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้ สามารถนำมาเชื่อมโยงกับหลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ตลอดจนการใช้ สื่อ นวัตกรรม การสอน จะช่วยเอื้อต่อระบบการสอนของครู เพื่อทำให้นักเรียนมีการเรียนรู้ได้เร็ว มีความเข้าใจในบทเรียนดียิ่งขึ้น เพราะมาตรฐานหลักสูตรจะให้ผลการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และมาตรฐานหลักสูตร เป็นตัวกำกับ เป็นกรอบทิศทางช่วยในการทำงานของครูผู้สอนได้อย่างดี

2. ด้านจิตวิญญาณของความเป็นครู ที่รักและเสียสละ ในการแบ่งเวลาอย่างเหมาะสม ในการช่วยเหลือนักเรียนที่ยังอ่อนด้อย มีความพร้อมน้อยในการเรียน จากข้อมูลที่ได้รับ นักเรียนยังขาดกระบวนการคิด ขาดทักษะการฟัง ขาดกระบวนการคิดที่เป็นระบบ การขาดความสนใจในบทเรียน เรียนได้ช้า พัฒนาการไม่เท่าทันเพื่อนในวัยเดียวกัน ปัญหาด้านทักษะการคิดคำนวณ การวิเคราะห์โจทย์ นักเรียนนำอุปกรณ์การเรียนมาไม่ครบ ทำให้งานภาคปฏิบัติล่าช้า ดังนั้น ครูควรเอาใจใส่นักเรียนในกลุ่มเหล่านี้ให้มากขึ้น หาวิธีช่วยแก้ปัญหา การติดตาม เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง

3. ด้านการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียน โดยการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่ไปกับวิชาการ ที่มาเสริมสร้างพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของมาตรฐานหลักสูตร เป็นต้นในรูปแบบของกิจกรรม โครงการประจำปีการศึกษา โรงเรียนควรส่งเสริมให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่องและเห็นชัดเจนเป็นรูปธรรม คือนำมาสอดแทรกเนื้อหาในการสอนของครู จะช่วยให้ผู้เรียนได้เห็น และเกิดการทบทวน ซึมซับหลักการปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร: กรณีศึกษา โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ สามารถสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ของโรงเรียน พระหฤทัยคอนแวนต์
2. เพื่อประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

การดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยศึกษาจากโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเข้าไปสังเกต และร่วมกิจกรรมของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ในช่วงปีการศึกษา 2552 และปีการศึกษา 2553

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคลากรและนักเรียนในโรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่าย รวม 9 คน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 243 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ทั้งนี้เพื่อสามารถตอบคำถามการวิจัยได้ ประกอบด้วยผู้บริหาร 1 คน ผู้ช่วยฝ่าย 8 คน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 13 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ แบบสอบถาม การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและอย่างไม่มีส่วนร่วม การสนทนา ชักถาม การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบไม่มีโครงสร้าง ใช้สำหรับสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป การดำเนินงาน สภาพ และปัญหาในการจัดการเรียนการสอน
2. แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบไม่มีโครงสร้าง ใช้สำหรับสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงาน การพัฒนา การจัดทำแผนการเรียนรู้ กิจกรรมการสอน การประเมินผล
3. แบบสัมภาษณ์นักเรียนกึ่งมีโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของนักเรียนในการเรียน สภาพและปัญหา ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เพื่อวัดระดับความพึงพอใจในคุณภาพของนักเรียน
5. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครอง ต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เพื่อวัดระดับความพึงพอใจในคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

6. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด มีจุดประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนในประเด็นเกี่ยวกับ เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย ในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

7. แบบสอบถามความคิดเห็นแนวทางการปฏิบัติงานของครู ในประเด็นเกี่ยวกับด้านคดี ด้านที่ควรพัฒนา ในเรื่องการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

8. แบบสอบถามระดับการปฏิบัติงานของครูผู้สอน มีจุดประสงค์เพื่อสอบถามการปฏิบัติงานของครูในประเด็นที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

9. แบบบันทึกการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีลักษณะแบบปลายเปิด การแสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน การนำไปประยุกต์ใช้ในการสอน

10. แบบบันทึกการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ในชั้นเรียน เพื่อวัดระดับคุณภาพในการสอนของครู

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนครอบคลุมและสามารถตอบปัญหาการวิจัยได้ ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วม สร้างความคุ้นเคยในโรงเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เป็นระยะๆ ในช่วงเวลาปีการศึกษา 2552-2553 วิธีการรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่ การศึกษาเอกสาร สิ่งพิมพ์ รูปภาพ การจดบันทึก การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การไต่ถาม และการตอบแบบสอบถาม

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูล ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบทันทีในสนาม โดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า(Methodological triangulation)จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกต ตรวจสอบแบบสามเส้าด้านการให้ข้อมูลในเรื่องเดียวกันจากผู้ให้ข้อมูลต่างกัน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อทำการตรวจสอบว่าข้อมูลน่าเชื่อถือหรือไม่ และเมื่อบุคคลที่ให้ข้อมูลต่างกัน ข้อมูลจะยังคงเหมือนเดิมหรือไม่
2. ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ และนำไปให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญอ่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และผู้ให้ข้อมูลสามารถปรับแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครอง ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย
2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ การแสดงความคิดเห็น และการสนทนากลุ่ม ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา และวิธีวิเคราะห์แบบอุปนัย โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ และสรุปข้อมูลต่างๆที่รวบรวมได้ โดยใช้การเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัย เพื่อให้ครอบคลุม ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

โรงเรียนมีแนวทางในการดำเนินงานที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน สามารถนำมาสรุป ในประเด็นดังนี้

1. โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญา ชี้อิสต์ย เมตตา วิชาเป็นเลิศ รัก เทิดคุณธรรม ให้ความสำคัญกับชี้อิสต์ย เมตตา เทิดคุณธรรม จากกิจกรรม โครงการที่ส่งเสริมความชี้อิสต์ย คุณธรรม จริยธรรมตลอดปีการศึกษา วิสัยทัศน์ มีเป้าหมายที่เน้น คุณธรรมนำวิชาการ คุณลักษณะของนักเรียน ที่มีจิตสำนึกเพื่อสังคม ใฝ่รู้ใฝ่เรียน คิดสร้างสรรค์ มีความเป็นไทย ผลที่ได้รับคือผู้เรียนมีความสุขในการมาเรียน และมีความรู้ ความสามารถ ได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานหลักสูตร เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. โรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่นำหลักการของสมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก แห่งประเทศไทย ในด้านความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การศึกษาเพื่อชีวิต การรู้จักรักและช่วยเหลือผู้อื่น คุณธรรมนำวิชาการ การปฏิรูปการศึกษา จัดประชุมสัมมนาใหญ่ประจำปี รักวัฒนธรรมไทย และรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
3. จัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน โดยใช้หลักการทำงานด้านจิตตภาบาล ใน 3 ด้านคือ 1) การแพร่ธรรม โรงเรียนใช้หลักคริสตธรรม ให้ทุกคนมีศาสนาที่นับถือ การปฏิบัติศาสนกิจ ศาสนสัมพันธ์ จริยศาสตร์ ให้ความเคารพ และอยู่ร่วมกันได้ การจัดค่ายเมตตาจิตพระหฤทัยสัมพันธ์ 2) การอภิบาล โรงเรียนให้การอบรม การฟื้นฟูจิตใจ ชมรมกิจกรรมคาทอลิกที่ส่งเสริมคุณธรรม คุณงามความดีขั้นพื้นฐานทั่วไป และ 3) งานสังคมสงเคราะห์ ในด้านความรักต่อเพื่อนมนุษย์ การช่วยเหลือ แบ่งปัน การสัมผัสชีวิต เยี่ยมเยือนชุมชนด้อยโอกาส

4. โรงเรียนให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการ โดยแบ่งงานออกเป็น 4 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการวัดผลประเมินผล ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ เรียนดี มีความสามารถ โดยผู้บริหาร มีการจัดอบรม ประชุม อบรม การติดตามงานประเมินผลจากการนิเทศ และศึกษาข้อมูลแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน จากหน่วยงานการศึกษา จากชุมชน ทำให้ครูมีหลักการปฏิบัติงานที่มีทักษะในการวางแผน การจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน และใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายวิธี การใช้หลักบูรณาการ ในกลุ่มสาระทั้งภายในกลุ่มและต่างกลุ่มสาระ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

5. ปัจจัยหลักและปัจจัยที่เกื้อหนุนในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตร ปัจจัยหลัก ประกอบด้วยผู้ช่วยฝ่ายบริหารทั้ง 8 ฝ่าย คือ บริหารและพัฒนา วิชาการ ชุมชน บุคลากร จิตอาสา จิตตาสถาบัน กิจกรรมนักเรียน บริการ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยเกื้อหนุน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงบูรณาการ สวนพฤกษศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการยุทธธรรม นำชาวพระธาตุห้วยร่วมเทิดไท้องค์ราชันย์ ซึ่งกิจกรรม โครงการเหล่านี้ โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการเรียนรู้ จากการปฏิบัติจริง เป็นการส่งเสริมรัก การศึกษาค้นคว้า การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ การรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความรู้ ทักษะ ความสามารถตามเป้าหมายของหลักสูตร

6. ในด้านความคิดเห็น โรงเรียนมีจุดเด่น คือนักเรียนมีคุณลักษณะข้อดี 5 ประการ มีทักษะ ความสามารถ ด้านกีฬา ดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ คอมพิวเตอร์ กิจกรรมเสริมหลักสูตร นักเรียนมีความคิดเห็นที่ครูสอนดี โรงเรียนเป็นระบบ มีความสุขในการมาเรียน เรียนแล้วได้ ประโยชน์ ในด้านผู้บริหาร มีจุดเด่นในเรื่องการบริหารมีระบบ นักเรียนได้พัฒนา และผู้ปกครอง สนับสนุนส่งเสริมมีความพอใจ ในด้านครูผู้สอน ครูใช้มาตรฐานเป็นเป้าหมายในการจัดทำ แผนการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการเตรียมสอน ส่งเสริมค้นคว้า และยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

7. ในด้านปัญหาและอุปสรรค ในการจัดการเรียนการสอน ในด้านครู มีปัญหาบ้าง ในด้านการดูแลเอาใจใส่นักเรียน เอกสารที่ต้องจัดแผนการเรียนรู้มาก และการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนค่อนข้างน้อย ในด้านนักเรียน ปัญหาคือนักเรียนไม่ค่อยมีความพร้อมในการเรียนจาก ด้านวัย และสภาพครอบครัว ขาดการเอาใจใส่ในการเรียน อ่านหนังสือน้อย และขาดความมีวินัย ในการเรียน

สรุปได้ว่า ผลศึกษาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนใช้แนวทางในการดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

- 1) ปรัชญา ซื่อสัตย์ เมตตา วิชาเป็นเลิศ รัก เทิดคุณธรรม 2) วิสัยทัศน์ นโยบาย ที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ คุณธรรมนำปัญญา คิดสร้างสรรค์ มีความเป็นผู้นำ ใช้เทคโนโลยี รักความเป็นไทย และส่งเสริมพัฒนาบุคลากรครู 3) ด้านสภาพแวดล้อม บรรยากาศแบบคาทอลิก รูปพระเยซูเจ้าองค์อุปถัมภ์ของโรงเรียน พระแม่มาเรีย วัตน้อย อารามนักบวช อาคารเรียน และทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนที่พร้อม และที่ประสิทธิภาพ 4) การบริหารจัดการ โรงเรียนทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการ มีผู้ช่วยฝ่ายบริหาร ใช้หลักธรรมของคริสต์ศาสนา คุณธรรม นำวิชาการ และจัดการศึกษาเพื่อความเป็นมนุษย์ที่ครบครัน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในรูปแบบของงานจิตตาคิบาล กิจกรรม โครงการตลอดปีการศึกษา ในด้านระเบียบวินัย คุณลักษณะของนักเรียน สวัสดิภาพนักเรียน และจัดระเบียบในสังคมชาวพระหฤทัย 5) ด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร พัฒนาผู้สอนและผู้เรียน จัดการเรียนสอน แบบบูรณาการความรู้ ในกลุ่มสาระอื่นๆ และตามหลักการทฤษฎีปัญหา ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ มีทักษะกระบวนการ และใช้หลักทฤษฎีแรงจูงใจผู้เรียน การนิเทศภายใน การวางแผนการจัดการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมิน และกิจกรรมโครงการพิเศษที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่นการวิจัยเชิงบูรณาการ สวนพฤกษศาสตร์ กิจกรรมชมรมพัฒนาผู้เรียน ฯลฯ ทำให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพบความสำเร็จคือผู้เรียนได้รับการพัฒนามีผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร

ตอนที่ 2 ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

ผลประเมินการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

1. ผลการสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ผลการปฏิบัติของครูในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.52 จากการประเมินโดยใช้เกณฑ์ 4 ระดับ ได้แก่ 4 ดีมาก 3 ดีปานกลาง และ 1 ควรพัฒนา ในเรื่องการแสดงความคิดเห็น ครูมีความเห็นว่า ครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ดี นักเรียนมีความสุขในการเรียน ได้รับความรู้

2. ผลการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียน ครูและนักเรียน มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า โรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีการจัดทำหลักสูตร พัฒนาครูผู้สอนมากในทุกด้าน เช่นด้านความรู้และวิชาชีพครู จรรยาบรรณครู อำนวยความสะดวกในด้านอาคารสถานที่ และ จัดหาสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและมีความสุขในการเรียน

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนจากการปฏิบัติงาน ใน 6 ด้าน ในด้านดี และ ด้านที่ควรพัฒนา สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ด้านดี ครูสอน ได้ดีตามเกณฑ์มาตรฐานกำหนดให้ สอนได้ครบตามตัวชี้วัด สามารถบูรณาการความรู้ได้ดี ด้านที่ ควรพัฒนา คือการศึกษาทำวิจัยเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ฝึกให้นักเรียนรักการค้นคว้า

3.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านดีคือ ครูใช้กระบวนการที่หลากหลาย รูปแบบในการสอน มีการวางแผน เตรียมการสอน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน ด้านที่ควรพัฒนา คือ การเพิ่มเนื้อหาในการสอน เทคนิคการสอน การแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างครู การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติม

3.3 นวัตกรรมที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้านดีคือ นวัตกรรม ช่วยให้นักเรียน สนใจเรียนได้ดี เข้าใจรวดเร็ว ด้านที่ควรพัฒนาคือ จัดโครงการการผลิตสื่อนวัตกรรม ให้เวลา มีผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำ

3.4 ด้านการวัดและประเมินผลในการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านดีคือ เป็นเครื่องมือ ในการบอกระดับคุณภาพ ความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู ประเมินได้ ในสภาพจริง ด้านที่ควรพัฒนา คือ ลดความละเอียด การประเมินลงบ้าง

3.5 การจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อพัฒนานักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ด้านดี คือ ทำให้ครูจัดการเรียน การสอนมีมาตรฐานเดียวกัน ครูกระตือรือร้น หาวิธีการใหม่ๆในการสอน ด้านที่ควรพัฒนา คือ การประชุมทำความเข้าใจอย่างละเอียด เพื่อรับทราบและปฏิบัติ อย่างเป็นระบบ

3.6 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อระบบงานและการจัดการเรียนการสอนของครู ด้านดี คือใช้รวบรวม และเก็บข้อมูลได้ ใช้ในการสอนเด็กก้อยากเรียน เป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ดี ด้านที่ควรพัฒนา คือ ครูต้องพัฒนาตนเองให้ทันกับเทคโนโลยีที่ปรับเปลี่ยนตลอดเวลา

4. ผลเจตคติของนักเรียน สรุปได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่ เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 98.25 ต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ที่ประกอบด้วย หลักสูตรมีเนื้อหาความรู้ที่เรียนแล้วได้ประโยชน์ มีการปฏิบัติจริง จัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม การนำเสนอสิ่งที่ศึกษาค้นคว้ามาหน้าชั้นเรียน การใช้สื่อ อุปกรณ์ นวัตกรรมการสอนของครู การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในและภายนอก

5. ผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.22

6. ผลความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.89 มีข้อเสนอแนะคือ ควรมีความเข้มข้นมากขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ควรเน้นนักเรียนที่เรียนอ่อนให้มากเป็นพิเศษ ส่วนในเรื่องการวัดและประเมินผล โรงเรียนทำได้ดี มีการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน

7. ผลระดับการปฏิบัติงานของครู มีระดับการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ในภาพรวม โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับการปฏิบัติได้มาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.97

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ แม้ว่าโรงเรียนได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานของหลักสูตรอยู่แล้วก็ตาม แต่ในความคิดเห็นของผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่ทางโรงเรียนต้องเอาใจใส่ในเรื่อง การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ให้มีคุณภาพ

มากยิ่งขึ้นเพื่อ นักเรียนพบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ของมาตรฐานหลักสูตร ในองค์ประกอบ 6 ด้าน ดังนี้

1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ 2) ด้านหลักสูตรที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมาย 3) ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน 4) ด้านการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน 5) ด้านการวัดและประเมินผล และ 6) ด้านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อระบบงานและการเรียนการสอน ในแต่ละด้าน มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม ทางโรงเรียนควรส่งเสริมจัดอบรมนักเรียนให้เรียนรู้ ฝึกปฏิบัติกิจกรรมในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม ทุกระดับชั้นที่สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นเพื่อพัฒนาตนเอง ในด้านคุณธรรมจริยธรรม และจากปัญหาความพร้อมในการเรียนของผู้เรียนในด้านปัญหาจากครอบครัว ทางโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการเอาใจใส่ และร่วมแก้ปัญหา ครอบครัวของนักเรียน โดยการสร้างสัมพันธภาพที่ดี การให้ข้อมูลของนักเรียน ที่บ้านและ โรงเรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิก คือจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเหนือสิ่งอื่นใด คือให้เน้นคุณธรรมมากกว่าวิชาการ

2. ด้านหลักสูตรที่มีมาตรฐาน การจัดทำหลักสูตรที่เน้นมาตรฐานเป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนควรพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ให้ครูมีความเชี่ยวชาญ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร มีทักษะการสอน มีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย ได้รับความสนใจ อยากเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีศักยภาพทั้งด้านความรู้และความสามารถ อีกทั้งให้เวลาพอ จัดกำหนดเวลาในการปฏิบัติงานทำแผนการเรียนรู้ร่วมกัน

3. ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า คิดวิเคราะห์ให้ไตร่ตรอง การแก้ปัญหา ลงมือปฏิบัติ ทั้งในและนอกห้องเรียน ปรับวิธีการสอนเน้นการสื่อสารมากกว่า ไวยากรณ์ เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถแสวงหาความรู้ สรุปความรู้ได้

4. ด้านการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนควรจัดสื่อการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพพออยู่พอก สำหรับใช้งานได้ ส่งเสริมสนับสนุนครูรู้จัก พัฒนา ประดิษฐ์คิดค้น การผลิตสื่อ นวัตกรรมใหม่ๆ การเลือกใช้ เทคนิควิธีการต่างๆ ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

กระตุ้น ส่งเสริมการทำวิจัย เพื่อการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม โรงเรียนควรจัดระบบจูงใจให้กับครู และนักเรียนในการสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียนการสอนของโรงเรียน

5. ด้านการวัดและประเมินผล มีจุดมุ่งหมายเพื่อโรงเรียนได้รับทราบความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน ดังนั้นการประเมินผล คุณภาพของนักเรียน ควรใช้การทดสอบและการวัดผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดให้เด่นชัดมากขึ้น ผู้เรียนผู้สอนมีความเข้าใจตรงกัน มีการบันทึกและรายงานผลการจัดการเรียนรู้ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน

6. ด้านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อระบบงานและการเรียนการสอน ทางโรงเรียนควรมีระบบกำกับ ติดตามประเมินผล และรายงานผลอย่างต่อเนื่อง การบำรุงรักษา และความมั่นคงของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อความคล่องในการใช้งานได้มากขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ใช้เทคโนโลยีที่ เพื่อศึกษาค้นคว้า การสื่อสาร การเรียนการสอน เช่น นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพราะสื่อเทคโนโลยี ช่วยสร้างความสนใจในการเรียนรู้ได้ดี นักเรียนไม่เบื่อหน่าย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ พหุปัญญา กับ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ในระดับชั้นต่อเนื่องขึ้นไป คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2. การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สะท้อนกับตัวชี้วัด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตามแนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

3. ถ้าโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์สนใจนำนวัตกรรม “การออกแบบย้อนกลับ” มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนสามารถนำวิธีการวิจัย เรื่องการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร มาใช้ เพื่อติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนางานด้านบริหารจัดการได้

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมวิชาการ. 2540. รูปแบบการเรียนการสอนเด็กปัญญาเลิศ. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. 2543ก. การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
การศาสนา.

_____. 2543ข. รายงานการประเมินหลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2539. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. 2543ค. แนวทางการนำมาตรฐานหลักสูตรไปออกแบบการจัดการเรียนรู้ และ
การวัดประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า
และพัสดุภัณฑ์.

_____. 2545. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. 2546ก. รายงานการวิจัยเรื่องการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. 2546ข. รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของโรงเรียนเครือข่าย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

กนกรัตน์ ศรีกล้า. 2545. การศึกษาการดำเนินงานการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการ
สอนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏ-
พระนครศรีอยุธยา.

กมล สุคประเสริฐ. 2537. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2549. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร:

กระทรวงศึกษาธิการ.

กาญจนา จงอุตสาห์. 2544. การปรับรูปแบบการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษฟัง-พูดตามแนวการจัด

หลักสูตรที่ยึดมาตรฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์คุุฎิบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กาญจนา พรหมวงศ์. 2546. การบริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหารโรงเรียน

ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กิตติชัย สุชาติโนบล. 2552. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์

ตามแนววิถีพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลนครนายก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์คุุฎิบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กฤษณา คิตดี. 2547. การพัฒนารูปแบบการประเมินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรคุุฎิบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะกรรมการพระพุทไธยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ. 2553. ประวัติของคณะภคินีพระพุทไธยฯ

(Online). www.shb.or.th/history%20of%20shb/, 24 สิงหาคม 2553.

ครูไทย. 2553. ทฤษฎีของเรียนรู้ (Online). www.kruthai.socialgo.com/forum/topic.,
18 ตุลาคม 2553

คมขำ นิมิตสุวรรณ. 2545. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ต่อการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

มนต์ ชาติทอง. 2550. เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

_____. 2551. การออกแบบการสอนแบบย้อนกลับ. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

จุฬากร อยู่นาน. 2553. ครูหัวหน้าศูนย์คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต โรงเรียนพระหฤทัย
คอนแวนต์. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2553.

จิตภา เชื้อเมืองพาน. 2553. นักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์. สัมภาษณ์,
15 พฤศจิกายน 2553.

เจษฎาวุฒิ พัวพันสวัสดิ์. 2546. การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ระดับ
ประถมศึกษา จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงศ์. 2539. การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวทางปฏิบัติ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ อลิอัน เพรส.

นัทรแก้ว เกาวิเศษ และ จรรยา เรืองมาลัย. 2551. โครงการพัฒนาหลักสูตร. เอกสารการประชุม
เพื่อการพัฒนาคุณภาพวิชาการ หัวหน้ากลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล. (อัคราเนนา).

เฉลิม ฟ้าอ่อน. 2551. การออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน โดยเทคนิค **Backward design** : ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประสานมิตร.

เจลิยว เหล่าสุทธิ. 2543. การบริหารงานวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เจลิยวศรี พิบูลชล. 2544. **108** วิธีการวัดและประเมินผลพหุปัญญา. กรุงเทพมหานคร: เพียร์สัน เอดดูเคชั่น อินโดไชน่า. แปลจาก James Bellanca, C. Chapman and E. Swartz. 1977. **Multiple Assessments for Multiple Intelligences**. IRI/Sky Light Training and Publishing, Inc.

ชวลา เวชยันต์. 2544. การพัฒนาการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชนันท์ เกียรติศิริสาสน์. 2549. การศึกษาการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาวิทยาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชวลิต ชุกาแพง. 2551. การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

_____. 2553. การวิจัยหลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชาญชัย ยมดิษฐ์. 2548. เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์หลักพิมพ์.

- ��ซวาลย์ วงษ์ประเสริฐ. 2548. การจัดการความรู้ในองค์กรธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: เอ็กชเปอร์เน็ท.
- ณัฐพงษ์ พลาลพ. 2553. การเรียนรู้ตามทฤษฎีปบลุม (Online). www.gotoknow.org/blog/notezaa/391886., 22 กุมภาพันธ์ 2554.
- ดวงกมล สิ้นเพ็ง. 2551. การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: บริษัท วีพรินท์(1991) จำกัด.
- คมิศรา ชันกัตัญญ . 2553. ครูฝ่ายจิตตภาบาลโรงเรียนพระฤททัยคอนแวนต์. สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2553.
- เดิมแท้ ชาวหินฟ้า และคณะ. 2550. การศึกษาแนวทางการปลุกจิตสำนึกคุณธรรมผ่านระบบการศึกษา: กรณีศึกษามูลนิธิพุทธฉือจี้ไต้หวัน. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ต้นกล้า. 2552. พระบรมราโชวาทของในหลวงต่อการศึกษา (Online). www.sksingtong.blogspot.com/06/2009blog-post_.28html., 20 มกราคม 2554.
- เดือนใจ ต้นงามตรง . 2546. แรงจูงใจสู่การเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. แปลจาก M. Harmin. (eds.). 1994. **Inspiring Active Learning: A Handbook for Teachers**. Alexandria Virginia: The Association for Supervision and Curriculum Development (ASCD).
- ทิพวัลย์ คำคง. 2552. การจัดการศึกษาที่สะท้อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาโรงเรียนสัมมาสิกขาสันตือโตก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุขฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทิวา คงเสน. 2548. การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานีเขต 3.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

ทิสนา แคมมณี. 2548. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทัศนีย์ ชีระจิตต์. 2553. ครูฝ่ายบุคลากรประถมศึกษาโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์. สัมภาษณ์,
20 กันยายน 2553.

เทพนคร ทาคง. 2546. การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดที่อิงมาตรฐานในรายวิชาเสริม
สมรรถภาพในการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชนาลัย ลิมปรัตน์ศิริ. 2546. การสอนเป็นทีม: อะไร ทำไม และอย่างไร?. กรุงเทพมหานคร:
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. แปลจาก Buckley, F. J. (eds.). 2000.
Team Teaching: What, Why, and How?. California: Sage Publication, Inc.

ธีรารัง บัวศรี. 2542. ทฤษฎีหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัทนรัชการพิมพ์
จำกัด.

นพเก้า ณ พัทลุง. 2548. การพัฒนาคลังการประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระ-
การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
ดุขฎิบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นวรรตน์ ประทุมมานนท์. 2553. ผู้รับผิดชอบฝ่ายจิตตาศึกษาโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์.
สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2553.

- นาคยา ปิรันธนานนท์ และคณะ. 2542. การศึกษาตามมาตรฐาน: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์แม็ค จำกัด.
- นิตยา เงินประเสริฐศรี. 2544. “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม”. วารสารสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 27 (กรกฎาคม-ธันวาคม): 61-71.
- นิรมล ศตวุฒิ และคณะ. 2543. หลักสูตรและวิธีสอนทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นุติยาพร วงษ์เณร. 2544. ผลการสอนเรื่องการสร้างสรรค์ศิลปะด้วยวัสดุต่างๆ ในวิชาศิลปะศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบโครงงานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. 2547. การจัดการความรู้กับคลังความรู้. กรุงเทพมหานคร: เอสอาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2541. การพัฒนาการสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก.
- บุญดี บุญญากิจ และคณะ. 2548. การจัดการความรู้: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. 2550. แนวทางการพัฒนาการสอนกระบวนการคิด. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เบญจวรรณ จรุงกลิ่น. 2547. การศึกษาความคิดเห็นและการปฏิบัติจริงในการประเมินผลการเรียน ศิลปะศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์คุรุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประทุมพร ธีระวันธุ์. 2540. การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียน และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการให้ผู้อ่านเลือกคำที่มีปัญหาจากเรื่องที่อ่าน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ประยงค์ เนาวบุตร และคณะ. 2546. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนในประมวลสาระชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอนหน่วยที่ 1. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพมหานคร.

พจมาน ชำนาญกิจ. 2550. การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และภาษาไทยระดับประถมศึกษา: กรณีศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรทิพย์ ตรีสกุลวงษ์. 2544. การพัฒนานักกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโคกตะเคียน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช. 2549. “หลักสูตรแบบเน้นมาตรฐานการเรียนรู้: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ” ประมวลบทความเรื่องหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณิ ช. เจนจิต. 2545. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เสริมสินทรัพย์เพรส ซิสเต็ม.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญย์. 2549. ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พันธุ์ทิพย์ รามสูต. 2540. การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: สถาบัน
พัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.

พิชิต ฤทธิจรูญ. 2551. หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร:
เฮ้าส์ ออฟ เคอร์มีสท์.

พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข. 2550. การเรียนรู้เพื่อความเข้าใจในกระบวนการ
ออกแบบแบบย้อนกลับ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2553. กระบวนการออกแบบย้อนกลับ: การพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการสอนอิง
มาตรฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิสนุ ฟองศรี. 2551. การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพมหานคร: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.

เพ็ญศรี คชศิลา. 2543. การนำผลประเมินมาใช้ปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ และคณะ. 2549. หลักเจ็ดประการสำหรับการเปลี่ยนผ่านการศึกษาเข้าสู่
เศรษฐกิจฐานความรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพเราะ อังศุตุนกมล. 2551. มิติใหม่การประเมินมาตรฐานความสามารถ สาระการเรียนรู้
พลศึกษา สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต
สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไพลิน กาญจนานานุพันธ์. 2545. การจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการเนื้อหา: การพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภูริมาศ สุนทรพันธ์. 2553. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย. สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2553.

มหิตธา พรหมลิ. 2549. การพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

มานพ ประธรรมสาร. 2546. วิธีใหม่แห่งการเรียนรู้: การเรียนรู้แบบร่วมมือ. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ .แปลจาก Johnson, David W. (eds.). 1994. **The New Circles of Learning Cooperation in the Classroom and School.** Alexandra Virginia: The Association for Supervision and Curriculum Development(ASCD).

เขาวดี วิบูลย์ศรี. 2551. การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบสัมฤทธิ์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัชนก บุญปุ. 2547. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนนำร่องหลักสูตรสถานศึกษา: การวิเคราะห์พหุระดับ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุจิร ภู่อาระ. 2551. การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บুক พอยท์ จำกัด.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. 2551. การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณสงขลา: บริษัท นำศิลป์โฆษณา จำกัด.

รุ่งนภา นุตราวงศ์. 2545. **หลักสูตรมาตรฐานแห่งชาติ...สู่ชั้นเรียน**. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. แปลจาก Harris, Douglas E. (eds.). **How to Use Standard in the Classroom**. Alexandria Virginia: The Association for Supervision and Curriculum Development (ASCD).

_____. 2552. **หลักสูตรอิงมาตรฐาน การพัฒนาสู่คุณภาพ** (Online). [www.curriculum.51.net/upload /20090715092917.pdf](http://www.curriculum.51.net/upload/20090715092917.pdf) ., 29 ตุลาคม 2552.

เรวดี พระวิวงศ์. 2546. **การดำเนินงานของโรงเรียนด้านปัจจัย และกระบวนการตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2543**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์. 2549. **รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์.

_____. 2551. **การเอกสาร ประจำปีการศึกษา 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์.

_____. 2552ก. **การปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการปีการศึกษา 2552**. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์.

_____. 2552ข. **การปฏิบัติงานของฝ่ายบุคลากรปีการศึกษา 2552**. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์.

_____. 2552ค. **การปฏิบัติงานของฝ่ายจิตตาคิบาลปีการศึกษา 2552**. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์.

_____. 2552ง. **บทคัดย่องานวิจัยแบบบูรณาการปีการศึกษา 2552**. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์.

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์. 2553ก. คู่มือ ปฏิทินการปฏิบัติงานโรงเรียนปีการศึกษา 2553.

กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์.

_____. 2553ข. แผนงานฝ่ายวิชาการปี 2553. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์.

_____. 2553ค. รายงานบันทึกการประชุมครูหัวหน้าฝ่ายของโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร:

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์.

วัฒนา ก้อนเชื้อรัตน์. 2553. รูปแบบการเรียนการสอน (Online). http://gotoknow.org/file/wattana44/Learning_models.doc, 18 ตุลาคม 2553.

วัฒนา ชื่นชมกลิ่น. 2552. ครูผู้สอนโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์. สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2552.

วันเพ็ญ อำนวยเกษม. 2549. การพัฒนาความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กกำพร้าด้วยกิจกรรมหลากหลายตามแนวทฤษฎีพุทฺธิปัญญา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา และการแนะแนว, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วัลลภ กันทรัพย์. 2541. แนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ศยามล ศรีมยุรา. 2545. การประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตภูมิภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิริชัย กาญจนวาสี. 2551. ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิรินันท์ ขาวสะอาด. 2553. หัวหน้าฝ่ายโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์. สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2552.

ศรีรัตนา เอมประณีตร. 2552. ครูผู้สอน โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์. สัมภาษณ์,
9 สิงหาคม 2552.

ศรีสมร พุ่มสะอาด. 2546. การกำหนดจุดมุ่งหมาย ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประเมินหลักสูตร.
เอกสารประมวลสาระชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอนหน่วยที่ 6.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ไศภิชฐา วงษ์ประยูร. 2553. ครูหัวหน้าฝ่ายธุรการ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์. สัมภาษณ์,
24 มิถุนายน 2553.

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และคณะ. 2549. หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2541. วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2549. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันการแปลหนังสือกรมวิชาการ. 2546. ภาวะผู้นำการเรียนรู้: ช่วยครูสู่ความสำเร็จ.
กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ. แปลจาก Glickman, C. D. 2002. **Leadership
for Learning: How to Help Teachers Succeed.** Alexandria Virginia: The Association
for Supervision and Curriculum Development(ASCD).

_____. 2546. มาตรฐานสู่ความสำเร็จ: หลักสูตร การประเมินผลและแผนปฏิบัติการ.
กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ. แปลจาก Carr, J. F. 2001. **Succeeding with
Standards: Linking Curriculum, Assessment, and Action Planning.** Alexandria
Virginia.: The Association for Supervision and Curriculum Development (ASCD).

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. 2548. การจัดการความรู้ในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
กระทรวงศึกษาธิการ.

สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย. 2553. แผนอภิบาล คริสตศักราช 2010-2015.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.

สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก(ประเทศไทย). 2548. การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท จูน พับลิชชิ่ง จำกัด.

_____. 2551. **อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.

_____. 2552ก. **การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท จูน พับลิชชิ่ง
จำกัด.

_____. 2552ข. **ประวัติการศึกษาคาทอลิก (Online).** www.e-catholic.au.edu/a_history.html,
10 กรกฎาคม 2552.

สิรินพร คัมภีรา. 2552. ครูผู้สอนโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์. **สัมภาษณ์,** 9 สิงหาคม 2552.

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. 2546. **การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.** กรุงเทพมหานคร:
บุค พ้อยท์.

สุคนธ์ สินธพานนท์. 2552. **นวัตกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชน.**
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เทคนิคพรินติ้ง.

สุจิตรา แบบประเสริฐ. 2552. **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา .**
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์คุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

- สุภางค์ จันทวานิช. 2531. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนิษฐ์รัตน์ มิตรเจริญถาวร. 2546. การพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยตามแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนพระแม่มาลีพระโขนง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุริย์พร ระดมกิจ. 2551. สารผู้อำนวยการโรงเรียน. การเวกสาร ปีการศึกษา 2551: 3.
- _____. 2553. ผู้อำนวยการโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์. สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2553.
- สุวริย์ เปรมมงคล. 2553. ครูผู้สอนโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์. สัมภาษณ์, 29 กันยายน 2553.
- สุรพงษ์ มาลี. 2552. การจัดการความรู้เพื่อความต่อเนื่องในการบริหารงาน: ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน(ก.พ.).
- สุทธนู ศรีไสย์. 2549. การจัดการและการวางแผนพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสนาะ สุขสงวน. 2548. การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนเครือข่าย การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. 2545. การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บริษัท บู้ค พอยท์ จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548. การส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผลสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ).

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553ก. **จุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.**
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. 2553ข. **นิยามคำศัพท์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546. **รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดทำและ
พัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติ.** กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 2551. **พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน
พ.ศ. 2550.** กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548. **มาตรฐานการศึกษาของชาติ.** กรุงเทพมหานคร:
ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหายบล็อกและการพิมพ์.
- _____. 2549ก. **สรุปบทคัดย่อเอกสารจากสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการวางแผน
ด้านการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- _____. 2549ข. **รายงานการวิจัยเปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาเพื่อก้าวสู่สังคมฐานความรู้.**
กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- _____. 2551ก. **กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-
2559).** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2551ข. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา: ระเบียบวาระแห่งชาติ (พ.ศ. 2551-
2555).** กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- _____. 2551ค. **รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพมหานคร: บริษัทเพลีน สตูดิโอ จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551ง. รายงานการออกแบบและพัฒนาระบบข้อมูลและระบบการประมวลผลข้อมูลสำหรับการประเมินผลการจัดการศึกษาของประเทศ.

กรุงเทพมหานคร: บริษัทเพลิน สตูดิโอ จำกัด.

_____. 2551จ. สภาวะการศึกษาไทย ปี 2549/2550 “การแก้ปัญหาและการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบของครุวม”. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.

_____. 2552ก. ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)

กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____. 2552ข. รายงานการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี คอมมิวนิเคชั่น.

_____. 2552ค. รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปี 2551-2552. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเพลิน สตูดิโอ จำกัด.

_____. 2552ง. สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร:

บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____. 2553ก. คู่มือการจัดการความรู้ในองค์กรการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์

และทำปกเจริญผล.

_____. 2553ข. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559). กรุงเทพมหานคร:

บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2540. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

2540. กรุงเทพมหานคร: กองการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2547. **แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบ**

อิงมาตรฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

_____. 2548. รายงานการวิจัย “โครงการวิจัยทดลองกระบวนการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาแบบอิงมาตรฐาน” (ระยะที่1). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

_____. 2553ก. **แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

_____. 2553ข. **แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551.** กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. 2551. **เทคนิคการประเมิน ผลในชั้นเรียน.** กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

อัจฉราวรรณ วรรณเรืองศรี. 2553. **หัวหน้าฝ่ายวิชาการประดมโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์. สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2553.**

อัญชลี ศรีกลชาญ. 2546. **การพัฒนาแบบวัดพหุปัญญาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวัดทางการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.**

อากรณ์ ใจเที่ยง. 2540. **หลักการสอน.** กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

อารี สันหลวี. 2552. **พหุปัญญาในห้องเรียน: วิธีการสอนเพื่อพัฒนาปัญญาหลายด้าน .**

กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. แปลจาก Armstrong, T. 1994.

Multiple Intelligence in the Classroom. Alexandria Virginia: The Association for Supervision and Curriculum Development.

อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด. 2545. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับ
ประถมศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

อริสรา พรรัตน์รักษา. 2553. นักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์. สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน
2553.

อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ และคณะ. 2548. การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม : การเรียนรู้
ร่วมกับชุมชน. กรุงเทพมหานคร: เครือข่ายงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ สำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

เอกรินทร์ สี่มหาศาล. 2545. กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ.
กรุงเทพมหานคร: บริษัทบุ๊คพอยท์ จำกัด.

เอมอร ปิตมานุรักษ์. 2553. ครูหัวหน้าฝ่ายกิจกรรมฯโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์. สัมภาษณ์,
5 พฤศจิกายน 2553.

อุดม คำขาด. 2550. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการโรงเรียนบ้านผาสุก
อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาหลักสูตร
และการสอน, มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.

อุสุมา ชื่นชมภู. 2546. การเรียนการสอนแบบย้อนคิดทบทวน. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ. แปลจาก A. Ghaye and K. Ghaye. (eds.). 1998. **Teaching and
Learning through Critical Reflective Practice.** London: David Fulton Publishers Ltd.

Armstrong, T. 2000. **Multiple Intelligences in the Classroom.** 2nd ed. Alexandria Virginia:
Association for Supervision and Curriculum Development.

Arends, R. I. 1990. **Learning to teach.** New York: McGraw-Hill.

- Brady, O. 1995. **Curriculum Development**. 5 th ed. Sydney: Prentice Hall.
- Cole, P. and L. Chan. 1984. **Teaching Principles and Practice**. Englewood Cliffs, New York: Prentice-Hall.
- Cordingly, P. 1999. **Pedagogy, Educational Management and the TTA Research Agenda, Educational Management: Redefining Theory, Policy and Practice**. London: Paul Chapman.
- Dempsey, N. 2002. **Standard Based Curriculum in Mathematics: Teaching Practices and Student's Classroom Activities**. Digital Dissertation (Online). <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/3076759>, December 17, 2008.
- EducationWorld - Curriculum National and State Standards. 2008. **EducationWorld - Curriculum National and State Standards** (Online). <http://www.education-world.com/standards/state/toc/index.shtml>, November 18, 2008.
- Gagne, M. 1985. **The Conditions of Learning**. New York: Holt, Rinehart & Winton.
- Gandal, M. 1995. Not all standards are created equal. **Educational Leadership**. (March): 16-21.
- Gardner, H. 1983. **Frames of Mind**. New York: Basic Books.
- _____. 1991. **The Unschooled Mind: How Children Think & How School Should Teach**. New York: Basic Books.
- _____. 1999. **Intelligence Reframed: Multiple Intelligences for the 21st Century**. New York: Basic Books.

George, J. 1992. **Analyzing the Curriculum**. New York: McGraw-Hill, Inc.

Glatthorn, A. 1998. **Performance Assessment and Standards-Based Curricular: The achievement cycle**. New York: Eye on Education.

Good, V. C. 1945. **Dictionary of Education**. New York: McGraw-Hill, Inc.

Helms, J. R. 2005. **Teachers' Perceptions of Testing for Students in a Standards –Based Public Education Setting**. University of Wisconsin-Stout (Online).
www2.uwstout.edu/content/lib/thesis/2005/2005helmsj.pdf., April 18, 2011.

Howell, W. Keneth. 1993. **Curriculum Based Assessment**. 2nd.ed. California, Brookd/Cole: Publishing Company.

Jacobsen, E. P. and D. Kauchak. 1995. **Methods For Teaching**. NewYork: Macmillan Publishing Company.

Joyce, B. and M. Weil. 1996. **Models of Teaching**. London: Allyn and Bacon.

Kennedy, D. I. 2008. **The Effects of Standards Based Curriculum Modeling on Preservice Elementary Teachers' Mathematical Content knowledge, Beliefs, and Attitudes**. West Virginia University (Online). www.proquest.umi.com/pqdlink?Ver=1&Exp=02-27-2016&FMT=7&DID=1605114661&RQT=309&attempt=1., Febuary 28, 2011.

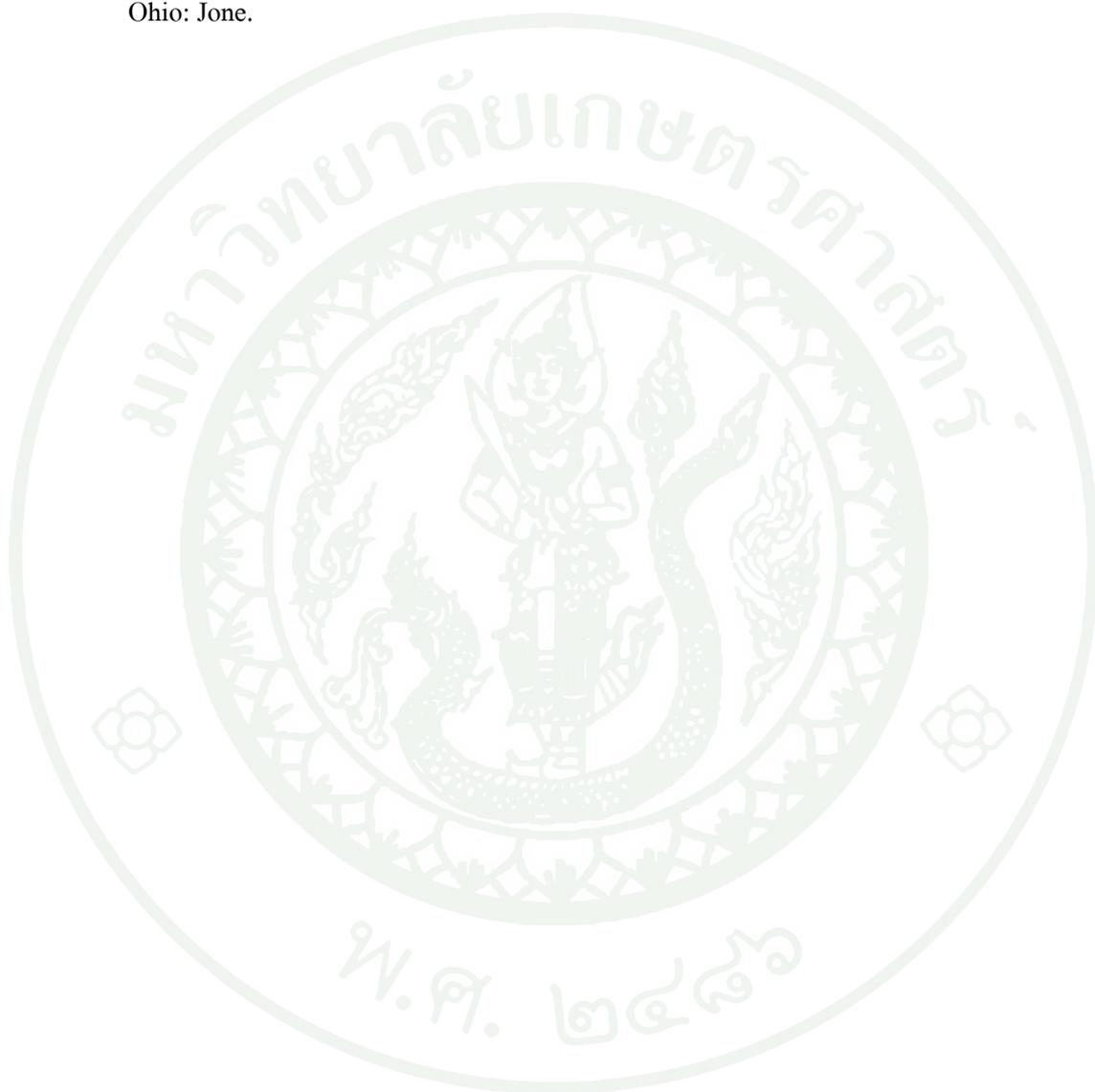
Liston, C. 1999. **Managing Quality and Standards**. Buckingham [England]: Philadelphia, PA: Open University Press.

Moore, A. 2000. **Teaching and Learning : Pedagogy, Curriculum and Culture**. London: Routledge/Falmer.

- Ornstein, A. 1988. **Curriculum Foundations, Principles, and Issues**. 2nd ed. USA.:
Alexandra Virginia.
- Ross, A . 2000. **Curriculum: Consturction and Critique**. Lonkon: Falmer press.
- Saylor, J. and M. Alexander. 1974. **Planning Curriculum for School**. NY: Holt, Rinehart
and Winston, Inc.
- Simpson, D. 1972. **Teaching Physical Education: A System Approach**. Boston: Houghton
Mufflin Co.
- Sohn, S. 2003. **A Method for Introducing Gardner's Theory Intelligences to Middle
School Students**. Massachusetts, Howard Gardner: Boston College.
- Stake, R. 1967. **The Countenance of Education Evaluation**. Teachers College Record.
- Stufflebeam, D. 1971. **Education Evaluation and Decicion Making**. Itasca, III F.E.
Peacock Publishers, Inc.
- _____. 2007. **Evaluation Theory, Models, and Applications**. San Francisco: Jossey Bass.
- Taba, H. 1962. **Curriculum Development: Theory and Practise**. Harcourt, Brace and
World, Inc.
- Tamis, P. 1985. **The Role of Evaluation in Curriculum Development**. London: Croom Helm.
- Tuckman, W. 1979. **Evaluation Instructional Programs**. Boston: Allyn and Bacon.
- Tyler, R . 1950. **Basic Principles of Curriculum and Instruction: Syllabus for Education
305**. Chicago: University Chicago Press.

Warthen, B. and J. Sanders. 1987. **Educational Evaluation : Alternative Approaches and Practical Guidelines.** New York: Longman.

Worthing, R. and R. Sanders. 1973. **Educational Evaluation: Theory and Practice.** Ohio: Jone.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
ในการตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แม้นมาศ ลีลสัตยกุล ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
สาขาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ปราณิ โพธิสุข ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
สาขาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ดร. สุรีย์พร ระดมกิจ ปรินญาคุณุฎิบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัย อดัมสัน ฟิลิปปีนส์
ผู้อำนวยการ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์
กรุงเทพมหานคร
4. ดร.ชวาลา เวชยันต์ ปรินญาคุณุฎิบัณฑิต สาขาหลักสูตร
และการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้อำนวยการ โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา
กรุงเทพมหานคร
5. นางสาวรัตนา วิทยดำรง ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาบริหารการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์
กรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามความคิดเห็นของครู

แนวทางการปฏิบัติงานของครู ต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

1. ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร

- ด้านดี

.....

- ด้านที่ควรพัฒนา.....

.....

2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู

- ด้านดี

.....

- ด้านที่ควรพัฒนา

.....

3. นวัตกรรมที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอน

- ด้านดี

.....

- ด้านที่ควรพัฒนา.....

.....

4. ด้าน การวัดและประเมินผลในการเรียนของนักเรียน

- ด้านดี

.....

- ด้านที่ควรพัฒนา

.....

5. การจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อ พัฒนานักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของ สมศ.

- ด้านดี

.....

- ด้านที่ควรพัฒนา.....

.....

6. ด้านการ ใช้เทคโนโลยี เพื่อระบบงานและการเรียนการสอนของครู

- ด้านดี

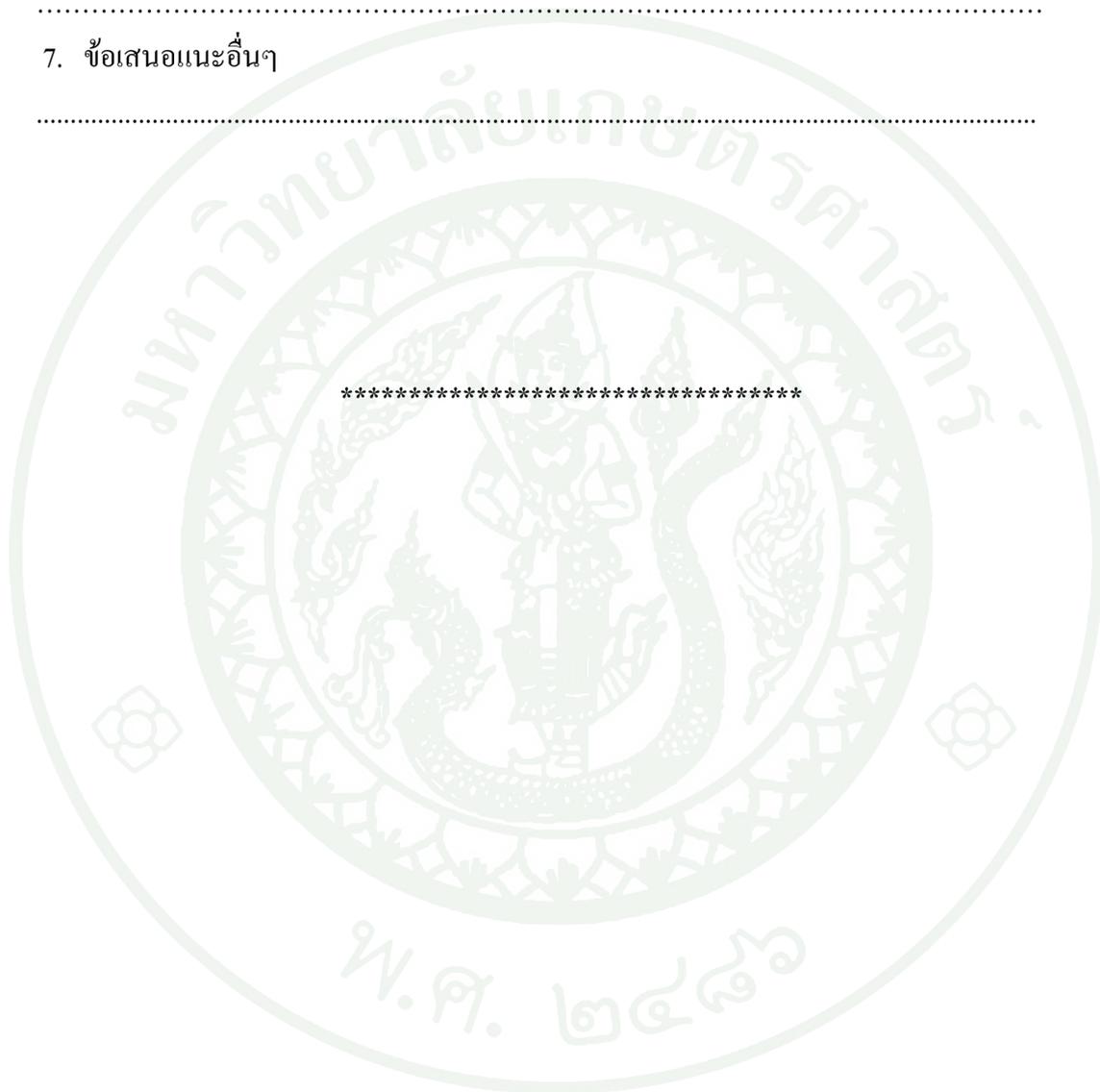
.....

- ด้านที่ควรพัฒนา

.....

7. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

แบบสอบถาม ระดับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนต่อ “การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน
หลักสูตร ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์”

คำชี้แจง: โปรดอ่านแบบประเมินอย่างละเอียด และใส่เครื่องหมาย / ในช่องระดับการปฏิบัติของ
แต่ละข้อ เพียงข้อละ 1 เครื่องหมาย และโปรดทำทุกข้อ

5	หมายถึง	ครูปฏิบัติได้มากที่สุด
4	หมายถึง	ครูปฏิบัติได้มาก
3	หมายถึง	ครูปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	ครูปฏิบัติได้น้อย
1	หมายถึง	ครูปฏิบัติได้น้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. การออกแบบหน่วยการเรียนรู้กับ มาตรฐานการเรียนรู้					
1) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด					
2) กำหนดประเด็น หรือ หัวเรื่องจากสภาพปัญหาหรือ สิ่งที่ผู้เรียนสนใจ					
3) เชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้ กับตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์					
4) กำหนดตัวชี้วัดได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้					
5) สาระการเรียนรู้ ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม					
2. วิธีการจัดการเรียนรู้					
1) สอดคล้องกับแนวทางจัดการศึกษาของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 .					
2) คำนึงถึงพัฒนาการของนักเรียน วิธีการเรียน และความสนใจ					
3) มีรูปแบบที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4) คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
5) พัฒนาการทางด้านสติปัญญา					
6) เน้นความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์					
7) บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้					

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
3. กิจกรรมการเรียนการสอน					
1) กิจกรรมตอบสนองกับตัวชี้วัดตามมาตรฐานการเรียนรู้					
2) นำเทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ ซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่การสร้าง ชิ้นงาน/ภาระงาน					
3) ใช้กระบวนการตามธรรมชาติวิชาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดในหน่วยการเรียนรู้					
4) พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะกระบวนการที่หลากหลาย					
5) สร้างและพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะการอ่านและคิดวิเคราะห์					
6) กระตุ้นให้นักเรียนได้ค้นพบ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง					
7) ให้นักเรียนได้เรียนรู้ และปฏิบัติอย่างมีขั้นตอนหรือเป็นกระบวนการ					
8) ให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรง สัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
9) ให้นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง					
4. สื่อการเรียนการสอน					
1) จัดสื่อที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้					
2) จัดสื่อให้นักเรียนมีโอกาสศึกษา ได้รับความรู้จากสื่อ ด้วยตนเอง					
3) กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียน					
4) เลือกสื่อการสอนได้เหมาะสมกับบทเรียนและขั้นของการสอน					
5) ใช้สื่อได้อย่าง เหมาะสมกับวัยและสติปัญญาของนักเรียน					
6) จัดหาสื่อที่ให้นักเรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ได้มากที่สุดเกิดทักษะในการหาความรู้ด้วยตนเองจากอุปกรณ์การเรียน					
7) นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง และเกิดแนวคิด เข้าใจบทเรียนจดจำเรื่องราว และสิ่งต่าง ๆ ได้นาน ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว					

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
5. การประเมินผลการเรียนรู้					
1) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง					
2) นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินเพื่อน					
3) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินนักเรียน					
4) ประเมินผลความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล					
5) ประเมินผลงานนักเรียนตามสภาพจริง					
6) ใช้ผลการประเมินเพื่อการพัฒนา					

**แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อ
“การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ของโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์”**

คำชี้แจง: โปรดอ่านแบบประเมินอย่างละเอียด และใส่เครื่องหมาย / ในช่องระดับการปฏิบัติของ
แต่ละข้อ เพียงข้อละ 1 เครื่องหมาย และโปรดทำทุกข้อ

5	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมาก
3	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์					
2	เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง					
3	มีความคิดสร้างสรรค์					
4	ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน การเขียน และ ค้นคว้าด้วยตนเอง					
5	มีความรู้เป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ					
6	มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี					
7	มีวิถีคิดและวิธีทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์					
8	มีทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์					
9	มีทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์					
10	มีทักษะการคิดและการสร้างปัญญา					
11	มีทักษะในการดำเนินชีวิต นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
12	รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกที่ดี					
13	ได้พัฒนาจินตนาการ การแสดงออกทางด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14	เข้าใจประวัติศาสตร์ชาติไทยภูมิใจในความเป็นไทย รักประเทศ-ชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม					
15	เป็นพลเมืองดี มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
16	และอื่นๆ เขียนเพิ่มเติมได้					

พ.ศ. ๒๕๖๖

แบบสอบถามความรู้สึกเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อ
การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / ถ้าสิ่งนั้นนักเรียนเห็นด้วย
หรือเขียน ลงใน ถ้าสิ่งนั้นนักเรียนไม่เห็นด้วย พร้อมทั้งเขียนแสดงเหตุผลว่า
สาเหตุเพราะอะไร นักเรียนถึงรู้สึกชอบและไม่ชอบ

1. นักเรียนเห็นด้วยในการจัดการเรียนการสอนของครู

เห็นด้วย

เพราะ.....

ไม่เห็นด้วยเพราะ

.....

2. นักเรียนคิดว่าสาระที่ได้รับจากการเรียนมีประโยชน์

เห็นด้วยเพราะ

.....

ไม่เห็นด้วย เพราะ

.....

3. นักเรียนชอบกับกิจกรรมการเรียนที่มีการปฏิบัติจริง

เห็นด้วย เพราะ

.....

ไม่เห็นด้วยเพราะ

.....

4. นักเรียนได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรม ชิ้นงานตามความถนัด ความสนใจ

เห็นด้วย เพราะ

.....

ไม่เห็นด้วยเพราะ

5. นักเรียนชอบเวลาเรียนที่ได้ทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน

เห็นด้วย เพราะ

ไม่เห็นด้วยเพราะ

6. นักเรียนชอบที่ได้มีโอกาสนำเสนอรายงานการศึกษาค้นคว้าหน้าชั้นเรียน

เห็นด้วย เพราะ

ไม่เห็นด้วย เพราะ

7. นักเรียนชอบเรียนที่ครูใช้สื่อ อุปกรณ์ ประกอบการสอน

เห็นด้วยเพราะ

ไม่เห็นด้วยเพราะ

8. ครูมีการวัดและประเมินผลในการเรียนของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย

เห็นด้วยเพราะ

ไม่เห็นด้วย เพราะ

9. นักเรียน มีโอกาสใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ในการค้นคว้าหาความรู้

เห็นด้วยเพราะ

ไม่เห็นด้วยเพราะ

10. นักเรียนคิดว่าจะมีความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น เมื่อต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

เห็นด้วยเพราะ.....

ไม่เห็นด้วย เพราะ

11. อื่น ๆ.....
.....

พ.ศ. ๒๕๕๖

**แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร**

คำชี้แจง: จงเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นหรือระดับความพึงพอใจของท่าน

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นหรือความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีความคิดเห็นหรือความพึงพอใจในระดับมาก
 3 หมายถึง มีความคิดเห็นหรือความพึงพอใจในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีความคิดเห็นหรือความพึงพอใจในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีความคิดเห็นหรือความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	ท่านได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน					
2	เนื้อหาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มและสาระเพิ่มเติมมีความเหมาะสมต่อการเรียนของนักเรียน					
3	ท่านคิดว่านักเรียนมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาร่างกาย อารมณ์ การอยู่ในสังคม					
4	หลักสูตรและสาระการเรียนรู้มีความหลากหลาย มุ่งพัฒนาให้นักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ตามความถนัดของนักเรียน					
5	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความหลากหลาย ตามความสามารถและความต้องการของนักเรียน					
6	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน					
7	สภาพแวดล้อมบรรยากาศภายในโรงเรียน มีส่วนเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน					
8	โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ และสื่อต่างๆที่เหมาะสมกับสภาพและจำนวนนักเรียน					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
9	การวัดผลประเมินผล สามารถประเมินพัฒนาการของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม					
10	การจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียน					
11	ความคิดเห็นเพิ่มเติม ด้านหลักสูตร..... กิจกรรมการเรียนการสอน..... การวัดผลและประเมินผล..... อื่นๆ.....					

ภาคผนวก ค
แบบสังเกต

แบบบันทึกการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

หัวข้อ	ประเด็นที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู การแบ่งปันความรู้ เทคนิควิธีการ	การนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดเรียนการสอนของตนเอง
การนำเข้าสู่บทเรียน		
การจัดกิจกรรมการสอนของครู		
การจัดเนื้อหาความรู้		
เทคนิควิธีการสอน การแบ่งปัน		
จุดเด่น		
จุดด้อย		
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เช่น		

แบบบันทึกการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในห้องเรียน

ชื่อ - นามสกุล ครูผู้สอน.....

วิชา.....ชั้น.....

วันที่รับการนิเทศ..... เวลา.....สถานที่.....

ที่	ข้อบ่งชี้/การปฏิบัติการเรียนรู้	ดีมาก 4	ดี 3	ปานกลาง 2	ควรพัฒนา 1
1	แผนการจัดการเรียนรู้				
	1.1 ระบุสาระสำคัญชัดเจนเหมาะสมถูกต้อง				
	1.2 กำหนดข้อบ่งชี้สาระการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง / ตัวชี้วัด				
	1.3 สาระการเรียนรู้มีความทันสมัย สอดคล้องกับการนำไปใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน/ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น				
	1.4 กำหนดเวลาเหมาะสมกับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้				
2	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ : มุ่งเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้				
	2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมกระบวนการคิดให้แก่ผู้เรียน				
	2.2 ดำเนินการสอนเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกลมกลืน การสื่อสารความหมายของครูชัดเจน				
	2.3 กิจกรรมการเรียนรู้สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล				
	2.4 นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติคิดหาคำตอบได้ด้วยตนเอง				
	2.5 มีสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น				
	2.6 บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิดกล้าทำและแสดงออกอย่างเหมาะสม				
	2.7 นักเรียนสนุกสนาน ตั้งใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้				
	2.8 นักเรียนมีความรู้เข้าใจและสรุปองค์ความรู้ได้				

ที่	ขอบข่าย/การปฏิบัติการเรียนรู้	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ควรพัฒนา
3	บูรณาการทักษะกระบวนการคิด / เอกลักษณ์โรงเรียน / คุณธรรมจริยธรรม				
	3.1 มีการเชื่อมโยงหรือสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม				
	3.2 มีการเชื่อมโยงบูรณาการทักษะกระบวนการคิด				
4	การวัดประเมินผล				
	4.1 มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงเช่น จากชิ้นงาน ผลงานนักเรียน / กระบวนการ				
	4.2 มีการวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสม สอดคล้องกับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้และมีเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสม				
5	องค์ประกอบอื่นๆ				
	5.1 มีการใช้คำพูดที่เหมาะสม และสร้างกำลังใจแก่นักเรียน				
	5.2 มีบุคลิกที่น่าเลื่อมใส / ศรัทธา เหมาะสมกับการเป็นครู กระตือรือร้นและตั้งใจจริง				

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม หรือ จุดเด่นที่เป็นแบบอย่างสมควรได้รับการเผยแพร่ยกย่อง

.....

.....

.....

กรณีมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
แบบสัมภาษณ์

แบบการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

ก. ข้อมูลทั่วไป

1. ปรัชญา นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน
2. โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน
3. แผนการทำงานของโรงเรียน จุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การพัฒนาครูผู้สอน
5. การมีส่วนร่วมของสมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่าและชุมชน

ข. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

1. การเข้าร่วมประชุม ศึกษาเรื่องหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

ค. การจัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

1. แนวทางในการ จัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
2. จุดเน้นในการ จัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
3. การส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากร ในจัดการเรียนการสอน
4. การนิเทศภายในติดตาม ด้านการทำงานของฝ่ายวิชาการ
5. การทำงานของหัวหน้ากลุ่มสาระ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้
6. การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประเมินและปรับปรุง ในการจัดการเรียนการสอน

แบบสัมภาษณ์ครู

ความคิดเห็นของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มี ต่อสภาพของการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียน

ประเด็นคำถาม ท่านมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดเรียนการสอนและสภาพการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานดังต่อไปนี้ได้อย่างไร

1. ด้านเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

.....

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

.....

3. ด้านผู้เรียน

.....

4. ด้านผู้ปกครอง

.....

5. ด้านผู้สอน

.....

6. ด้านการบริหารจัดการ

.....

7. ด้านทรัพยากรและสภาพแวดล้อม

.....

8. ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน

.....

9. ด้านภูมิปัญญาและชุมชน

.....

แบบการสัมภาษณ์ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษา

1. จุดแข็งและจุดอ่อนกับการจัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
 - ด้านการสอนของครู
 - ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
 - การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน
 - ด้านการนิเทศ ติดตามผล
 - การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
2. การทำงานของฝ่ายวิชาการ หัวหน้า 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้
3. แนวทางในการพัฒนา เปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ด้านตัวครู ด้านตัวนักเรียน
4. ผู้ที่ควรมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับประถมศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างไร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา
5. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก จ
แผนการจัดการเรียนรู้

ตัวอย่างการออกแบบหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้พื้นฐาน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ สารเสพติด รวมจำนวน 6 คาบ
 - หน่วยการเรียนรู้ย่อย
 - หน่วยที่ 14.1 การคิดสารเสพติด จำนวน 3 คาบ
 - หน่วยที่ 14.2 การหลีกเลี่ยงสารเสพติด จำนวน 3 คาบ
 - การบูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้รหัสวิชาอื่นๆ ได้แก่ ศ16101
2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด
 - มาตรฐาน พ.5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้จ่าย สารเสพติด และความรุนแรง
 - ตัวชี้วัด 1. วิเคราะห์สาเหตุของการติดสารเสพติด และชักชวนให้ผู้อื่นหลีกเลี่ยงสารเสพติด
3. สาระการเรียนรู้ (สาระการเรียนรู้แกนกลาง : K1 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น : K2)
 - สาระการเรียนรู้แกนกลาง : K1
 - ❖ สาเหตุของการติดสารเสพติด
 - ❖ ทักษะการสื่อสารให้ผู้อื่นหลีกเลี่ยงสารเสพติด
 - สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น : K2
 - ปัญหาหาเสพติดในชุมชน 70 ไร่
4. สาระสำคัญ
 - ความคิดรวบยอด

ภายในร่างกายของเราประกอบไปด้วยอวัยวะหลายระบบ ซึ่งทุกระบบต่างก็มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโต และการดำรงชีวิต ดังนั้น เราจึงควรดูแลระบบอวัยวะต่างๆ ในร่างกายให้ดูดีอยู่เสมอ
 - ทักษะ/กระบวนการ : P
 - วิเคราะห์, ระบุ
 - คุณลักษณะอันพึงประสงค์/สมรรถนะสำคัญ : A
 - ข้อ 4 ใฝ่เรียนรู้
 - ข้อ 3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
5. หลักฐาน/ผลงาน/ชิ้นงาน/ภาระงานหรือการแสดงผล และการประเมิน
 - หลักฐาน/ผลงาน/ชิ้นงาน/ภาระงานหรือการแสดงผล
 - ใบงานเรื่องสาเหตุของการติดสารเสพติด , ใบกิจกรรมเรื่อง ผลดี และผลเสียจากการติดสารเสพติด
 - ใบกิจกรรม
 - เรื่อง เขียนคำพูดปฏิเสธ ถ้ามีผู้ทดลองให้เสพติดสารเสพติด ใบกิจกรรมเรื่อง คำขวัญ การป้องกันสารเสพติด เขียนเรียงความเรื่อง เด็กยุคใหม่ห่างไกลสารเสพติด

- แนวทางการวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก = 4	ดี = 3	พอใช้ = 2	ปรับปรุง = 1
1.เนื้อหาสาระ	ถูกต้อง แม่นยำ ครบถ้วน สมบูรณ์	ถูกต้อง	ถูกต้อง บางส่วน	ถูกต้อง น้อยมาก
2.รูปแบบการนำเสนอ	แปลกใหม่ น่าสนใจมาก มีความต่อเนื่อง ไม่ติดขัด	น่าสนใจ มีความต่อเนื่อง ไม่ติดขัด	ไม่น่าสนใจ เท่าที่ควร ไม่มีความต่อเนื่อง	ไม่น่าสนใจเลย
3.การร่วมกิจกรรม	ร่วมทำ กิจกรรมกลุ่ม ทุกครั้ง	ร่วมทำ กิจกรรมกลุ่ม บางครั้ง	ร่วมทำ กิจกรรมกลุ่ม น้อยมาก	ไม่ร่วมทำ กิจกรรมกลุ่ม
4.การแสดงความคิดเห็น	แสดงความ คิดเห็นได้ ถูกต้องตรง ประเด็น และ ตรงตามเนื้อหา	แสดงความ คิดเห็นได้ ถูกต้องตรง ประเด็น	แสดงความ คิดเห็นได้ ถูกต้องตรง ประเด็น บางครั้ง	ไม่แสดง ความคิดเห็น เลย

6. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 14.1 การติดสารเสพติด จำนวน 3 คาบ

- **สาระการเรียนรู้**

สารเสพติดเป็นสารอันตรายที่เสพยาเข้าไปแล้วทำให้ติด และไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ อันตรายจากสารเสพติดส่งผลให้เกิดปัญหาทั้งต่อผู้เสพยา อื่น สังคม และประเทศชาติ ดังนั้นทุกคนในสังคมไม่ควรเสพยาเสพติดเพื่อให้สังคมประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีคุณภาพ และช่วยกันพัฒนาสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า และสงบสุข

- **เป้าหมายการเรียนรู้ ตามมาตรฐานหลักสูตร**

1. รู้ และเข้าใจอันตรายจากการใช้ยาในทางที่ผิด การใช้สารเสพติดที่มีต่อสุขภาพ และผลกระทบต่อครอบครัว
2. ตระหนักถึงภัยจากสารเสพติด และป้องกันตนเองจากการใช้สารเสพติด

- **หลักฐาน/ผลงาน/ชิ้นงาน/ภาระงานหรือการแสดงผล**

ใบกิจกรรม เรื่อง สาเหตุของการติดสารเสพติด ,ใบกิจกรรม เรื่อง ผลดี และผลเสียจากการติดสารเสพติด

- กิจกรรมการเรียนรู้

- ♥ กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำนุหรือมาให้นักเรียนดูแล้วใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรื่อดังกล่าว ดังนี้

- ⇒ สิ่งทีครูนนำมาให้ดูเรียกว่าอะไร
- ⇒ นักเรียนเคยเห็นบุคคลในครอบครัว หรือบุคคลอื่นสูบบุหรี่หรือไม่ อย่างไร
- ⇒ คนที่สูบบุหรี่เป็นประจำแสดงว่าติดบุหรี่หรือไม่
- ⇒ บุหรี่เป็นสารเสพติดหรือไม่ เพราะอะไร
- ⇒ นักเรียนคิดว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ♥ กิจกรรมช่วยพัฒนาการเรียนรู้

2. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ อันตรายจากการใช้สารเสพติด ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และผลกระทบต่อสังคม
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 5 คน แล้วให้ทำใบกิจกรรมเรื่อง สาเหตุของการติดสารเสพติด
4. ครูเลือกนักเรียนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน โดยครูคอยเพิ่มเติมความรู้
5. ครู และนักเรียนร่วมกันดูภาพเกี่ยวกับสารเสพติดหลายประเภท เช่น ฝิ่น เฮโรอีน สารระเหย ยาบ้า ใบกระท่อม กัญชา และกระท่อม แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น
6. ครูนำภาพบุคคลที่ติดสารเสพติดให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถามดังนี้
 - ❖ นักเรียนเห็นภาพแล้วรู้สึกอย่างไร
 - ❖ นักเรียนคิดว่าการติดสารเสพติดก่อให้เกิดผลเสียกับบุคคลในครอบครัวอย่างไรบ้าง
 - ❖ เมื่อนักเรียนพบเห็นคนที่มีท่าทางติดสารเสพติดนักเรียนจะอย่างไร
 - ❖ นักเรียนอยากลองสูบบุหรี่หรือไม่
7. ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ผลดี และผลเสียจากการติดสารเสพติด
8. ครูสุ่มตัวอย่างนักเรียนให้ออกมานำเสนองานหน้าชั้นเรียน

- ♥ กิจกรรมรวบยอด

9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องสารเสพติด เพื่อเป็นการทบทวนบทเรียน และทำ

แบบทดสอบ

- สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. หนังสือประกอบการเรียนสุขศึกษาฯ ป. 6
2. แบบทดสอบ
3. ภาพสารเสพติดประเภทต่างๆ
4. ภาพคนติดสารเสพติด

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 14.2 การหลีกเลี่ยงสารเสพติด จำนวน 3 คาบ

- **สาระการเรียนรู้**

ปัญหาสารเสพติด เป็นปัญหาที่สำคัญมากของครอบครัว และสังคม ดังนั้นเราจึงควรร่วมมือกันป้องกันสารเสพติด โดยเริ่มจากตัวเรา ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม ฯลฯ

- **เป้าหมายการเรียนรู้ ตามมาตรฐานหลักสูตร**

1. รู้ และเข้าใจอันตรายจากการใช้ในทางที่ผิด การใช้สารเสพติดที่มีต่อสุขภาพ และผลกระทบต่อครอบครัว
2. ตระหนักถึงภัยจากสารเสพติด และป้องกันตนเองจากการใช้สารเสพติด

- **หลักฐาน/ผลงาน/ชิ้นงาน/ภาระงานหรือการแสดงผล**

ใบกิจกรรมเรื่อง เขียนคำพูดปฏิเสธ ถ้ามีผู้ทดลองให้เสพสารเสพติด ใบกิจกรรมเรื่อง คำขวัญ การป้องกันสารเสพติด เขียนเรียงความเรื่อง เด็กยุคใหม่ห่างไกลสารเสพติด

- **กิจกรรมการเรียนรู้**

- ♥ **กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน**

1. ให้นักเรียนร่วมกันพูดคุยถึงการปฏิบัติกิจกรรม และสรุปความรู้ที่ศึกษาในคาบเรียนที่ผ่านมา เพื่อทบทวนความรู้

- ♥ **กิจกรรมช่วยพัฒนาการเรียนรู้**

2. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเรื่อง วิธีการหลีกเลี่ยง และป้องกันตนเองจากสารเสพติด
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนให้ร่วมกันคิดสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการติดสารเสพติด แล้วช่วยกันคิดวิธีจัดการกับสถานการณ์นั้นหลายๆ วิธี จากนั้นออกมาแสดงบทบาทสมมติที่หน้าชั้น แล้วร่วมกันเลือกวิธีที่เหมาะสมที่สุด แล้วบันทึกข้อมูล
4. ให้นักเรียนหาภาพสารเสพติดมา 1 ชนิด แล้วเขียนโทษที่เกิดจากสารเสพติดชนิดนี้ พร้อมทั้งบอกวิธีป้องกัน
5. ให้นักเรียนเขียนเรียงความ เรื่อง เด็กยุคใหม่ห่างไกลยาเสพติด ลงในหน้ากระดาษแล้วนำส่งครู
6. ให้นักเรียนเขียนคำพูดที่จะปฏิเสธ ถ้ามีผู้ทดลองให้เสพสารเสพติด
7. ให้นักเรียนเขียนคำขวัญป้องกันสารเสพติดลงในกระดาษ พร้อมกับวาดภาพประกอบ แล้วตกแต่งให้สวยงาม

- ♥ **กิจกรรมรวบยอด**

8. ครู และนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการหลีกเลี่ยง และป้องกันสารเสพติด เพื่อเป็นการทบทวนบทเรียน

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. หนังสือประกอบการเรียนสุขศึกษาฯ ป. 6
2. ตัวอย่าง คำขวัญสารเสพติด

7. ความคิดเห็นของกรรมการฝ่ายวิชาการ (หัวหน้าฝ่ายวิชาการ / หัวหน้ากลุ่มสาระฯ)

.....
.....
.....

ลงชื่อ

8. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้/ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ ครูผู้สอน

(.....)

...../...../.....

ใบกิจกรรม

ให้นักเรียนหาภาพสารเสพติดมา 1 ชนิด
แล้วเขียนโทษที่เกิดจากสารเสพติดชนิดนี้
พร้อมทั้งบอกวิธีป้องกัน

ใบกิจกรรม

ให้นักเรียนเขียนคำพูดที่จะปฏิเสธถ้ามีผู้ทดลองให้เสพสารเสพติด

.....

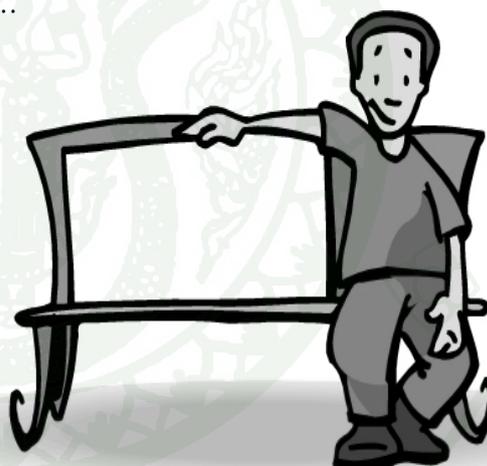
.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรม

สาเหตุของการติดสารเสพติด

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

ให้นักเรียนบอกผลดี และผลเสียจากการใช้สารเสพติด

1.

2.

3.

4.

5.

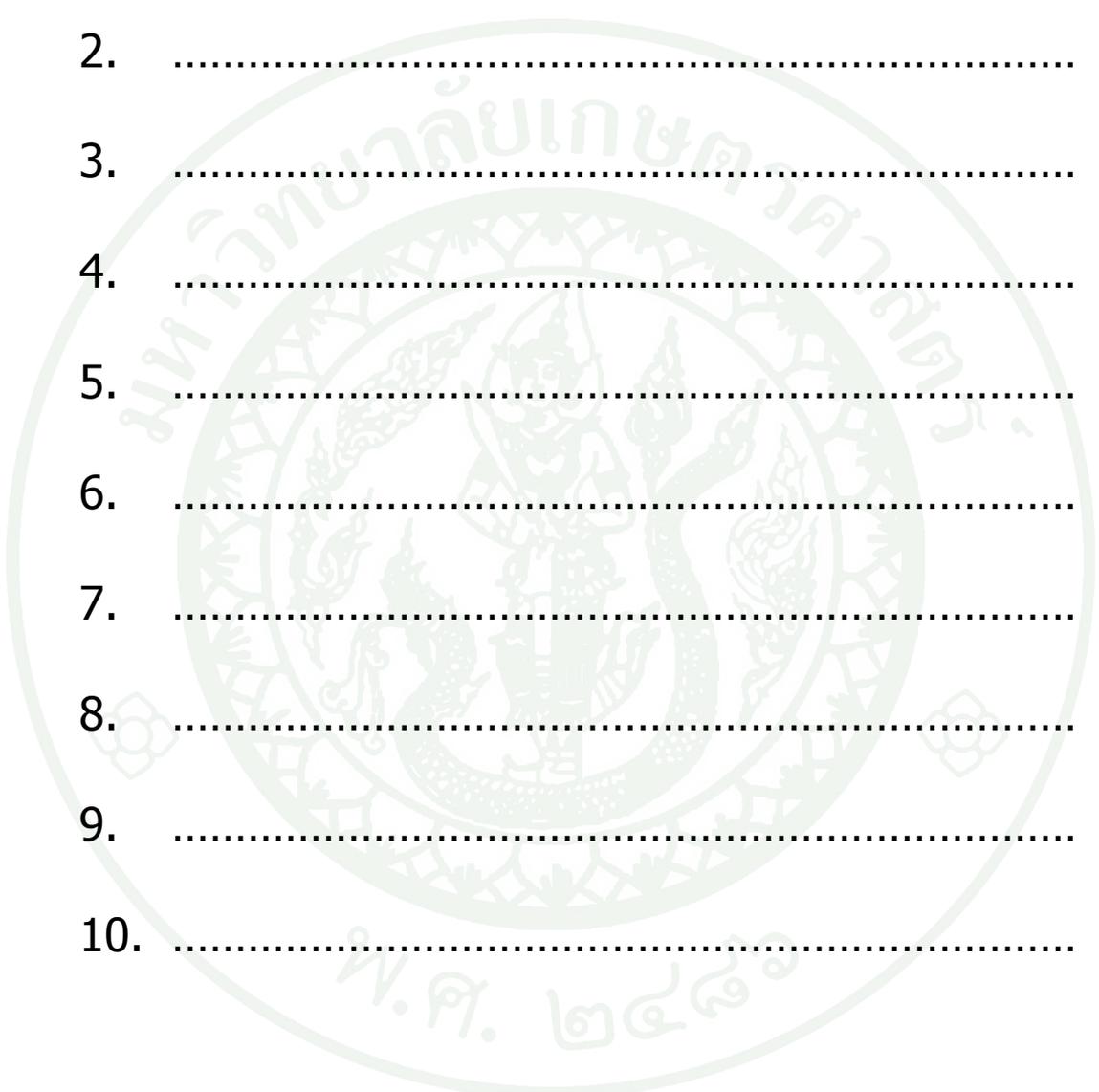
6.

7.

8.

9.

10.

ตัวอย่างการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พื้นฐาน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม
รวมจำนวน 6 คาบ

• หน่วยการเรียนรู้ย่อย

5.1	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและชุมชน	จำนวน 2 คาบ
5.2	วัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลง	จำนวน 2 คาบ
5.3	ข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์	จำนวน 2 คาบ

- การบูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้ที่อื่น ๆ ได้แก่ ท 16101 / ศ16101

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา
ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

- ตัวชี้วัด
- 1 ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน
 - 2 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาและธำรงรักษาวัฒนธรรม อันดีงาม
 - 3 แสดงออกถึงมารยาทไทยได้เหมาะสมยุคกาลเทศะ
 - 4 อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย
 - 5 ติดตามข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้ข้อมูล
ข่าวสารในการเรียนรู้ได้เหมาะสม

3. สารการเรียนรู้ (สารการเรียนรู้แกนกลาง : K1 สารการเรียนรู้ท้องถิ่น : K2)

• สารการเรียนรู้แกนกลาง : K1

- ▶ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน เช่น
- ☞ กฎหมายจราจร
 - ☞ กฎหมายทะเบียนราษฎร
 - ☞ กฎหมายยาเสพติดให้โทษ
 - ☞ เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต. อบจ.
- ▶ ประโยชน์ของการปฏิบัติตนหรือเคารพกฎหมายดังกล่าว
- ▶ ความหมายและประเภทของวัฒนธรรม
- ▶ การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาที่มีผลต่อตนเองและสังคมไทย
- ▶ แนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย
- ▶ ความหมายและสำคัญของกิริยามารยาทไทย
- ▶ มารยาทไทยและมารยาทสังคม เช่น การแสดงความเคารพ การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การรับ
ของ ส่งของ การรับประทานอาหาร การแสดงกิริยาอาการ การทักทาย การสนทนา การใช้คำพูด

- ▶ ประโยชน์และคุณค่าทางวัฒนธรรม
- ▶ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนภาคต่างๆ ในสังคมไทย
- ▶ แนวทางการรักษาวัฒนธรรม
- ▶ แหล่งข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แหล่งข่าวต่าง ๆ จากจดหมาย เหตุ หรือสถานการณ์จริง
- ▶ ประโยชน์จากการติดตามข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ
- ▶ หลักการเลือกรับและใช้ข้อมูล ข่าวสารจากสื่อต่างๆ รวมทั้งสื่อที่ไร้พรมแดน

- **สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น : K2**

4. สาระสำคัญ

- **ความคิดรวบยอด**

ในประเทศของเรามีประชากรอยู่มากมาย เราจึงจำเป็นต้องที่กฎหมายเข้ามา เพื่อเป็นสิ่งที่กำหนดและควบคุมการปฏิบัติของประชาชนให้เป็นที่ถูกต้อง สร้างสรรค์ และประชากรควรปฏิบัติตามสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของตนตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้สังคมก็ยังมีวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความมีระเบียบเรียบร้อย ความสามัคคี และมีศีลธรรมอันดีงามของคนในสังคมได้ เราจึงควรช่วยกันสืบทอดและอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีงาม รวมทั้งการทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพ

- **ทักษะ/กระบวนการ : P**

ทักษะกระบวนการศึกษาค้นคว้า	ทักษะกระบวนการฝึกปฏิบัติ
ทักษะกระบวนการกลุ่ม	ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์

- **คุณลักษณะอันพึงประสงค์/สมรรถนะสำคัญ : A**

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- (1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- (1.1) เป็นพลเมืองดีของชาติ
- (1.2) ดำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย

สมรรถนะสำคัญ : A .2 ความเสถียรในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

5. หลักฐาน/ผลงาน/ชิ้นงาน/ภาระงานหรือการแสดงผล และการประเมิน

- **หลักฐาน/ผลงาน/ชิ้นงาน/ภาระงานหรือการแสดงผล**

1. การรายงานการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวัฒนธรรมระดับท้องถิ่น 4 ภาค

- **แนวทางการวัดและประเมินผล**

เกณฑ์การประเมินการรายงานการศึกษาค้นคว้า

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก = 4	ดี = 3	พอใช้ = 2	ปรับปรุง = 1
ทักษะการใช้ ห้องสมุด	นักเรียนสามารถหาข้อมูลได้ด้วยตนเองทุกครั้ง สามารถสรุปและย่อข้อมูลได้ดีมาก หรือมีการจัดการเรื่องการใช้เวลาในการค้นคว้าดีมาก	นักเรียนสามารถหาข้อมูลได้ด้วยตนเองบ่อยๆ แสดงความสามารถสรุปและย่อข้อมูลได้อย่างเหมาะสมใช้เวลาได้ค่อนข้างดี	นักเรียนสามารถหาข้อมูลได้ด้วยตนเองหรือให้ครูช่วยเป็นบางครั้ง มีความจำเป็นต้องจัดการเกี่ยวกับเวลา	ครูช่วยแนะนำทุกขั้นตอน
การจดโน้ตย่อ	นักเรียนจดบันทึกข้อมูลที่มีความหมายที่สัมพันธ์โดยตรงกับหัวข้อ ใช้บัตรรายการและใช้ตัวย่อเสมอ	นักเรียนจดบันทึกข้อมูลที่มีความหมายที่สัมพันธ์กับหัวข้อ โดยใช้บัตรรายการและใช้ตัวย่อตามปกติ	นักเรียนจดบันทึกข้อมูลที่มีประโยชน์เป็นบางครั้ง ใช้บัตรรายการและใช้ตัวย่อค่อนข้างจำกัด	จำเป็นต้องมีข้อมูลที่บันทึกมากกว่านี้
การจัดทำโครง เรื่อง	นักเรียนจัดลำดับและจัดกลุ่มความคิดได้อย่างมีเหตุผลอยู่เสมอ ใช้แบบฟอร์มที่ถูกต้อง	ปกตินักเรียนจัดลำดับและจัดกลุ่มความคิดได้อย่างมีเหตุผลใช้แบบฟอร์มส่วนใหญ่ถูกต้อง	นักเรียนจัดลำดับและจัดกลุ่มความคิดได้เหมาะสมจำเป็นต้องปรับปรุงรูปแบบ	จำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้าง
รูปแบบ	นักเรียนแสดงให้เห็นว่าได้ใช้กระบวนการเขียนอย่างดีเยี่ยม การเริ่มและคัดสรรแต่ละย่อหน้าทำได้ดีมาก ให้รายละเอียดและยกตัวอย่างที่เฉพาะเจาะจงและถูกต้องมีปกหน้าและปกใน	นักเรียนแสดงให้เห็นถึงการใช้กระบวนการเขียนเริ่มและสิ้นสุดแต่ละย่อหน้าดี มีการให้รายละเอียดและตัวอย่าง ขาดปกหน้าหรือปกใน	จำเป็นต้องปรับปรุงบางส่วนก่อนเผยแพร่ ขาดปกหน้าหรือปกใน	จำเป็นต้องปรับปรุงกระบวนการเขียนก่อนเผยแพร่ตรวจสอบกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ
เนื้อหา	นักเรียนแสดงให้เห็นว่าได้ศึกษาค้นคว้าเนื้อหาอย่างดีเยี่ยม	นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าโดยยังมีจุดอ่อนบางจุดอยู่	หัวข้อจำเป็นพัฒนาและสำรวจให้สมบูรณ์มากขึ้น	จำเป็นต้องค้นคว้าเพื่อพัฒนาหัวข้อเรื่องอย่างมากเพื่อแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความเข้าใจหัวข้อเรื่อง
การอ้างอิง	นักเรียนใช้รูปแบบการอ้างอิงและคุณภาพของแหล่งอ้างอิงได้ยอดเยี่ยม นักเรียนใช้แหล่งค้นคว้าอย่างน้อย 3 แหล่ง	นักเรียนได้ใช้แหล่งอ้างอิงที่ยอมรับได้ และใช้รูปแบบอ้างอิงได้ถูกต้อง	มีการใช้รูปแบบผิดพลาดบางแห่งใช้อ้างอิงจำนวนไม่เหมาะสม	จำเป็นต้องปรับปรุง

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
21 –24	ดีมาก
16 –20	ดี
11 –15	พอใช้
6 – 10	ควรปรับปรุง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับคุณภาพพอใช้ขึ้นไป

สรุป ผ่าน ไม่ผ่าน

6. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 5.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและชุมชน จำนวน 2 คาบ

- **สาระการเรียนรู้**
 1. กฎหมายจราจร
 2. กฎหมายทะเบียนราษฎร
 3. กฎหมายยาเสพติดให้โทษ
 4. เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต .อบจ .
- **เป้าหมายการเรียนรู้ ตามมาตรฐานหลักสูตร**
 1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและชุมชน
 2. อธิบายประโยชน์ของกฎหมายได้อย่างมีเหตุผล
- **หลักฐาน/ผลงาน/ชิ้นงาน/ภาระงานหรือการแสดงผล**

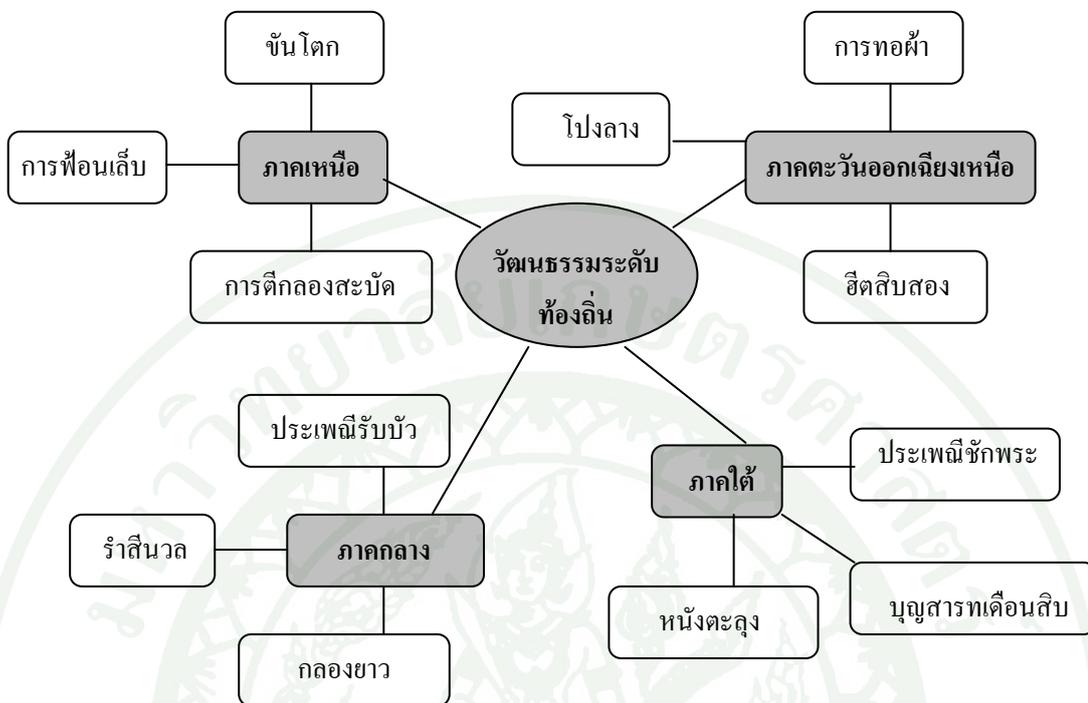
-
- **กิจกรรมการเรียนรู้** กิจกรรมนำผู้เรียน / กิจกรรมช่วยพัฒนาการเรียนรู้/ กิจกรรมรวบยอด(
 1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงการบัญญัติกฎหมาย แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้
 - ➔ สิ่งที่รัฐบาลบัญญัติขึ้นเป็นข้อกำหนดที่ประชาชนทุกคนในประเทศต้องปฏิบัติเรียกว่าอะไร
 - ➔ นักเรียนคิดว่ากฎหมายสามารถคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ ของนักเรียนได้หรือไม่ อย่างไร
 - ➔ นักเรียนคิดว่ากฎหมายมีผลบังคับให้ประชาชนทุกคนปฏิบัติตามหน้าที่ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญหรือไม่ อย่างไร
 - ➔ กฎหมายที่นักเรียนรู้จักมีอะไรบ้าง
 2. ให้นักเรียนออกมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟังหน้าชั้นเรียนว่า ตนเองเคยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายในชุมชนตนเองอย่างไร
 3. ให้นักเรียนแบ่งเป็น 5 กลุ่ม เพื่อศึกษาค้นคว้ากฎหมายดังต่อไปนี้
 - ➔ เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
 - ➔ เรื่องกฎหมายทะเบียนราษฎร

- ↳ เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร
 - ↳ เรื่องเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต .อบจ .
4. ผลการศึกษาค้นคว้าแล้วออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน
 5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและชุมชน
 6. ให้นักเรียนสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการรู้จักกฎหมายต่างๆ
- สื่อ/แหล่งเรียนรู้
 1. ประสบการณ์จริงจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านกฎหมายของชุมชน

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 5.2 วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง จำนวน 2 คาบ

- **สาระการเรียนรู้**
 1. วัฒนธรรม
 2. มรรยาทไทย
- **เป้าหมายการเรียนรู้ ตามมาตรฐานหลักสูตร**
 1. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงามได้อย่างเหมาะสม
 2. รู้และเข้าใจมรรยาทไทย และการแสดงออกได้เหมาะสมทุกกาลเทศะ
- **หลักฐาน/ผลงาน/ชิ้นงาน/ภาระงานหรือการแสดงผล**
 - การรายงานการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวัฒนธรรมระดับท้องถิ่น 4 ภาค
- **กิจกรรมการเรียนรู้** กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้ / กิจกรรมช่วยพัฒนาการเรียนรู้/ กิจกรรมรวบยอด(
 1. ครูขออาสาสมัครนักเรียนจำนวน 2 คน ออกมาแสดงท่าทางตามมรรยาทไทย เช่น การยืนเคารพธงชาติในที่สาธารณะ การเดินผ่านผู้ใหญ่ เป็นต้น ให้เพื่อนๆ ในชั้นเรียนดู แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามดังนี้
 - ↳ การแสดงท่าทางตามมรรยาทไทยของเพื่อนมีลักษณะอย่างไร
 - ↳ นักเรียนคิดว่าการแสดงท่าทางดังกล่าวถูกต้องสวยงามหรือไม่
 - ↳ ถ้านักเรียนต้องออกมาแสดงท่าทางดังกล่าวจะมีวิธีปฏิบัติอย่างไร
 2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม เพื่อร่วมกันศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับมารยาทไทยที่พึงปฏิบัติดังนี้
 - ↳ กลุ่มที่ 1 ศึกษาและปฏิบัติมารยาทไทยในการยืน
 - ↳ กลุ่มที่ 2 ศึกษาและปฏิบัติมารยาทไทยในการเดิน
 - ↳ กลุ่มที่ 3 ศึกษาและปฏิบัติมารยาทไทยในการนั่ง
 เมื่อนักเรียนปฏิบัติถูกต้องพร้อมเพียงกันให้แต่ละกลุ่มออกมาปฏิบัติหน้าชั้นเรียน โดยสลับกันปฏิบัติจนครบทั้ง 3 กลุ่ม โดยครูเป็นผู้แนะนำความถูกต้องให้กับนักเรียน จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษากลุ่มของเพื่อนอีก 2 กลุ่ม จนครบ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ภายในชั้นเรียน
 3. ครูหาภาพการไหว้และการทักทายแบบตะวันตก (การจับมือทักทาย) แสดงเปรียบเทียบให้นักเรียนดู แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้
 - ↳ การไหว้แบบไทยมีลักษณะท่าทางอย่างไร

- การทักทายแบบตะวันตกมีลักษณะท่าทางอย่างไร
 - นักเรียนชื่นชอบการทักทายแบบใด เพราะอะไร
 - นักเรียนคิดว่าการทักทายแสดงถึงวัฒนธรรมอย่างไรบ้าง
4. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของสังคมไทย จากนั้นครูอธิบายความรู้กับนักเรียนให้ได้ใจความสำคัญ ดังนี้ “วัฒนธรรมระดับชาติ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาติที่ต่างชาติยอมรับ เช่น ภาษาไทย ศิลปกรรม อาหารไทย มวยไทย เป็นต้น ส่วนวัฒนธรรมระดับท้องถิ่นจะมีอยู่ในแต่ละท้องถิ่นซึ่งแตกต่างกันตามลักษณะทางกายภาพ” จากนั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้
- สิ่งใดบ้างที่จัดเป็นวัฒนธรรมระดับชาติ
 - วัฒนธรรมระดับชาติมีความสำคัญอย่างไร
 - ปัจจัยใดบ้างที่ทำให้วัฒนธรรมระดับท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน
5. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม ร่วมกันศึกษาวัฒนธรรมระดับท้องถิ่น 4 ภาค ดังนี้
- กลุ่มที่ 1 ศึกษาวัฒนธรรมภาคเหนือ
 - กลุ่มที่ 2 ศึกษาวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - กลุ่มที่ 3 ศึกษาวัฒนธรรมภาคกลาง
 - กลุ่มที่ 4 ศึกษาวัฒนธรรมภาคใต้
- โดยครูกำหนดให้แต่ละกลุ่มเลือกศึกษาเพียง 1 เรื่อง เช่น ภาษาการแต่งกาย การรับประทานอาหาร เป็นต้น จากนั้นให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการศึกษานี้ขึ้นเรียนจนครบทุกกลุ่ม โดยครูเป็นผู้สรุปความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นให้กับนักเรียน
6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละภาค โดยครูและนักเรียนร่วมกันยกตัวอย่างวัฒนธรรม แล้วเขียนเป็นแผนภาพลงบนกระดาน

7. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้
- ➔ ในท้องถิ่นของนักเรียนมีวัฒนธรรมที่สำคัญใดบ้าง
 - ➔ วัฒนธรรมในท้องถิ่นของนักเรียนแตกต่างกับท้องถิ่นใกล้เคียงอย่างไร
 - ➔ นักเรียนคิดว่าวัฒนธรรมมีความสำคัญต่อท้องถิ่นของตนเองอย่างไร

ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมในชุดกิจกรรม จากนั้นครูยกตัวอย่างความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นแผนภาพลงบนกระดาน

8. ครูจัดทำแถบประโยคเกี่ยวกับวัฒนธรรมในภาคต่างๆ เพื่อเล่นเกม “ภาคเดียวกัน ต้องอยู่ด้วยกัน” ดังนี้

➔ ภาคเหนือ	พ่อนเลียบ ทาน โคม ปอยลอยแก้ว ตานก๋วยสลาก พิธีปอยหลวง
➔ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	เซิ้งบั้งไฟ บุญข้าวจี บุญซำชะ ปลาแร่ ฟ้อนภูไท
➔ ภาคกลาง	รำกลองยาว ตักบาตรดอกไม้ รับบัวบางพลี การวิ่งควาย
➔ ภาคใต้	รำโนราห์ แห่ผ้าขึ้นธาตุ ทำบุญสารทเดือนสิบ ชักพระ

จากนั้นครูแจกแถบประโยคเกี่ยวกับวัฒนธรรมภาคต่างๆ คละกัน เมื่อครูแจกแถบประโยคเสร็จให้นักเรียนที่มีแถบประโยควัฒนธรรมที่อยู่ภาคเดียวกันมารวมกัน จากนั้นครูตรวจสอบความถูกต้องสมาชิกของภาคใดรวมกันได้ถูกต้องและเร็วที่สุดจะเป็นผู้ชนะ

9. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละภาค โดยครูใช้คำถามดังนี้

- ➔ นักเรียนคิดว่าวัฒนธรรมในแต่ละภาคมีความแตกต่างกันเพราะสาเหตุใด
- ➔ นักเรียนมีวิธีการอนุรักษ์วัฒนธรรมในท้องถิ่นได้อย่างไรบ้าง

จากนั้นครูอธิบายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ด้านวัฒนธรรม โดยการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและนำเสนอแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรม เพื่อฟื้นฟูอนุรักษ์และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมให้คงอยู่กับคนไทยสืบต่อไป

• **สื่อ/แหล่งเรียนรู้**

1. ภาพการไหว้ ภาพการทักทายแบบตะวันตก
2. แถบประโยคเกี่ยวกับวัฒนธรรมในภาคต่างๆ

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 5.3 ข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์ จำนวน 2 คาบ

- **สาระการเรียนรู้**
 1. ข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ
 2. แหล่งข่าวสารต่างๆ
 3. ประโยชน์ของการติดตามข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ
- **เป้าหมายการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตร**
 1. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ในปัจจุบันได้ถูกต้อง
 2. บอกแหล่งที่มาของข่าวได้
 3. อธิบายประโยชน์ที่ได้รับจากการติดตามข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ได้ถูกต้อง
- **หลักฐาน/ผลงาน/ชิ้นงาน/ภาระงานหรือการแสดงผล**
 -
- **กิจกรรมการเรียนรู้** (กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้ / กิจกรรมช่วยพัฒนาการเรียนรู้/ กิจกรรมรวบยอด)
 1. ให้นักเรียนติดตามข่าวเหตุการณ์ต่างๆของชุมชนหรือจังหวัด ด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข การเมือง ข่าวสังคมทั่วไปจากแหล่งข่าวต่างๆ โดยแบ่งกันเป็นกลุ่มช่วยกันหาข่าว
 2. ให้อาจารย์แต่ละกลุ่มนำข่าวแต่ละประเภทมาเสนอให้นักเรียนที่นั่งฟังสังเกตทริยาอาการท่าทีของผู้เสนอข่าว เนื้อหาของข่าวแล้วช่วยกันวิเคราะห์ อภิปราย แล้วสรุปเป็นความรู้หรือหลักการที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและนำมาเป็นหลักการในการพัฒนาเพื่อปรับปรุงชุมชนหรือจังหวัดของตน
 3. ครูนำหนังสือพิมพ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาอภิปรายการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ โดยพิจารณาในด้านต่อไปนี้
 - การพาดหัวข่าว
 - คอลัมน์ต่างๆ
 - บทบรรณาธิการ

วิเคราะห์ความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของข่าวจากหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับแล้วสรุปความคิดเห็นที่มีต่อข่าวเหล่านั้น
 4. ให้นักเรียนอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับ แล้ววิจารณ์หัวข้อต่อไปนี้
 - หัวข้อข่าว
 - ความตรงกันของข่าวจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับ
 - ถ้าข่าวตรงกันสรุปว่าอย่างไร
 - ถ้าข่าวไม่ตรงกัน มีส่วนใดบ้างที่ต่างกัน
 - สรุปความคิดเห็นจากข่าวนี้นี้
 5. ให้นักเรียนหมั่นศึกษาข่าวจากแหล่งข่าวต่างๆแล้วฝึกวิเคราะห์ว่าข่าวนั้นควรเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใด โดยฝึกวิเคราะห์วิจารณ์กันในกลุ่มซึ่งสามารถปฏิบัติได้เป็นประจำทุกวัน
 6. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ให้ทุกกลุ่มผลัดกันจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับข่าวต่างๆ ทุกวันเป็นเวลากลุ่มละ 1 สัปดาห์

• สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ข่าวจากแหล่งต่างๆ
2. เอกสารต่างๆที่เป็นบทความ ความรู้อื่นๆ

7. ความคิดเห็นของกรรมการฝ่ายวิชาการ (หัวหน้าฝ่ายวิชาการ / หัวหน้ากลุ่มสาระฯ)

.....

.....

.....

.....

8. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้/ ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ครูผู้สอน
(.....)

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวพัชรา นันทจินดา
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 1 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2506
สถานที่เกิด	จังหวัดลพบุรี
ประวัติการศึกษา	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ฟิลิปปินส์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการ โรงเรียน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอรรณาลัย จังหวัดสมุทรสาคร